T.C.

İstanbul Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (1127/1715) İNCELEME-ÇEVİRİYAZI-DİZİN

İbrahim ŞİMŞEK

2501110122

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Fikret SARICAOĞLU

İstanbul 2014

T.C. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER
1982 ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS

TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı	**:İbrahim ŞİMŞEK**	Numarası	**:2501110122**
Anabilim/Bilim Dalı	**:Tarih**	Tez Savunma Tarihi	**:22.01.2015**
Danışman	**:Prof.Dr.Fikret SARICAOĞLU**	Saati	**:11:00**
Tez Başlığı	**:"123 Numaralı Mühimme Defteri (1127-1715)"**		

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin **36. Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜ'NE** OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-Prof.Dr.Fikret SARICAOĞLU		Kabul
2-Prof.Dr.Mahmut AK		Kabul
3-Prof.Dr.Mehmet CANATAR		Kabul

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-Doç.Dr.Rıfat GÜNALAN		
2-Yrd.Doç.Dr.Yusuf A.AYDIN		

123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ
(1127/1715)
İNCELEME-ÇEVİRİYAZI-DİZİN

İbrahim ŞİMŞEK

ÖZ

Bu tez çalışmasında, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 123 numaralı Mühime Defteri'nin fiziki ve diplomatik özellikleri tanıtıldıktan sonra, defterdeki hükümlerin değerlendirmesi ve defterin transkripsiyonu yapılmıştır.

123 numaralı Mühimme Defteri, Osmanlı tarihinde, XVIII. yüzyılın başı sayılabilecek bir zaman diliminde (Rebî'ü'l-evvel 1127-Şevvâl 1127 / Nisan 1715-Ekim1715) askeri, sosyal, ekonomik ve diğer alanlarda ne gibi gelişmelerin yaşandığıyla ilgili önemli ipuçları vermektedir.

Defterde yer alan fermân sûretleri incelendiğinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun Karlofça Antlaşması'yla kaybettiği toprakları geri almak için Mora Yarımadasına düzenlediği sefer için ne gibi hazırlıklar yaptığına dair önemli bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca, defterde başıboş levendler ve sâir eşkıya guruplarının, halkın huzurunu bozan kişi ve eşkıyaların yaptıkları ve bunlara karşı devletin aldığı önlemler hakkında ayrıntılı veriler bulunmaktadır. Harameyn-i şerîfeyn'ne gönderilen Surre'ler ve Harameyn'nin hububat ve erzak tedarikine dair bilgiler bulunmaktadır.

MÜHİMME REGISTER NO:123
(1127/1715)
ANALYSIS, TRANSCRIPTION, INDEX

İbrahim ŞİMŞEK

ABSTRACT

In this study, After the physical and diplomatic features of Imperial Council Registry number 123 located in the Prime Ministry Ottoman Archives has been introduced, reviews of the provisions in the registry and transcription of the registry have been made.

Imperial Council Registry number 123 gives important clues about what developments happened in military, social, economic and other areas within the time period that can be considered as the beginning of XVIII century (Rebî'ü'l-evvel 1127-Şevvâl 1127 / April 1715-October 1715)

When the edict copies in the registry are analyzed some important information about preparations for the expedition to get back to Peloponnese that Ottoman Empire lost by the Treaty of Karlowitz is found… Also, in the registry detailed data about rambling leatherneck and group of bandits, the activities of bandits disturbing the public peace and the measures taken by the state against them are available..

ÖNSÖZ

Kayıt tutmayı ve kayıt altına almayı, devrin şartları ve imkânları nisbetinde en iyi şekilde icra eden Osmanlı İmparatorluğu ülkemizde ve dünyada, Osmanlı tarihi üzerine çalışma ve araştırma yapanlara, yüzbinlerce belgeyi ihtiva eden bir arşivi kullanma ayrıcalığı sunmak ve imkânını vermektedir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki *Mühimme Defterleri*, bu ayrıcalıkların başında yer almaktadır. Çünkü bu defterler, Osmanlı Devleti'nde üst düzey yönetim organı olan Dîvân-ı Hümâyûn'unda, siyasî, sosyal, ekonomik, askerî ve bunlar gibi pekçok alanda, alınan kararların kaydedildiği defterlerdir. Bu kadar geniş konu yelpazasine sahip alan *Mühimme Defterleri* muhakkak ki Osmanlı tarihi çalışmalarında önemli bir yerde durmaktadır. Dolayısıyla *Mühimme Defterleri* ile ilgi birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Fakat *Mühimme Defterleri* sahip oldukları önem ve içerdiği geniş bilgi dağarcığı ölçüsünde yeterli ilgiye malesef sahip olamamıştır.

Osmanlı Tarihi ilgili çalışmalarda baktığımızda daha çok Klasik Osmanlı Tarihi dediğimiz dönem ve XX. yüzyıl üzerine çalışılmalar yapıldığı görülmektedir. XVIII. ile ilgili yeterli çalışma yapılmamamış ve yeterli ilgi ve alâka gösterilmemiştir. Fakat son dönemde yapılan çalışmalarda bu yüzylın önemine bir nebze ilgi ve alâkanın uyandığı ve çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle, tez danışmanım olan Sayın Hocam Prof. Dr. Fikret Sarıcaoğlu'nun, XVIII. yüzyılla ilgili yetiştirici bir çalışma olabileceğini ifade ederek, bu yüzyılın başı sayılabilecek bir zaman dilimiyle ilgili hükümleri içeren (Nisan 1715-Ekim1715) 123 numaralı *Mühimme Defteri* üzerine bir çalışma yapmamı tavsiye etmesi, tez konumu belirleyen ve çalışmalarımı bu döneme çeviren en etkin unsur olmuştur.

Tez çalışması, giriş ve üç bölümden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde, *Mühmimme Defterleri*'nin ve defterlerin içerdiği hükümlerin yazıldığı Divân-ı Hümâyûn'nun kısaca tanıtımı yapılmıştır. Birinci bölümde; tez konusunu teşkil eden, Başbakanlık Osmalı Arşivi'nde, 989 numaralı *Mühimme Defterleri* Kataloğu'na kayıtlı olan 123 numaralı *Mühimme Defteri'*nin, fiziki özellikleri, diplomatik ve

teknik özellikleri üzerinde durulmuştur. Daha sonra, defterin içeriğiyle ilgili tasnif yapılarak, defterdeki hükümlerin ilgili olduğu konular bir liste halinde sunulmuştur.

Takib eden kısımlarda, Osmanlı İmparatorluğu'nun Mora Yarımadasına düzenlediği sefer konusundaki hazırlıklar, eşkıyalık faliyetleri, devlet adamlarından ve ahaliden kamu düzenini bozma suistimalleri, Surre Alayı ve hacıların yol güvenliğinin sağlanması, zahire nakli ve tedariki, suçluların cezalandırılması gibi konularda defterdeki hükümlerden yola çıkılarak bilgi verilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde defterdeki hükümlerin özetleri yer almaktadır. Üçüncü bölümde defterin çeviri yazısına yer verilmiştir. Tezin son kısmında ise şahıs ve yer adları dizini bulunmaktadır. Dizinde hüküm numaraları esas alınmıştır.

149 numaralı *Mühimme Defteri'*nin, çeviriyazısı ve diziniyle Osmanlı tarihi çalışmalarına bir nebze fayda sağlayacağını murâd ettiğim bu tezin, konusunun belirlenmesinde ve çalışmalarında destek ve teşviklerini esirgemeyen tez danışmanım Hocam Sayın Prof. Dr. Fikret Sarıcaoğlu'na teşekkürlerimi sunarım. Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalındaki bütün hocalarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca çalışmam boyunca her türlü desteğini gördüğüm eşime ve çalışmalarım esnasında takıldığım yerlerde çok değerli yardımlarını eksik etmeyen arkadaşım Rüçhan Budak'a teşekkürü bir borç bilirim.

İbrahim ŞİMŞEK

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....iii
ABSTRACT.....iv
ÖNSÖZ.....v
İÇİNDEKİLER.....vii
TABLOLAR.....ix
KISALTMALAR.....x
GİRİŞ.....1
MÜHİMME DEFTERLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....1

I. BÖLÜM

123 NUMARALIMÜHİMME DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRMESİ

A. FİZİKİ ÖZELLİKLERİ.....3
B. DİPLOMATİK VE TEKNİK ÖZELLİKLER.....4
C. DEFTERİN MUHTEVASI.....6
1. Mora Yarımadasının Fethi Konusundaki Hazırlıklar.....6
2. Eşkıyalık ve Kamu Düzenini Bozan Faliyetler.....9
3. Nakil ve Ulaştırma.....14
- Surre-i Hümâyûn ve Hacıların Nakli.....14
- Nakil ve Ulaştırma ile İlgili Diğer Hükümler.....14
4. Suçluların Cezalandırılması.....15
5. Diğer Hükümler.....15

II. BÖLÜM

123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NDEKİ
HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ.....17

III. BÖLÜM

123 MÜHİMME DEFTRERİ'NİN
ÇEVİRİYAZISI.....67

SONUÇ.....235
KAYNAKÇA.....236
ŞAHIS VE YER ADLARI DİZİNİ.....238

TABLOLAR

Tablo 1: Mora Yarımadasının Fethi için Düzenlenen Sefere Katılması İstenen İdareciler.....8

Tablo 2: Eşkıyalık ile İlgili Hükümlerin Gönderildiği Yerler.....10

KISALTMALAR

A.g.e.	Adı geçen eser
A.g.m.	Adı geçen makale
B	Receb
Bk.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C	Cemâziyelâhır
Câ	Cemâziyelevvel
DİA	Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
İA	İslam Ansiklopedisi
L	Şevvâl
M	Muharrem
N	Ramazan
R	Rebîülâhır
Râ	Rebîülevvel
S	Safer
Ş	Şabân
v.d.	Ve diğerleri
Z	Zilhicce
Zâ	Zilkade

GİRİŞ
MÜHİMME DEFTERLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Osmanlı Devleti merkezi yönetim teşkilatı içerisinde yer alan Dinân-ı Hümayun'da alınan kararların zabtının tutulduğu, daha sonra padişahın onayı alınarak fermanların suretlerinin kaydedildiği yer *Mühimme Defterleridir*. Bu isimle tesmiye olunması XVII. yüzyılın sonlarına aitdir. Daha önce zabıtlarınyer aldığı defterlere "mîrî ahkâm defterleri" veya "ahkâm-ı mîrî" denilmekteydi.[1]*Mühimme Defterlerinden*tasnife açık olanları 267'dir. Bu defterler tarih olarak 961-1323/1553-1905 aralıklarını kapsamaktadır.[2]

Konumuzun daha iyi anlaşıla bilmesi için *Dîvân-ı Hümayun*'un tarihî gelişimine kısaca değinmekte fayda vardır. Osmanlı Devleti *Dîvân* terimine pek yabancı değildi. İslam devletleri tarafından, devletin içindeki farklı birimleri ifade edecek şekilde kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nde padişahdan sonra en yetkili karar makamı olan ise Dîvân-ı hümâyûndur. Devlet ve toplumla ilgili önemli gelişmelerin görüşülerek karara bağlandığı, Osmanlı coğrafyası içerisinde ister devlet erkânı olsun ister reayâdan olsun gelen şikâyetleri ve isteklerin değerlendirilip karar bağlandığı üst düzey yüce mahkemedir.[3]

Divân- Hümâyûn, II. Mehmed dönemine kadar bir gelişim göstermiş, daha sonra kurumsallaşma süreci devam edip, XVII. yüzyıl ortalarından itibaren bozulmaya başlayıpetkinliğini yitirmiştir. Osmanlı Devletinin ilk yıllarında Divanın olduğu bilinmekle beraber işleyişe dair pek malumat mevcut değildir. II. Mehmed tarafından teşrifat kurallarının belirlendiği ve yazdırdığı Kanunnâme ile Dîvân-ı Hümayun kurumsallaşma süreci içerisine girmiştir.[4] Dîvân-ı Hümâyûn toplanma günleri süreç içerisinde farklılık arz etmektedir. Şöyle ki II. Mehmed (1451-1481) döneminde her gün, XVI. yüzyıl ortalarından itibaren haftada 4 veya 5 gün, daha

[1] Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme", **DİA**, 2006, c. 31, s. 520-523.
[2]Feridun Emecen, **Osmanlı Klasik Çağında Hanedan Devlet ve Toplum**, İstanbul 2011, s., 112.
[3] Ahmet Mumcu, "Divân-ı Hümâyun", **DİA**,1994, c. 9, s. 430-432.
[4] Ahmet Mumcu, **Divan-ı Hümayun**, Ankara 2007, s. 7.

sonra ki yüzyılın ilk yarısından itibaren haftanın belirli dört gününde; Cumartesi, Pazar, Pazartesi ve Salı günleri toplanmaktaydı.[5]

XVII. yüzyılın ortalarından itibaren işlevini kayb eden Dîvân-ı Hümayun, daha çok elçilerin kabul edildiği, yeniçerilerin üç aylıklarının verildiği günlerde toplanmaya başlamış, devlet işleri ise Vezir-i azamın nezaretinde ve dairesinde görüşülmeye başlanmıştır.[6]

1501 tarihinden itibaren ilk örneği bulunan ve 1544-1545 tarihlerinde bilinen halini alan ahkâm kayıtları için, Osmanlı bürokrasisinde "mühimme" adının kullanılmadığını, daha çok "*mîrî ahkâmı, sefer ahkâmı, sefere müte'allik ahkâm-ı şerîf*" v.b. isimlerin kullanıldığı görülmektedir. Bu defterlere Mühimme adının verilmesi ise XVII. yüzyılında şikâyet türü ahkâmların ayrılmasıyladır. Orjinal defterlerin üzerlerinde bulunan "*Mühimme*" ifadeleri ise XIX. yüzyılın eserleridir.[7]

[5]Fikret Sarıcaoğlu, "Dîvân-ı Hümâyûn'un Kronolojik Toplanma ve Merasim Günleri (1153-1210/1740-1795), **Osmanlı Araştırmaları**, c. XXX (2007), s. 88-89.
[6] Mumcu, a.g.e., s. 9.
[7] Emecen, a. g. e., s. 120-121.

I. BÖLÜM
123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Fiziki Özellikleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan,123 numaralı *Mühimme Defterinin* ilk hükmündeki *" Fî evâsıt-ı R [Rebi'ü'l-âhır] sene 1127"* ve son hükmünde *" Fî evâhır-ı L [Şevvâl] sene 1127"* bulunan tarihi kayıtlardan anlaşıldığı üzere, 1127 senesinin Rebi'ü'l-âhır ayının orta on günü ile 1127 senesinin Şevvâl ayının son on günü arasındaki yedi ayı kapsamaktadır.[8] Ancak defter içindeki hükümlerin üzerlerine yapılan eklemelerde Muharrem, Safer ve Zilhicce aylarına ait kayıtlar görülmektedir.[9] Bu noktadan hareketle 123 numaralı *Mühimme Defterin*, 1127 senesinin Safer aynın orta on günü ile 1127 senesinin Zilhicce ayının son on günü arasındaki tarihleri kapsadığını söylemek yerinde olacaktır. Bu tarih dilimi Miladi Takvimde 16 Şubat 1715 ile 18 Aralık 1715 tarihlerine denk düşmektedir.[10] Defterin dış boyutları 34x17.5 cm. ölçülerinde olup, cildli ve ebru kapaklıdır.

Defter 30 varak (60 sayfa)'tan oluşmaktadır. 60. sayfa boştur. Defterde sayfa numaraları sayfaların üst orta kısımda Arap rakamlarıyla, ferman sûretlerinin numaraları ise kimi zaman yanına kimi zaman üstüne Latin rakamlarıyla yazılmıştır. Defterin inceleme ve çeviri yazısında bu numaralar esas alınmıştır. Defterdeki hükümlerde herhangi bir yırtılma yoktur. Sadece 23. numaralı hükmün bazı kısımlarında mürekkep lekesi bulunmaktadır. 3. hükmün üzeri çizilip 4. hükümde tekrardan yazılmıştır. 124. hükmün üzerine ise tek ve uzun bir çizgi çekilmiştir. Hükümlerin bir kâtip tarafından yazıldığını düşünmekteyiz çünkü yazımlarda bir sitil farklılığı gözükmemektedir. Hükümler için yazılar muâmele kayıtları hükümlerin üzerine yazılmıştır. 115. hükmün üst kısmına *"mükerrerdir"* kaydı düşülüp, surre-i hümâyûn ile ilgili hükmün tamamı yazılmamıştır.

---

[8]Hüküm nr.: 1,287.
[9] Hüküm nr.: 134, 167,177, 236.
[10]Yücel Dağlı, Cumhure Üçer, **Tarih Çevirme Kılavuzu**, Ankara1997.

Defterde numaralanmış hüküm sayıları 287'dir. Bunların içerisinde *"bir sûreti"* başlıklı ve aynı hükmün farklı kişi veya yerlere gönderildiğini belirtenlerin sayısı 41'dir.

Çeviriyazıda deformasyon, mürekkep bozulması, vs. sebeplerle harflerin ve kelimelerin belirlenemediği yerler üç nokta (…) şeklinde belirtilmiş, okunamayan yerler iki nokta soru işareti (..?) ile gösterilmiş, okunuşundan şüphe duyulan kelimeler ise soru işareti (?) ile gösterilmiştir. Şahıs ve yer isimlerinin boş bırakıldığı yerler"(boşluk)" işaret ve yazısı ile gösterilirken bazı kelimelerin noksan kalan kısmı [ ] şeklinde, köşeli parantez içinde tamamlanmıştır. Ayrıca ayın harfi için (‘) işareti, hemze için (’) işareti kullanılmıştır.

B. Diplomatik ve Teknik Özellikler

123 numaralı Mühimme Defteri'nin ihtiva ettiği hükümler, daha önce belirtildiği üzere Şubat 1715 ile Aralık 1715 tarihleri arasındaki hadiseler hakkında bilgiler sunmaktadır. Bu dönem, Osmanlı padişahlarından III. Ahmed (1703-1730) padilahlığı ve Silahdar Damat Ali Paşa'nın (ö. 1716) sadâret dönemine denk gelmektedir.

Defterin 1 numaralı hükmün üzerinde *"Hamdele ve salvele"*den sonra, Mühimme kayıtlarının Kaymakam Mehmed Paşa zamanında ve Kaymakam Reisülküttâbı Seyfullah Efendi zamanında ve Hicri 1127 tarihinde yazıldığı görülmektedir.

Defterde sûretleri verilen fermân vs. belgelerin naklinde belge rükûnlarının genelde yansıtıldığı görülmektedir[11]. Hitap kısmında, genellikle fermanın gönderildiği kişinin görevi, bulunduğu yer/görev yeri, bazende adı[12] yer almaktadır. Hitap şekli üst satıra yazılıp, hükmün asıl kısmı ise alta yazılmıştır. Hükümlerde yer alan elkab ve dua cümleleri bilinen kalıplar şeklindedir.

Hükümlerin hitâb kısmından sonra hükmün yazılış sebebinin ifade edildiği nakil/iblâğ kısmı gelmektedir.[13] Defterde, arz-ı hâl, mektûb veya mahzarlara cevap

[11]Ferman türü belgelerin diplomatik özellikleri hakkında daha fazla bilgi için b.k. Mübahat S. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili, (Diplomatik)**, İstanbul1998, s. 99-118.
[12]Hüküm nr.: 1,2,3 v.d.
[13] Kütükoğlu, **a.g.e.**, s.100.

olarak yazılan hükümler olduğu gibi doğrudan bir konu hakkında emir vermek için yazılan hükümlerde bulunmaktadır.

Nakil bölümünden sonra genellikle, meselenin halledilmesi için neler yapılması gerektiğinin ifade edildiği emir/hüküm kısmına geçilmektedir.[14] Bu bölümde, genellikle " *işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen/siz ki ...*" diye başlanılmakta ve konu hakkında nelerin yapılması veya yapılmaması gerektiğini anlatan ifadelerle devam edilmektedir.

Hükümlerin bazılarında emir bölümünden sonra, ilgililerin ve görevlilerin emredilen konuya gereken hassasiyeti göstermeleri için, tekîd hatta bazen tehdide varan ifadelerle uyarıldıkları görülmektedir. *" hılâfından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen"*[15]*, "... ihmâl ve tekâsülünüz istimâ' olunur ise cümleniz mes'ûl ve mu'âkab olursuz*[16]*"* gibi ifadeler örnek gösterilebilir.

Hükümler, hicrî ayların "*evâ'il, evâsıt, evâhır*" şeklindeki bölümlerine göre kronolojik bir sıraya konulmuştur. Ancak bazı yerlerde sıralamaya uyulmadığı görülmektedir. Örneğin 120 numaralı hüküm "*Fî evâhır-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127"* tarihli iken 121 numaralı hüküm *" Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127"* tarihlidir. 122 numaralı hüküm ise "*Fî evâhır-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127"* tarihiyle devam etmektedir. Bu şekilde olan takdim ve tehirler sık olmamakla beraber bir kaç yerde mevcuttur. Hüküm sonunda mevcut olan aylar ve seneler transkrip edilirken ayların kısaltılması yazıldıktan sonra köşeli parentez içinde hicri ay yazılmıştır. Ayrıca seneler yazılırken bazı rakamlar bazı hükümlerde yazılmadığından tarafımızdan köşeli parentez içerisinde tamamlanarak yazılmıştır. Tarihlendirmede, hicri ayların ilk, ikinci ve üçüncü on günlerini ifade eden *"evâ'il, evâsıt, evâhır"* kelimeleri ile beraber ay ve yıllar hükümlerin sol alt köşesine yazılmıştır. Bazı hükümlerde tarih düşülmediğinide görmekteyiz[17]. Öte yandan muâmele kayıtlarının bulunduğu kısımda bazen rakam ile tarih yazıldığıda mevcuttur. Örneğin 119 numaralı hükümde *" Fî 5 N [Ramazan] sene 1127"* şeklindedir. Bu şekilde tarih kaydı yazılışı alışılmışın dışı olarak 157 numaralı hükümde de bulunmaktadır; *" Fî 29 B [Receb] sene [1]127."*

[14] Kütükoğlu, **a.g.e.**, s.109.
[15] Hüküm nr.: 81.
[16] Hüküm nr.: 87.
[17] Hüküm nr,: 41

Muâmele kayıtların nereye yazıldığından bahs etmiştik, hatta bazı kayıtlarda nasıl tarih düşüldüğünüde. Muâmele kayıtlarında daha çok hapis edilen veya kalebend olunan kişilerin serbest bırakılmasına dair ifadeler bulunmaktadır. Örneğin; *" Itlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhır-ı Ş [Şa'ban] sene [1]127"*[18]. Bir başka muâmele kaydına örnek; *" Zîrde sıhhati üzre kayd olmuşdur"*[19]. 165 numaralı hükümde ise hükmün yerine gönderilmeyip değiştiğini ifade eden *" Mahalline gitmeyüp tebdîl olunmuşdur"*.kaydı bulunmaktadır

C. Defterin Muhtevası

123 numaralı *Mühimme Defteri*'ndeki hükümlerin konularını şu şekilde sınıflandırabiliriz:

1. Mora Yarımadasının Fethi Konusundaki Hazırlıklar

2. Eşkıyalık ve Kamu Düzenini Bozan Faliyetler

3. Nakil ve Ulaştırma

- Surre-i hümâyûn ve Hacıların Nakli
- Nakil ve Ulaştırma ile İlgili Diğer Hükümler

4. Suçluların Cezalandırılması

5. Diğer hükümler

1. Mora Yarımadasının Fethi Konusundaki Hazırlıklar

Osmanlılar'ın başarısız Viyana Kuşatması sonrasında Avusturya, Lehistan, Venedik'in oluşturduğu ve 1695'te Rusya'nın da katıldığı müttefik kuvvetler karşısında değişik cephelerde yaptığı mücadelere son veren ve 1699'da yapılan Karlofça antlaşması Osmanlı tarihinde bir dönüm noktası olarak kabül

[18] Hüküm nr.: 60.
[19] Hüküm nr.: 3.

edilir.[20]Karlofça ile Mora ve Dalmaçya Venedikler'in eline geçmişti. Dönemin Vezir-iazamı Silahdâr Damat Ali Paşa'nın tesiriyle ve Rus tehlikesinin uzaklaştırılmasından sonra Mora'nın geri alınması hususunda fırsat aranmakta idi. Ayrıca Venedik devletinin zayıflamış ve hatta çöküş dönemine girdiği, Doğu Akdenizdeki üstünlüğünü kayb etmesi Ali Paşa'ya cesaret veriyordu.[21] Karadağ Vladika'sı tarafından başlatılan isyan bastırılmış ve Vladika Venedik'e iltica etmişti. Venedik iltica edenleri kabul etmeyeceğine dair söz verdiği halde Vladikayı kabül ve himaye etmekle kalmamış yeni isyanları dahi teşvik etmiş ve Osmanlı'ya red cevabı vermiştir.[22] Venedik'in Vladikayı himaye etmekten öte Karlofça antlaşmasına aykırı bir sürü davranışta bulunmuştu. Örneğin; Venedik donanması Akdenizde Osmanlı ticaret gemilerine saldırıp yağmalama ve içindekileri esir etmekteydi. Rakka valisi iken vefat eden Hasan Paşa'nın mallarının İstanbul'a gönderildiğinde, gemide olan bütün eşyasına el konulmuştu. Bütün bu gelişmelerin neticesinde 8 Aralık 1714 tarihinde uzun zamandır beri devam eden barışı defeatle ihlal eden Venedik'e harp ilan edildi. [23]

Sultan III. Ahmed Venedik devletinin müttefiki olan Avusturya devletine elçi ile bir nâme göndererek seferin açılış sebeplerini ve Venedik'in Karlofça antlaşmasını bozma sebeplerini izah etti fakat Avusturya devleti doğrudan cevap vermek yerine işi savkaklamıştır.

Mora seferi sadece meydan muharebesi olmadığından, Venedik'in deniz gücüde hesaba katılarak donanma içinde gerekli hazırlıklar yapılıp kaptan-ı deryalığa Canım Hoca Mehmed Paşa getirildi. Ordu ile donanma aynı gün, 1 Nisan 1715'te İstanbul'dan hareket etti ve Padişah kapıkulu ocaklarıyla birlilkte Edirne'ye kadar geldi ve orda kaldı.[24] Yüzbir gün süren sefer neticesinde Mora tamamen ele geçirilmiştir.

123 numaralı *Mühimme Defteri* Mora seferi için ordunun Edirne'de toplandığı zaman dilimine dair hükümler içermektedir. Konu ile ilgili Toblo 1'e bakılabilir.

[20]Abdülkadir Özcan, "Karlofça", **DİA**, 2001, c. 24, s. 504-507.
[21] İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, c. IV, kıs.II, Ankara 1995, s. 58.
[22] Mithat Sertoğlu, **Mufassal Osmanlı Tarihi**, c. V, Ankara 2011, s. 2415.
[23] Sertoğlu, **a.g.e**., s. 2416.
[24] Dukakin Zade Feridun, 1714-1718 Türk-Avusturya-Venedik Seferi, 1932, s. 4.

Tablo 1: Mora Seferi için Görevlendirilen İdareciler

Görev yeri	**Görevlendirilen idareci**	**İlgili hüküm**
İstanbul kaymakamına	Vezir Mehmed Paşa	1
Dergâh-ı muallam kapıcıbaşılarından	Yusuf	5
Diyarbakır valisine	İbrahim Paşa	8, 42
Sivas beylerbeyi	Ali Paşa	9
Karahisar-ı Şarkı sancağı mutasarrıfına	Hasan	10, 43
Çorum sancağı mutasarrıfına	Hasan	11, 44
Edirne beylerbeyine	Ahmed Paşa	12
Karaman Valisine	Ali Paşa	13, 46
Maraş beylerbeyine	Timur Halil Paşa	14, 47,62
Karahisar-ı sahib ve Akşehir sancakları mutasarrıfına	Ali Paşa	15, 48
Alâiyye sancağı mutasarrıfına	Süleyman Paşa	16, 49
Teke ve Aksaray sancakları mutasarrıfına	Kurd Mehmed Paşa	17
Kırşehir sancağı mutasarrıfına	Seyyid Şaban Paşa	18
Kırşehir sancağı mutasarrıfına	Hasan Paşa	19
Ankara sancağı mutasarrıfına	Davud Paşa	20, 52
Kütahya ve Sârûhan Hüdâvendigâr v.d	Alay beylerine	21, 53
Halep Valisine	Ali Paşa	22, 54, 88
İstanbul kaymakamına	Vezir Mehmed Paşa	24
DiyârbakırValisine	Vezir İbrahim Paşa	25, 41
Adana beylerbeyisine	Ahmed Paşa	45
Niğde ve Aksaray	Barûd Mehmed Paşa	50

mutasarrıfına		
Beğşehri Sancağı mutasarrıfına	Seyyid Sinan Paşa	51
Maraş Eyaletinin	Alay Beyleri	63

2. Kamu Düzenini Bozan Faaliyetler

Defterdeki hükümler incelendiğinde görülmektedir ki hükümlerin çoğu eşkıyalık ile ilgilidir. Bu hükümler içerisinde orduya katılmak için yola çıkanların herhangi bir yerde oyalanmadan ve geçtikleri yerlerde bekleme yapmadan orduya katılmalarına,[25] ekin arazilerine zarar vermemelerine,[26] ordudan ayrılıp eşkıyalık yapanların yakalanıp cezalandırılmalarına dairdir.[27] Öteyandan Kürt, Türkmen ve Kıbtılerden bazılarının eşkıyalık ettiklerine ve şahısların yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmelerine dair hükümde bulunmaktadır[28]. Ekser çoğunluğu ise bazı bölgelerde bir araya gelen eşkıylar ve haydutların ahalinin yollarını kestikleri, mallarını gasp ettikleri, evlerini basıp ev halkına zarar verdikleri ve hatta bazılarını öldürüp veya kaçırdıkları ile ilgili hükümlerdir. Bu gibi hükümlerde şöyle ifadeler kullanılmaktadır: *"...ba'zı eşkıyalarca bulup tecemmu' ve ebnâ-yı sebîlin yollarına inüp kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve nehb u gāret-i emvâl ile ebnâ-yı sebîle ve sâ'ir ibâdullâha îsâl-i mazarrata cesâret eyledikleri..."*[29], *"...haydûd eşkıyâsı zuhûr ve mürûr eden ebnâ-yı sebîl ve sükkân-ı vilâyete îsâl-i mazarrat üzre oldukları..."*[30]. Öteyandan bireysel olarak veya bir belde/karye sakinlerinden bir kaç kişininde ahaliye zulm ettiği, mallarına ve canlarına zarar verdiğine dair birçok eşkıyalık ile ilgili hüküm bulunmaktadır. Bu gibi hükümlerde daha çok *"...kendi halinde olmadığın..."*[31], *" ...muzırru'n-nâs..."*[32]gibi ifadeler kullanılmaktadır. Bazen de Yeniçerilik iddiasında bulunarak ahaliye zarar veren kişiler hakkında hükümler bulunmaktadır ki *" yeniçerilik iddi'âsında olan"*[33]şeklinde yer almaktadır.

[25] Hüküm nr.: 5, 62, 88, 116.
[26] Hüküm nr.: 153,96, 234, 235.
[27] Hüküm nr.: 55, 56, 249.
[28] Hüküm nr.: 129.
[29] Hüküm nr.: 55.
[30] Hüküm nr.: 72.
[31] Hüküm nr.: 261.
[32]Hüküm nr.: 68, 221.
[33]Hüküm nr.: 79, 125, 267.

Haydutluk, eşkıyalık yapan ve ahaliye bir şekilde zarar veren kişilerile ilgili bu hükümlerde gerekli tedbirlerin alınması ve ahalinin emniyetinin sağlanması ve eşkıyaların yakalanması, eğerki karşı koyarlar ise aynıyla mukabelede bulunulması hususunda gerekli emirler verilip ve uyarılar yapılmaktadır. Bireysel hadiselerde şahısların daha çok yakalanıp ilgili kalelere kalebend edildikleri veya başka yere sürgün edildikleri görülmektedir. Bazı durumlarda ise suçluların başının kesilerek cezalandırıldıklarını vakidir.[34]

Tablo 2: Eşkıyalık ve Kamu Düzenini Bozan Şahıslar İlgili Hükümlerin Gönderildiği Yerler

Hüküm Gönderilen Yer/Makam	**Hükmün Konusu**	**Hükümler**
Manisa eyalet sancağı muhassılı vekili Mustafa'ya	Kara Mahmud ve Adbullah Bölükbaşı adlı kimse ve eşkıyaların yakalanması	6
İnöz kalesi dizdârına	Muhammed oğlu Halil'in kalbend edilmesi	24
Rakka beylerbeyi Seyyid Ahmed Paşa'ya, Karaman eyâletinde olan sancakların mütesellimlerine ve Sivas mütesellimine ve Sivas'da olan alay mütesellimlerine	Levendat bölükbaşılarından kuşağı büyük ve Büstlü? adlı eşkıyaların yakalanması	29, 31, 32, 33
Edirne Bostancıbaşına	Eşkıyanın toplanma ihtimaline karşı	34
Maraş nâibine	Sülün (?) adlı zımmı'nin sürgün edilmesi	59
Bozcaada kalesi dizdârına	Kandiye muhafızı Süleyman Paşa'nın kethüdâsı olan Ahmed'in	60

[34]Hüküm nr.: 29, 68, 214, 220.

	kalebend edilmesi	
Bozcaada kalesi dizdârına	Gâzî Giray Sultan kalebend edilmesi	61
Meğri, kazalarına ve Aydın muhassılı vekiline	Mahmud oğlu Ahmed, kardeşi ve eniştesi Kara Mehmed adlı eşkıyaların yakalanmaları	64
Canik mütesellimi, Ünye serdârı ve Samsun kalesi dizdârına	Karamuslu adlı eşkıya, oğulları ve Cevizdere sâkinlerinden kadı Mehmed Emin kardeşi Halil'in yakalanmaları	71
Çorlu sakinlerinden Avcıbaşı Salih'e	Pınarhisar kazasında meydana çıkan eşkıyanın yakalanmaları	77
Vize, Kırkkilise ve Pınarhisâr naiblerine kethüdâ yerleri, yeniçeri serdârları vekîlleri, ayân-ı vilâyet, iş erleri, kasaba ve karye zâbitlerine	Vize, Kırkkilise ve Pınarhisâr civarında meydana çıkan eşkıyanın def edilmesi	89
Malatya, ( ) kadılarına, Rişvanoğlu Mehmed	İzoli Aşireti'nden eşkıyalık edenlerin kalebend edilmeleri	91
Tırnovi nâibine, Niğbolu sancağı mütesellimine ve Niğbolu kalesi dizdârına	Popkin (?) adlı zimminin kalebend olunması	92
Ferecik kadısına	Sefere giderken eşkıyalık edenlerin haps olunmaları	96
İstanbul kaymakamına	Ali oğlu Haydar adlı şahsın kürek çekmeye mahkûm edilmesi	99
İstanbul kaymakamına	Kara Mustafa ve arkadaşı Ahmed'in kürek çekmeye mahkûm edilmesi	100
Uzuncaabad-ı Hasköy kazası nâibine	Mustafa ve zevcesi Ayşe'nin sürgün edilmesi	101

İstanbul kaymakamına	Mehmed adlı Arap, Niğdeli Aşçı Mehmed ve Simon adlı Yahudi'nin küreğe mahkûm edilmesi	119
Edirne mollasına ve İnöz kalesi dizdârına	Değirmenci taifesinden olan Mustafa'nın kalebend olunması	122
Çorum sancağı mütesellimine ve Sivas kalesi dizdârına	Karapınarlı Mehmed'in kalebend olunması	124
Bozcaada kalesi dizdârına	Yeniçerilik iddiasında olan Hasan'ın kalebend olunması	125
Edirne Bostancıbaşısına, Filibe ve Tatarpazarı'na varıncaya yol üzerindeki kadılara, ayân-ı vilâyete ve iş erlerine	Kürd, Türkmen ve Kıbtî tâifesinden eşkıyalık edenlerin yakalanması	129
Karlova ve Kızanlık ve civârlarında vâki ( ) ve ( ) kadılarına ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları vekillerine ve mütevelli ve evkaf ve havâs zâbitlerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine	Kızanlık kazasında meydana gelen haydut ve eşkıyanın def edilmesi	138
Konya nâibine ve Konya mütesellimine	Derviş Seyyid Mehmed'in kalebend olunması	146
Selanik ve Yenişehir Mollalarına, Edirne bostancıbaşısına Siroz ve tarafından Selanik'e varıncaya bulunan kadılara, kethüda yerlerine, yeniçeri serdarları vekillerine ve havâs ve evkaf zâaitleri ve ayân-ı vilâyet ve iş	Firari askerlerin yakalanması	153

erlerine		
Rakka beylerbeyisi Seyyid Ahmed'e ve Ruha kadısına	Lek Hasan Bölükbaşı adlı eşkıya ve diğer eşkıyaların yakalanması	162
Rikâb-ı hümâyûn dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri zâbitine ve Samako kadısına	Samako kazasında sâkin Kör Meryemoğlu İbrahim ve Bayıldımoğlu Halil ve Tantanoğlu Ahmed adlı eşkıyalar yeniyerilik idiiasında bulunduklarından yakalanmaları	181
İstanbul kaymakamına ve Tersâne Kethüdâsına	Limni isimli zimminin kürek çekmeye mahkûm olunması	225
Diyarbakır Valisine, Harput kadısına ve Diyarbakır kalesi dizdârına	Muhzıroğlu Ahmed'in kalebend olunması	226
İstanbul'dan Siroza varıncaya yol üzerinde oalan kadılara, kethüda yerleri, yeniçeri serdarları vekillerine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine ve kasaba ve karye zabitlerine	Askeri birliklerin geçtikleri yerde ahaliye zarar vermemeleri	234
Edirne Bostancıbaşısına ve Cisr-i Ergene ve Keşan ve Malkara ve Hayrabolu ve İpsala kazâları nâiblerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine	Ahmed ve oğlu yekdest Ebubekir ve Gedik Hamza ve Sidikli Ali ve refiklerinin yakalanmaları	256
Güzelhisar kadısı ve Aydın muhassılı vekîli ve ( ) kalesi dizdârına	Göncüoğlu Yusuf ve oğlu Hüseyin ve Mustafa adlı şahısların yakalanmaları	260
Nevâhî-i Alâiye naibine ve mütesellimine	Kel Halil adlı şahsın yakalanması	261
Edirne Bostancıbaşısı (boşluk)	Sultanyeri kazasına bağlı Ada adlı	262

-dâme mecdühû- ve Sultanyeri kazâsında nâibüş-şer‘ine	karye sakinlerinden eşkıyalık edenlerin yakalnmaları	
Bozcaada kalesi dizdârına	Emir Ali adlı kişinin kalebend olunması	265
Edirne bostancıbaşısına, Keşan, İnecik, Kerecik, ve Gelibolu kazaları naiblerine	Keşan civarında meydana çıkan eşkıyanın yakalnması	266

3. Nakil ve Ulaştırma

a. Surre-i Hümâyûn ve Hacıların Nakli

Osmalı padişahlarının, hac mevsiminden önce, Mekke ve Medine'nin ileri gelenlerinden en yoksul ve ihtiyaç sahibine varıncaya değin dağıtılmak üzere İstanbul'dan özel bir merâsim ile gönderilen para, altın ve sâir hediyelere Surre-i hümâyûn denilmekteydi.[35]

Defterdeki Nakil ve ulaştırmaya dair hükümler incelendiğinde Surre-i hümâyûn ile ilgili hükümler zamanın şartlarına dair hükümler içermektedir. Şöyle ki Anadolu yakasındaki vezirlerin, mîr-i mîrân ve ümerânın seferde olduklarından, surre alayının gidiş güzergâhında bulunun idarecilerden gerekli güvenlik önemlerinin alınarak ulaştırılmasına dair gönderilen hükümler bulunmaktadır.[36] Surre ile ilgili diğer bir hükümde daha önce Bazaristân kethüdâsı olan Hüseyin'in Surre emini olarak tayin olunduğuna dair gönderilen fermandır.[37]

Bu konu ile ilgili diğer bir hüküm ise İran'lı hacıların güvenliğinden, daha önce Hazine kethüdası ve Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından olan İvaz Mehmed'in sorumlu olduğuna dair olan hükümdür.[38]

b. Nakil ve Ulaştırma ile İlgili Diğer Hükümler

Bu başlık altında zahire tedariki ve nakli hususunda Harameyn-i şerîfeyn'nin erzak tedariki ve gereken tahılların vaktinde gönderilmesine dair[39] ve Kahire'den

[35]Şit Tufan Buzpınar, "Surre", **DİA,**c. 37, s. 567-569.
[36] Hüküm nr.: 95, 97, 103, 104.
[37] Hüküm nr.: 75.
[38]Hüküm nr.: 90.
[39]Hüküm nr.: 105, 106.

gönderilmesi gereken buğdayın gönderilmeyip alahlinin zor duruma düştüğüne dair olan hükümler[40] zikr edilebilir. Ordu için zahire tedariki hususunda da bir kaç hüküm mevcuttur.[41]

Diğer yandan bir yerden başka yere gönderilen kişi veya görevlilerin hangi yerde bulunurlar ise gereği gibi muhafaza ve bir sonraki yere güvenli bir şekilde gönderilmesine dair muhtelif hükümler bulunmaktadır.[42]

4. Suçluların Cezalandırılması

123 numaralı defter çoğunlukla eşkıyalık yapan ve kamu düzenini bozan kişiler hakkında hükümler içerdiğinden suçlarla ilgili hayli hüküm bulunmaktadır. Suçluların daha çok kalebend dediğimiz bir kale içerisine hapis edilerek yaşamaya mahkûm edilmeleri şeklinde cezalandırıldıkları görülmektedir.[43] Diğer bir ceza şekli ise sürgündür.[44] Ayrıca kimi suçluların hapis edildiğine dair hükümlerde mevcuttur.[45] Dikkat çeken bir diğer cezalandırma ise, kimi suçluların başlarının kesilip teşhir edildikten sonra Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi şeklindedir.[46]

5. Diğer hükümler

Defterde çok sıklıkla rastlamadığımız hükümleri bu başlık altında toplamayı münasip gördük. Bunlar içerisinde ilk önce Sultan III. Ahmed'in erkek çocuklarından Şehzade Selim ve Süleyman'ın doğumunda top şenlikleri yapılmasına dair olan hükümlerdir.[47] Defter içerisinde *Müsâdere*[48] ile ilgili hükümlerde bulunmaktadır[49]. Osmanlı Devleti ile Moskov Çarı Valakrin arasında yapılan antlaşma şartlarına uymayanların cezalandırılmasına dair hükümler bulunmaktadır.[50]

İstanbul, Galata ve Tersâne-i âmire zindanlarında olan mahkûmların cezaları, ne ile itham edildikleri, borçları, hapis tarihlerini ve her birinin hangi hapisde

[40]Hüküm nr.: 77.
[41]Hüküm nr.: 175, 190.
[42]Hüküm nr.: 7, 157, 257.
[43]Hüküm nr.: 28, 35, 60, 64, 68, 71 v.d.
[44]Hüküm nr.: 76, 101, 151, 173, 176 v.d.
[45]Hüküm nr.: 114, 121, 155, 204 v.d.
[46]Hüküm nr.: 29, 68, 214, 220, 240, 244 v.d.
[47]Hüküm nr.: 2, 4.
[48]Bk. Cengiz Tomar, "Müsâdere", **DİA**, c. 32, s. 65-67.
[49]Hüküm nr.: 112, 258, 272, 273, 275, 277, 278.
[50]Hüküm nr.: 37, 38, 39, 40, 57, 58.

olduğuna dair bilgilerin Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamına, İstanbul kadısına ve Hasa bostancıbaşıya gönderilen hüküm mevcuttur.[51] Mora'da esir edilen on üst düzey askerlerin Yedikule'ye haps edildikleri ve birinin aldığı kılıç darbesinden dolayı öldüğüne dair hüküm bulunmaktadır.[52]

Daha öncede belirtdiğimiz gibi 123 numaralı *Mühimme defteri* içerisinde bulunan 287 hükmün çoğunluğu eşkıyalık, haydutluk edenler ve kamu düzenini bozanlarla ilgili hükümlerdir. Dolayısıyla suçluların cezalandırılması ile ilgili hayli hüküm vardır, fakat dikkat çeken diğer bir husus ise yapılan tahkikat sonrası atf edilen suçlar sabit olmadığından, iftira edildiğinden veya bir vakit cezasını çektikden sonra suçluların ıslah oldukları düşünülerek veya kandi hallerinde olmak kaydıyla serbest bırakıldıklarına dair hayli hüküm mevcuttur.[53]

Son olarak kadınların yer aldığı hükümlerden bahs edebiliriz. Ayşe adındaki kadın eşi Mustafa ile birlikte ahaliye zarar verdiklerinden sürgün edilmişlerdir.[54] Yine eşi ile ittifak edip hırsızlık yaptığı iddia edilen Saliha adlı kadının haps edildiği, eğerki ittifak halinde değilse serbest bırakılması gerektiğini ihtiva eden hüküm bulunmaktadır.[55] Ümmühani ve Hatice adındaki kadınların isimleri adam öldürme ve diyet muvzularını içeren bir hükümde geçmektedir.[56] Tahire adında hür bir kadın kendini köle diye başkasına satmış ve bu sebepten dolayı hapis olunmuş, cezası yeterli görüldüğünden serbest bırakılması istenmiştir.[57] Hatice adlı kadında aynı suç ve sebepten dolayı hükümlerde yer almıştır.[58] Ümmühân adlı kadın gayri ahlâki bir durumda yakalandığından haps edilmiş ve daha sonra serbest bırakılmıştır.[59] İsmihan adında zindanda bulunan kadının, üç evladının dışarda olması ve kendisine iftira edildiğinin anlaşılması üzere mahkemece serbest bırakılmasına karar verildiğine[60] dair muhtelif konularda kadınlarla ilgili hükümler bulunmaktadır.

[51]Hüküm nr.:155.
[52]Hüküm nr.: 174.
[53]Hüküm nr.: 61, 119, 122, 123, 130, 151, 158 v.d.
[54]Hüküm nr.: 101.
[55]Hüküm nr.: 192.
[56]Hüküm nr.: 207.
[57]Hüküm nr.: 208.
[58]Hüküm nr.: 210.
[59]Hüküm nr.: 211
[60]Hüküm nr.: 237.

II. BÖLÜM

123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NDEKİ HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

1

Venedik Mora adası için Rebîülâhırın 14. Perşembe günü Edirne sahrâsından, Veziriâzam Ali Paşa'nın komutasında hareket eden orduya, Anadolu tarafında olan ve mîr-vezirler, mîr-i mîrân ve ümerâ ve diğer askeri birliklerin Üsküdar'dan geçerek İstanbul etrafında beklemeden Orduya katılmalarına dair İstanbul kaymakamı Vezîr Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

2

Şehzade Sultan Selim'in doğumu vesilesiyle üç gün Sarây-ı Cedîd-i Âmire'de ve Tophane ve Tersâne-i Âmire'de nöbetleşe top şenlikleri yapılmasına dair İstanbul kaymakamı Vezîr Mehmed paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

3

Şehzade Sultan Süleyman'ın doğumu vesilesiyle Sarây-ı Cedîd-i Âmire'de ve Tophâne ve Tersâne-i âmire'mden üç gün nöbetleşe top şenlikleri yapılmasına dair İstanbul kaymakamı Vezîr Mehmed paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

4

3. hükmün tekrarıdır.

5

Venedik seferine katılacak olan vezirler ve mîr-î mîrân ve ümerâ ve diğer süvari ve piyade askeri birlikler vakit kayıp etmeden Gelibolu ve Üsküdar'dan geçerek Orduya katılmalarına dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından Yusuf'a gönderilen fermânın sûretidir.

6

Manisa'da bulunan Karaoğlanlı isimle karye sakinleri mahkemeye başvurup, Kara Mahmud ve Abdullah Bölükbaşı adlı kimselerin yüz yirmi senesi, elli altmış eşkıyayı başlarına toplayıp, karye ahalisini öldürüp, mallarını yağma etmeleriyle hala eyâlet sancağı muhassılı vekili Mustafa tarafından, şahısların yakalanıp münasip olan mahalde kalebend olunmaları ve sabit olan suçlarının bildirilmesine dair gönderilen hükmün sûretidir.

7

Rikâb-ı hümâyûnumdan Nemçe Çasârı tarafına kapı kethüdâsı olarak gönderilen ( ) bazı işler için Erdel tarafına vardığında her kimin kazasında ise gereği gibi korunup ve diğer yerlere varması için gerekleri tedbirlerin alınmasına dair Edirne'den Erdel hududuna varıncaya yol üzerinde bulunan kadılar ve kethûda erleri ve yeniçeri serdarları vekilleri ve havas ve evkaf zabitleri ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

8

Venedik Mora adası için Rebîülâhırın 14. Perşembe günü Edirne sahrâsından, Veziriâzam Ali Paşa'nın komutasında hareket eden Orduya, Diyarbakır'ın hükümet ve vilayet beyleri ve vilayet yeniçeri ve bütün zeamet sahipleri ve tımar erbabıyla acilen Üsküdar'dan Beşiktaş'a ve İstanbul civarında oyalanmadan Orduya katılmalarına dair Diyarbakır valisi Vezîr İbrahim Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

9

8. hükmün sûretinin, Sivas Beylerbeyisi Ali Paşa'ya gönderildiğine dair.

10

8. hükmün sûretinin, Karahisâr-ı Şarkı sancağı mutasarrıfı Hasan'a gönderildiğine dair.

11

8. hükmün sûretinin, Çorum sancağı beyi Hasan'a gönderildiğine dair.

12

8. hükmün sûretinin, Edirne beylerbeyisi Ahmed Paşa ve Adana eyaletinin alay beylerine gönderildiğine dair.

13

8. hükmün sûretinin, Karaman Vâlîsi Vezîr Ali Paşa ve Karaman eyaletinin alay beylerine gönderildiğine dair.

14

8. hükmün sûretinin, Maraş beylerbeyisi Timur Halil Paşa ve Maraş eyaletinin alay beylerine gönderildiğine dair.

15

8. hükmün sûretinin, Karahisârı sâhib ve Akşehir sancakları mutasarrıfı Ail Paşa'ya gönderildiğine dair.

16

8. hükmün sûretinin, Alâiyye sancağı mutasarrıfı Süleyman Paşa'ya gönderildiğine dair.

17

8. hükmün sûretinin, Teke ve Aksaray sancakları mutasarrıfı Barud Muhammed Paşa'ya gönderildiğine dair.

18

8. hükmün sûretinin, Kırşehir sancağı mutasarrıfı Seyyid Şaban Paşa'ya gönderildiğine dair.

19

8. hükmün sûretinin, Kırşehir sancağı mutasarrıfı Hasan Paşa'ya gönderildiğine dair.

20

8. hükmün sûretinin, Ankara sancağı mutasarrıfı Davud Paşa'ya gönderildiğine dair.

21

Venedik Mora adası için Rebîülâhırın 14. Perşembe günü Edirne sahrâsından, Vezîriâzam Ali Paşa'nın komutasında hareket eden Orduya, Anadolu eyaletinde olan Kütahya ve Saruhan Hüdavendigar ve Karasi ve Hamid ve Menteşe ve Teke ve Sultanönü ve Kastamonu ve Aydın ve Karahisar sancakları alay beylerinin Orduya katılmalarına dair gönderilen fermânın sûretidir.

22

Venedik Mora adası için Rebîülâhırın 14. Perşembe günü Edirne sahrâsından, Vezîriâzam Ali Paşa'nın komutasında hareket eden Orduya, Halep valisi Vezîr Ali Paşa ve yol üzerinde Sivas tarafında olanları önüne katarak orduya katılmalarına dair gönderilen fermânın sûretidir.

23

Edirne'de sakin Muhammed oğlu Halil'in ahaliye zulm ettiğinden kalebend edilmesi hususunda İnöz kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

24

Sipahi askerlerinden ve silahdarlardan bazıları sefere katılmadıkları ve İstanbul tarafında oldukları bilinip, bunların derhal orduya katılmalarına dair İstanbul kaymakamı Vezîr Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

25

Diyarbakır hükmümet ve alay beyleri, zeamet sahipleri ve erbâb-ı tımarlarıyla sefere katılmaları hususunda Diyarbakır Valisi Vezîr İbrahim Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

26

Despot Yaylağına gidileceğinde Kal‘a'da durmak gerekirse uygun yerin hazır edilmesi hususunda Kal‘a kadısına, ayân-ı vilâyete ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

27

Harameyn-i şerîfeyn vakıf mallarından, İstanbul'da bazı kimselerin zimmetinde olan, bekâyaların tahsil edilip gönderilmesi hususunda İstanbul kaymakamı Vezir Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

28

Atmış birinci solaklar neferlerinden Arnavud Ahmed adlı yeniçeri'nin İnöz kalesine kalebend edilmesi hususunda İnöz kadısına ve İnöz kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

29

Levendât bölükbaşılarından kuşağı büyük ve Büstlü (?) adlı eşkıyalar, topladıkları iki yüz eşkıyayla beraber yakalanıp cezalandırılmalarına dair Rakka beylerbeyi olan ve eşkıya def etmeye görevlendirilen Seyyid Ahmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

30

Levendât bölükbaşılarından kuşağı büyük ve Büstlü (?) adlı eşkıyalar, topladıkları iki yüz eşkıyayla beraber ahaliye zulm ettikleri, eşkıyaların işbirli ederek yakalanıp cezalandırılmalarına dair Konya mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

31

30. hükmün bir sûretinin, Karaman eyâletinde olan sancakların mütesellimlerine başka başka yazılmıştır.

32

30. hükmün bir sûretinin, Kütahya mütesellimine, Karahisar sahibi, Ankara ve Sultanönü sancakları mütesellimlerine gönderildiğine dair.

33

30. hükmün bir sûretinin, Sivas mütesellimine ve Sivas'da olan alay mütesellimlerine gönderildiğine dair.

34

Kırıklilise, Vize, Pınarhisarı, Beypınarı ve Batak Pınar'ında eşkıyanın meydana çıkması ve bir araya toplanması ihtimaline karşı gerekli tedbirlerin alınmasına dair Edirne Bostancıbaşına gönderilen fermânın sûretidir.

35

Kırkağaç kazasından Hacı Abdulkerim oğlu Mustafa Ağa'nın Kilitbahir kalesinde kalebend olunmasına devam etmekle yanında olan sekiz kese akçesi ve Gelibolu'da adamlarının yanında olan mallarının kayıt altına alınması ve gereği gibi korunması hususunda Gelibolu'da ikamet eden kapıcıbaşı Bahri Mehmed, Gelibolu kazası ve Kilitbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

36

Daha önce Cidde sancağı mutasarrıfı olan Halil Paşa ile maktul Nasûh Paşa'nın Bab-ı Hümâyûn odasında haps olundukları ve şimdi Rikâb-ı hümâyûna gönderilmeleri hususunda İstanbul kaymakamına ve Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından Hasan'a gönderilen fermânın sûretidir.

37

Azak kalesi muhafazasında olan kapı kulları ve yerli ahali ganimet elde etme sevdasıyla Osmanlı Devleti ile Moskov Çarı arasında yapılan antlaşma şartlarına uymadıkları, sebebiyet verenlerin cezalandırılacağı hususunda Azak kalesi muhafızı Vezîr Yusuf Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

38

37. hükmün bir sûretinin, Kale-i Cedid muhafızı Vezir Halil Paşa'ya gönderildiğine dair.

39

37. hükmün bir sûretinin, Özi kalesi muhafazasına görevlendirilen Kara Mehmed Paşa'ya gönderildiğine dair.

40

37. hükmün bir sûretinin, ...?kalesi muhafazasında olan paşa'ya gönderildiğine dair.

41

Diyarbakır valisi Vezîr İbrahim Paşa'ya Orduya katılması için bir kaç defa emir gönderilmekle halen orduya katılmadığı, bu defa acilen orduya katılmasına dair gönderilen fermânın sûretidir.

42

41. hükmün bir sûretinin, Sivas beylerbeyi Ali Paşa'ya gönderildiğine dair.

43

41. hükmün bir sûretinin, Karahisar-ı Şarkı sancağı mutasarrıfı Hüseyin'egönderildiğine dair.

44

41. hükmün bir sûretinin, Çorum sancağı Hüseyin'e gönderildiğine dair.

45

41. hükmün bir sûretinin, Adana beylerbeyi Ahmed Paşa ve Adana eyaleti alaybeyleri, zeamet sahipleri ve tımar erbabıyla katılması hususunda gönderildiğine dair.

46

41. hükmün bir sûretinin, Karaman valisi Ali Paşa, Karaman alaybeyleri zeamet sahipleri ve tımar erbabıyla katılması hususunda gönderildiğine dair.

47

41. hükmün bir sûretinin, Maraş beylerbeyi Timur Halil Paşa, Maraş eyaletinden alaybeyleri zeamet sahipleri ve tımar erbabıyla katılması hususunda gönderildiğine dair.

48

41. hükmün bir sûretinin, Karahisar sahibi ve Akşehir sancakları mutasarrıfı Ali Paşa'ya göndeildiğine dair.

49

41. hükmün bir sûretinin, Alâiyye sancağı mutsasarrıfı Süleyman Paşa'ya gönderildiğine dair.

50

41. hükmün bir sûretinin, Niğde ve Aksaray mutasarrıfı Kurt Mehmed Paşa'ya gönderildiğine dair.

51

41. hükmün bir sûretinin, Beğşehir sancağı mutasarrıfı Seyyid Sinan Paşa'ya gönderildiğine dair.

53

41. hükmün bir sûretinin, Anadolu eyaletinde olan Kütahya, Saruhan,Hamid, Hüdavendigar, Karasi, Menteşe, Teke, Sultanönü, Kastamonu, Aydın, Karahisar sahibi sancaklarının beylerine ve Anadolu beylerbeyi vekiline gönderildiğine dair.

54

41. hükmün bir sûretinin, Halep valisi Vezîr Ali Paşa, Halep eyaletinde olan zeamet ve tımar sahiplerine gönderildiğine dair.

55

İçel sancağı mutasarrıfı Vezîr Numan Paşa'nın Anadolu yakasında olan vezirlerin, beylerbeyilerin ve diğer askeri birliklerin seferde olması hasabiyle ahaliye zulm eden eşkıyaları cezalandırılması hususunda gönderilen fermânın sûretidir.

56

Adana beylerbeyi Ahmed orduya katılmak için Gelibolu'ya geldiğinde elli kadar asker yanlarında bulunan at ve silah gibi eşyalarıyla firar edip şahısların yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Hüdavendigar sancağı mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

57

Osmanlı Devleti ile Moskov Çarı Valakrin ve cumhuru arasında yapılan sulh antlaşmasının şartlarına Hotin kalesi muhafazasında olan askerlerin uymayıp, Tatarlar'a uydukları ve sulhu bozmak istedikleri bilinmekle, bu işe tevessül edenlerin cezalandırılması hususunda Özi beylerbeyi olup Hotin kalesi muhafazasında olan Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

58

57. hükmün bir sûretinin, Bender ve Kayseriyye sancaklarına mutasarrıf olup Bender muhafazasında olan Çerkez Mustafa'ya gönderildiğine dair.

59

Maraş'da sakin olan Selvik (?) adlı zımmı'nin ahaliye zulm ettiğinin ehl-i zimmet tarafından bildirilmesi üzerine, şahsın uyarıldığı fakat ıslah olmadığı, tekrar ahaliye zarar verecek olur ise bu defa başka bir yere sürgün edilmesine dair Maraş nâibine gönderilen hükmün sûretidir.

60

Kandiye muhafızı Süleyman Paşa'nın kethüdası olan Ahmed'in Kandiye ahalisi arasında fitne ve fesat çıkarmasına binaen şahsın Bozcaada kalesinde kalebend edilmesi hususunda Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

61

Yanbolu kazasına bağlı Karacamuradlı köyünde sakin Gazi Giray'ın ahaliye zulmü sebebiyle Bozcaada'da kalebend edilmesine ve fermansız serbest bırakılmamasına dâir Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûreti.

62

Maraş beylerbeyi Timur Halil Paşa'nın Maraş alaybeyleri, zeamet sahipleri ve erbab-ı tımar ile birlikte derhal İstanbul'a gelip ve Edirne'de bulunan orduya katılmaları hususunda gönderilen fermânın sûretidir.

63

Maraş Eyalet alaybeylerinin Timur Halil Paşa ile birlikte biran orduya katılmalarına dair gönderilen fermânın sûretidir.

64

Meğri kazâsına bağlı Karasular adlı karyede sâkin Mahmud oğlu Ahmed, kardeşi ve eniştesi Kara Mehmed adlı eşkıyaların başlarına topladıkları adamlarla ahaliye zulm ettikleri hatta öldürdükleri bildirilmekle şahısların yakalanıp uygun bir kale'ye kalebend edilmelerine dair Meğri, kazalarına ve Aydın muhassılı vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

65

Orduya katılması emr edilen Kadı Mahmud ve beraberindekilerin her hangi yerde olursa gereği gibi karşılanması, korunması ve bir diğer yere ulaştırılması hususunda gerekenlerin yapılmasına dair İstanbul'dan Orduyu hümâyûna varıncaya yol üzerinde olan kadılara, havas, evkaf zabitlerine ve ayân-ı vilâyete gönderilen fermânın sûretidir.

66

Giresun'da sakin Kara Mehmed daha önce beş defa kalebend olunmuşken hala kendi halinde olmayıp sahte ferman, huccet ve arz dahi hazırlamaya cesaret ettiğin bildirilmekle şahsın yakalanıp İnöz kalesine haps olunmasına dair Giresun kadısına ve İnoz kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

67

Karaman valisi olup Gelibolu'dan geçerek orduya katılacak olan Ali Paşa'nın görevinden azl edildiğine dair Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından Gelibolu'da olan Bahrî Mehmed'e ve Gelibolu nâibine gönderilen fermânın sûretidir.

68

Kırkağaç kasabası sakinlerinden ve Seddülbahîr kalesinde kalebend olan Abdülkerim oğlu Mustafa adlı şakînin cezası verilmiş olup, başıyla beraber yanında olan sekiz bin akçe ve Gelibolu'da olan bütün malının Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından Gelibolu'da olan Bahrî Mehmed'e, Gelibolu naibine ve Seddülbahîr kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

69

Daha önce kaptan olan ve şimdi Seddülbahîr'de bulunan Mehmed'in Bozcaada muhafazasına tayin olduğu, hali hazırda Bozcaada muhafızı olan Osman Paşa'nın ise Edirne'ye Valide Suntanın hizmetine görevlendirildiğine dair Mehmed'e gönderilen fermânın sûretidir.

70

Bozcaada muhafızı vezir Osman Paşa'nın Edirne'de Valide Sultanın hizmetine görevlendirildiği, Seddülhabir'de ilkamet eden Mehmed'in Bozcaadası muhafazasına tayin olunmakla her ikisininde biran görev yerlerine varmalarına dair Bozcaada mufafızı vezir Osman Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

71

Çöreği kazâsında Karamuslu adlı eşkıya, oğulları ve yedi sekiz kişi ile beraber Cevizdere sakinlerinden kadı Mehmed Emin kardeşi Halil, hizmetkarı Mehmed Emin ve ailesine ve ahaliye zarar verip eşkıyalık ettiklerinden şahısların yakalanarak Samsun kalesine kalebend olunmalarına dair Canik mütesellimi, Ünye serdârı ve Samsun kalesi dizdârına gönderilen femânın sûretidir.

72

Tuna Nehri etrafında meydana çıkan eşkıyaların yakalanması ve bölgenin eşkıyadan temizlenmesine dair Edirne bostancıbaşına, Vidin'den İsakçı'ya gidinceye olan kadılara, Silistre ve Niğbolu mütesellimlerine, ayan-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen hükmün sûretidir.

73

Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere'ye Kahire'den gönderilmesi gereken buğdayın gönderilmeyip ahalinin zor durumda kaldığı, Bender-i Süveys'de yedek olan buğdayın dahi hazırlanmadığı. Sebep olanların cezalandırılması ve bir an buğdayların gönderilmesine dair Mısır vâlisine gönderilen fermânın sûretidir.

74

Daha önce Yençeri ağası olan ve İstanbul'da ikamet eden bekir Paşa'nın cezasının verildiği, bütün malına el konulup Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamı Vezir Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

75

Daha önce Bazaristân kethüdâsı olan Hüseyin'nin surre emini olarak tayin olunduğuna dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

76

Edirne'de Sultan Selim medresesinde olan Molla Mehmed ve Molla Ahmed'in üzerlerine vazife olmayan işlere karıştıklarından Bursa'ya sürgün edilmelerine dair gönderilen fermânın sûretidir.

77

Pınarhisar kazasında zuhûr eden eşkıyanın yakalanarak cezalandırılması konusunda Çorlu sakinlerinden Avcıbaşı Salih'e gönderilen hükmün sûretidir.

78

Karinâbâd, Aydos ve Kırkkilise atrafında meydana çıkan eşkıyanın yakalanmasına dair Edirne bostancıbaşı ( ) 'ya gönderilen fermânın sûretidir.

79

İbrâ'il kazası sakinlerinden Kıyam oğlu Ahmed eşkıya ve hırsızlara yataklık ettiği bildirilmekle, iddialar gerçekse şahsın kalebend edilmesine dair İbrâ'il kazası ve İbrâ'il muhafazasında olan yeniçeri zâbitine gönderilen fermânın sûretidir.

80

Daha önce hıyaneti bilinmekle cezası verilen Yeniçeri ağası Bekir Paşa İstanbul'daki hanesinde yüz kese altın olduğunu itiraf edip, altınların bulunup Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamı ve defterdârına gönderilen fermânın sûretidir.

81

Kal'a-i Cedîd muhâfızı olan Halil Paşa'nın İstanbul'daki evinde, yalısında ve diger yerlerde olan bütün malının ve mülkünün tesbit edilip ve kayd edilmesinden sonra Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamı Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

82

Kal'a-i Cedîd muhâfızı olan Halil paşa'nın bütün malının mîri için el konulması emir olunmakla Paşa'nın hanesinde iyice arama yapılması ve hiç bir şeyin gizli kalmaması hususunda İstanbul kaymakamı Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

83

Daha önce Ciddemutasarrıfı Halil Paşa tarafından Mekke-i mükerreme tüccarlarından Halulu (?) Ahmed adlı kişiden emaneten alınan altınların bu iş için görevlendirilen Dergâh-ı muallâm kapucıbaşılarından Mehmed'e teslim ve Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Cidde mutasarrıfı olup Mekke-i mükerreme Şeyhül-harâmı olan () 'ya ve Mekke-i mükerreme kadîsına gönderilen fermânın sûretidir.

84

Maktûl Nasuh Paşa'nın malından Mekke-i mükerreme'den seyyid Muhammed ağa diye bilinen kişiye borç olarak iki bin kuruş verilmiş, Muhammed'in Şam'da olduğu bilinip şahısdan borç tahsil edilip Hazine-i Âmire'ye ulaştırılmasına dair Şam valisi ve mîri hâcı olan vezir Yusuf Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

85

Mekke-i mükerreme'de, daha önce Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı Halil Paşa tarafından bazı tüccarlardan emaneten alınan altınların Hazine-i amireye teslim edilmesine dair Mısır valisine gönderilen fermânın sûretidir.

86

85. hükmün tekrarıdır.

87

Vezîriâzam Ali Paşa'nın yanında olan Tatar ağası, yeğeni Osman ve arkadaşı Mustafa Kırım'dan gelirken Prevâdi ile Kozluc arasında eşkıyaların saldırısına uğramış ve yanlarında bulunan altın ve bargirler alınmış. Eşkıyanın yakalanıp altınında sahiplerine telim edilmesine dair Prevâdi ve Hacıoğlupazarı kâdîlarına ve Prevâdi ayânından Ahmed ve Prevâdi'de Yaveci olan () 'ya gönderilen fermânın sûretidir.

88

Halep valisi Ali Paşa'nın Cemaziyel evvelin on yedinci Perşembe günü Gelibolu geçidine geldiği ve ertesi Çarşamba günü geçtiği fakat geride kalanlar için izin istemesine ragmen izin verilmeyip biran evvel orduya katılmasına dair gönderilen fermânın sûretidir.

89

Vize, Kırkkilise ve Pınarhisâr civarında meydana çıkan ve ahaliye zarar veren eşkıyanın def edilmesine dair Vize, Kırkkilise ve Pınarhisâr naiblerine kethüdâ yerleri, yeniçeri serdârları vekîlleri, ayân-ı vilâyet, iş erleri, kasaba ve karye zâbitlerine gönderilen fermânın sûretidir.

90

Daha önce Hazîne kethüdâsı ve Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından olan İvaz Mehmed'in İran hacılarının güvenliğinden sorumlu olduğuna dair gönderilen fermânın sûretidir.

91

Malatya sancağında bulunan ( ) nâhiyesinde sakin İzoli Aşireti'nden Şah Hüseyinoğlu Rasul ve kardeşleri Pir, Mehmed ve Mustafa adlı şahıslar aynı karyede sakin Mehmed, Osman ve Mustafa adlı şahısların evlerini basarak zulm ettiklerinden şahısların yakalanarak kalbend olunmalarına dair Malatya, ( ) kadılarına, Rişvanoğlu Mehmed'e gönderilen fermânın sûretidir.

92

Tırnovi kazâsına bağlı Rahoviçe adlı karye sâkinlerinden Popkin (?) adlı zimminin kendi halinde olmadığından Niğbolu kalesine kalbend olunmasına dair Niğbolu kadısına, Tırnovi nâibine, Niğbolu sancağı mütesellimine ve Niğbolu kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

93

Mısır'da olan Sultan Mehmed Hân vakfından Harameyn-i şerîfeyn ahalisinin tahılını taşımak için gerekli olan gemi kerestesi ve diğer mühimmat ücretlerinin daha önce Tersâne-i âmire kethüdası olan Hüseyin'in zimmetinde kalan iki yük seksen sekiz bin yedi yüz seksen akçenin tahsil ve Teberdâr Mustafa Halife ile gönderilip Mısır'da vakıf nazırı Yusuf Ağa'ya teslim edilmesi ve gemilerin biran evvel yapılmasına dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

94

Mısır'da olan Sultan Mehmed Hân vakfından Harameyn-i şerîfeyn ahalisinin tahılını taşımak için gerekli olan gemi kerestesi ve diğer mühimmât ücretlerinin daha önce

Tersâne-i âmire kethüdası olan Hüseyin'in zimmetinde kalan iki yük seksen sekiz bin yedi yüz seksen akçenin tahsil ve Teberdâr Mustafa Halife ile gönderilip Mısır'da vakıf nazırı Yusuf Ağa'ya teslim edilmesi ve gemilerin biran evvel yapılmasına dair Mısır valisine gönderilen fermânın sûretidir.

95

Harameyn-i şerîfeyne gönderilmesi gerekensurrelerin bu sene dahi gönderilirken Anadolu yakasında vezirlerin, mîr-i mîrân ve ümerânın seferde olduklarından gerekli güvenlik önemlerinin alınarak gönderilmesine dair Rakka beylerbeyisi olup eşkıya define memûr olan Seyyid Ahmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

96

Keşan kazasına bağlı Yapıldak isimli karye zimmîlerinin bildirmesiyle sefere giden askerlerin ahaliye zarar vermelerinden dolayı eşkıyalık edenlerin hapis ve kalebend edilmelerine dair Ferecik kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

97

Harameyn-i şerîfeyne gönderilmesi gerekensurrelerin bu sene dahi gönderilirken Anadolu yakasında vezirlerin, mîr-i mîrân ve ümerânın seferde olduklarından gerekli gövenlik önemlerinin alınarak gönderilmesine dair Konya mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

98

Medîne-i münevverede bazı alimlerin, şeyhlerin ve beledilerin kendi hallerinde olmadıklarından şahısların uyarılması ve mütenebbih olmayanların bildirilmesine dair Medîne-i münevvere kadısına ve şeyhine gönderilen fermânın sûretidir.

99

Havâss-ı Mahmûd Paşa kazasına bağlı Sulaoğlu (?) adlı karye sakinlerinden Ali oğlu Haydar adlı şahsın, Hasköy kazası sakinlerinden İsmail adlı şahsın hayvanlarını çaldığından, Rumel kazaskeri Mehmed'in verdiği hükmünce gemide kürek çekmeye mahkum edildiğine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

100

Kara Mustafa ve arkadaşı Ahmed ahalinin hayvanlarını çaldıklarından şahısların gemilerde kürek çekmeye mahkum edilmelerine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

101

Uzuncaabad-ı Hasköy kazasına bağlı Dekatik (?) adlı karye sakinlerinden Mustafa ve zevcesi Ayşe adlı kadının ahaliye olan zararlarından dolayı başka yere sürgün edilmelerine dair Uzuncaabad-ı Hasköy kazası naibine gönderilen fermânın sûretidir.

102

Rakka mutasarrıflarının devre çıkıp kazalardan bin kuruş aldıkları, ayrıca Birecik kazası sakinlerinden Ömer Ağa ve Ahmed Ağa adlı kişilerde mütesellimliği aldıklarını iddia ederek yine biner kuruş almalarıyla şahısların kalebend olunmalarına dair Rakka beylerbeyine ve Birecik kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

103

Harameyn-i şerîfeyne gönderilmesi gerekensurrelerin bu sene dahi gönderilirken gerekli güvenlik önlemlerinin alınarak gönderilmesine dair Şam'a varıncaya mevâlî-i kirâm, kadılara, mütesellim, voyvoda, havâss, evkaf zâbitleri, kethüdâ yerleri, yeniçeri serdârları vekîllerine, kale dizdârlarına, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

104

Harameyn-i şerîfeyne gönderilmesi gerekensurrelerin bu sene dahi gönderilirken Anadolu yakasında vezirlerin, mîr-i mîrân ve ümerânın seferde olduklarından gerekli güvenlik önemlerinin alınarak gönderilmesine dair Rakka beylerbeyisi olup eşkıya define memûr olan Seyyid Ahmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

105

Mısır'da olan Haseki Sultan vakfından Harameyn-i şerîfeyne gönderilmesi gereken tahılların vaktinde gönderilmesine dair Mısır valisine gönderilen fermânın sûretidir.

106

105. hükmün bir sûretinin, Mısır mîr-i hac olan Mehmed'e gönderildiğine dair.

107

Daha önce Cidde mutasarrıfı olan Halil Paşa Mekke-i mükerreme'de Musa Ağazade İbrahim Çelebi demekle bilinen kimseye kethüdası eliyle dört bin tuğralı altın verdiğini haber vermesiyle, altınların mîri için alınmasına dair Cidde-i mamûre mutasarrıfına ve Mekke-i mükerreme kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

108

Dergâh-ı âlî kapıcılarından Baba Mustafa'nın surre mallarında altına tebdîl olunmak üzere bir mikdar akçe ile İstanbul'a gönderilmesi için yol hükmü verildiğine dair Rikâb-ı hümâyûndan İstanbul'a varıncaya yol üzerinde olan kadılara, kethüdâ yerlerine, yeniçeri serdârları vekîllerine, havas ve evkaf zabitlerine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen hükmün sûretidir.

109

Maktûl Nasuh Paşa'nın hazine katibi olan İbrahim Mısır tüccarından Berber Mustafa adlı şahsa üç kese akçe verdiği, şahsın daha sonra İstanbul'a gitti, şahsın bulunup akçelerin alınıp hazineye teslim edilmesine dair İstanbul kaymakamına, ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

110

Niğdeli Aşçı Mehmed ile Simon adlı Yahudi hırsızlıktan dolayı Tersâne-i âmire'de kürek çekmeye mahkum edilmelerine dair İstanbul kaymakamı vezir Mehmed Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

111

Daha önce Cidde mutasarrıfı olan Halil Paşa'nın akrabalarından Dimetokalı Mustafa, Mustafa ve Yusuf'un Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesinde gerekli tedbirlerin alınmasına dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

112

Daha önce yeniçeri kul kethüdası olan daha sonra Hasankeyf sancakbeyi olan Selim'in müfsid olduğundan cezasın verilip şahsın bütün mallarına el konulmasına ve İstanbul'da ki hanesinde ve diğer yerlerdeki bütün mallarına el konulmasına dair İstanbul kaymakamına ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

113

Harameyn-i şerîfeyn ahalisi için gönderilen on bin sekiz yüz aded tuğralı altının yirmi sekiz bin üç yüz elli kuruşluk yeni zolata ile değiştirilerek surre emini Hüseyin'e teslim edilmesine dair İstanbul kaymakamına ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

114

Daha önce Cidde mutasarrıfı olanve İstanbul'da hapisde olan Halil Paşa'nın malından kethüdası eliyle daha önce Mekke-i mükerreme kadısı Yahyazade'nin naibi olan ve İstanbul'da ikamet eden Süleyman'a verdiği dokuz yüz altın ve cevâhir önlü (?) kuşağa mîri için el konulmasına dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

115

Mükerrer hükümdür.

116

Maraş beylerbeyi Timur Halil ve kapısı halkı, zeamet sahipleri ve timar sahipleriyle beraber acilen Bosna'ya geçmeleri ve Bosna beylerbeyi Mustafa Paşa'ya katılmalarına dair Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından ( ) 'nagönderilen fermânın sûretidir.

117

Daha önce Yenikale muhafızı olan Halil Paşa'nın İstanbul'da olan mallarına el konulurken Boğaziçinde olan yalısınada el konulmuştur. Fakat yalı Hüseyin Paşa'nın değil merhum Ragıb'ın olduğundan, yalının oğluna teslim edilmesine dair İstanbul kaymakamı ve Hassa bostancıbaşına gönderilen fermânın sûretidir.

118

Kefe beylerbeyi Eyüb'ün Kale-i Cedîd muhâfazasına görevlendirildiğine dair gönderilen fermânın sûretidir.

119

Mehmed adlı Arap hırsızlık yaptığı ve ona arkadaşlık eden Niğdeli Aşçı Mehmed ve Simon adlı Yahudi zimmin'in Tersâne-i âmirede kürek çekmeye mahkum edildiklerine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.
Yaklaşık üç ay sonra Ramazanda serbest bırakılmışlardır.

120

Derbend-i Bagrâs sakinlerinden yeniçeri serdarı olan Mehmed kendi halinde iken, Cuma ve Saliholğlu Ahmed adlı şahısların iftiralarıyla ve Halep valisi Ali Paşa'ya şikayet etmeleriyle, Halep kalesinde kalebend iken serbest bırakılmasına dair Halep kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

121

İbrail nâzırı olup daha öncede bazargânbaşı olan Hüseyin'in Edirne'de hapisdeyken firar etmemesi hususunda dikkatli olunmasına dair Edirne'de olan vezir Osman Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

122

Edirne sakinlerinden ve değirmenci taifesinden olan Mustafa adlı şahsın ahalinin zararına iş gördüğünden İnöz kalesine kalebend olunmasına dair Edirne mollasına ve İnöz kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.
Şahıs kendi halinde olmak kaydıyla serbest bırakılmıştır.

123

Uruş kazasına bağlı Kadı adlı karye sakinlerinden Mustafa adlı şahıs kalebend ile cezalandırılmışken şahsın yerinden dahi kalkamayacak bir halde olduğundan, Gelibolu'da ki evinde kendi halinde olmak kaydıyla serbest bırakıldığına dair İnöz kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

124

Çorum sakinlerinden Karapınarlı Mehmed adlı şahsın kendi halinde olmayıp ahaliye zarar verdiğinden şahsın Sivas kalesine kalebend olunmasına dair Çorum ve ( ) kadılarına, Çorum sancağı mütesellimine ve Sivas kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

Hüküm daha sonra bozulmuştur.

125

Edirne kazasına bağlı Alıçlı isimli karye ahalisinden, yeniçerilik iddiasında olan Hasan isimli kimsenin Bozcaada kalesine kalabend edilmesine dair Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

126

Edirne'den Rikâb-ı hümâyûna izhârı ferman olan iki kişinin izhârına dair Edirne'de vezir olan Osman paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

Başka bir vechile hüküm değişmiştir.

127

Rumeli Tırhala kazâsından Karaferyeli Latinzade Mehmed Efendi demekle bilinen kadı'nın Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi gerekirken İstanbul'da olduğu bilinmekle şahsın Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

128

Daha önce kızıl kırkık ve zuyûf akçe râyiç olmamak üzre ferman olmuşken Edirne'de iki kişi ellerinde mezbûr para ve akçeden bulundurduğu ve şahsın elinden alındığı fakat şahsın firar ettiği ve firarilerin bir şekilde ele geçirilip Rikâb-ı hümâyûna gönderilmelerine dair Edirne'de olan vezîr Osman paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

129

Kürd, Türkmen ve Kıbti taifesinden bazı kişiler eşkıyalık ettikleri, şahısların tayin olunan usta marifetiyle yakalanıp Rikab-ı hümâyûna gönderilmesine dair Edirne Bostancıbaşısına, Filibe ve Tatarpazarı'na varıncaya yol üzerindeki kadılara, ayân-ı vilayete ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

130

Mustafa ve Mehmed isimli yedekçilerin fesat ve kabahatlerinden dolayı Tersâne-i âmire gemilerine konulması ve emir gelmedikçe serbest bırakılmamalarına dair

İstanbul kaymakâmı ve Tersâne-i âmire kethüdâsı vekiline gönderilen hükmün sûretidir.
Ramazanın başında serbest bırakılmışlardır.

131

Kızılca Tuzla kazasına bağlı Külahlı isimli karye sakinlerinden Mehmed Ali, Bademli karye sakinlerinden Kara Hüseyin ve oğlu Halil Beşe ve Süleyman isimli kişiler harbi keferesine buğday satmak yasak iken dâima kefere gemilerine sattığı bilinip, şahısların ele geçirilip Bozcaada kalesine kalebend olunmaları için Bozcaada muhafazasında olan Mehmed ve Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

132

Daha önce kızıl kırkık ve zuyûf akçe râyiç olmamak üzre ferman olmuşken, aksine bir kaç senedir çarşı pazarda ve bazı kimselerin eldinde olduğu bilinmekle bu hususda gerekli tahkikatın yapılması ve elinde bulunduranlar yakalanması ve bilgilerinin Rikâb-ı hümâyûna bildirilmesine dair İstanbul kaymakamı ve İstanbul kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

133

132. hükmün bir sûretinin Edirne'de olan Vezir Osman Paşa'ya ve Edirne kadısına gönderildiğine dair.

134

Kastamonu sakinlerinden İbrahim isimli şahsa ebedi kalebend olunmak cezası verilmişken ceza uygulanmayıp ve şahsın halen aynı hal üzere olduğundan Samsun kalesine kalebend edilmesi ve emir gelmeden serbest bırakılmamasına dair Kastamonu kadısına, kastamonu sancağı mütesellimine ve Samsun kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

135

Önceden Harameyn-i şerîfeyn evkaf müfettişi olan İsmail'in şikayetçileri ile mahkeme olunması için şahsın Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamı ve İstanbul kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

136

Bozcaada kalesinde kalebend olan daha önce Galata Voyvodası Bıyıklı Ali ve daha önce dolap halifesi olan Teberdâr Osman isimli şahısların mîri için istenilen akçeyi vermeyip ve mallarının olmadığını söylemeleriyle, şahıslardan bir şekilde paralarının nerde olduğunu öğrenmek ve Rikâb-ı hümâyûna bildirilmesine dair Bostancı ustalarından ( ) usta ve Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

137

Daha önce gönderilen fermân gereğince Dergâh-ı muallâm kapıcılarından İskemleci Hüseyin mübaşeretiyle ihzar olunan Kalize İbrahim isimli kadının arkadaşı Seyyid ( ) Edirne'de Süleymaniye Küçükpazar semtindeki hanların birinde olduğu ve Rumeli kadılarından daha önce Tırhla kadısı olan Karaferyeli Latinzade Mehmed efendi'nin Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi lazım iken Edirne'de olduğu duyulmakla, her iki şahsında gönderilmesine dair Edirne'de olan Osman Paşa'ya ve Edirne kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

138

Kızanlık kazasında meydana gelen haydut ve eşkıyanın def edilmesi için görevlendirilen Bostâni ustalarından Recep Usta ve Bostâni Hasekilerinden Mehmed hasekinin eşkıyaları yakalaması ve kendi halinde olanlara zarar vermemesi hususunda Karlova ve Kızanlık ve civarlarında bulunan ( ) ve ( ) kadılarına ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları vekillerine ve mütevelli ve evkaf ve havas zabitlerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

139

Ravza-i mutahhara'da olan şamdan, perde ve sofraların değiştirilmesine dair Medine-i münevvere kadısına ve Şeyhül-haram-ı Nevebi'ye gönderilen hükmün sûretidir.

140

Mısır, Kahire ve Şamdan Medine-i Münevvere ahalisine satmak için Yenbu‘ iskelesine gelen tahıl ve hububatdan daha önce gümrük vergisi alınmazken şimdi alındığı Defterdar Osman tarafından bildirilmesiyle, verginin alınmamasına dair Medine-i Münevvere kadısına ve Şeyhülharem-i Nebevî'ye gönderilen fermânın sûretidir.

141

Hücre-i mutahhara-i Nebeviye yakın olan ashâb-ı suffa'ya asılı olan perdelerin artık kullanılmaz olduğu Şeyhülharem-i Nebevîolan Beşir Ağa tarafından bildirilmiş ve perdelerin daha önce Mısır'da yaptırıldığı ve şimdide Mısır'da yaptırılması hususunda Mısır vâlisine gönderilen fermânın sûretidir.

142

İstanbul yakınlarına Küçük Nakkaş isimli karyede Veziriazam Ali Paşa'nın çiftliği basılıp ve çiftlik kethüdasını yaralayıp ve malınıda çalan haydutlar, Karlı isimli karyede Çorbacıoğlu ( ) adlı kişinin evinide bastıkdan sonra Istranca ve Mahya dağına sığınmışlardır. Karinabad tarafında oldukları bilinip otuz nefer ve Süleyman Haseki üzerlerine gönderilmiştir. Karşı koyanların öldürülüp, canlı olarak yakalananların Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Hâssa bostancıbaşıya ve Karinâbâd ve ( ) ve ( ) kadılarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve havâs ve evkaf zâbitleri ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen hükmün sûretidir.

143

Kahire darphanesinde basılan onbeş sikkelerin yenilenmesine ihtiyaç duyulduğu ve Mısır tarafına göndermek hususunda Veziriazam Mehmed Paşa'ya hitaben emr-i şerif verilmiş olup, sikkelerin gerekli kayıtlarının tutulması ve sikkelerin İstanbul'a ve Hazine-i âmire'ye teslim edilmesine dair Mısır valisine gönderilen fermânın sûretidir.

144

İbrâil nâzırı ve daha önce bâzargânbaşı olan Hüseyin'in daha önce Edirne'de yeniçeri zâbiti ( )'nin habsine verilmişti. Hala hakkında şikayetlerinin çok olmasına binaen şahsın firar etmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasına dair Edirne'de olan Vezir Osman Paşa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

145

Despot Yaylağı'na varıldığında en uygun ve geniş yerin hazır edilmesi hususunda Nevrekop kadısına ve ayân-ı vilayet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

146

Aksaray'da Bölcek mahallesinde sakin derviş Seyyid Mehmed'in ahaliyi rahatsız etdiğinden dolayı şahsın Konya kalesine kalebend olunması ve durumdan haber verilmesine dair Konya nâibine ve Konya mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

147

Kengiri sancağı mütesellimi ( ) Rikâb-ı hümâyûnuma mektup gönderip Mîlân kazâsına bağlı Karacalar adlı karye sâkinlerinden Seyyid Hüseyin Ağa ve yine aynı karyeden Cırık Ali ve Hacı Şabanoğlu Mustafa ve Hacı Yusufoğlu Hasan ahaliye zarar verdiği ve Kurşunlu kazâsına bağlı Hoşnamlar ve Taşpınar ve Demirli adlı karyelerin mezar taşlarını alıp dört kapılı bir kale yaptıkları ve daha önce uyarıldıkları halde geri durmadıkları bildirilmekle gerekli incelemelerin yapılması ve gerçekden kala yaptıkları vaki ise şahısların kalebend olunmaları ve emr-i şerîf sâdır olmadıkça kalenin yıkılmamasına dair Mîlân ve civârında olan Kurşunlu ve ( ) kadılarına ve Kengiri Kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

148

Despot Yaylağı'ndan Siroz'a varınca yolların temizlenmsine ve genişletilmesinde görevli olanların hizmetlerini yerine getirmediklerin bildirilmekle, hizmetleri yerine getirmeyenlerin kapıcıbaşı eliyle Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Despot Yaylağı'ndan Siroz'a varınca yolların temizlenmesine ve genişletilmesine görevli olan Mehmed'e ve bostanî ustalarından ( ) Usta'ya gönderilen fermânın sûretidir.

149

Edirne'de bazı uncu ve ekmekçilerin ahali aleyhine iş yaptıklarından İnoz kalesine kalebend edilmiş olmaları ve aynı işleri yapmamak kaydıyla serbest bırakılmalarına dair İnoz kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

150

Bıyıklı Ali ve Teberdâr Osman'dan mîri içi istenilen yirmişer kese altını İstanbul'da vereceğiz demelerine binaen şahısların Rikâb-ı hümâyûna getirilmesi ve paranın tahsil edilmesine dair Hâssa bostancıbaşıya ve bostanî ustalarından Ahmed Usta'ya ve Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

151

Seferi terk ve firar edenlerin cezalandırılmasına engel olan Drama müftüsü Mustafa'nın derhal Üsküb'e sürgün edilmesi ve emr-i şerif olmadıkça tahliye edilmemesine dair gönderilen fermânın sûretidir.

152

Daha önce mîri için yirmişer kese altın vermeyi teahhüd eden Bıyıklı Ali ve Teberdâr Osman'nın İstanbul'a gönderildiği ve şahıslardan tahsil edilecek olan kırk kese altının on güne dek tahsil edilip ve Orduya gönderilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

153

Sefere giden piyade askerlerden altı, yedi bin kişi Gerdos boğazından firar ederek İzdin ve Livadiye üzerinden Yenişehir ve Selanik'e vardıkları ve ahaliye rahatsızlık verdikleri bildirilmekle, bu hususda gerekli araştırmaların yapılıp firarilerin kalebend edilmeleri ve durumdan haberdar edilmesine dair Selanik ve Yenişehir Mollalarına, Edirne bostancıbaşısına Siroz ve tarafından Selanik'e varıncaya bulunan kadılara, kethüda yerlerine, yeniçeri serdârları vekillerine ve havâs ve evkaf zâbitleri ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

154

153. hükmün sûretinin, Edirne bostancıbaşına ve Siroz'a ve Siroz'dan Gelibolu'ya varınca bulunan kadılara ve Gelibolu'da yeniçeri zâbiti Haseki'ye ve Gelibolu İskelesi eminine ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları vekillerine ve havâs ve evkaf zabitlerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderildiğine dair.

155

İstanbul, Galata ve Tersâne-i âmire zindanlarında olan mahkumların cezaları, ne ile itham edildikleri, borçları, hapis tarihlerini ve her birinin hangi hapisde olduğuna dair bilgilerin Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair İstanbul kaymakamına, İstanbul kadısına ve Hasa bostancıbaşıya gönderilen fermânın sûretidir.

156

155. hükmün sûretinin, Edirne zindanında ve Edirne bostancıbaşı vekili hapsinde olan mahkumların bilgilerini göndermeye dair Edirne'de olan Vezir Osman Paşa'ya ve Edirne kadısına gönderildiğine dair.

157

Harem-i hümâyûn hizmetçilerinden bir kısmı Edirne'de ki Saraya gönderilmekle her kimin kazasına varır ise gerekli tedbir ve emniyetin alınmasına hususunda Siroz üzerinden Edirne'ye varıncaya yol üzerinde olan kadılara kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve ayân-ı vilâyetin iş erlerine hitâben gönderilen hükmün sûretidir.

158

İstanbul Rum patriği Kozma'nın arzuhaliye İstanbulda olan Kirkos adlı keşiş kötü hal üzere olduğu ve ıslah-ı nefs için kürek cezasına çarptırıldığı, keşişin daha serbest bırakıldığı ve halen aynı hal üzere olduğunu ve Kıbrıs adasında olan Magosa kalesinde kalebend edimesine dair İstanbul kaymakamına ve Magosa kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir. Şaban 1127.
Şevval 1128 tarihinde keşiş serbest bırakılmıştır.

159

Rumeli kazâsından Karaferyeli Latinoğlu Mehmed'in firar edip Selanik cizyedârı Lali'nin yanında olduğu ve kadı Mehmed'in Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Selanik cizyedârı Lali'ne gönderilen fermânın sûretidir.

160

Enderun ağalarının üç araba yük eşyaları Edirne'deki Saray-ı âmire'ye gönderilmekle Siroz üzerinden Edirne'ye varıncaya vaki olan kadıların ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri, ayân-ı vilâyet ve iş erleri tarafından gerekli emniyetin sağlanmasına dair gönderilen fermânın sûretidir.

161

Drama kazâsı sakinlerinden Hacı Hasan ve Topuzoğlu Mehmed'in verilen emirlere itaat etmedikleri ve şahısların Bozcaada kalesinde kalebend olunmaları ve serbest bırakılmaları için tekrar emir beklenmesine dair Drama nâibine ve Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

162

Lek Hasan Bölükbaşı adlı eşkıya yüzden fazla eşkıyayı başına toplayarak Ayntab ahalisine zulm ettikleri ve Eruh tarafına giderken yakalanıp haps edildiği ve şahıslara gereken cezaların verilmesi ve durumdan haberdar edilmesine dair Rakka beylerbeyisi Seyyid Ahmed'e ve Ruha kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

163

Harem-i hümâyûn ağalarından Ali Ağa'nın çaldığı elmas yüzüğü Saray-ı atîk kapıcılarından Çolak Ali'ye verdiği haber alınmakla şahsın haps edilmesi ve yüzüğün bulunmasına dair İstanbul kaymakamına ve Hassa bostancıbaşı'ya gönderilen fermânın sûretidir.

164

Kostantıniyye'de bazı mahallerde evlerin kundaklanarak yakıldığı ve bu hususda gerekli tedbirlerin alını ve tahkikatin yapılıp suçluların yakalanıp katl edilmesi ve durumdan haberdar edilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

165

Bu hüküm yerine gitmeyip değiştirilmiştir.

Yapılması gereken gemilerin yapılıp yapılmadığı, ne kadar alet ve mühimmatın tedarik olunduğu hususunda İstanbul kaymakamına, deftardar vekiline ve Tersâne-i âmire eminine gönderilen fermânın sûretidir.

166

Nevrekop sakinlerinden Vehhaboğlu Mehmed ve İbrikdaroğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah adlı kimesneler kendi hallerinde olmayıp fukaraya zulm ettikleri bilinmekle şahısların Bozcaada kalesine haps edilmelerine dair gönderilen hükmün sûretidir.

Hüküm daha sonra Abdulvehhaboğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah Kavala kalesine kalebend olunmak ve İbrikdaroğlu Mehmed'in Edirne'de bostancıbaşı vekilinde haps olunması şeklinde değişmiştir.

167

Nevrekop sakinlerinden Abdulvehhaboğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah'ın fukaraya zulm ettikleri bildirilmekle şahısların kalebend olnunmalarına dair hükmün sûretidir.

Şaban aynı sonu 1127'de Şeyhoğlu Abdullah serbest bırakılmıştır.

Mehmed ise Muharrem 1128'de setbest bırakılmıştır.

168

Nevrekop sakinlerinden İbrikdaroğlu Mehmed'in fukaraya zulüm ettiği ve mîri'ye borcu olmakla şahsın haps edilmesine dair Edirne bostancıbaşı vekiline gönderilen hükmün sûretidir.

169

Mora adasında olan Anapolu kalesinin feth edilip kale içinde ele geçirilenlerin Yedikule zindanında sağlam bir yere haps edilmeleri ve haps edilenlerin kimler olduğu ve sayılarının bildirilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

170

Rumeli kadılarından Karaferyeli Latinzâde ( ) adlı kadının şikayetler üzere Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi emir edilmişken firar etmiş ve halen Karaferye'de olduğu haber alınmakla şahsın yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Edirne bostancıbaşısına Karaferye kadısına, voyvodasına, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

171

Gelecek sene Venedik'e yapılacak olan sefer için Donanma-yı hümâyâunun gerekli hazırlıkları görmesi ve ne durumda ise haber vermesi hususunda İstanbul kaymakamına, defterdâr vekiline ve Tersâne-i âmire eminine gönderilen fermânın sûretidir.

172

Harem-i hümâyun ağalarından Beşir Ağa hasta olup artık hizmet edemediği ve Mısır'da ikamet etmek istemesiyle izin verilip, Edirne'ye götürülüp ve borçlarından beri olduktan sonra eşyasıyla Boğazhisar'a götürüp ordan Mısıra gönderilmesine dair Bostanî hasekilerinden ( ) Haseki'ye ve Kilitbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

173

Edirne'de saskin Yahudi taifesinden Hahambaşı yazıcısı olan Alizer adlı Yahudi'nin ahaliyi bir birine düşürüp ve rüşvet aldığı ve Yanbolu'ya sürgün edilmesine dair gönderilen fermânın sûretidir.
Adı geçen şahıs 1127 senesi Ramazan'ında tahliye olmuştur.

174

Mora adasında olan Anapolu kalesinden esir edilen general, generalzade, cumhurzade ve saltat generallerinden on kişi Yedikule'ye haps edilmeleri için gönderilirken birinin aldığı kılıç yarasıyla öldüğü diğer dokuz kişinin Yedikule'ye haps edilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

175

Ordu için gerekli olan zahirenin Vulçitrin sancağından Priştine ve Noveberde kazalarından dört bin beş yüz kile un ve arpanın nakl edildiği, Priştine kazasından Zayel ve Kamran ve Nikomca ve Kererka ve Miran karyelerinden Arnavud taifesi hisselerine düşen zahire ücretlerini ödemeyi kabul etmedikleri ve etmeyenlerin kalebend olunmalarına dair Priştine eminine gönderilen fermânın sûretidir.

176

Petriç kasabasından Ömer ve arkadaşları Ali ve Hasan ve subaşılarından İsmail ve süleyman Yazıcı adlı kişiler ahaliye zarar verdikleri, şahısların mahkeme edilip Rikâb-ı hümâyûna gönderilmelerine dair Petriç ve ( ) ve ( ) kadılarına gönderilen fermânın sûretidir.

177

Kavala kalesi sakinlerinden Hasan bin Mehmed, Mehmed Beşe'nin oğlu Ahmed'i pala ile yaralayıp firar ettiği, şahsın yakalanıp İnoz kalesine sürgün ve kalebend edilmesine dair Kavala kadısına ve İnoz kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

178

Mazgird kazasında sâkin Karaçorlu Osman arkadaşı Osman ve Mir Alioğlu adlı şahısların bin yüz yirmi ( ) senesinden beri fukaraya ve ahaliye zulm etmekle, bin yüz yirmi yedi senesinde Çemişkezek ve Pertek ve Sağman ve Mazgird kazalarında mâl-ı mîri tahsiline görevlendirilen Mustafa'nın dahi önünü kestikleri bildirilmekle şahısların yakalanıp Diyarbakır kalesinde kalebend edilmeleri ve haklarında gerekli tahkikatın yapılmasına dair Diyarbakır mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

Adı geçen şahıslar, isnad edilen suçları işlemedikleri ve kendilerine iftira edildiği sabit olmakla yaklaşık bir ay sonra serbest bırakılmışlardır.

179

Kadı Karaferyeli Latinzade Mehmed'in Rikâb-ı hümâyâuna gönderilmesi gerekirken Selanik Cizyedârı Lali Mustafa üzerine düşen görevi yerine getirmemiş ve bu defa aynı hatayı yapmaması ve adı geçen kadıyı yakalayıp göndermesi hususunda Selanik Cizyedârı Lali Mustafa'ya gönderilen fermânın sûretidir.

180

Kadı Karaferyeli Latinzade Mehmed'in Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi hususunda herkesin üzerine düşen görevi layıkıyla yapması hususunda Karaferye kadısına, bostânî ustalarından ( )'na, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

181

Samako kazasında sakin Kör Meryemoğlu İbrahim ve Bayıldımoğlu Halil ve Tantanoğlu Ahmed adlı eşkıyalar yeniçerilik iddiasında bulunup, ahaliye zarar verip ve sefere gitmedikleri halde gitmiş gibi hak talebinde bulundukları, iddia edilen suçlar sabit ise kalebend olunmalarına dair Rikâb-ı hümâyûn dergâh-ı muallâm yeniçeri zâbitine ve Samako kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

182

Daha önceden yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi istenen, önceden Tırhala kadısı olan Latinzade Mehmed, Karaferyede evinde olduğu vakit yakalanmak istendiğinde saklanmış ve Karaferya kadısı, voyvodası ve ayân-ı vilâyet ve iş erleri gerekli yardımı yapmadığı, bu defa gerekenin yapılması ve şahsın yakalanmasına dair gönderilen fermânın sûretidir.

183

Daha önce tırhala kadısı olan Karaferyeli Latinzade Mehmed'in yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi için üç dört defa emir gönderilmesine rağmen ve şahsın Karaferye'de olduğuda kesinen bilinmekle gerekli gayretin gösterilmediği, bu defa şahsın yakalanıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Karaferya kadısı, voyvodası ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

184

Pertek kazasından Ahmed bin Halil ve İbrahim Bölükbaşı bin Davud ve İsmail bin Halîl ve İbrahim bin Bekir ve Veli ve Genç Ali adlı şahıslar eşkıyalık edip ahali ve fukaraya zulm ettikleri, şahısların yakalanıp hepsinin Diyarbakır kalesine kalebend olunmalarına dair gönderilen fermânın sûretidir.

Şahıslara isnad edilen suçların iftira olduğu ve şahısların serbest kalmasına dair, yaklaşık bir ay sonra, emr-i şerîf yazılmıştır.

185

Savula adlı karyede sakin Deli Bekir ve Koyunoğlu adlı arkadaşı mâl-ı mirî tahsili hususunda görevli olan Mustafa'nın zabt ettmesine engel olmasına, Deli Bekir'in Diyarbakır kalesinde kalebend olunmasına dair Çemişkezek kadısına ve Diyarbakir mütesellimine ve Diyarbakir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.
Deli Bekir hakkında isnad edilen suçların iftira olduğu ve şahısın serbest kalmasına dair, yaklaşık bir ay sonra, emi-i şerîf yazılmıştır.

186

Nevrekop sâkinlerinden Şeyhoğlu Abdullah adlı şahıs ahaliye zulm ettiğinden şahsın Kavala kalesine kalebend edilmesine dair emr-i şerif verilmiken, şahıs Nevrekop'un dışında bir mahallede kalmak şartıyla serbest bırakılmasına dair Kavala dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

187

Perket kazası sakinlerinden Demiroğlu Seyyid İbrahim ve hasımları olan Mehmed ve Ahmed ve İbrahim adlı şahıslarla mahkemelerinin görülmesine dair Âmid kadısı ve Diyarbakır mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

188

Aşçı Mehmed adlı şahsın şekavetlerinden dolayı kalebend edilmesine dair Kavala kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretindedir.
Emr-i şerif gitmeyip kalmıştır.

189

Selanik tarafına varılacağından gerekli ve münasip yerin hazırlanması hususunda Selanik kadısına ve ayân-ı vilâyete gönderilen fermânın sûretidir.

190

Daha önce Selanik tarafından zahire tedariki istenmişken Mora'nın ve Gördos, Arhos, İnabolu kaleleri ve ayrıca Mutun, Koron, Avarin, Arkadya, Benefşe ve Kastel kalelerininde feth edilmesiyle zahire tedarikine gerek kalmadığına dair Selanik Mollasına ve dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından ( )'na gönderilen fermânın sûretidir.

191

Tersâne-i âmire'de görülen hazırlıkların ne durumda olduğuna dair bilgi verilmesi hususunda İstanbul kaymakamına, defterdarına ve Tersâne-i âmire eminine gönderilen fermânın sûretidir.

192

Dergâh-ı âlî topçularından Birinci Bölükden Ömer ve ikinci bölükden Hasan ve Ali ve Süleyman isimli topçular istenmeyen hareketleri olmakla şahısların Kavala kalesinde kalebend olunmaları için gönderilen fermânın sûretidir.

193

Mustafa ve Mehmed adlı yedekçilerin afv olunduklarına dair gönderilen hükmün sûretidir.

194

Mehmed adlı arap hırsızlık yaptığı, çaldıklarını Niğdeli Aşçı Mehmed'e verdiği ve arkadaşları Simon adlı Yahudi ile beraber Tersâne-i âmire sefînesine konuldukları ve avf olunup serbest bırakılmalarına dair gönderilen hükmün sûretidir.

195

Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından İbrahim'in Osman adındaki kölesi hırsızlıktan dolayı kalebend olmuşken, şahsın kaçırılmasına binaen Tesâne-i âmire zindanına konulmasına dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

196

Müteveffâ silahdâr-ı sâbık Yusuf Ağa'nın adamlarından Başbaki hapishanesinden Hasbahçe'ye haps olunmaları emr olunan Eyüp ve yedekçi Ali'nin serbest bırakılmasına dair gönderilen hükmün sûretidir.

197

Mehmed bin Ahmed adlı şahsın elinde Galata' da bulunan Müeyyedzâde Camii'ye ait iki bal mumu bulunmakla şahıs Baba Cafer Zindanı'na konulmuştu, şahsın hapsiyle suçunu çektiği ve serbest bırakımasına dair gönderilen hükmün sûretidir.

198

Saliha adlı kadın, kocası Mehmed'in Fatma adlı bir kadının evinden bir şeyler çaldığı için Saliha'da kocasının müttefiki olduğu idddia edilerek Baba Cafer Zindanına haps olunmuştur. Rumeli kadısı İsmail'in bildirmesiyle Saliha'nın kocasıyla ortak olduğu isbat edilmedikçe serbest bırakılmasına dair gönderilen hükmün sûretidir.

199

Ahmed adlı şahsın kölesi Abdullah Üsküdar dışında bulunan İbrahim Ağa Çayır'ında Erzurum'lu Abdullâh ve İspiril zimmî ile yakalanmış, köleye sorulduğunda kaçırıldığını iddia etmiş ve şahıslar haps olunmuştur. Soruşturma sonunda iddialar doğrulanmayıp, şahısların altı ay kadar haps olunduktan sonra serbest bırakılmalarına karar verilmiştir bu hususda gönderilen fermânın sûretidir.

200

Mustafa adlı kimsenin Arap Selim adlı kölesi kötü huylu olmakla bereber ıslah olması için kürk çekmeye Tersâne-i âmire zindanına konulmasına dair gönderilen hükmün sûretidir.

201

Tersâne-i âmire'de küreğe cezalandırılan Dimitri'nin serbest bırakılması hususunda İstanbul kaymakamına ve Tersâne-i âmire kethüdâsı vekiline ( ) gönderilen hükmün sûretidir.

202

Kalyoncu İbrahim, Hasan Beşe ve bir arkadaşının İstanbul yakınlarında Büyük Karaman'da ki bir handan atlarını gasp etmekle Tersâne-i âmire zindanına konulmuş, ta‘zîr müstehak olduğundan serbest bırakılmasına dair İstanbul kaymakamına Tersâne-i âmire kethüdâsı vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

203

Harîr Beyi olan Bilal Bey'in kölesi Arap Ali firar ettiği ve Tersâne-i âmire zindanına konulduğu, kölenin teslim edilmesine dair İstanbul kaymakamına Tersâne-i âmire kethüdâsı vekiline gönderilen hükmün sûretidir.

204

Abdi Paşa'nın çukadârı Bosnavî Mehmed adlı kimse hırsızlık suçlamasıyla Bahçekapı zindanına hapis edildiği ve hasımları talebiyle haps olduğuna binaen serbest bırakılmasına dair İstanbul kaymakamına ve Hassa bostancıbaşına gönderilen hükmün sûretidir.

205

Merhum Silahdar Yusuf Ağa'nın hizmetçilerinden olan Helvacı Bekir Bostancıbaşı hapsinde vefat ettiği, şahsın mallarının Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair gönderilen İstanbul kaymakamına ve defterdârına gönderilen fermânın sûretidir.

206

Hanya Muhâfızı Mehmed Paşa'nın Vekilharcı Mehmed'in vekili Abdullah adlı şahıs daha önce Sultanhisarı kalesi mütevellisi olan Ahmed bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed için karaya vuran ve paşaya gönderilen gemiden sebze ve şahsı eşyalarla dolu çuvalları çaldılar diye dava edilip şahıslar inkar etmiş fakat şahitlerin şehadetiyle şahıslar haps olunmuştur. Sadece töhmetle ve zan ile haps olunduklarına binaen şahısların serbest bırakılması hususunda İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

207

Mehmed kızı Ümmühani eşi Mehmed evinde öldürülmüş, eşi Ümmühani ve komşusu Ahmed kızı Hatice katl eyledikleri ithamıyla haps olunmuşlardır. Kendi evinde katl olunmadıkça diyet gerekmez hükmünce serbest bırakılmarı gerekir diye İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

208

Hüseyin kızı Tahire cariye olmak üzere kendini başkasına sattırdığından yakalanıp zindana atılmıştır. Hapisle ta‘zîr olunmakla serbest bırakılması Rumeli kazaskeri İsmail tarafından bildirilmesiyle İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

209

Harlaki Halil adlı kimse hırsız olmak üzre kaime vermekle bin yüz yirmi yedi senesi Cemaziyelevvelin ikinci günü zindana atılmıştır. Rumeli kazaskeri İsmail tarafından bildirilmesiyle kaime vermekle hırsızlık sabit olmaz ve şahsın bu kadar haps olunması yeterli olduğuna dair İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

210

Mustafa kızı Hatice hür biriyken kendini cariye diye başkasına sattığından zindana atılmıştır, hapsi ta‘zîr olarak yeter ve serbest bırakılması gerektiği Rumeli kazaskeri İsmail tarafından bildirilmesiyle İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

211

Ali kızı Ümmühan mahrem ile yakalanmakla bin yüz yirmi yedi senesi Ramazan'ın beşinci günü zindana atılmıştır. Mezbûre'nin şeran ta‘zîr olunması yeterli görülmüş Rumeli kazaskeri İsmail tarafından bildirilmesiyle serbest bırakılması hususunda İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

212

Edirne'de sakin sarraf taifesinden Bağdas ve Dimitri adlı kişiler Abdullah adlı kişiye haksızlık ettikleri için Tersâne-i âmire gemisine konulmuş, şahısların afv edilmekle serbest bırakılmalarına dair İstanbul kaymakamına gönderilen hükmün sûretidir.

213

Osman Kethüdâ'nın kardeşi olan sâbıkâ Sipah Ağası Hüseyin Seddülbahir kalesine kalebend olunması emr edilmişken, emir yerine getirilmediği, şahsın Seddü'l-bahir kalesine kalebend olunmasına dair Edirne Bostancıbaşına veSeddülbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

Daha sonra şahsın İnöz kalesine kalebend edilmesi için yeni bir emir yazılmıştır.

214

Diyarbakır kalesinde kalebend olan sâbıkâ Şehrizor Beylerbeyisi Bosnavî Hasan Paşa'nın ve kethüdası İbrahim'in cezları verilmiş ve şahısların başlarının kesilerek, başlarının Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesi hususunda Âmid mollasına, Diyarbakır mütesellimine ve Diyarbakır kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

215

Daha önce Şehrizor Beylerbeyi olan Hasan Paşa'nın bütün malına el konulmuşken, Hasan Paşa'nın Bursa ve Mudurnu tarafında emlak ve eşyası olduğu haber alınmakla onlarada el konulup, kayd altına alındıktan sonra Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Bursa Mollasına ve Mudanya naibine gönderilen fermânın sûretidir.

216

Daha önce Şehrizor Beylerbeyi olan Bosnavi Hasan Paşa'nın Kethüdâsı İbrahim'in Musul ve Kerkük'te eşyalarının olduğu bilinmekle, eşyaların bulunup ve satılarak paralarının kapıcıbaşıya teslim edilmesine dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından Nuh'a gönderilen fermânın sûretidir.

217

Daha önce Şehrizor Beylerbeyi olan Bosnavi Hasan Paşa'nın Kethüdâsı İbrahim'in Musul ve Kerkük'te eşya sakladığı bilinmekle, bu iş için görevledirilen dergâh-ı mumallâm kapucıbaşılarından Nuh ile eşyaların bulunup gönderilmesine dair Musul valisine ve Şehrizor Beylerbeyine gönderilen fermânın sûretidir.

218

Daha önce Şehrizor Beylerbeyi olan Bosnavi Hasan Paşa'nın Kethüdâsı İbrahim'in Musul ve Kerkük'te eşya sakladığı eşyaların bulunup Dergâh-ı mu‘allâm kapıcıbaşılarından Nuh tarafından satılarak kıymetlerinin Dergâh-ı mu‘allâm kapıcıbaşılarından ( )'na teslim edilmesine dair gönderilen fermânın sûretidir.

219

Gelibolu sakinlerinden Kıssahanoğlu Ahmed ahaliye rahatsızlık verdiği, şahsın uyarılması ve eğerki eski hali üzere devam ederse başka bir yere sürgün edilmesine dair Gelibolu nâibine gönderilen hükmün sûretidir.

220

Seddülbahir kalesinde kalebend olunan Numan Paşa babalığı Kitapçı Ali Efendi'nin cezası verilmiş olup şahsın başı kesilerek Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Bostânî hasekilerinden ( )'ne ve Seddülbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

221

Daha önce Tırhala kadısı olan Karaferyeli Latinzade Mehmed ve müderrislerden daha önce Harameyn-i şerîfeyn vakıfları müfettişi olan İsmail kendi hallerinde olmayıp fitne ve fesat çıkardıkları, ulemayı zem ve hiciv etmeleri sebebiyle, Şeyhislam Mevlana Abdurrahim'in hükmünce yerleri ve mülâzemetleri alınıp şahısların Azak kalesinde kalebend olunmaları için Tekfurdağı üzerinden Kavak'a ve ordan haseki ve bir kaç bostani nefer ile birlikte Azak kalesine gönderilmesine dair Hassa bostancıbaşına gönderilen fermânın sûretidir.

222

Rumeli kadılarından Cezeli İbrahim'in kendi halinde olmayıp insanlara zarar verdiğinden Magosa kalesine kalebend edilmesine dair Magosa kalesi ve Seddülbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

223

Daha önce Tırhala kadısı olan Karaferyeli Latinzade Mehmed ve müderrislerden daha önce Harameyn-i şerîfeyn vakıfları müfettişi olan İsmail'in Azak kalesine kalebend olunmaları için Azak kalesi dizdârına teslim edilmelerine dair Azak muhafızı vezîr Yusuf Paşa'ya, Azak kalesi dizdârına ve Bostancı Hasekilerinden ( ) Haseki'ye gönderilen fermânın sûretidir.

224

Pertek kazası sakinlerinden Ahmed bin Halil, İbrahim bin Davud, İsmail bin Halil, Genç Ali, İbrahim bin Bekir, Veli ve Bekir bin Süleyman adlı şahısların Diyarbakır kalesinde kalebend iken serbest bırakılmalarına dair Âmid mollasına, Pertek kadısına, Diyarbakır mütesellimine ve Pertek voyvodasına gönderilen hükmün sûretidir.

225

Gelibolu kazası mahallelerinden Ayayorgi mahallesi sakinlerinden Doluoğlu adıyla bilinen Limni isimli zimmi şarap içen ve ahaliye zarar verdiğinden şahsın Rumeli kazaskeri Mevlana İsmail'in hükmünce Tersâne-i âmire gemisine konulmasına dair İstanbul kaymakamına ve Tersâne Kethüdâsına gönderilen fermânın sûretidir.

226

Harput sakinlerinden Muhzıroğlu Ahmed'in eşkıyalık ve ahaliye zarar vermesinden dolayı Diyarbakır kalesine kalebend edilmesine dair Diyarbakır valisine, Harput kadısına ve Diyarbakır kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

227

Mazgird kazası sakinlerinden Karaçorlu Osman ve Ömer'in Diyarbakır kalesinde kale bend iken afv olunup serbest bırakılmalarına dair Âmid mollasına, Pertek ve Mazgird kadılarına ve Voyvodalarına ve Diyarbakır kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

228

Edirne sakinlerinden Yazıcı Alizez adlı Yahudi kendi halinde olmadığından Yanbolu'ya sürgün edilmişti. Yahudi Hahambaşıları ve cemaat başıları yanına uğramamak ve yazı işlerine karışmamak kaydıyla tahliye edilmesine dair Edirne kadısına ve Yanık kadısına gönderilen hükmün sûretidir.

229

Salih adlı bostâni'nin kardeşi Mustafa'yı öldürenlerin Çırpan kazasına bağlı Yenşar karye sâkinlerinden Hüseyin, Arslan, Ivaz ve (...) adlı kişiler olduğunu iddia etmesiyle şahısların mahkeme olunmaları için Rikâb-ı hümâyûna gönderilmelerine dair Edirne bostancıbaşısına gönderilen hükmün sûretidir.

230

Kengırı sancağında bulunan Köprülü, Çilekbağları, Sarıalan ve Çerkez boğazı yerlerde yol keserek eşkıyalık edenlerin yakalanıp mahkeme edilmelerine ve ellerinde olan eşya ve malların sahiplerine iade edilmesine dair Karacaviran ve Milân kadılarına ve Kütayha mütesllimine gönderilen fermânın sûretidir.

231

Osman kethüdanın kardeşi, daha önce Sipah ağası, olan Hüseyin'in Seddülbahir kalesine kale bend olunması için verilen emrin yerine getirilmesine dair Bostâni ustalarından ( ) Usta'ya ve İnöz kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

232

Edirne'de ikamet eden Numan Paşa babalığı kitapçı Ali Efendi diye bilinen kişinin Seddülbahir kalesine kalebend edilmesine dair Edirne'de olan Vezir Osman Paşa'ya, Bostâni hasekilerinden ( ) Haseki'ye ve Seddülbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

233

Matbah emini Numan Paşa'nın Başbâkî kulu olan Ahmed'in Seddülbahir kalesine kalbend olunmasına dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

234

Askeri birliklerin geçtikleri yerlerdeki ahaliye sıkıntı vermemeleri hususunda Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından ()'na, İstanbul'dan Sizroza varıncaya yol üzerinde olan kadılara, kethüda yerleri, yeniçeri serdarları vekillerine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine ve kasaba ve karye zabitlerine gönderilen fermânın sûretidir.

235

234. hükmün bir sûretinin, İstanbul'dan Gelibolu ve Tekfurdağı'na varıncaya yol üzerinde olan görevlilere.

236

Bor kazasında Nakibül-eşrâf kaymakamı Uzunoğlan diye bilinen Seyyid Mustafa kendi halinde olmadığından iki defa sürgün edildiği halede geri gelip ve halen aynı makamda bulunduğu bilinmeke şahsın azl edilip ve Kayseri'ye sürgün edilmesine dair gönderilen hükmün sûretidir.
1129 senesinin Muharrem ayında serbest bırakılmıştır.

237

İsmihan adlı kadının kocası Hasan'ın Bozcaada kalesinde kalebend olduğundan, üç çocuğu ile sıkıntıda olduğunu ve kocası hakkında söylenenlerin iftira olduğunu söylemesi ve Edirne kadısının yaptığı mahkemece şahsın üzerinde herhangi bir töhmet olmadığından şahsın serbest bırakılmasına dair gönderilen hükmün sûretidir.

238

Bor kazası sakinlerinden Mustafa Beşe diye bilinen şahsın kendi halinde olmayıp eşkıyalık yaptığından dolaya Niğde'ye sürgün edilmesine dair Bor, Niğde kadılarına ve Konya mütesellimine gönderilen hükmün suretidir.
Hüküm üzerinde "Kapıcı Deli Mehmed marifetiyle tebdil olunmuştur." kaydı düşülmüştür.

239

Saray-ı atîk'de çıkan yangında yanan yerlerin topraklarının bir yerde toplanıp ve muhafaza edilmesine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

240

İnöz kalesinde kalebend olan Hüseyin adlı şahsın Gümülcine'de ikamet ettiği evin önünde asılıp ve bir gün o şekilde bekletildikden sonra başının Rikâb-ı hümâyûna getirilmesi gerekirken getirilmediği, bu hususda arz alınıp Rikâb-ı hümâyûna dönülmesine dair Gümülcine naibine ve İnöz kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

241

Pazarcık sakinlerinden Külcüoğlu Mehmed adlı kişi ve oğlu yeniçeri taifesinden olan Mustafa Paşa ile cizyedâr'ın evini basıp tehdit ettikleri ve emirlere uymadığı için şahısların Eğridere palankası'nda kalebend olunmalarına dair gönderilen fermânın sûretidir.

242

Yanbolu kazasına bağlı Karaca Muradlı karyede sakin Gazi Giray Sultan kendi halinde olmadığından Bocaada kalesine kalebend olunmuştu. Kendi halinde olmak kaydıyla serbest bırakılmasına dair Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen hükmün sûretidir.

243

Daha önce Tersâne-i âmire emini olan Hüseyin ve Sipah Ocağı emeklilerinden olan Abdulkerim'in hiyanetleri sebebiyle cezalarını uygulamaya memur olan bostânî hasekilerinden ( ) Haseki'nin şahısların nakit, mal ve eşyaların alarak Rikâb-ı hümâyûna getirmesine dair gönderilen fermânın sûretidir.

244

Sipah Ocağı emeklilerinden olan Abdulkerim'in hiyanetleri sebebiyle Kıbrıs kalesinde kalbend iken cezasının verilmesi ve başının kesilerek Rikâb-ı hümâyûna

getirilmesine dair Bostânî Hasekilerinden ( ) Haseki'ye ve Kıbrıs cezîresinde olan ( ) kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

245

Numan Paşa vezirliğinde Cebecibaşı olan Boğazhisarlı İbrahim adlı şahsın ahaliye zarar verdiğinden cezasının verilidiği başının kesilerek Rikâb-ı hümây3una gönderilmesine dair Boğazhisarları kadılarına, bostâni hasekilerinden Ahmed Hasekiye ve Boğazhisarları dizdârlarına gönderilen fermânın sûretidir.

246

Daha önce Şeyhül islam olan Mirzâ Mustafa Efendi'nin Trabzon'da ikametine dair İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

247

Daha önce Tersâne-i âmire emini olan Hüseyin'in Magosa kalesinde kalebend iken cezasının verilip başının kesilerek Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Bostânî hasekilerinden ( ) haseki'ye ve Magosa kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

248

Rumeli kadılarından Cezeli İbrahim'in Magosa kalesinde kalebend iken geri getirilip bostânî hasekilerinden Mehmed Haseki'ye teslim edilip ve yine hapis edilmesine dair Edirne bostancıbaşısına ve Mehmed Haseki'ye gönderilen fermânın sûretidir.

249

Özbekler beyisi Şehsuvâroğlu Mehmed ile beraber Mora yarımadasında olan Mizistre'de ikamet ve muhazaya görevlendirilen şahısların peşinen bahşişleri aldıkları halde ikamet etmeyip firar etmeleriyle şahısların yakalanıp hapis edilmesine dair Gelibolu nâibine ve bostanî ustalarından ( ) Usta ve Gelibolu'da yeniçeri zâbiti olan ( ) ve gümrük eminine gönderilen fermânın sûretidir.

250

Adana Beylerbeyi olan Şehsuvâroğlu Mehmed Mehmed ile beraber Mora yarımadasında olan Mizistre'de ikamet muhazaya görevlendirilen şahısların ikişer buçuk aylıklarını peşinen aldıkları halde ikamet etmeyip firar etmeleriyle şahısların yakalanıp haps edilmesine dair Sofya kadısına ve Sofya mütesellimi ( ) ve bostânî ustalarından ( ) Usta ve ayân-ı vilayet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

251

250. hükmün sûretinin, Kalecik ve ( ) kadılarına Kengırı mütesellimine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine, Kalecık tarafına giden Keleş Mustafa ve Ali Bölükbaşı ve Türkmen Ali ve Çoğullu İbrahim ve Emir Fazlı ve Tokmak Mustafa ve Bilal adlı eşkıyalar için yazıldığına dair.

252

Edirne'de olan Saray-ı âmire'de, hazineli Erzurumi Hasan'ın Hazîne-i Hümâyûn'un penceresini keserken yakalanıp katl edilmesi emir edilmişken daha sonra şahsın firar etmesi ve kaçarken kapı bekçilerinden iki kişiyi öldürmesiyle şahsın yakalandığı. Şahsın Hazine odası önünde gündüz vakti asılarak iki günde dışarıda teşhir edilmesine dair Enderûn-ı Hümâyûn Hazinedarbaşısı Hasan ve Edirne Bostancıbaşısı vekili Ahmed'e gönderilen fermânın sûretidir.

253

Tırnovi kazasına bağlı Benlioğlu adlı karye sakinlerinden öldürülen Abdülkadir ve eşi Fatma'nın mirasçıları mahkemeye başvurup, Ali oğlu Mustaf'nın katil olduğunu iddia etmeleriyle, şahsın suçunun sabit bulmasıyla Niğbolu kalesine kalebend edilmesine dair Tırnovi nâibine ve Niğbolu kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

254

Benlioğlu adlı karye sakinlerinden Seyyid Receb ve Mustafa Hoca Seyyid Hüseyin ve Mehmed ve Abdurrahman Hoca ve Bayramlıoğlu Hüseyin mahkemeye başvurup, Mahmud Hoca adlı şahsın eşkıyalık yaptığı Abdülkadir ve eşi Fatma'nın katilinin

olduğunu iddia etmeleriyle şahsın Niğbolu'ya sürgün edilmesi ve kalebend edilmesine dair Trabzon nâibine ve Niğbolu kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

255

Müteveffâ Fındık Mehmed Paşa'nın azatlı kölesi olan Hüseyin ibn-i Abdullah ölünce, Fatma isimli kadının veresesi olduğunu iddia etmesiyle gerekli araştırmanın yapılmasına dair İstanbul kaymakamına ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

256

Cisr-i Ergene kazasında sakin ulema ve suleha'nın mahkemeye başvurarak Ahmed ve oğlu yekdest Ebubekir ve Gedik Hamza ve Sidikli Ali ve refikleri ve kıbtiyân taifesinden Mısır ve kalburcu ve çilingir ve dağşıcı adıyla ahaliye zarar verdiklerini bildirmeleriyle, şahısların yakalanarak hapis edilmeleri ve Rikâb-ı hümâyûna gönderilmelerine dair Edirne Bostancıbaşısıve Cisr-i Ergene ve Keşan ve Malkara ve Hayrabolu ve İpsala kazaları nâiblerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

257

Dergâh-ı muallâm kapucıbaşılarından ( ) hazîne ile ordu-yı hümâyûna gönderilmekle her kimin kazasında ise gerekli tedbirlerin alınmasına dair İstanbul'dan Ordu-yı hümâyûna varıncaya yol üzerinde olan kadılar, kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları vekillerine ve havâss ve evkaf zabitlerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

258

Daha önce Tersâne-i âmire emini Hüseyin'in görev vaktinde yapması gereken gemileri yapmadığı ve yaptıklarınında işe yaramayacak kadar kötü olduklarından, şahsın bütün mallarına el konulması ve yakalanmasına dair İstanbul kaymakamı Mehmed Paşa'ya, hassa bostancıbaşıya ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

259

Abdulkadir adlı yeniçerinin İnöz kalesinde kalebend iken serbest bırakılmasına dair İnöz kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

260

Tavas kazasına bağlı ( ) adlı karye sakinlerinden Göncüoğlu Yusuf ve oğlu Hüseyin ve Mustafa adlı şahısların aynı karye sakinlerinden Hüseyin adlı kişinin evini bastıkları, gelinini kaçırdıkları ve oğlunun dahi ikiyüz kuruşunu aldıklarını iddia etmesiyle şahısların yakalanıp kalebend edilmelerine dair Güzelhisar kadısı ve Aydın muhassılı vekili ve ( ) kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

261

Nevâhî-i Alâiye kazasına bağlı Başilvat (?) adlı karye sakinlerinde Kel Halil adlı şahsın kendi halinde olmadığı Nevâhî-i Alâiye naibi tarafından bildirilmekle şahsın uyarılmasına, eğerki aynı hal üzere devam edecek olursa yakalanıp hapis edilmesine dair Nevâhî-i Alâiye naibine ve mütesellimine gönderilen fermânın sûretidir.

262

Sultanyeri kazasına bağlı Ada adlı karye sakinlerinden Karaçorlu Seyyid Ali ve oğlu Seyyid İsmail ve Tülü Ivazoğlu Ali ve Deveci Ahmed ve Halil nahiyesine bağlı Kubluca adlı karye sakinlerinden Aynacıoğlu İvaz ve İvaz oğlu Kara Ali adlı eşkıyalar Çirmen kazasına bağlı Alemdar adlı karye sakinlerinden Ali ve karındaşı Mehmed ve İsmail'e zarar verdikleri bildirmeleriyle şahısların yakalanmalarına dair Edirne Bostancıbaşısına ve Sultanyeri kazasında nâibüş-şer‘ olana gönderilen fermânın sûretidir.

263

Seferden dönen askerlerin Anadolu tarafına geçmelerine engel olunmaması hususunda İstanbul kaymakamına gönderilen fermânın sûretidir.

264

263. hükmün sûretinin, Gelibolu nâibine ve Gelibolu yeniçeri zabitine ve gümrük eminine yazıldığına dair.

265

Edirne sakinlerinden olan Emir Ali adlı kişi, aynı mahallede sakin Gülsüm adlı kadının evine zorla girdiği ve tehdit ettiği ve ahaliyede zarar verdiği bildirilmekle, Edirne kadısı Mevlana Zeynelabidin ilâmıyla şahsın Bozcaada kalesinde kalebend olunmasına dair Bozcaada kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

266

Keşan civarında olan Koğru Dağında, Karakölük, İpsala ve Şaban köprüsü diye bilinen yerlerde eşkıya ve haydutun meydana çıktığı ve ahaliye zarar verdiklerinden, Keşan, İnecik, Ferecik ve Gelibolu civarlarında gerekli tahkikatın yapılıp eşkıyaların yakalanmasına dair Edirne bostancıbaşısına, Keşan, İnecik, Kerecik, ve Gelibolu kazaları naiblerine gönderilen fermânın sûretidir.

267

Ferecik menzilcisi ve yeniçerilik iddiasında olan ( ) adlı şahsın, ulaklara bargir vermeyip hakaret ettiğinin bilinmesiyle şahsın Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair gönderilen hükmün sûretidir.

268

Nemçe Çasarı'nın kardeşinin vilayetine dönerken gerekli önlemlerin alınması ve herhangi bir müdahaleye maruz kalmamasına dair İstanbul'dan Belgrad'a varıncaya yol üzerinde olan kadılara gönderilen hükmün sûretidir.

269

Önceki Rikapdâr'lardan olan Ahmed, Ordu-yı hümayun için bazı önemli işlerle görevlendirilmişken emre itaat etmediği ve firar ettiği bilinmekle şahsın yakalanıp İsakçı kalesinde kalebend olunmasına dair İsakçı kadısına, mütesellimine, İsakçı kalesi dizdârına, ayân-ı vilayet ve iş erlerine gönderilen femânın sûretidir.

270

269. hükmün sûretinin, Tulcu kadısına, dizdârına, ayân-ı vilayet ve iş erlerine gönderildiğine dair.

271

Daha önce Dârüs-saâdet ağası olan ve Magosa kalesinde kalebend olan Süleyman'ın cezası verilip başının kesilerek Rikâb-ı hümâyûna getirilmesine dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali ve Magosa kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

272

Daha önce Dârüas-saâdet ağası olan ve Magosa kalesinde kalebend olan ve cezası verilen Süleyman'ın yanında mevcut olan bütün mallarının Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Lefkoşa kadısına ve kapıcıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali'ye gönderilen fermânın sûretidir.

273

Önceki Vezîriâzamlardan maktul Yusuf Paşa'nın hazinedarı olan Süleyman, paşa'nın mallarının nerde olduğunu bildiği hakde söylemediğinden öldürüldüğü, Süleyman'ın mallarına el konulması ve paşa'nın mallarının nerde olduğu başkalarından öğrenilerek ele geçirilmesine dair İstanbul kaymakamına ve defterdarına gönderilen fermânın sûretidir.

274

Ferman ile İstanköy'de ikamet eden Abdurrahman Paşa'nın afv olunmuşken hala mütenebbih olmadığından cezası verilip başının kesilerek Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından ( ), İstanköy kadısına, İstanköy kalesi dizdâr ve yerli kulu zabitlerine ve ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

275

Ferman ile İstanköy'de ikamet eden Abdurrahman Paşa'nın cezası verildikten sonra yanından olan bütün mallarının alınıp Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından ( ) gönderilen fermânın sûretidir.

276

Rodos'da ikamet ettirilen Ahmed Paşa'nın hiyanetinden dolayı afv edilip ikamete mecbur kılınmışken, mütenebbih olmadığından cezasının verilip başının kesilerek Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından ( ), Rodos kadısına, Rodos kalesi dizdârına, yerli neferler zabitlerine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

277

Rodos'da ikamet ettirilen ve cezası verilerek öldürülen Ahmed Paşa'nın bütün mallarının alınmasına dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından ( ) gönderilen fermânın sûretidir.

278

Dârüs-saâdet ağası Süleyman'ın öldürüldükten sonra mallarına el konuldukta, hizmetçileri ve harem ağasına bir kaç kat elbisede ve zinet eşyası verildiği, elbiseler hariç bütün hepsinin alınmasına dair Dergâh-ı muallâm kapıcıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali'ye gönderilen fermânın sûretidir.

279

Daha önce yaptığı hırsızlıklardan dolayı sağ eli mafsalından kesilen Mustafa oğlu Mustafa, halen kendi halinde olmadığından Rumeli Kadıaskeri İsmail'in ilâmıyla Limni adasına sürgün ve kalebend olunmasına dair Edirne mollasına ve Limni kadısına gönderilen fermânın sûretidir.

280

İstanbul'da hapisde bulunan Bıyıklı Ali ve Osman'dan yüzer kese altından yirmişer keselerini verdikleri, geri kalanın talep edilmesinde vermezler ise Kilitbahir kalesine kalebend edilmelerine dair İstanbul kaymakamına, Hassa bostancıbaşıya ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

281

Maktul Yusuf Paşa'nın hanımına elli kese altın ve başka zinet eşyaları dahi verdiği, bu elli keseden sadece otuzunun alındığı ve geri kalanlarında alınmasına dair İstanbul kaymakamına ve defterdar vekiline gönderilen fermânın sûretidir.

282

Daha önce Vezîriâzam olan ve Rodos'da ikamet ettirilen Süleyman Paşa'nın öldürülüp, başının Rikâb-ı hümâyûna gönderilmesine dair Rodos kadısına, Hassa silahşorlerden Ömer'e, Rodos kalesi dizdârına, Rodos metesellimine, yerli kulu zabitlerine, ayân-ı vilâyet ve iş erlerine gönderilen fermânın sûretidir.

283

Rodos'da ikamet ettirilen ve öldürülen Süleyman Paşa'nın bütün mallarının alınmasına dair Hassa silahşorlerden Ömer'e gönderilen fermânın sûretidir.

284

Müteveffâ Vezîriâzam Yusuf Paşa'nın hazinedarı olan ve Kilitbahir'de kalebend olunan Süleymanın öldürülmesine dair Bostânî hasekilerinden ( ) Haseki'ye ve Kilitbahir kalesi dizdârına gönderilen fermânın sûretidir.

285

Daha önce Vezîriâzam'lardan maktul Yusuf Paşa'nın Hazinedarı olan Süleyman'a, Yusuf Paşa'nın mallarının nerde olduğunu bir defa dahi sorulması, eğerki bu defa dahi söylemez ise öldürülmesine dair Bostânî hasekilerinden ( ) Haseki'ye gönderilen fermânın sûretidir.

286

Yusuf Paşa'nın Hazinedarı olan Süleyman'ın öldürülmesinden sonra bütün mallarına el konulmasına dair Bostânî hasekilerinden ( ) Haseki'ye gönderilen fermânın sûretidir.

287

Maktul Yusuf Paşa'nın hazinedarı Süleyman'ın Paşa'nın mallarının nerde olduğu hususunda bazı şeyler söylediği, eğerki yaşamak istiyor ise tekrar sual edildiğinde bir şey gizlememesi husussunda Bostânî hasekilerinden ( ) Hasekiye gönderilen fermânın sûretidir.

III. BÖLÜM

123 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN ÇEVİRİYAZISI

Elhamdülillâhi'l-aliyyü'l-a'lâ ve's-salâtü ve's-selâmü alâ habîbihi'l-müctebâ hâzihî kuyûd-ı ahkâm-ı umûri'l-mühimme el-vâkı'a fi'r-rikâbı fî zamân-ı kā'immakām Mehmed Paşa yesserallâhü mâ yeşâ' ve eyyân Seyfullâh Efendi Re'îsü'l-küttâb tâle bekāhü ve nâle mâ-yetemennâhü fî sene 1127.

[1]

1

Âsitâne-i sa'âdetimde sedâret-iuzmâ ve vekâlet-i kübrâ kā'im-i makāmı olan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Bi-avnillâhi'l-meliki'l-müte'âl işbu sâl-i meymenet-iştimâlde Venedik keferesinin kahr u tedmîrî ve Mora cezîresinin eyâdî-i dalâlet-mebâdîlerinden nez' ve tahlîsi içün muhakkak olan sefer-i hümâyun-ı nusret-makrûnuma düstûrü'l-mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzimi'l-ümem vezîr-i a'zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmellâhu te'âlâ iclâlehû- işbu mâh-ı Rebî'ü'l-âhırın on dördüncü hamîs günü Edirne sahrâsından Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnumla hareket ve yollarda dahi bilâ-meks ü ârâm savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet eyleyesin. Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin Anadolu cânibinden bu sefer-i zafer-rehberime me'mûr olan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve sâ'ir tavâ'if-i askeriye gelüp Üsküdar'dan [Üsküdar] ma'berinden ubûr edenleri aslâ ve kat'â İstanbul ve havâlîsinde bir sâ'at ve bir an tevakkuf ve ârâm etdirmeyüp, tarîk-ı câddeden yemîn ve yesâra inhirâf ve udûl ve bir mahalde meks etmeyüp serî'an ve âcilen bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem ve leşker-izafer-eserime mültehak olmak üzre peyder-

pey irsâl ve îsâlde tekayyüd-i tâm ve sa‘y u ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fîevâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

2

Âsitâne-i sa‘âdet'de sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kā’im-i makāmı olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Bi-mennihillahi’l-vâhibi’l-’âmâl burc-ı sipihr-i Devlet-i Aliyye ve ufk-ı saltanat-ı seniyyemde yümn u ikbâl ve sa‘âdet ve iclâl ile bir şehzâde-i civân-baht ve hilâl-i tâbende-i lâyık-ı tâc u taht-ı pertev-endâz-ı âlem-i vücûd ve revnak-bahşâ-yı gülşen-sarây-ı zuhûr ve şuhûd olup nâm-ı nâmı ve ism-i girâmîleri Sultân Selim tesmiye olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, ma‘lûmun oldukda izhâr-ı sürûr u şâdumânî feth u sürûr olan mevhibe-i gaybiye-i aliyye ve atiyye-i seniyye-i ilâhiyyeyi cümle-i havâs ve avâma i‘lân ve işâ‘at içün üç gün ale’t-tevâlî üçer nevbet darb-ı tabl ve Sarây-ı Cedîd-i Âmire'de pür-nevbet ve Tophane ve Tersâne-i âmire'mde üç gün mütevâliyen beher yevm üçer nevbet top şenlikleri etdirilmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

[2]

3*

Zîrde sıhhati üzre kayd olunmuşdur.

Âsitâne-i sa‘âdetimde sedâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kā’im-i makāmı olan vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Bu eyyâm-ı nusret-encâmında bi-fazlılâhi’l- meliki’l-müte‘âl meyâmin-i tâli‘u ikbâl ile şeref-bahşâ-yı âlem-vücûd-ı zînet-ikrârı kişver-i şühûd olan ârâyîş-ı tâc u taht

* 3 nr. hükmün üzeri çizilip 4 nr. hükümde tekrar yazılmıştır.

şehzâde-i civân-baht Sultân Selîm'in kudûm-ı meymenet lüzûmunı i‘lân ve işâ‘at içün Sarây-ı Cedîd-i Âmire'm burnundan ve Tophâne ve Tersâne-i âmiremden üç gün üçer nevbet top şenlikleri etdirilmesi içün bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım şeref-sudûr bulmuşdu. Lâkin bu eyyâm-ı tev’em sa‘âdet-encâmımda Hazret-i mâlike’l-mülkün çâresâz ve cenâb-ı vâhibi’l-fevzi bi’n-niyâz celle şânuhû dergâhında tenessüm-i nesîm-i feth ü zafer me’mûl ve muntazâr iken bu mevhibe-i uzmâ ve atiyye-i kübrâ makrun-ı feth u nusret ve talî’a-i fevz u fursat olmak tefe’ül ve emniyyet olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde ol tâze-i nihâl hadîka-i devlet ve dürr-i şehvâr sıdk-ı saltanatın bâr-âver? tûl-i ömür ve izzet ve zînet bahş-ı tâc-ı bekā ve se‘âdet olması ve devâm-ı ömür u devlet ve izdiyâd-ı fer ve şevket-i saltanâtım içün du‘âsına mazınna-i? karîn-i icâbet olan ulemâ ve sülehâ-i ümmetden isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyyeden sonra izhâren sürûr’n-ni‘amâ ve irğâmen li-ünûfi’l-a‘dâ âsitâne-i sa‘âdet-medârımda ve etrâfında olan Kasımpaşa ve Tophâne ve Üsküdar ve Beşiktaş ve Medîne-i hazret-i Ebâ Eyyûb Ensâr'inde vâkı‘ esvâk ve bezzâzistân ve dekâkîn ve sâ’ir mu‘tâd-ı zînet olan mahalleri mütevâliyen üç günün ancak nehârında tertîb ve donatmâ ve envâ‘ı şenlikler etdirüp ammâ bu takrîr ile hılâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde te‘addî ve tecâvüz olunmamak içün ziyâde tekayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûnun-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

4

Âsitâne-i sa‘âdetimde sedâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kā’im-i makāmı olan vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Bu eyyâm-ı nusret-encâmında bi-fazlılâhi’l- meliki’l-müte‘âl meyâmin-i tâli‘u ikbâl ile şeref-bahşâ-yı âlem-vücûd-ı zînet-ikrârı kişver-i şühûd olan ârâyîş-ı tâc u taht şehzâde-i civân-baht Sultân Selîm'in kudûm-ı meymenet lüzûmunı i‘lân ve işâ‘at içün Sarây-ı Cedîd-i Âmire'm burnundan ve Tophâne ve Tersâne-i âmiremden üç gün üçer nevbet top şenlikleri etdirilmesi içün bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı

şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım şeref-sudûr bulmuşdu. Lâkin bu eyyâm-ı tev'em sa'âdet-encâmımda Hazret-i mâlike'l-mülkün çâresâz ve cenâb-ı vâhibi'l-fevzi bi'n-niyâz celle şânuhû dergâhında tenessüm-i nesîm-i feth ü zafer me'mûl ve muntazâr iken bu mevhibe-i uzmâ ve atiyye-i kübrâ makrun-ı feth u nusret ve talî'a-i fevz u fursat olmak tefe'ül ve emniyyet olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde ol tâze-i nihâl hadîka-i devlet ve dürr-i şehvâr sıdk-ı saltanatın bâr-âver? tûl-i ömür ve izzet ve zînet bahş-ı tâc-ı bekā ve se'âdet olması ve devâm-ı ömür u devlet ve izdiyâd-ı fer ve şevket-i saltanâtım içün du'âsına mazınna-i? karîn-i icâbet olan ulemâ ve sülehâ-i ümmetden isticlâb-ı da'vât-ı hayriyyeden sonra izhâren sürûr'n-ni'amâ ve irğâmen li-ünûfi'l-a'dâ âsitâne-i sa'âdet-medârımda ve etrâfında olan Kasımpaşa ve Tophâne ve Üsküdar ve Beşiktaş ve Medîne-i hazret-i Ebâ Eyyûb Ensâr'inde vâkı' esvâk ve bezzâzistân ve dekâkîn ve sâ'ir mu'tâd-ı zînet olan mahalleri mütevâliyen üç günün ancak nehârında tertîb ve donatmâ ve envâ'ı şenlikler etdirüp ammâ bu takrîr ile hılâf-ı şer'-i şerîf bir ferde te'addî ve tecâvüz olunmamak içün ziyâde tekayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûnun-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı R [Rebi'ü'l-âhır] sene 1127.

5

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbâşılarından Yusuf -dâme mecduhû-'ya hüküm ki,

İşbu sene-i amîmeti'l-meymenede bi-inâyetillahil'l-meliki'l-kādîr Venedik keferesinin kahr u tedmîrleri içün Anadolu yakasından sefer-i zafer-eserime me'mûr olup Gelibolu ve Üsküdar ma'berlerinden ubûr ve Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum tarafına teveccüh ve azîmet eden vüzerâ ve mîr-î mîrân ve ümerâ ve sâ'ir süvârî ve piyâde tavâ'if-i askeriyeden ceste ceste Karacan kurbunda vâkı' geçide varanların bilâ-te'hîr mürûr etdirdikten sonra bir an meks etdirmeyüp tarîk-i câddeden bilâ-inhirâf bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mu'asker-i zafer-eserime mülhak olmaları ve zikr olunan geçitden mürûr ve ubûr eden tavâ'if-i askeriyeden her bir tâ'ifenin sınıfı ve ne mahalden hareket edüp ma'beri merkūme ne târîhde

vusûl oldukları sıhhati ve hakīkati üzre ma‘lûm-ı ilm-i hümâyûn-ı isâbet-makrûnum olmak içün işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdâr ve bu husûs içün sen mübâşir ta‘yîn olunmuşsundur. İmdi me’mûr olduğun bu emr-i mühimmeye ziyâde basîret ve intibâh üzre kıyâm ve vech-i meşrûh üzre Anadolu yakasından bu sefer-i zafer-rehberime me’mûr olan vüzerâ ve mîr-î mîrân ve ümerâ ve sâ’ir gerek süvârî ve gerek piyâde Gelibolu ve Üsküdar ma‘berlerinden mürûr ve Ordu-yı hümâyûn-ı meymenet-makrûnum tarafına müteveccih olan tavâ’if-i askeriyeden ceste ceste ol tarafa vâsıl olanları zikr olunan geçitden vusûlünde aslâ ve kat‘â bir sâ‘at ve bir an tevekkuf etdirmeyüp, mübâşeretinle serî‘an ve âcilen mürûr ve ubûr etdirüp sür‘at ve şitâb ile tarîk-i câddeden bilâ-udûl ve inhirâf bir gün ve bir sâ‘at mukaddem mu‘asker-i nusret-eserime ilhâk ve ilhâklarında bezl-i makdûr ve sa‘y-i ihmâm-ı bî-kusûr eyleyüp ve tavâ’if-i makrûmeden ceste ceste zikr olunan geçitden mürûr ve ubûr eden her bir tâ’ifenin sınıfını ve ne mahalden hareket eylediklerini peyderpey sıhhati ve hakīkati üzre rikâb-ı hümâyûn-ışevket-makrûnuma arz u i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

[3]

6

Manisa kādîsına hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Manisa'da vâkı‘ müteveffâ İshak Çelebi binâ eylediği câmi‘-i şerîf ve mevlevîhâne vakfından kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karaoğlanlı nâm karye ahâlîsi meclis-i şer‘a varup eşkıyâ zümresinden olup bundan akdem karye-i mezbûrda sâkin Kara Mahmûd ve karındaşı Abdullâh Bölükbaşı nâm kimesnelerin yüz yirmi senesinde elli altmış mikdârı eşkiyâyı başına cem‘ ve kat‘-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve nehb ü emvâl ve nice fesâdât-ı şenî‘ayı irtikâb etmek gayret-i hamiyyesi olduğundan mâ‘adâ karyelerini gece ile basup yedi sekiz mikdârı evleri ihrâk bi’n-nâr ve beş nefer adamlarını ve iki sabiyye kızlarını katl etmeleriyle ziyâde zulm u te‘addî mukaddemâ dahi mezbûrlar nefy ve tuğyânlarına binâ’en İzmir

Karagözlü hisâra giden kirbânın önlerine geçüp emvâl ve erzâklarını nehb ü gāret ve on beş nefer adamların katl ve yirmi mikdârı bârgîrlerin ahz eyledikleri meşhûd ve mütevâtir olmağla hâla eyâlet sancağı muhâssılı vekîli el-Hâc Mustafa-zîde kadruhû-mübâşeretiyle mezbûrların şer‘an cezâları tescîl ve şerr-i mazarratları men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim vermek recâsına bi’l-iltimâs arzve ahvâlinden mahzar eylediklerin ecilden vech-i meşrûh üzrebi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirüp münâsip olan mahallerde kal‘a-bend olunup üzerlerine şer‘an sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleriyle ma‘rifet-i şer‘ ilei‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

7

Edirne'den Erdel mahallî hudûduna varup gelince yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlar ve kethûda yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve havâs ve evkāf zâbitleri ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnumdan Nemçe çâsârı tarafından kapu kethüdâsı olan kıdvetü’l-a‘yani’l-milleti’l-mesîhiyye (boşluk) -hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr- tarafından ba‘zı umûr içün Erdel vilâyetine teveccüh ve irsâl eylediğin bir nefer adamın her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa mahfûz ve münâsip mahalle kondurup ve gider oldukda mahfûz ve münâsip olan mahallerde yanına kifâyet mikdârı adamlar kondurulup emnen ve sâlimen bir birinize irsâl ve mahall-i mezbûra irsâl eyleyüp,avf ve te’hîrde ve menâzil ve merâhilde cizye mütâla‘asıyla ve âhar bahâne ile kendüye ve esvâb ve davarına dahl ve rencîde olunmakdan hazer olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fi evâhîr-i R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

8

Diyârbakır vâlîsi vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki,

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyh işbu sâl-i meymenet-iştimâlde bi-avnillâhi te‘âlâ Venedik keferesinin kahr u tedmîrleri ve Mora cezîresinin eyâdî-i dalâlet-mebâdîlerinden nez‘ ve tahlîsi içün muhakkak ve mukarrer olan sefer-i hümâyûn-ı zafer-i makrûnûma me’mûr olduğun üzre bir gün evvel gelüp Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olman içün bi’d-defa‘ât tenbîh vete’kîdi müştemil evâmîr-i şerîfem ile mübâşir ta‘yîn olunup ve mâh-ı Rebi‘ü’l-âhırin on dördüncü hamîs günü düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimü’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- Edirne sahrâsından Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnûmla hareket ve yollarda dahi bilâ-meks savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet edüp ve senin kat‘âbir dürlü haber ve eserin ve ne mahalle geldiğin ma’lûm olmamakla bu gazây-ı garrâya dair emr-i hatîrde zâhir olan tehâvün ve taksîrden gazab-ı ateşbâr-ı hüsrevânemi işti‘âl ve müstehakk-ı ıkāb ve netâl olmuşsundur. Hâla seni rukde-i gafletten inkıyâz içün işbu emr-i şerîf vâcibü’l-imtisâlim dahi ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuşdur. İmdi emr-i şerîfin vusûlünda her ne mahalde bulunur isen bir an tevakkuf etmeyüp mükademâ ve hâlâ me’mûr olduğun vech üzre mükemmel ve müretteb kapun halkı ve eyâlet-i Diyârbakır'ın hükûmet ve vilâyet beyleri ve vilâyet yeniçeri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla serî‘an ve âcilen gelüp bi-tevfîki’l-llâhi te‘âlâ Üsküdar ma‘berinden Beşiktaş'a ubûr ve İstanbul'a vusûlünde dahi aslâ meks etmeyüp tarîk-i câddeden yemîn ve yesâra inhirâf ve udûl eylemeyüp doğru yolda kemâl-i sür‘at ve şitâb ile Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmağa bezl-i makdûr ve sa‘y-i bî-kusûr eyleysin. Şöyle ki bundan sonra dahi rehâvet ve kesâlet üzre hareket edüp bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmayacak olursan pençe-i kahr-ı hüsrevânemden tahlîs-i girîbân-ı hayât edeceğin emr-i muhâldir habîr ve âgâh olupâna göre hareket ve müsâra‘at ile bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem Ordu-yı hümâyûnuma mülhak olmağa mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

9

Bir sûreti

Sivas Beylerbeyisi Ali Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve eyâlet asâkiriyle

10

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Karahisâr-ı Şarkī sancâğı mutasarrıfı Hasan -dâme ikbâluhû- mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile

11

Bir sûreti

Çorum sancağı beyi Hasan -dâme ızzuhû- mükemmel kapusı halkı ile

12

Bir sûreti

Edirne beylerbeyisi Ahmed Paşa mükemmel ve müretteb kapusıhalkı ve Adana eyâletinin alay beyleri ve umûmen üzerine zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek

13

Bir sûreti

Karaman Vâlîsi Vezîr Ali Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Karaman eyâletinin alay beyleri umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden

14

Bir sûreti

Maraş beylerbeyisi Timur Halil Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Maraş eyâletinin alay beyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

15

Bir sûreti

Ber-vech-i arpâlık Karahisâr-ı sâhib ve Akşehir sancakları mutasarrıfı Ali Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

16

Bir sûreti

Alâiyye sancağı mutasarrıfı Süleyman Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı Gelibolu ma‘berinden

17

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Teke ve Aksaray sancakları mutasarrıfı Kurd Mehmed Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden

18

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Kırşehir sancağı mutasarrıfı Seyyid Şaban Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

19

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Kırşehir sancağı mutasarrıfı Hasan Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkıyla Gelibolu ma‘berinden

20

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Ankara sancağı mutasarrıfı Davud Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

[4]

21

Anadolu eyâletinde vâkı‘ Kütahya ve Sârûhan Hüdâvendigâr ve Karasi ve Hamid ve Menteşe ve Teke ve Sultânönü ve Kastamonu ve Aydın ve Karahisâr sancâkları alây beylerine hüküm ki,

Bi-tevfîki’l-llâhi’l-hâkimi’l-müte‘âl işbu sâl-i meymenet-iştimâlde Venedik keferesinin kahr u tedmîrî ve Mora ceziresinin eyâdî-i dalâlet-mebâdîlerinden nez‘ ve tahlîsi içün muhakkak ve mukarrer olan sefer-i hümâyun-ı nusret-makrûnumasiz dahi sancâklarınızla umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Anadolu Beylerbeyisi Mehmed -dâme ikbâluhû-nun tarafından mansıbına tevkî eylediğin adamlarıyla Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmak üzreve bir gün evvel gelmeniz içün bi’d-defa‘ât tenbîh ve te’kîdi müştemil evâmîr-i şerîfem şeref-yafte-i sudûr olup mübâşirler irsâl olunmuşdur. Düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- işbu mâhı Rebi'ü'l-âhirin on dördüncü hamîs günü zafer-i makrûnumla Edirne sahrâsından hareket ve yollarda dahi meks etmeyüp serî‘an savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet etmekle siz ki bu âna değin bir haber ve eseriniz ve hâla ne mahalle geldiğiniz zâhir olmayup emr-i gaza ve cihaddan bir gûne tehâvün ve taksîriniz hakkınızda nâr-ı gazab-ı hüsrevânemin işti‘âline bâdî olmuşdur. İmdi sizin bir an gafletden îkâz içün bu def‘a dahi işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdar ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İnşâllâhü te‘âlâ vusûlünde bir an te’hîr ve tevakkuf etmeyüp mukaddemâ ve hâla me’mûr olduğunuz üzre sancaklarınızın umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin adamıylata‘cîl

ale’t-ta‘cîl gelüp Gelibolu ma‘berinden ubûr ve bir yerde tevakkuf ve tarîkı caddeden yemîn ve yesâra inhirâf ve udûl eylemeyüp bir gün evvel ve bir sâ‘at mükaddem Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mulhak olmağa bezl-i sa‘y ve kudret eyleyesiz. Şöyle ki bundan sonra dahi böyle gazây-ı garrâya dair olan emr-i hatîrde tehâvun ve betâ’et edüp me’mûr olduğunuz üzre sancaklarınızın zu‘amâ ve erbâb-ı timârıylamîrî mîrân-ı mümâ-ileyhin âdemi ile bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem mu‘askeri nusret-esrime mülhak olmayacak olur iseniz alay beylerbeyîniz âhara verilmekle iktifâ olunmayup, eşer’r-i utûbet ile mü‘âkıb ve zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârdan geri kalanların dahi mühkem hakkından geleceğin mükarrer ve mühakkak bilüp âna göre hareket ve bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem sancaklarınızın umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla mîrî mîrân-ı mümâ-ileyhin adamı ile Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mülhak ve mülâkî olmağa bezl-i makdûr ve sa‘y-i bî-kusûr eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene [1]127.

22

Halep Vâlisi vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki,

Bi-tevfîki’l-llâhi'l-meliki’l-müte‘âl işbu sene-i meymenet-karnînde Venedik keferesinin kahr u tedmîrî ve Mora ceziresinin eyâdî-i dalâlet-mebâdîlerinden nez‘ ve tahlîsi içün muhakkak ve mukarrer olan sefer-i hümâyun-ı zafer-imakrûnuma siz ki vezîr-i müşârun-ileyhsin siz dahi mükemmel ve müretteb kapun halkı ve ve güzîde ve müstevfâ âdemlerin ve nıfsı süvâri ve nısfı piyâde levandâtın ve eyâlet halkın alaybeyî ve zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla emr-işerîfimle me’mûr olup ve uğrunda ve yolun uğradığı mahallerin yemîn ve yesârında işbu sefer-i hümâyûnuma me’mûr olan tavâ’if-i askeriyeyi yerlerinden ihrâc ve Sivas semtlerinde dahi taraflarına mukaddem ve kârgüzâr mü‘temedun-aleyh âdemler ta‘yîn ve ol taraflarda olan tavâ’if-i askeriye dahi evlerinden ve yerlerinden çıkarılup tesyîr ve cümlesini orduya alup önüne katup tevâyif-i merkūmede bir ferd geri kalmamak üzre sürüp getirüp Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmağa ikdâm ve ihtimâm eylemen içün tenbîh ve

te'kîdi müştemil evâmîr-i şerîfem şeref-yafte-i sudûr düstûr-ı ekrem müşîr-i efhamım nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzimi'l-ümem vezîr-i a'zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve zâ'af iktidâruhû- işbu mâh-ı Rebi'ü'l-âhırın on dördüncü hamîs günü Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumla Edirne sahrâsındahareket ve yollarda dahi meks üârâm etmeyüp savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet edüp senin bu vakte değin bir türlü haber ve eserin ve ne mahalle geldiğin ma'lûm ve zâhir olmayup bir gûne gazâ ve cihâda dair emr-i hatîrde tehâvün ve tekâsülden nâr-ı gazab-ı hüsrevânemi işti'âl ve müstehakk-ı ıkāb ve netâl olmuşsundur. İmdi sizi rakîde-i gafletden îkâz içün emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim dahi ve (boşluk) ile irsâl olmuşdur. İnşâllâhü te'âlâ vusûlünde bir an tevakkuf etmeyüp mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre mükemmel ve müretteb kapun halkı ve güzîde ve müstevfâ âdemlerin ve nısfî süvâri ve nısfî piyâde levandâtın ve eyâlet askeriyle ve Anadolu cânibine sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan vüzerâ ve mîr-î mîrân ve ümerâ ve sâ'ir tavâ'if-i askeriyyeyi dahi me'mûr olduğun vech üzre tesyîr ve cümlesini ardına alup önüne katup tavâ'if-i mezbûreden bir ferd geri kalmamak üzre ihtimâm-ı tâm ederek serî'an ve âcilen sürüp götürüp bi-tevfîki'l-llâhi te'âlâ Gelibolu ma'berinden ubûr ve bir gün evvel bir sâ'at mukaddem doğru yoldan Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mülhak ve mülâkî olmağa bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyüp ve esnâ-i râhda tarafınızdan ve etbâ' ve kapun halkı ve levandâtın taraflarından sükkân-ı vilâyet müft ü meccânen zahîre teklîfi ve âher vechile hilâf-ı şer'-i şerîfe te'addî ve tecâvüzden be-gāyet ihtirâz ve tevakkî eyleyesin, şöyle ki bundan sonra dahi yollarda betâ'et ve kesâlet üzre hareketden nâşî bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem Ordu-yı hümâyûnuma erişmeyüp veyahut re'âyâdan müft ü meccânen nesne alındığı ve ihrâcı ve tesyîrine me'mûr olduğun tavâ'if-i askeriyeden bir takrîr ile bir ferd geri kaldığı mesmû'-ı hümâyûnum olur ise sonradan bir vechile özr ve cevâbın ısgā olunmayup eşedd-i ukûbet ile muâhaze ve mü'âkıb olacağın mukarrer ve muhakkak bilüp, âna göre sür'at ve şitâb ve basîret ve intibâh ile hareket ve ihrâc ve tesyîrine me'mûr olduğun tavâ'if-i askeriyyeyi serî'an ve âcilen sürüp getirüp bir gün eveel ve bir sâ'at mukaddem Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma ilhâk eylemekde ikdâm ve ihtimâm-ı tâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı R [Rebi‘ü’l-âhır] sene [1]127.

23*

Mezbûr Halîl kal‘a-i mezbûrede kal‘a-bend olduğunu müş‘ir dizdârı tarafından gelen arz hıfz olunmuşdur. Fî 2 Zi'l-hicce sene 1127

İnöz kal‘ası dizdârın hüküm ki.

Mahmiye-i Edirne mahallâtından Hoca Sinan mahallesinden Ebûbekir ve es-Seyyid Mehmed ve Kilise ve (…) Câmii mahallesinden Salih Efendi ve el-Hâc Mehmed Efendi ve el-Hâc İslam mahallesinden Ömer ve Nakliyeci Karayalı mahallesi ahalisinden Hasan ve Musa Dede ve sâ’irleri meclis-i şer‘de (...) Halil bin Muhammed muhâzarâtda mezbûr Halil gece ve gündüz mezbûrların iyâletde hilâf-ı şer‘ ta‘zîri mûceb şütûm-ı galîza ile şetmâdet-i müstemirresi olup mezbûrdan her vechiyle mutazarrır ve şerrinden emin olmadıkların ihbâr etmeleriyle Edirne Kādîsı Mevlânâ Abdurrahman -zîde fezâilühû- i‘lâm etmeğin mezbûr eşirrâdan olup sefer-i hümâyûnumdan dahi imtinâ‘ üzre olmağla zâbiti ma‘rifetiyle İnöz kal‘âsına kal‘a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fîevâhir-i R [Rebi‘ü’l-âhır] sene 1127.

[5]

24

Âsitâne-i sa‘âdetimde sedâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-i makāmı olan vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Ebnâ-yı Sıpahân ve zümre-i silahdarândan dâire-i hümâyûnum halkından ve gayrından ba‘zı kimselerin hizmet ve tevâbi‘inden olup dirliğe mutasarrıf olanlardan ba‘zıları işbu sene-i amîmetü’l-meymenede me’mûr oldukları sefer-i hümâyûnuma

*Sayfadaki deformasyon sebebiyle bazı kelimeler okunamamıştır.

gitmeyüp kendüleri İstanbul'da kalup esâmîlerin kurutmak üzre ba‘zı kimselere sipâriş eyledikleri sem‘-i hümâyûnuma ilkā olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde husûs-ı mezbûrı gereği gibi ziyâde dikkat ve basîret üzre takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus ve tecessüs eyleyüp ol makūle dirliğe mutasarrıf olup me’mûr olduğu sefer-i hümâyûnuma gitmeyüp İstanbul ve tevâbi‘inde kalanlar gerek dâire-i hümâyûnum halkının hizmet ve tevâbi‘inden ve gerek gayrından her kim olursa olsun me’mûr oldukları üzre serî'an ve âcilen kalkup bir gün evvel ve birsâ‘at mükaddem varup düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimi’l-ümem vezîr-i a‘zamım ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû ile taht-ı livâ-i hazret-i rasûlüllâh mevcud bulunup- şöyle ki, emr-i şerîfim vusûlünden üç gün sonra mezburlardan me’mûr oldukları sefer-i hümâyûnuma gitmeyüp geri kalanların muhkem haklarından gelineceğinden habîr ve âgâh âna göre tenbîh ve te’kîd eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fîevâhir-i R [Rebi‘ü’l-âhır] sene

25

Diyârbakır Vâlîsi Vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki,

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin me’mûr olduğun sefer-i hümâyûnuma mükemmel ve müretteb kapun halkı ve eyâleti Diyârbekir'in hükûmet ve alay beyleri ve alay beyleri umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla serî‘an ve âcilen gelüp bi-tevfîki’l-llâhi te‘âlâ Üsküdar ma‘berinden Beşiktaş'a ubûr ve İstanbul havâlisinde aslâ meks etmeyüp tarîk-i câddeden bilâ-inhirâf ve udûl kemâl-ı sür‘at ve şitâb ile Ordu-yı hümâyûnuma mülhak olman içün bundan akdem evâmir-i şerîfem şeref-yafte-i sudûr olmuşken halâ me’mûr olduğun üzre sür‘at ve şitâb ile Ordu-yı hümâyûnum tarafına geçmeyüp on günden beri istanbul'da meks ve tevekkuf üzre olduğun sem‘-i hümâyûnuma ilkā olunmağla, sen ki bu gûne emri şerîfime müğâyir vaz‘ ve hareketin hakkında gazab-ı ateşbâr-ı hüsrevânemin teheyyücüne bâ‘is olup müstehakk-ı ikāb olmuşsundur. İmdi işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim vusûlünde her ne mahalde bulunur isen kat‘â bir

an te'hîr ve tevakkuf etmeyüp mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre kemâl-i sür'at ve şitâb ile iki konağı bir ederek bir gün evvel ve sâ'at mükaddem varup Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-i makrûnuma mülhak ve mülâkî olmağa ikdâm ve ihtimâm-ı tâm eyemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fîevâhir-i R [Rebi'ü'l-âhır] sene [1]127.

26

Kal'a kadısına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

İşbu sene-i karînet'ü-l-meymenetde musammem olan ve Despot Yaylağına teveccüh ve azîmet-i hümâyûnum vakti karîb olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz, işbu emr-i şerif vâcib'ü-l imtisâlim vusûlunde inşâalâhü te'âlâ Kal'a'ya vardıkta bir kaç gün meks iktizâ eder ise harem-i hümâyûnum nüzûlu içün Medîne-i Kal'a'de vaki' menâzilde havlu ve süknâ cihetinden evsa' ve havâlesi olmayup münâsip olan menzili şimdiden tahliye ve hâzır ve âmâde eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i Câ [Cemâziye'l-evvel] sene 1127.

27

Âsitâne-i sa'âdetimde sedâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kā'im-i makāmı olan vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Harameyn-i şerîfeyn evkāfı mâlından mahrûsa-i İstanbul'da ba'zı kimesneler zimmetlerinde olan bekāyânın tahsîli içün bundan akdem Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından (boşluk) -zîde kadruhû- mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdu. Hâlâ Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsinin surreleri irsâl vakti karîb olup şimdiye değine hâzır ve âmâde olması ehem ve elzem iken emvâl-ı merkūme bekāyâsının bu âna değin tahsil olunmadığı tab'-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumun tagayyürâtına bâ'is olmağla işbu emr-i şerîfim vâcibü'l-imtisâlim ısdâr ve mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi sen

ki vezîr-i müşârun-ileyhsin inşâallâhü te'âlâ vusûlünde emvâl-ı merkūme bekāyâsını mukaddemâ irsâl olan defter mûcebince bi-eyyi-hâlin bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem tahsîl ve Rikâb-ı kâmyâbıma irsâl ve isâlde ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesin, bu husûs senin uhde-i ihtimâmına lâzım gelen umûrdan olmağla ihmâl ve müsâmahaya cevâz göstermeyüp acâleten tahsîl ve rikâb-ı hümâyûnuma serî'an ve âcilen irsâl ve isâle ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fîevâ'il-iCâ[Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

28

İnöz kādîsına ve İnöz kal'ası dizdârına hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnum hizmetine me'mûr olan Degâh-ı mü'allâm yeniçerilerinden atmış birinci solakların neferâtından Arnavud Ahmed nâm yeniçeri kendi hâlinde olmayup ba'zı müslîmînin âlet-i harb ile üzerlerine hücûm ve gece ile evlerinin kapusına vârup evlâtlarına ta'arruz ve te'addîye cesâret eylediğin zâbitân tarafından i'lâm olunmağla mezbûr Arnâvut Ahmed ıslâh-ı nesf edinceye İnöz kal'asına kal'a-bend olunup emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-iCâ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

[6]

29

Rakka beylerbeyisi olup eşkıyâ def'ine me'mûr olan Seyyid Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Levendât bölükbaşılarından Kuşağı büyük ve Postlu demekle ma'rûf şakīler ikiyüz mikdârı eşkıyâyı başına cem' ve ol taraflarda ebnâ-yı sebîlin yollarına inüpkatl-i nüfûsve neb ü gāret-i emvâl ilebilâd ve ibâda îsâl-i mazarrat ve hâlâ Halep kādîsı

olan Mevlânâ Abdullâh -zîde fezâilühû- mansıbına gider iken Bolvadin ile İshaklı beyninde Kuruçây demekle ma‘rûf mahalde eşkıyâ-yı merkūme mûmâ-ileyhin yoluna inüp bi’l-cümle emvâl ve eşyâsın istilâb ve bunun emsâlî fesâd ve şakāvet üzre oldukları sem‘-i hümâyûnuma ilkā olup eşkıyâ-yı merkūmenin kal‘ ve cümle ve ezâhalarıyla şerr ve mazârratlarıdan bilâd ve ibâdı te’mîn ve ırâha lâzıme-i zimmet-i himmet-cihân-penâhîden olmağla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin. İşbu emr-i şerîf vâcibü’l-imtisâlim vusûlünda eşkıyâ-yı merkūme her ne mahalde bulunur ise mükemmel ve müstevfâ ve yarâr ve güzîde tâmmu’s-silâh âdemlerinle üzerlerine varup muhârebeye tasaddî ederler ise siz dahi muhârebe ve mukātele bi-avnihî te‘âlâ bi-eyyi-hâlin i‘dâm ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla şerr ve şürûrlarından bilâd ve ibâdı te’mîn ve tathîr ve ser-i maktû‘ların rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eyleyesin. Şöyle ki eşkıyâ-yı merkūmenin izâle-i leş vücûdları ehemm-i mehâmm-ı dîn üdevlet-i aliyyeve elzem-i levâzım ırz ve nâmûs-ısaltanat-ı seniyyemden olmağla kal‘ ve istîsâllerinde tehâvün ve taksîrin mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise bir dürlü özr ve cevâbınız ısgā ve i‘tibâr olunmayup pençe-igazab-ı hüsrevânemden tahlîs-i hayat edeceğin emr-i mühâl bilüp âna göre basîret ve intibâh üzre hareket ve eşkıyâ-yı merkūmenin bîh-i vücûd-ı habîs-âlûdlarını kal‘ u kam‘ ve urûk uşerr ve müfsidlerîni kat‘ ve teslîm (...?) sâk-ı gayret ve hamiyyet edüp şerr ü şûr ve şürûrlarından bilâd ve ibâdı ve ebnâ-yı sebîl ite’mîn ve ve tathîr ile istihsâl-i rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkâneme bezl-i sudûr ve sa‘y-ı bî-kusûr eyleyesin ve ol etrâf ve havâlide zuhûr eden eşkıyânın def‘ ü ref‘î senin uhde-i ihtimâmına tefvîz ve havâle olan umûrdan olmağla fî-mâ ba‘d dahi bu mahkûle zuhûr eden eşkıyânın <<men‘ ve def‘ u mukîr ve mazarratlarından>> ve def‘iyyet ve mukîr zararlarından havza-i hükûmetimi tathîrde ziyâde tekayyüd ve ihtimâm eyleyüp lakin bu takrîr ile re‘âya ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyet ve dükkân-ı memleketden müft ü meccânen zâd u zahîre talebinde ve âhar mezâlim ile zulm ve te‘addîden ve âhar ve celb-i menfe‘at içün fesât ve şekāvetde alâkası olmayanların nüfûs ve emvâl ve a‘râzına ta‘arruzdan begāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fîevâ’il-i Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

30

Konya mütesellimine hüküm ki,

Levendât bölükbaşılarından Kuşağı büyük ve Postlu demekle ma‘rûf şakîler ikiyüz mikdârı eşkıyâyı başına cem‘ ve ol taraflarda ebnâ-yı sebîlin yollarına inüp katl-i nüfûs ve neb ü gāret-i emvâl ile bilâd ve ibâda îsâl-i mazarrat ve bunun emsâlî fesâd ve şekāvet üzre oldukları sem‘-i hümâyûnuma ilkā olup eşkıyâ-yı merkūmenin kal‘ ve cümle ezâhalarıyla şerr ve mazârratından bilâd ve ibâdı te’mîn ve ırâha lâzıme-i zimmet-ihimmet-cihân-penâhîden olmağla sen ki mütesellim-i mümâ-ileyhsin, eşkıyâ-yı merkūme bulundukları mahalde üzerlerine varılup bi-avnihî te‘âlâ kal‘ ve istîsâlleri içün sen ve eyâlet-i Karaman'da vâkı‘ Niğde ve Beğşehri ve Aksaray ve Akşehir ve Kırşehri ve Kayseri sancakları mütesellimleri ma‘iyyet ve ittifâk ile me’mûr olup zikr olunan mütesellimlerin her birine başka başka evâmir-i şerîfem gönderilüp tenbîh-i hümâyûnum olmağla, imdi sen ki mûmâ-ileyhsin inşâallahü te‘âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünda eşkıyâ-yı merkūme sizin sancağınızda bulunmadığı halde benim havza-i hükûmetimde değillerdir demeyüp her ne mahalde bulunurlar ise birbiriniz ile haberleşüp mükemmel ve müsevfâ yarâr ve güzîde tâmmu’s-silâh âdemleriniz ile eşkıyâ-yı merkūmenin üzerlerine varup muhârebeye tasaddî ederler ise siz dahi muhârebe ve mukātele ve bi-avnihî te‘âlâ bi-eyyi-hâlin i‘dâm ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla şerr ve şürûrlarından bilâd ve ibâdı te’mîn ve tathîr ve ser-i maktû‘ların rikâb-ı hümâyûnuma irsal eyleyesin. Şöyle ki eşkıyâ-yı merkūmenin izâle-i leş vücûdları ehemm-i mehâmm-ı dîn ü devlet-i aliyye ve elzem-i levâzım ırz ve nâmûs-ı saltanat-ı seniyyemden olmağla kal‘ ve istîsâllerinde adem-i ittifâk ile veyahud âhar vechile tehâvün ve taksîrin mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise bir dürlü özr ve cevâbınız ısgā olunmayıp gazâb-ı hüsrevânemden tahlîs-i siyânet edeceğin emr-i mühâl bilüp âna göre basîret ve intibâh üzre hareket ve mu‘în ve ittifâk ve gönül birliği ile eşkiya-yı merkūmenin bîh-i vücûd-ı habîs-âlûdları kal‘ u kam‘da ve urûk u şerr ve mefsedelerîni kat‘ u hasmda teşhîr sâk-ı gayret ve hamiyet edüp şerr ü şûr ve şürûrlarından bilâd ve ibâdı ve ebnâ-yı sebîli te’mîn ve tathîr ile istihsâl-i rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkâneme bezl-i sudûr ve sa‘y-ı bî-kusûr eyleyesin ve sancağın içünde zuhûr eden eşkıyânın def ü ref‘i senin uhdene lâzım gelen umûrdan olmağla fî-mâ ba‘d dahi bu mekūle zuhûr

eden eşkıyânın men‘ ve def‘inde ve mekr ve zararlarında havza-i hükûmetini tathîrde ziyâde tekayyüd ve ihtimâm eyleyüp lâkin bu takrîr ile re‘âya ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyet ve dükkân-ı memleketden müft ü meccânen zâd u zahîre talebinde ve âhar mezâlim ile zulm ve te‘addîden ve âhar ve celb-i menfe‘at içün fesât ve şekāvetde alâkası olmayanların hılâf-ı şer‘-i şerîf nüfûs ve emvâl ve a‘râzına ta‘arruzdan begāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ’il-i Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

31

Bir sûreti

Eyâlet-i Karaman'da vâkı‘ elviye-i mezkûrun mütesellimâtına başka başka tahrîr olmuşdur.

32

Bir sûreti

Kütahya mütesellimine ve Eyâlet-i Anadolu'da vâkı‘ Karahisâr sahibi ve Ankara ve Sultanönü sancakları mütesellimâtına ve sâbıka Dîvân-ı Hümâyûnda çavuş başı olup hâlâ Bolu ve Yeni il hassı Voyvodası olan Ahmed Ağa'ya minvâl-i meşrûh üzre başka başka evâmir-i şerîfem yazılup lâkin mûmâ-ileyh Ahmed Ağa Anadolu Eyâletinde mezkûr olan sancaklara tahsîs olunup eşkıyâ-yı merkūmeyi her ne mahalde oldukların haber alınır ise üzerlerine varmak üzre yazılmışdır.

33

Bir sûreti

Sivas mütesellimine ve Eyâlet-i Sivas'da vâkı‘ alay mütesellimine minvâl-i meşrûh üzre başka başka tahrîr olunmuştur.

34

Edirne Bostancıbaşısına hüküm ki,

Sen ki Bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin Kırkkilise ve Vize ve Pınarhisarı kazalarında Cebel-i mâhiye (?) ve Beypınarı ve Batakpınarı ve sâ'ir mümerr-i (…) olan mahellerde haydûd eşkıyâsı ve harâmzâdenin tecemmu' ve zuhûrunu tarafınızdan Bostancı ustalarından el-Hâc Abdullâtif usta -zîde kadruhû- varup tefahhus eyledikde eşkıyâ-yı merkūme (boşluk) bu sene-i mübârekede henüz bir mahalde zuhûr etmeyüp lâkin ba'zı zuhûrunu müş'ir alâmetler olduğundan zikr olunan kazâların nâ'ibleri arz ve i'lâm ve intibâhlarıyla i'lamları mûcebince haydûd eşkıyâsının bir mahalde cem' olmak ihtimâli olduğun yakînen haber alır isen cem'iyyet etmezden evvel tedâriğin görüp bi-eyyi-hâlin ele getirüp ahz ve istîsâllerinde hayyen ahz olunanların ihzârlarına ihtimâm ve yine ne vechile sûret bulur ise i'lâm eyleyüp lâkin bu bahâneyle kendi hâlinde olanlara hılâf-ı şer'-i şerîf ta'arruzdan ve bu husûsu ahz-u celb vesîlesi kılmağdan be-gāyet ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'il-i Câ [Cemâziye'l-evvel] sene 1127.

[7]

35

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olup, Gelibolu'da ikāmet üzre olan Bahrî Mehmed -dâme mecduhû-'ya ve Gelibolu kazâsı Kilidü'l-bahr Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin Kırkağaç kazâsından Hacı Abdülkerîm oğlu Mustafa Ağa demekle ma'rûf şakīnin ahz ve kal'a-bend olunmasıçün bundan akdem Adana beylerbeyisine hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşken mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh şakī-i mezbûrun ahz ü habsine zafer bulmamağla şakī-i mezbûr mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile me'an Gelibolu'ya geldikde ol tarafda hâlâ yeniçeri zâbiti olan Hasaki Ahmed -zîde mecduhû- ile ittifâk ve şakī-i mezbûr Mustafa'yı suhûlet ile ahz

ve yanına âdemler koşup Kilidü'l-bahr kal'asına gönderüp kal'a -bend olunup ve mezbûr şakînin hâlâ kal'a-i mezbûrda kendi yanında yedi sekiz kîse mikdârı akçesi olup ve Gelibolu'nda beş deve ve sekiz re's bârgîr ve mühimmât-ı seferiyesi olan çadır ve on re's ve sâ'ir eşyâsı dahi âdemleri yedlerinde olmağla onlar dahi Gelibolu'da meks etdirildiği tarafından mektûbunla i'lâm olunmağla imdi sen ki kal'a-i mezbûr dizdârısın, şakī-i mezbûr hâlâ olduğu kal'a-i merkūmede muhkem habs ve kal'a-bend ve muhâfazasında ziyâde tekayyüd ve ihtimâm eyleyesin ve sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin şakī-i mezbûr Mustafa'nın gerek kal'a-i merkūmede kendi yanında ve gerek Gelibolu'da ve âdemleri yedlerinde olan nukûd ve eşyâ ve devâbb ve mevâşî nâtık ve sâmit ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise ma'rifetinle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr u defter ve mahfûz ve münâsip mahalde gereği gibi hıfz ve keyfiyet-i ahvâlin defteri ile me'an rikâb-ı hümâyûnuma sıhhat üzre arz ve i'lâm eyleyüp lâkin şakī-i mezbûr Mustafa'nın bir tarîkle firâr ve gaybetinden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene 1127.

36

Âsitâne-i sa'âdet kaymakāmına ve Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından el-Hâc Hasan -dâme mecduhû-'ya hüküm ki,

Sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sâbıkān Cidde-i ma'mûre sancağı mutasarrıfı olan Halîl Paşa ile maktûl Nasûh Paşa'nın hazîne kâtibi olan İbrahim mübâşeretinle Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr ve Bâb-ı Hümâyûn odasına habs olundukları tarafından mektûbunla i'lâm olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin yanına kifâyet mikdârı âdemler koşup mübâşeretle mezbûrun kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp bir tarîkıyle gaybet ve ve firârlarından ziyâde hazer olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

37

Azak Kal‘ası muhâfızı Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki,

Bi-meşiyyetillâhi te‘âlâ Devlet-i aliyye-i ebed-peyvende ile Moskov Çarı beyninde mün‘akid olan sulh ve salâhın şerâyitına ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince mürâ‘ât olmak ehemm ve elzem iken hâlâ Azak kal‘ası muhâfazasında olan kapum kulları ve yerlü kulu ve sâ’irlerinden ba‘zıları Tatar tâ’îfesiyle me‘an kalmak tâli‘asından ahz ü ganâyim sevdâsıyla çıkup ba‘dehû hılâf-ı ahidnâme-i hümâyûn Moskov memleketine varup şerâyit-i sulh ve salâha müğâyir Moskov re‘âyâsına ve Moskov'lunun olan devâbb ve mevâşîlerine ta‘arruz ve esas sulh ve salâhın ihtilâl ve indirâsına bâ‘is olur nice ef‘âl-ı şenî‘a ve keyfiyet-i gayr-ı marziyyeye cesâret eyledikleri sem‘-i hümâyûnuma ilkā olunup ve tarafından temhîd olunan esâs-ı sulh ve salâh şerâyit-i ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince mürâ‘âtı aksâ-yı murâd-ıhümâyûn-ı meymenet-makrûnum olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, ahidnâme-i hümâyûnuma müğâyir ve rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı pâdişâhâneme mühâlif tarafından mümehhed ve müşeyyed olan kavâ‘id-i sulh ve salâhın ihtilâline bâ‘is olur vaz‘ ve keyfiyete cesâret edenleri men‘ ve muhkem te’dîb ve fî-mâ ba‘d şerâyit-i sulh ve salâhın ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince kemâ yenbeğî mürâ‘âtına ve seninle me‘an kal‘a-i merkūme muhâfazasında olan kapum halkı ve sâ’ir neferât ve tavâ’if-i askeriyenin zabt u rabtına ve kal‘a-i mezbûrenin hıfz ve hırâsetine ve re‘âyâ ve berâyânın himâyet ve sıyânetine ve sâ’ir uhdene lâzım gelen kâffe-i umûrun temşiyetinde cidd-i tâm ve ikdâm ve ihtimâm eyleyesin, şöyle ki bundan sonra dahi ol havâlide tarafından akd olunan sulh ve salâhın ihtilâl ve ihtilâline bâ‘is ve ahidnâme-i hümâyûnma müğâyir bir dürlü vaz‘-ı nâ-hemvâr zuhûru mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise pençe-i kahr-ı hüsrevânemden bir vechile halâs ve necât mutasavver olmadığın yakînen bilüp âna göre mürâ‘ât-ı şerâyit-i sulh ve salâha gereği gibi tekayyüd ü tâm ve dikkat ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

38

Bir sûreti

Kal‘â-i cedîd muhâfızı Vezîr Halil Paşa'ya

39

Bir sûreti

Özi kal‘ası muhâfazasına me’mûr olan Kara Mehmed Paşa'ya

40

Bir sûreti

Ahyo (?) kal‘ası muhâfazasında olan Paşa'ya

[8]

41

Diyârbakır Vâlisi Vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki,

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu sene-i amîmetü’l-meymenede me’mûr olduğun vech üzre bir gün evvel ve bir sâ‘at mükaddem varup Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mülhak ve mülâkî olman içün bundan akdem sana defâ’ât ve kerât ile tenbîhât ve te’kîdât-ı müştemil evâmir-i şerîfem şeref-yafte-i sudûr olup mübâşirler ile gönderilmesiyle henüz varup me’mûr olduğun vech üzre Ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmadığın mesmû‘-ı hümâyûnum olmağla (boşluk) mübâşir ta‘yîn olup gönderilmişdir. İnşâllâhü te‘âlâ vusûlünde her ne mahalde bulunur isen kat‘â bir an meks ve ârâm etmeyüp iki konağı bir ederek bir sâ‘ât evvel varup mukaddemâ me’mûr olduğun vech üzre mu-‘asker-i zafer-eserime mülhak ve mülâkî olup ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, vezîr-i müşârun-ileyhe her [ne] mahalde varup vâsıl olur isen serî‘an kaldırup yollarda bir yerde meks etdirmeyüp bi-meşiyyetillâhi te‘âlâ sür‘at ve şitâb ile doğru yoldan bir gün evvel ve bir sâ‘at mükaddem Ordu-yı

hümâyûnuma îsâl ve ilhâk eyledikden sonra Rikâb-ı hümâyûnum tarafına avdet ve inhirâf ve vâki‘ hâli i‘lâm eyleyesiz ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, bunda sonra dahi rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı padişâhâneme müğâyir betâ’et üzre hareketin mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise cezân tertîp olunacağın emr-i mukarrer bilüp âna göre aklın başına cem‘ ve ta‘cîl ale’t-ta‘cîl hareket ve iki konağı bir ederek sür‘at ve şitâb ile bi-mennihî te‘âlâ bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem me’mûr olduğun vech üzre doğru yola varup Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mülhak ve mülâkî olmağa bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket- makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

42

Bir sûreti

Sivas beylerbeyisi Ali Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile ve eyâleti askeriyle

43

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Karahisâr-ı Şarkî sancağı mutasarrıfı Hüseyin -dâme ikbâluhû-'ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile

44

Bir sûreti

Çorum sancağı Beyi Hüseyin -dâme izzuhû-'ya mükemmel kapusı halkı ile

45

Bir sûreti

Adana beylerbeyisi Ahmed Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Adana eyâletinden alaybeyleri ve umûmen zü‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

46

Bir sûreti

Karaman Vâlisi Ali Paşa'ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve eyâleti Karaman'ın alaybeyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden

47

Bir sûreti

Maraş beylerbeyisi Timur Halil Paşa'ya mükemmel ve müretteb kapusı ve Maraş eyâletinden alaybeyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Gelibolu ma‘berinden

48

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Karahisâr sâhibi ve Akşehir sancakları mutasarrıfı Ali Paşa'ya mükemmel kapusı halkıyla Gelibolu ma‘berinden

49

Bir sûreti

Alâiyye sancağı mutasarrıfı Süleyman Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden

50

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Niğde ve Aksaray mutasarrıfı Barûd Mehmed Paşa'ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden

51

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Beğşehri Sancağı mutasarrıfı Seyyid Sinan Paşa'ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden

52

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Ankara sancağı mutasarrıfı Davud Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile Gelibolu ma‘berinden

53

Bir sûreti

Anadolu eyâletinde vâkı‘ Kütahya ve Saruhan ve Hamid ve Hüdâvendigâr ve Karasi ve Menteşe ve Teke ve Sultanönü ve Kastamonu ve Aydın ve Karahisâr sahibi sancakları alaybeylerine Anadolu beylerbeyînin vekîli ile Gelibolu ma‘berinden ubûr etmek üzre

54

Bir sûreti

Halep Vâlisi Vezîr Ali Paşa'ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Halep eyâletine zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârı ve işlerine me’mûr olan zu‘amâ ve vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve sâ’ir tava’if-i askeriyle bir gün mükaddem Gelibolu ma‘berinden

55

Sâbıkān Belgrad muhâfazasına me’mûr olup hâlâ ber-vech-i arpalık İçil sancağına mutasarrıf olan Vezîr Numan Paşa'ya hüküm ki,

İşbu sene-i şâmiletü’l-meymenetde Anadolu yakasında olan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve sâ’ir tavâ’if-i askeriye me’mûr oldukları sefer-i nusret-eserime teveccüh ve azîmet etmeleriyle eyâlet ve elviye ve vülâtdan hâlî kalmağla ba‘zı eşkıyalarca bulup tecemmu‘ ve ebnâ-yı sebîlin yollarına inüp kat‘-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve nehb u gāret-i emvâl ile ebnâ-yı sebîle ve sâ’ir ibâdullâha îsâl-i mazarrata cesâret eyledikleri mesmû‘-ı hümâyûnum olup ve te’mîn-i bilâd ve tathîr-i ibâd ehemm-i mehâmm-ı dîn

ü devlet-i aliyye ve elzem-i levâzım-ı saltanat-ı seniyemden olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin bir gün evvel ve bir sâ‘at mükaddem gelüp ol tarafa murûr ve mukaddemâ me’mûr olduğun vech üzre def‘ u ref‘i nefer ve fesâd ve tanzîm ve tesyîr-i umûr-ı bilâd-ı te’mîn ve tathîr-i ibâdda takayyüd ve ihtimâmın mühim ve muktezî olmağla, işbu emr-i şerîf vâcibü’l- imtisâlim ve (boşluk) ile irsâl olmuşdur. İnşâllâhü te‘âlâ vusûlünde yük tedârikini görüp hâzır ve müheyyâ olup hâlâ Belgrad muhâfazasına me’mûr olan Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehhâm nizâmü’l-âlem vezîrim Mehmed Paşa -edâmallâhü te‘âlâ iclâlehû- Belgrad'a vâsıl olduğu gün bilâ-tevakkuf siz dahi kalkup savb-ı me’mûra teveccüh ve azîmet ve aslâ bir mahalde meks ve ârâm etmeyüp iki konağı bir ederek me’mûr olduğunuz mahalle varup mukaddemâ ve hâlâ me’mûr olduğun vech üzre eşkıyâ ve mezâlimini def‘ u ref‘ine bilâd ve ibâd ve ebnâ-yı sebîli te’mîn ve tatmînine ve re‘âyâ ve berâyânın himâyet ve siyânetinde gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ile rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkânemi istihsâl ve lâkin vezîr-i müşârun-ileyh ol tarafa vâsıl olduğu gün kalkmayup ve yâhûd me’mûr olduğu vech üzre sür‘at ve şitâb ile gitmeyüp yollarda betâ’et üzre hareket ve bir mahalde meks ve tevakkuf eylemekden be-gāyet tevakkî ve içtinâb eylemen bâbında fermân-ı alî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

[9]

56

Hüdâvendigâr sancağı mütesellimine hüküm ki,

Emîrü’l-ümerâ’i’l-kirâm Adana Beylerbeyisi olan el-Hâc Ahmed-dâme ikbâluhû-me’mûr olduğu sefer-i hümâyûn-ınusret-mâkrûnuma gider iken Gelibolu ma‘berine geldikde Enderun hüddâmından elli nefer mikdârı şakīler cibilletlerinden olan şekāvetleri muktezâsınca birbirilerini ızlâl ve ifsâd ve paşalarıyla ma‘an ubûr etmeyüp, böyle gaza ve cihaddan nükûl ve ref‘-i re’s-i isyân ve tuğyân ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin gaza ve cihat içün i‘dâd eylediğin at ve bisât ve kılıç ve sâ’ir eşyâsın nehb ve firâr ve sen ki mütesellim-i mezkûrsun eşkıyâ-yı mezbûreden Kara

Ömer ve Hacı Mustafa ve dahi yedi nefer firâr ile ma‘an min haysü’l-mecmû‘ dokuz nefer şakīler senin yanına varup siz dahi eşkıyâ-yı merkūmeyi hizmetine kabül eylediğin yakînen haber olunmağla, işbu emr-i şerîf vâcibü’l-imtisâlim ısdâr (boşluk) ve ile irsâl olmuşdur. İnşâallâhü te‘âlâ vusûlünde eşkıyâ-yı merkūmeden hâlâ yanında olan mezbûrları ahz ve kayd ü bend ve yanlarına kifâyet mikdârı müsellem âdemler koşup yanlarında mevcut olan nukûd ve at ve bisâd ve sâ’ir eşyâlarıyla kayd ü bend ile rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp ve fî-mâ ba‘d dahi eşkıyâ-yı mezbûreden yanına varanları ve ol tarafda bir mahalde haberin aldıklarını dahi kendin ahz ve kayd ü bend ile ve at ve sâ’ir eşyâlarıyla rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyesin. Ammâ hâlâ yanında olan dokuz nefer-i mezbûrları fermânım olmak üzre rikâb-ı hümâyûnuma ihzârdan tahâvün ve ta‘sîrden tâhir olup veyâhûd mezburların yanlarında olan nukûd ve eşyâdan bir nesne zâyi‘ ve telef olacak olur ise eşkıyâ-yı merkūm mukaddemâ benim yanıma gelmiş idi ammâ gittiler deyü bahâne ve bir tarîk ile gaybet ve firâr etdirilir ise aslâ bir dürlü özr ve cevâbın ısgā ve i‘tibâr olunmayup gazab-ı ateşbâr-ı hüsrevânemden bir vechile halâs olacağınızı emr-i mühâl bilüp âna göre basîret üzre hareket ve me’mûr olduğun bu hizmeti itmâm ve temşiyetine ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

57

Niğbolu sancağı ilhâkıyla Özi Beylerbeyisi olup Hotin kal‘ası muhâfazasında olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Bi-meşiyyetillâhi te‘âlâ Devlet-i aliyye-i ebed-peyvendim ile Moskov Çarı ve Leh kralı ve cumhûru beyninde mün‘akıd olan sulh ve salâhın şerâ’itıne ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince murâ‘at olunmak ehem ve elzem iken, hâlâ Hotin kal‘ası muhâfazasında olan tavâ’if-i askeriyeden ba‘zıları Tatar tâifesine uyup, hılâf-ı ahidnâme-i hümâyûn Moskovla memleketlerine varup şerâ’iti musâlahaya mugâyir Moskovla re’ayâsına ve Moskovlunun ve Lehlünün devâbb ve mevâşilerine ta‘arruz

ve esâs-ı sulh ve salâhın ihtilâl ve indirâsına bâ‘is olur nice ef‘âl-ı munî‘a ve kifâyet-i gayr-ı marzıyyeye cesâret eylediklerin sem‘-i hümâyûnuma ilkā olunup ve müşârun-ileyhim ile devlet-i aliyyem beyninde müşeyyed ve mü’esses olan sulh ve salâhın şerâ’itına ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince murâ‘at ve istihkâm-ı aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkâneme mugâyir ve ahidnâme-i hümâyûnuma muhâlif kavâ‘id-i sulh ve salâhın ihtilâline bâ‘is olur vaz‘ı ve keyfiyete cesâret edenleri men‘ ve zecr ve muhkem te’dîb ve fî-mâ ba‘d mevâd ve şerâ’it-i sulh ve salâhın ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince kemâ yenbeğî murâ‘âtına ve seninle ma‘an kal‘a-i merkūme muhâfazasında olan kapum kulları sâ’ir tavâ’if-i askeriyenin zabt ü rabtına ve kal‘a-i merkūmenin hıfz u sıyânetine ve re‘âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyetin hımâyetine ve sıyânetine ve sâ’ir uhdene lâzım gelen kâffe-i umûrun temşiyetine cidd-i tâm ve ikdâm ve ihtimâm eyleyesin. Şöyle ki, bundan sonra dahi el-hâletü hâzihî müşârun-ileyhim ile devlet-i aliyyem beyinlerinde akd olunan sulh ve salâhın ihtilâl ve inhilâlina bâ‘is ve bâdî ahidnânem-i hümâyûnuma mügâyir bir dürlü vaz‘-ı nâ-hemvâr zuhûru mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise pençe-i kahr-ı hüsrevânemden bir vecîhle halâs ve necât-ı mansûr olmadığın yakînen bilüp âna göre mürâ‘ât-ı şerâ’it-i sulh ve salâha gereği gibi takayyüd ü tâm ve dikkât ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

58

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Bender ve Kayseriyye sancaklarına mutasarrıf olup Bender muhâfazasında olan Çerkez Mustafa -dâme ikbâluhû-'ya

59

Maraş nâ’ibine hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnuma mektûp gönderüp Medîne-i Maraş'da sâkin ehl-i zimmet re‘âyâ meclis-i şer‘a varup medîne-i mezbûrede sâkin Selük (?) nâm zımmî kendi hâlinde olmayup dâimâ mesfûrları ehl-i örfe tağrîm ve tecrîm etdirüp te‘addîden hâlî olmayup birkaç def‘a te‘addîsimen‘ birle cânib-i şer‘den tenbîh olunmuşiken, yine mütenebbih olmayup fesâd ve şekāveti mütezâyid olup perâkende olmalarına bâ‘is olduğun i‘lâm ve mesfûr iclâ ve te‘addisî men‘ olunmak bâbında hükmü hümâyûnum recâsına ilhâhlarıyla arz eylediğin ecilden mesfûr zımmî kendi hâlinde olup aslâ ve bir şeye karışmamak üzere ma‘rifet-i şer‘le tenbîh olunup mütenebbih olmayup yine fukarâ umûruna fuzûlî mudâhele eder ise diyâr-ı âhara iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

60

Ber temessük

Itlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhır-ı Ş [Şa‘ban] sene [1]127.

Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Kandiye muhâfızı Süleyman Paşa'nın sâbıkān kethüdâsı olan Ahmed nâm müfsid Kandiye re‘âyâsı beynlerinde ilkā-i fitne ve fesâd ve nizâm-ı ahvâl ra‘iyyeti ihlâl ve ifsâda cesâret eylediğin i‘lâm ve iştikâ olunmağla mübâşir ta‘yîn olunan (boşluk) ile mezbûr ol tarafa irsâl olunmuşdur. Sen ki dizdâr-ı merkūmsun vusûlünda mezbûr Ahmed'i ıslâh-ı nefs içün kal‘a-i mezbûrede kal‘a-bend eyleyüp ıslâhı içün emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk eylemekde tevakkî eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fîevâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

61

Itlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fîevâ’il-i Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [11]27.

Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Nevâhî-i Yanbolu kazâsına tâbi‘ Karaca Muradlı nâm karyede sâkin Gâzî Giray Sultan kendi hâlinde olmayup müdre hamr olup ba‘zı eşkiyâ-yı başına cem‘ ve re‘âyâ fukarâsının kızlarına ta‘arruz ve karyelerine mevâhiş götürüp ve koyun ve kuzu ve saman ve otlakların cebren ahz ve mallarına gāret edüp zulm ve te‘addî üzre olduğu i‘lâm ve iştikâ olunmağla mezbûr mübâşir ta‘yîn olunan (boşluk) ile ol tarafa irsâl olmuşdur. İmdi sen ki dizdâr-ı merkūmsun mezbûr Gâzî Giraya varup vâsıl oldukda ıslâh-ı nefs içün merkūmu kal‘a-i merkūmede kal‘a-bend edüp ıslâh-ı nefs içün tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk eylemekden ihtirâz eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

[10]

62

Maraş beylerbeyisi Timur Halîl -dâme ikbâluhû-'ya hüküm ki,

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hâlâ senin Rikâb-ı hümâyûnum tarafına gelmen iktizâ etmekle işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuşdur. İnşâallâhü te‘âlâ vusûlünde her ne mahalde bulunur isen bir an tevekkuf ve ârâm etmeyüp mükemmel ve müretteb kapun halkı ve seninle ma‘an sefer-i nusret-eserime me’mûr olan eyâlet-i Maraş'dan alaybeyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârıyla ucâleten kalkup iki konağı bir ederek ta‘cîl ale’t-ta‘cîl Edirne sahrâsına gelüp Rikâb-ı hümâyûnumda mevcûd bulunup lakin işbu emr-i şerîfim vardığı gibi kalkmayup veyâhut yollarda betâ’et üzre hareket ve bir mahalde meks eylemekten ziyâde hazer ve bir sâ‘at mukaddem gelmeğe ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

63

Maraş Eyâletinin alaybeylerine hüküm ki,

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm hâlâ Maraş beylerbeyi olan Timur Halîl -dâme ikbâluhû- rikâb-ı hümâyûnum tarafına gelmen üzre emr-i şerîfimle me'mûr olmağla siz ki mûmâ-ileysiz sancaklarınızdan umûmen zu'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla siz dahi bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'an gelüp Edirne sahrâsından rikâb-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmak üzre me'mûr olmuşsuzdur. İmdi inşâallâhü te'âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünda bir an meks ve ârâm etmeyüp mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'an kemâl u sür'at ve şitâb ile iki konağı bir ederek bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'an gelüp Edirne sahrâsında rikâb-ı hümâyûnumda mevcut bulunup yollarda bir mahalde meks ve tevekkuftan veyâhut betâ'et üzre hareket ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden geri kalmakdan ziyâde hazer edüp ta'cîl ale't-ta'cîl mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'an bir sâ'at evel gelüp Edirne sahrâsında rikâb-ı hümâyûnumda mevcut bulunmağa ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı alî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

64

Mekri ve (boşluk) kazâlarına ve Aydın muhassılı vekîline hüküm ki,

Mekri kazâsına tâbi' Karasular nâm karye sâkinlerinden hutebâdan Mustafa Halîfe arz-ı hâl sunup, bunun mûrisi el-HâcMahmûd nâm kimse Abdülcelîl nâm sipâhînden mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden iltizâmen zabd üzre iken müteveffâ Nasuh Paşa etbâ'ından el-Hâc Ahmed oğlu Mahmûd ve karındaşı Mustafa ve enişte Kara Mehmed nâm şakîler birbirleriyle yek dîl ve bin yüz yirmi senesinde üçyüz mikdârı adamı başına cem' edüp mûris-i mezkûr Mahmûd'u gelüp menzilinde bi-gayr-ı hakk katl ve cesedin ihrâk-ı bi'n-nâr ve karındaşı Yusuf nâm kimesneyi firâşında gece ile katl ve Kara Yusuf Halîfe nâm kimesneyi dahi sen ânın etbâ'ındansın deyü bi-gayr-i

hakk katl ve emvâl ve erzaklarıyla nehb ü gāret ve ba‘dehû dahi birkaç yerden darb etmeleriyle, bundan akdem kendi tarafından asâleten ve katl olunan mezbûrların veresesi tarafından vekâleten mahallinde mürâfa‘a-i şer‘ olduklarından icrâ-yı hak olunmayup be‘dehû firâr ve küllî te‘addî ve fesâd eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz, mezbûrları bi-eyyi-hâl bulup ahz u kabzlarıyla mürâfa‘a-i şer‘ edüp üzerlerinde sübût bulan mevâddı sûret-i sicilleriyle i‘lâm ve kendilerini cevâriha münâsib olan kaleye vaz‘ etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

65

Rikâb-ı hümâyûnumdan Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma varıncaya yol üzerinde vâki‘ olan kādîlara ve havâs ve evkāf zâbitlerine ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki,

Mahbûsen Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma ihzârı fermânım olan Kādî Mahmûd nâm kimesne mübâşîr ta‘yîn olunan Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân (boşluk) çavuş -zîde mecduhû- ve üç nefer bostâniler ile her hanginizin taht-ı kazâsına varup hâzır bulunur ise mahfûz ve münâsib olan mahallere kondurup ve üzerlerine yeniçeriler ta‘yîn edüp gereği gibi bekletüp ve gider oldukta yanlarına kifâyet mikdârı âdemler koşup sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vehc-i ta‘cîl mahalli me’mûra îsâl edüp avk u te’hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ve bir tarîk ile gaybet ve firâr etdirilmekten ve bu bahâne ile bir ferde zulm ü te‘addîden be-gāyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

66

Giresun kādîsına ve İnoz Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki mollâ-yı mûmâ-ileyhsin, rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Giresun kasabasında sâkin ulemâ ve sulehâ ve sâ'irleri mahalli şer'a varup kazâ-i mezbûre sâkinlerinden eşirrâdan Kara Mehmed demekle ma'rûf şakī kendi hâlinde olmayup dâima gammâz ve munî'-i hakk ve fucûr cemî'-i muharremâtı mürtekib efâl-ı zemîme ile muttasıf, sahte fermân ve sahte huccet ve arz ve mürâsele ve izinnâme peydâ etmek cesâret-i cismiyyesi olup bundan akdem Özi vâlisi Yusuf Paşa'nın buyruldusu ile dört defa kal'a-bend olunup bundan sonra umûr-ı vilâyete ve gerek mahkemeye varılmak üzre beş kıt'a emr-i şerîfim dahi sâdır ve beş defa kal'a-bend ve nakl olunmuşken yine kendi hâlinde olmayup, emn ü mecdî ve sâ'ir reâyâ fukarasını gammaz ve reâyâ fukarâsının ekserî Eflak cânibine firâra meyl etdirüp mezbûrun şerrinden kasaba-i mezbûre ahâlîsi muztarr olduğu ilhâhıyla arz eylediğin ecilden ta'yîn olunan Bostancı ma'rifetiyle mezbûr bi-eyyi-hâlin ahz ve kayd u bend ile İnoz kal'asına vaz' ve habs olunmak içün yazılmışdır

.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

[11]

67

Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından Gelibolu'da olan Bahrî Mehmed -dâme mecduhû- ve Gelibolu nâibine hüküm ki,

Karaman vâlisi olup Gelibolu'dan berü yaka güzer eden Ali Paşa eyâlet-i mezbûrenin bir mansıb-ı celîlü'l-şân ile me'mûran sefer-i hümâyûnuma âzim olup gelirken kapusı halkı ve mecmû'u etbâ'ı bir tuğlu bey kadr olmayup mansıb-ı mezbûrda bâliğan mâ belağ aldığı emvâl-i kesîreyi idhâr ve ibâd ve bilâde zulm ve te'addî ve tecâvüz ederek memleketi harâb ve bu vechle olan hareketi dîn ü devlete hiyânet ve mahzâ ihânet olduğu zâhir olmağla, mezkûrun üzerinden vezâreti ref' ve terkîn ve memâlik-i mahrûsemden zulmen aldığı ve cebren ahz ve iktibâs etdiği emvâl ve eşyâ ve devâbb ve mevâşî ve bi'l-cümle nâtık ve sâmit ism-i mâl ıtlâk olunur eşyâsı ve emlâk-ı akār ve menbâ'ı sefer-i hümâyûnum masârifine sarf olunmak içün taraf-ı

mîrinden zabt ve kabz olunmak fermânım olup ve paşa mezkûrun Gelibolu'dan harmanı vaz‘ eylediği haneye varılup harmanda olan emvâl ve eşyâ ve harmanı üzerinde olanların zabtında olan devâb ve mevâşî ve gulâm ve cevârî ve nukûd ve sâ’ir küllî ve cüz’î ism-i mal ıtlâk olunur her nesi var ise bir nesnesi ketm ve ihfâ ve bir tarîkıyla tebdîl ve tağyîr olunmamak üzre ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le müftedât üzre defter ve mîrî içün ahz ü kabz ve gereği [gereği] gibi hıfz olunmak üzre mühürlenüp mümzâ ve mahtûm defter Ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve arz ve i‘lâm olunmak içün mâliye tarafından emr-i şerîfim sâdır olmağla, imdi sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, mâliye tarafından sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince paşa-yı mezkûrun Gelibolu'da harmanı vaz‘ eylediği hâneye varılup ma‘rifetin ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le harmanda olan emvâl ve eşyâ ve harmanı üzerinde olanların zabtında olan devâb ve mevâşî ve gulâm ve cevârî ve nukûd ve sâ’ir cüz’î ve küllî ism-i mâl itlâk olunur her nesi var ise bir nesne ketm ve ihfâ ve bir tarîkıyla tebdîl ve tağyîr olunmamak üzre müfredât defteri üzre tahrîr ve defter-i mîrî içün ahz u kabz ve gereği gibi hızf olunmak üzre mühürlenüp mümzâ ve mahtûm defterin Ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve vâkı‘ hâli sıhhati ve hakîkati üzre arz u i‘lâm eyleyüp ba‘dehû emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise âna göre amel eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

68

Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından Gelibolu'da olan bahrî Mehmed -dâme mecduhû-'ya ve Gelibolu nâibine ve Seddü’l-bahîr kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, Kırakağaç kasabası sâkinlerinden olup müfsid ve muzırru’n-nâs ve vâcibü’l-katl vechü’l-arzdan izâle-i vucûd-fesâdü’r-reddî lâzım eşkıyâdan olan hacı Abdülkerim oğlu Mustafa nâm şakī bundan akdem Gelibolu ma‘berine geldikde ol tarafda yeniçeri zâbiti Hasaki Hasan -zîde mecduhû- ittifâkıyla ahz ü ahz ve Seddü’l-bahîr kal‘asında kal‘a-bend ve şakī-i mezbûrun yanında sekiz bin akçe nukûdu olup ve sâ’ir eşyâ ve devâbb ve mevâşîsi dahi Gelibolu'da el

konulduğu tarafından i‘lâm olundukda, şakī-i mezbûr kal‘a-i mezbûrda muhkem habs ve kal‘a-bend ve nukûd ve devâbb ve mevâşî ve sâ’ir ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise hıfz olunmak içün emr-i şerîfim şeref-sudûr bulmuşdu ve hâlâ husûs-ı mezbûr içün (boşluk) mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzre müfsid ve muzırru’n-nâs ve redd-i arzdan izâle-i vucûd ve habâset-âlûdları lâzım ve vâcibü’l-katl olan şakī-i mezbûr hacı Abdulkerim oğlu Mustafa'nın mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle bilâ-tereddüd cezâsın tertîb ve yanında mevcûd [mevcûd] olan nukûd ve devâbb ve mevâşî ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur emvâl ve eşyâsı bir şey zâyi‘ ve telef olmamak ve hâric kalmamak üzre mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr-i defter edüp ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin şakī-i mezbûrun ser-i maktû‘u ile nukûd ve eşyâ ve devâbb ve mevâşî ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma gönderilmesi bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

69

Sâbıkān kapudan olup hâlâ Seddü’l-bahîrde meks üzre olan Mehmed -dâme ikbâluhû-ya hüküm ki,

İnşâllâhü te‘âlâ musammem olan Despot Papalığına azîmet-i hümâyûnum karîb olup hâlâ Bozcaada muhâfızı olan düstûr-ı mükerrem müş‘ir-i müfehhâm nizâmü’l-âlem vezîrim Osman Paşa -edâmallâhü te‘âlâ iclâlehû- Edirne'de seyyidetü’l-muhadderât eklîletü’l-muhassenât tâcü’l-mestûrât zâtü’l-ulyâ ve’s-sa‘âdât Vâlidem Sultan -dâmet ısmetühâ-'nın yanına me’mûr olmağla bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem Edirne'ye gelmesi içün hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla emr-i şerîfim şeref-sudûr bulup ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin siz dahi Bozcaadası muhâfazasına me’mûr olup vezîr-i müşârun-ileyhin bu tarafa tevcîhi ve senin Bozcaada'ya vusûlüna mevkûf olmağla, imdi işbu emr-i şerîfim sana vardığında aslâ bir an te’hîr ve tevakkuf etmeyüp ta‘cîl ale’t-ta‘cîl kaklup sür‘at-ü şitâb ile varup me’mûr olduğun Bozcaada muhâfazasına kıyâm eyleyüp ucâleten varup Bozcaada'ya erişmenle vezîr-i müşârun-

ileyhin bu tarafa teveccühünün te'hîrine bâ'is olmamağa ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

70

Bozcaada muhâfızı olan Vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki,

İnşâllâhü te'âlâ musammem olan Despot Papalığına teveccüh ve azîmet-i hümâyûnum karîb olup ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin seyyidetü'l-muhadderât eklîletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât zâtü'l-ulyâ ve's-sa'âdât Vâlidem Sultan -dâmet ısmetühâ-'nın yanına me'mûr ve sâbıkān kapudânım olup Seddü'l-bahîr'de ikāmet üzre olan emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed -dâme ikbâluhû- dahi Bozcaada muhâfazasına me'mûr olmağla ucâleten varup me'mûr olmağla muhâfazada kıyâm eylem üzre hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla şeref-sudûr olan emr-i şerîfimle mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe tenbîh ve te'kîd olunmağla, imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sen dahi bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem Edirne'ye gelmen ziyâde mühim ve muktezî olmağla mîr-i mîrân-ı mûmâileyh Bozcada'ya varup vâsıl olduğu sâ'at bilâ-te'hîr kalkup ta'cîl ale't-ta'cîl Edirne'ye gelüp lâkin mîr-i mîrân-ı mûmâileyh Bozcada'ya vâsıl olduğu gibi kalkmayup veyahûd yollarda betâ'et üzere hareket olunup ucâleten gelmemeğle teveccüh ü hümâyûnum te'hîrine bâ'is olmağdan be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene [1]127.

71

Canik mütesellimi ve Ünye serdârı ve Samsun kal'ası dizdârına hüküm ki,

Cevizderesi ma'a Mirek (?)Kâdîsı Mevlânâ Mustafa –zîde fezâilehû- rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Cevizderesi sâkinlerinden kuzâtdan Mevlâna

Mehmed Emin meclis-i şer‘a varup mûmâileyh bundan akdem Âsitâne-i sa‘âdet'ümde mülâzemetde iken karındaşı Halil ve hizmetkârı Mehmed Emin ve iyâliyle tarlasın içinde işleriyle meşgûller iken Çöreği kazâsında Karamuslu nâm şakī oğullarını ve âdemlerini yedi sekiz nefer eşkıyâyı irsâl edüp tarlasın basdırup âlet-i harb ile iyâl ve hizmetkârı mezbûru zevcesiyle ahz ve kendi hâlinde olmayup kız ve avratlarına ta‘arruz âdet-i müstemirresi olmağla mukaddemâ dört beş kıt‘a emr-i şerîfim sâdır olmuş iken icrâsı mümkün olmayup hâlâ ümmet-i Muhammedi rencîde vü remîdeden hâlî olmamağla vâki‘ hâli hükm-i hümâyûnunm ricâsına i‘lâmıyla arz eylediği ecilden siz ki mütesellim ve yeniçeri serdârlarısız, mezbûr bi-eyyi-hâlin ahz ve Samsun kal‘asına vaz‘ ve kal‘a-bend olundukdan sonra ahvâli vukû‘u üzre arz u i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

[12]

72

Edirne bostancıbaşısına ve Vidin'den Nehr-i Tuna yâlısıyla İsakçı'ya gelinceye vâki‘ olan kâdîlara ve Silistreve Niğbolu mütesellimlerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Nehr-i Tuna'da ve karasında yer yer haydûd eşkıyâsı zuhûr ve mürûr eden ebnâ-yı sebîl ve sükkân-ı vilâyete îsâl-i mazarrat üzre oldukları i‘lâm olunmağla def‘ ü kîd ve mazarrâtları mühim ve muktezî olmağla sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, tarafından ber-mu‘temedün aleyh tüccâr-ı güzzâr ve tam’u hutâlamdan perhîz-kâr bir usta ta‘yîn ve ol etrâf ve havâlîde zuhûr ve berûz eden haydûd eşkıyâsı tecessüs ve tefahhus ve siz ki a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerisiniz, sizin dahi ma‘iyyet ve ittifâkınız ile bilüp anladıklarınızı ketm olmamak ve semti (?) hilâfa sevk etmemek vechiyle sıhhâti üzre ihbârlarınız ile bi-eyyi-vechin-kânele getirilüp izâle ve istîsalleriyle def‘ ü kîd ve mazarratlarından ve ol havâliyi bi-avnihi te‘âlâ haydûd eşkıyâsından tathîr ile ahâlî-i bilâdı te’mînde cidd ü tâm sa‘y-i ihtimâm edüp ihmâl ve takâsîrden ve tahâvün ve tekâsülden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin ammâ bu bahâne ile ahâlî

ve reâyâyı teftîş birle bilâ-hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘cîz ve rencîdeden ve kendi hâlinde olanların ırz ve mal ve nefislerine ta‘arruz ile celb ü mâl olunmakdan ve bir vechile kimesneye zulm ve te‘addî ve tecâvüzden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene [1]127.

73

Mısır Valisi'ne hüküm ki,

Eşref-i bilâd ve emâkin etyab-ı makâm ve mesâkin olan Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere - zâdehümallahû te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen- ahâlîsinin tanzîm-i umûr me’âiş ve tevsi’-idâire-i inti‘âşeleriyle terfîye-i hâl ve tatmîn-i bâlleri ehemm-i umûr-ı devlet-i aliye ve elzem-i levâzım-ı saltanat-ı seniyemden olup sükkân-ı Mekke-i mükerreme vecîrân-ı hazreti nebeviye olan ahâlî-i Medîne-i münevverenin mahrûsa-i Mısr-ı Kahire'de muvazzaf ve mu’ayyen olan gılâlleri her-bâr vakt ü zamanıyla irsâl olmadığından ba‘zı gılâl sefîneleri vaktiyle varup vâsıl olmayup terâhiye kalmağla Harameyn-i şerîfeyn ahâlîsînin zîk u ma‘âyîş ve tekdîr-i inti‘âş ile ta‘assur u hâl ve tagayyur u bâlleri bundan akdem mehâtt-ı ilm-i âlem-şümûl-ı mülûkânem olmağla ol beldeteyn-i münîfeyn ahâlîsinin tertîb-i umûr u ma‘âşileriyle terfîye-i halleri içün fermân-ı hümâyûnum olduğu üzre Bender-i Süveys'de yedek olmak içün yirmi bin erdeb mikdârı hınta irsâl-i gılâl mevsiminden mukaddem ihzâr ve der-anbâr olunup bender-i mezkûra merâkib-i hınta vürûdunda hâzır ve mühimmâ bulunmağla vaktiyle tahmîl ve irsâl bi-mennihillahi te‘âlâ selâmetle mahallerine varup vâsıl olur iken geçen sene zikr olunan yirmi bin erdeb yedek hınta tamâmen Bender-i Süveys'e vaktiyle vâsıl olmayup hınta tahmîl olunacak sefâyin Süveys'e vürûd eylediğinde hınta hâzır bulmamağla tahmîl olunamayup ve kāide-i kadîme Bender-i Süveys'de hınta tahmîli içün sefâyin techîz olunduğunda ol sefînelerin birer cânibine kadr u mu’ayyen üzre Medîne-i münevvere ve birer cânibine dahi Mekke-i müşerrefe ahâlîsinin hıntaları vaz‘ ve tahmîl olunur iken ol kâ‘ideye dahi ri‘âyet olunmayup evvel vakit alâ haddihi ba‘zı merâkibde olan hınta Mekke-i mükerreme ahâlîsine tahsîs olunup vaktiyle tahmîl olunmağla bi-irâdetillâhi te‘âlâ selâmetle

mahalline varup vâsıl olup ve Medîne-i münevvere ahâlîsinin hıntası te'hîr olmağla vaktiyle varup vâsıl olmayup mevsîm-i şitâ hulûl eylemekle gark ve helâkine bâ'is olmayup ol-ecilden Medîne-i münevvere -şerrefehallahu te'âlâ ilâ yevmi'l âhıre- ahâlîsinin zîk ma'âş ile mükedder hallerine sebep olduğu mahzar birle i'lâm olmağla, imdi ol mehbit-i Cibril-i Emîn ve ârâmgâh-ı seyyidü'l-mürselîn olan Ravza-i Mutahharanın şeref civârıyla müşerref olan ahâlî-i Medîne-i münevvere -alâ şerefehâ mine's-salâti ezkâhâ ve mine't-tahiyyâtı eşrafehânın- emr-i ma'âşda zarûret ve muzâyakalarına bir vechile rızâ-yı hümâyûn-ı meymenet-i makrûnum olmayup terfîye-i hâl ve tatyîb-i bâlleri aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîf vâcibü'l imtisâlim vusûlünda vech-i meşrûh üzere Bender-i Süveys'de yedek olmak içün mu'ayyen olan yirmi bin erdeb hıntanın vaktiyle hâzır ve der-anbâr olmamasına bâ'is ve bâdî nedir (?) teyakkuz ve intibâh ile takayyüd ve tefahhus ve sebeb-i ılleti tamâm-ı ma'lûm eyledikden sonra, sen ki kendi tedârikin görüp merâkibi hınta Bender-i Süveys'e vâsıl olmazdan mukaddem vaktiyle ol mikdâr yedek hıntayı Bender-i Süveys'de bi-eyyi-hâlin der-anbâr ve hâzır ve âmâde etdirüp ve mevsîmi irsal-i gılâlda Bender-i Süveys'den sefâyin techîz oldukda dahi Medîne-i münevvere ve Mekke-i müşerrefe ahâlîsinine mu'ayyen olan gılâlleri kadîmden ne minvâl üzre tahmîl ve irsâl olunagelmiş ise yine kāide-i kadîme üzre vaz' ve tahmîl etdirüp şöyle ki, fî-mâ ba'd vech-i meşrûh üzre mu'tâdü'l-irsâl olan gılâllârı vakt ü zamânıyla hâzır ve der-anbâr olmayup mevsiminde merâkib gılâl vürûdunda hâzır bulunmayup te'hîrine bâ'is olmağla varup mahalline vâsıl olmayup veyâhut de'b-i kadîme ri'âyet olunmamağla ve âhar vechile noksan üzre vardığında Medîne-i münevvere ahâlîsinin tazyîk-i ma'âş ve tekdîr-i inti'âşelerinden nâşî tekrâr iştikâ olur ise bâ'is ve bâdî olanların müstehak oldukları cezâları tertîb ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin siz dahi mesûl ve mu'âteb olunacağınızı emr-i muhakkak bilüp âna göre bu emr-i mühimin temşiyet ve itmâmında küllî tekayyüd ve ihtimâm ile sâk-ı ciddi tâm üzre kıyâm ve işbu emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrimin mazmûn-ı münîfini infâz ve icrâ ile istihsâl-ı rızâ-yı meymenet-iktizâ-yı mülûkânme bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyüp hılâfından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i C [Camâziye'l-âhır] sene [1]127.

74

Âsitâne-i sa‘âdet'de sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-i makāmı olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Sâbıkān Yeniçeri ağası olup Âsitâne'mde ikāmet üzre olan Bekir Paşa'nın hıyâneti zâhir olmağla cezâsı tertîb ve bi’l-cümle emvâl ve eşyâsı mîrî içün ahz ve kabz olunmak fermânım olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, paşa-yı mezkûrun İstanbul'da olan emvâl ve eşyâsı tahrîr ve defter ve mîrî içün kabz olunmak üzre Ordu-yı hümâyûnum tarafından sana emr-i şerîfim vârid olmayup ve mezkûr emvâl ve eşyâsı mîrî içün kabz olunmuş değildir. İşbu emr-i şerîfim vusûlünde bi’n-nefs kendin veyahûd tarafından kethüdân Âsitâne-i sa‘âdet'im defterdârıyla me‘an paşa-yı mezbûrun İstanbul'da olan hanesine varup gerek hânesinde gerek âhar mahallerde olan emvâl ve eşyâ ve kul re‘âyâya ve emlâk ve akār ve bi’l-cümle nâtık ve sâmit cüz’î ve küllî ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise gereği gibi tefahhus ve tecessüs ve bir nesne zâyi‘ ve telef olmamak ve hâric kalmamak üzere ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içün ahz u kabz ve mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve keyfiyetin sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

75

Âsitâne-i sa‘âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i Kübrâ kāim-i makāmına hüküm ki, Sâbıkān Bazaristân kethüdâsı olan Hüseyin -zîde mecduhû- işbu sene-i mübârekede emîn-i surre nasb u ta‘yîn olunmak fermânım olup ve irsâl surre mevsîmi karîb olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîf vâcibü‘l-imtisâlim vusûlünde mûmâ-ileyhin bilâ-te’hîr ucâleten rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnuma irsâl etmen bâbında fernân-ı âlî-şânım yazılmışdır

.

Fî evâhır-ı Câ [Cemâziye’l-evvel] sene 1127.

[13]

76

Edirne ve Bursa kadılarına hüküm ki,

Edirne'de Sultan Selim medresesinden Molla Mehmed ve Molla Ahmed nâm kimesneler kendi hallerinde olmayup üzerlerine lâzım olmadık emr-i nâ-marzîyyeye tasaddî etmeleriyle mezbûrlar ta‘zîr ve Bursa'ya nakl ve iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

77

Çorlu sâkinlerinden Avcıbaşı Salih - zîde mecduhû-'ya hüküm ki,

Pınarhisâr kazâsında ba‘zı haydûd eşkıyâsı zuhûr edüp kasabât ve kurâ fukarâsına ziyâde te‘addî ve tecâvüzleri i‘lâm olunmağla bundan akdem ta‘yîn olunan bostancı ustalarıyla siz dahi me’mûr olup ve eşkıyâyı mezbûrânın evlerine varup bi-avnihî te‘âlâ ahz ve ele getirmeniz bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuşdu. Henüz eşkıyâ-yı mezbûrânın üzerlerine varmadığınızdan olan ibâdullâha isâl-i hüsrandan hâlî olmadıkları tekrâr i‘lâm olmağla bu husûs içün mesûl ve mu‘âteb olmuşsuzdur. İmdi me’mûr olan sadîka hassa ustalarıyla me‘an siz dahi neferâtın ile eşkıyâyı merkūm üzerlerine varup ve mukāteleye cesâret ederler ise siz dahi muhârebe ve mukātele eyleyüp bi-avnihî te‘âlâ ahz edüp ele getirüp ziyâde ihtimâm ve katl olunanların ruûs u maktû‘larıyla rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr edüp ammâ bu bahâne ile kendi hâlinde olan fukaraya ta‘cizden ihtirâz eyleyesiz deyü ahâlî-i vilâyetden at ve silaha kâdir olanlar dahi ma‘an terfîk üzre yazılmışdır.

Fî evâ’il-i C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

78

Edirne bostancıbaşı (boşluk) -dâme mecduhû-'ya hüküm ki,

Karinâbâd ve Aydos ve Kırkkilise etrâfında piyâde haydûd ve ba‘zı süvâri kuttâ‘-i tarîk eşkıyâsı zuhûr edüp mürûr ve ubûr eden ebnâ-yı sebîli ve kasabât ve kurâ ahâlîsine îsâl-i hasâret üzre oldukları bundan akdem istimâ‘ım olmağla eşkıyâ-yı merkūme bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirülmek içün bundan akdem sana fermân-ı âlî ısdâr olmuşdur, henüz bir haberi zuhûr etmeyüp ve eşkıyâ-yı mezbûre hâlâ şekāvet ve mefsedet üzre oldukları i‘lâm olmağla mesûl ve mu‘âteb olmuşsundur. İmdi Hadîka-i hâssa bostânî hasekilerindenmi münâsib mübâşir ta‘yîn edüp zikr olunan kasabât a‘yânının mu‘în ve ittifâk ile üzerlerine varup muhârebeye tasaddî ederler ise siz dahi darb ve katl ve bi-avnihî te‘âlâ ahz ve ele getirüp rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp ammâ bu bahâne ile kaziyyede medhali olmayan neferâtın bi-gayr-ı hakkın rencîde ve ârezde (?) etdirmekden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

79

İbrâ’il kazâsına ve İbrâ’il muhâfazasında yeniçeri zâbitîne hüküm ki,

İbrâ’il kazâsı re‘âyâsı gelüp İbrâ’il sâkinlerinden yençerilik iddi‘âsında olan Kıyâmetoğlu Ahad demekle ma‘rûf kimesne haydûd eşkıyâsı yatağı olup hânesinde hırsız besleyüp re‘âyâ fukarâsı şerrinden emîn olmadıkların bildirüp, istid‘â-yı inâyet eyledikleri ecilden mezbûr Ahad'ın haydûd ve hırsız yatağı olduğu şer‘an sâbit olur ise üzerine sâbit olan mevâd sicil ve hüccet ve kendisi kal‘a-bend olunup sıhhati üzre arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

80

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdârına hüküm ki,

Bundan akdem hıyâneti zâhir olmağla İstanbul'da cezâsı tertîb ve emvâl ve eşyâsı mîrî içün ahz ve kabz olunmak fermânım olan sâbıkān yeniçeri ağası olan Bekir Paşa İstanbul'da hânesinde yüz kise akçe nukûdu olduğun ikrâr ve i'tirâf eylediğin yakînen haber olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan yüz kise akçe henüz mîrî içün ahz ü kabz olunmamış ise husûs-ı mezbûrda ziyâde takayyüd ve ihtimâm ve alâ-eyyi-hâlin zuhûra getirüp mîrî içün ahz ü kabz ve rikâb-ı hümâyûnuma arz ve i'lâm olunmak bâbında hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

81

Âsitâne kāim-i makāmı vezîr el-Hâc Mehmed paşa'ya hüküm ki,

Kal'a-i Cedîd muhâfızı olan Halil paşa'nın İstanbul'da hânesinde ve yalı ve sâ'ir mahallerde olan nukûd ve emvâl ve eşyâ ve kul ve câriye ve emlâk ve akār ve zıyâ' ve devâbb ve mevâşî bi'l-cümle nâtık ve sâmit ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise bir şeyi ketm ve ihfâ olmamak ve hâric kalmamak üzre mîr âlem hümâyûnum İsmail -dâme mecduhü- mübâşereti ve Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mîrî içün ahz ü kabz ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve keyfiyetin sıhhati üzere arz u i'lâm olunmak içün bundan akdem hattı-hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermânı âlî-şânım şeref-sudûr bulup gönderilmişdi. Lakin paşa-yı merkūm Boğaziçi'nde olan yalısında mezbûrun nukûdu olduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olmuşdur. İmdi inşâallahü te'âlâ vusûlünde zikr olunan yalıya dahi bi'n-nefs kendin ve hassa bostancıbaşı ve mübâşir ve defterdâr-ı mûm-ileyhâ ile varup her tarafdan ziyâde dikkat ve basîret üzre mahal be-mahal mü'âyene ve müşâhede tefahhus ve tecessüs ve kemâl-i tekayyüd ve ihtimâm ile mazânni defn olan mahaleri hafr ve fetş? ve medfûn ve mahzûn (?) olan mâlı dahi bi-eyyi-halin zuhûra getirüp mükaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i aliyyem olan cüz'î ve küllî bir şey telef ve ketm u ihfâ olmamak ve hâric kalmamak üzre bi'l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur her neleri var ise

ma‘rifet-i şer‘le ve mûmâ-ileyhimâ ma‘rifetiyle tahrîr ve defter ve mîrî içün ahz u kabz etdirüp ve defterin mûmâ-ileyh ile rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve ba‘del hafr yalı-yı mezkûr bostancıbaşı-i mûmâ-ileyh tarafından zabt ve içüne bostancı vaz‘ keyfiyet-i hâli sıhhati üzere arz ve i‘lâm eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsiz tenbîh-i hümâyûnum oldugu üzre gerek mâl-ı medfûnun zuhûru getirilmesinde ve gerek mezbûrun bi’l-cümle zâhir ve hafâda olan nukûd ve emvâl ve eşyâsını te‘arruz ve tecessüsde ziyâde teyakkuz ve intibâh üzre dikkat ve ihtimâm eyleyesin ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhimsiz bu hususda bir gûne tekâsülüz sebebi ile bir nesne mahfî ve mestûr kalup kālîl ve kesîr bir şey zâyi‘ ve telef veya ketm ve ihfâ ve bir tarîkle hâric kalup ba‘de’z-zamân zâhir ve ma‘lûm-ı hümâyûnum olur ise her biriniz mes’ûl ve mü‘âkıb olacağınız mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre bu husûsda sâk-ı cidd ü tâm üzre kıyâm teşmîr-i sâ‘id-i dikkat ve ihtimâm eyleyüp hılâfından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

[14]

82

Âsitâne kāim-i makāmı vezîr el-Hâc Mehmed paşa'ya hüküm ki,

Kal‘a-i Cedîd muhâfızı olup hıyâneti zâhir olan vezîr Halîl paşa'nın bi’l-cümle emvâl ve eşyâsı mîriçün ahz u kabz olunmak fermânım olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde bi’n-nefs kendin veyahut tarafından kethüdân âsitâne-i sa‘âdetim defterdârıyla ma‘an paşa-yı mezkûrun hânesine varup gerek hânesinde gerek yalısında ve sâ’ir mahallerde olan emvâl ve eşyâ ve kul ve câriye ve emlâkın ve akār ve zıyâ‘ ve devâbb ve mevâşî bi’l-cümle nâtık ve sâmit cüz’î ve küllî ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise bir nesnesi zâyi‘ ve telef ve ketm ve ihfâ olmamak ve bir tarîkıyla hâric kalmamak üzre gereği gibi ziyâde tekayyüd ve tefahhus ve tecessüs ile zuhûra getirüp ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içün ahz u kabz ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl keyfiyet-i

sıhhati ve hakîkati üzre arz ve i‘lâm eyleyesin. Paşa-yı mezbûr mükaddemâ devlet-i aliyyemde bâş defterdâr olup ba‘dehû menâsıb-ı celîle zabt ve tasarruf etmekle emvâl-ı kesîresi olmak me’mûl olunmağın husûs-ı mezbûrda ziyâde basîret ve intibâh üzre tekayyüd ve gereği gibi tefahhus ve tecessüs eyleyüp zâhir ve hafâda olan nukûd ve emvâl ve eşyâdan kalîl ve kesîr her nesi varsa cüz’î ve küllî bir nesnesi hâric kalmamak ve bir vechile ketm olunmamak üzre zuhûra getirüp tahrîr ve defter etdiresin. Şöyle ki mâlın olduğu nukûd ve emvâl bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur eşyâsından cüz’î ve küllî bir nesnesi bir tarîk ketm ve ihfâ olacak olur ise senin tekâsül ve adem-i tekayyüdüne haml olunup mes’ûl ve mu‘âkıb olacağın emr-i muhakkak bilüp âna göre bu husûsda ziyâde teyakkuz ve intibâh üzre tekayyüd-i tâm ve dikkat ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

83

Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı olup Mekke-i mükerreme Şeyhü’l-harâmı olan (boşluk) -dâme ikbâlehû-'ya ve Mekke-i mükerreme kâdîsına hüküm ki,

Sâbıkān Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı olan Halil Paşa'nın Mekke-i mükerremede sâkin tüccârdan Havlulu (?) el-Hâc Ahmed nâm bâzargânda alâ tarîki’l-emâne bir kıt‘a tezkiresi mûcebince on bin zincirli altın ve bin miskāl teber olmak üzere on beş çukub iş altını ve def‘a bir kıt‘a tezkiresi mûcebinde dahî yedi bin muhtelifü’s-sikke altın ki min haysü’l-mecmû‘ on yedi bin aded meskûk altın ile bin miskāl teber olmak üzre on beş çuku iş altını olup zikr olunan on yedi bin meskûk altın ile bin miskāl teber çubuk altının cânib-i mîrîye teslîmi lâzım gelmekle husûs-ı mezbûr için dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Mehmed -dâme mecdühû- mübâşir ta‘yîn ve mezkûr Halil paşa dahî zikr olunan altın ve teber (?) bâlada tahrîr ü beyân olunduğu üzre mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm olunmak üzre tarafından hatmi ile mahtûm mezkûr Havlulu (?) el-Hâc Ahmed'e hitâben mektûb vermekle imdi siz ki mûmâ-ileyhimâsız, mübâşir-i mûmâileyh işbu emr-i şerîfümle vardıkda mezkûr Havlulu

(?)el-Hâc Ahmed'i ihzâr ve mektûb-ı mezkûru ibrâz ve vech-i meşrûh üzre mezbûr Havlulu (?) el-Hâc Ahmed'de emânet olan on yedi bin aded meskûk altın ve on beş çubuk olmak üzere bin miskāl teberi, mektûb-ı mezbûrda tasrîh olunduğu üzre tamâmen mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm etdirüp rikâb-ı hümâyûnum tarafına irsâl eyleyesiz. Lâkin husûs-ı mezbûr lâzımü'l-ihtimam olan umûrdan olmağla gereği gibi teyakkuz ve tabassur üzre takayyüd edüp kimesnenin himâyesiyle ve vech-i âhar ile kat'an ketm ü ihfâya cevâz göstermeyüp ve bir ferdin müdâhale ve himâyesine ruhsat vermeyüp bi-eyyi-vechin-kâne mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle zuhâra getirüp tahsîl ve irsâlde dikkat-i tâm ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i C [Camâziye'l-âhır] sene [1]127.

84

Şam Vâlisi ve mîri hâcı olan Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki,

Maktûl Nasuh Paşanın malından Hazîne-i dâreyn yediyle Mekke-i Mükerreme'den Seyyid Muhammed Ağa demekle ma'ruf kimesneye alâ tarîki'l-karz iki bin kuruş verilüp ve mezbûr seyyid Muhammed hâlâ Şam-ı Şerîf'te olduğu sıhhati üzre haber alınup ve zikr olunan iki bin kuruşun tahsîl ve Hâzine-i Âmireme teslîmi luzum ve muktazî olmağla husûs-ı mezbûr içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) -zîde mecduhû- ile irsâl olmuşdur. İmdi inşâallahû te'âlâ vusûlünda sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mezkûr seyyid Muhammed'i buldurup vechi meşrûh üzre zimmetinde olan iki bin kuruşu tahsîl ve Hâzine-i Âmireme îsal eylemen üzre mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm eyleyesin, zikr olunan akçe beytü'l-mâl-i müslimînin olmağla tahsîli husûs-ı lâzımü'l-ihtimâm olan umûrdan olmağla adem-i takayyüdden nâşi mezbûr Şam tarafında bulunmadı deyü gaflet ve âhar vechile özr ve bahâne îrâdından ihtirâz ve ictinâb eyleyüb alâ-eyyi-vechin-kân tahsîlinde dikkat ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i C [Camâziye'l-âhır] sene [1]127.

[15]

85

Mükerrerdir.

Mısır Vâlîsine hüküm ki,

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Mehmed -dâme mecduhû- cenâb-ı emâret-me’âb eyâlet-nisâb sa‘âdet-iktisâb [siyâdet]-intisâb emîr-i Mekke-i mükerreme Şerîf Said ibn-i Şerîf Sa‘d -dâme sa‘âdetuhû-'ya inâyet ve ihsânımız olan hâssa hıla‘-ı fâhire-i mülûkâne ve kisve-i bâhire-i pâdişâhânemizden semmûr-ı fâyizü’s-sürûra dûhte bir sevb hil‘at-ı mûrisü’l-behcet-i sultânî ile nâme-i hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hâkânîmizin teblîği hizmetiyle ta‘yîn ve irsâl olunup ve Mekke-i mükerreme -zâdehallahu te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen-'de vâkı‘ ba‘zı tüccâr tâifesinden sâbıkān Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı Halîl Paşa'nın emâneten vaz‘ eylediği ma‘lûmü’l-mikdâr meskûk ve tıbr altının paşa-yı mezkûrun mührüyle memhûr mektûbu mucibinceahz ü kabz ve getirüp Hazîne-i âmire'me teslîmi içün dahi kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşâllahü te‘âlâ ol tarafa vusûlünde kapıcıbaşı-yı mûmâ-ileyhin ehven vech üzere iyâb u zihâbında ve zikr olunan altını ahz ü kabz ve emn u selâmet ile getirsinde ne tarîkle mümkin olur ise sen dahi imdâd ve i‘ânet eyleyüp ihmâl ve müsâhaleden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

86

Mısır Vâlîsine hüküm ki,

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Mehmed -dâme mecduhû- cenâb-ı emâret-me’âb eyâlet-nisâb sa‘âdet-iktisâb siyâdet-intisâb emîr-i Mekke-i mükerreme Şerîf Said ibn-i Şerîf Sa‘d -dâme sa‘âdetuhû-'ya inâyet ve

ihsânımız olan hâssa hıla‘-ı fâhire-i mülûkâne ve kisve-i bâhire-i pâdişâhânemizden semmûr-ı fâyizü’s-sürûra dûhte bir sevb hil‘at-ı mûrisü’l-behcet-i sultânî ile nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-makrûn-ı hâkânîmizin teblîği hizmetiyle ta‘yîn ve irsâl olunup ve Mekke-i mükerreme -zâdehallahu te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen-'de vâkı‘ ba‘zı tüccâr tâifesinden sâbıkān Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı Halîl Paşa'nın emâneten vaz‘ eylediği ma‘lûmü’l-mikdâr meskûk ve tıbr altının paşa-i mezkûr mührüyle memhûr mektûbu mucibinceahz ü kabz ve getirüp Hazîne-i âmire'me teslîmi içün dahi kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşâllahü te‘âlâ ol tarafa vusûlünde kapıcıbaşı-yı mûmâ-ileyhin ehven vech üzere iyâb u zihâbında ve zikr olunan altını ahz ü kabz ve emn u selâmet ile getirsinde ne tarîkle mümkün olur ise sen dahi imdâd ve i‘ânet eyleyüp ihmâl ve müsâheleden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

87

Prevâdi ve Hacıoğlupazarı kâdîlarına ve Prevâdi a‘yânından Ahmed ve Prevâdi'de Yaveci olan (boşluk) -zîde [mecdu]humâ-'ya hüküm ki,

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimi’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallahu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû-'nun yanında olan Tatar ağasından yeğeni Osman ile refîki Mustafa Kırım'dan gelir iken Prevâdi ile Kozluca beynine geldiklerinde başlarında bostancı baratasıyla bir sarı bıyıklı ve bir esmerü’l-levn iki nefer merrâs şakîler mezbûrân Osman ve Mustafa üzerlerine âlet-i harb ile hücûm etmeleriyle mezbûrân Osman ve Mustafa dahi önlerinden savuşup mezbûr şakîler akablarından kovar iken biri atından düşüp bineği ile yedeğinde olan iki re’s demirkır ve çil bârgîrleri mezbûrân Osman ve Mustafa taraflarına kaçmağla onlar dahi ahz ve bu esnâda mezbûr Osman'ın koynunda olan yüz altını düşüp zâyi‘ olmağla bârgîrler ile Prevâdi'ye gelüp sen ki Prevâdi kâdîsısın, bu ahvâli sana i‘lâm eylediklerinde isgâ ve iltifât etmeyüp mezbûr yaveci çağırdup zikr olunan bârgîrleri teslîm ve sen ki yavecisin, ahz ü kabz eyleyüp ve mezbûr

şakîler yine Prevâdi kazâsı kurâsında olup mukaddemâ dahi ol tarafda bir âdem dahi katl eyledikleri mesmû‘ ve ma‘lûmunuz olmuş iken aslâ ahzlarına takayyüd eylemediğiniz i‘lâm olunmağla her biriniz müstehıkk-ı itâb u ikâb olmuşsuzdur. İmdi husûs-ı mezbûr içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) -zîde kadruhû- mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşallahü te‘âlâ vusûlünda siz ki mûmâ-ileyhimsiz, mezbûrân şakîleri alâ eyyi- vechin-kâne buldurup mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle ahz ve zikr olunan altınları dahi zuhûra getirüp mezkûr bârgîrler ile ma‘an mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve mezbûrân şakîleri dahi kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûnumda ihzâr ve fî-mâ-ba‘d dahi taht-ı kazânızda zuhûr eden eşkıyâ ve harâmzâdeyi ittifâk ve ittihâd ile ahz ve ele getirüp rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eyleyesiz. Lâkin şöyle ki husûs-ı mezbûrda adem-i takayyüdünüz sebebi ile mezbûrân şakîler ele getirilmeyüp ve zikr olunan altın zuhûra gelmeyüp veyahud fî-mâ-ba‘d taht-ı kazânızda ol makūlekat‘-ı tarîk harâmzâde zuhûr edüp ele getirmekte ihmâl ve tekâsülünüz istimâ‘ olunur ise cümleniz mes’ûl ve mu‘âkab olursuz, habîr ve âgâh olup bi-eyyi-hâlin mezbûr şakîleri ele getirüp kayd u bend ve altın ve bârgîrleri mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm edüp rikâb-ı hümâyûnumda ihzâra ikdâm ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

88

Haleb Vâlîsi vezîrim Ali Paşa'ya hüküm ki,

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu mâh-ı Cemâziye’l-ûlânın on yedinci Perşenbe günü Gelibolu ma‘âbirine gelüp ertesi Çarşanba günü ubûr eyleyüp lâkin tesyîrine me’mûr olduğun tavâif-i askeriyeden ba‘zıları geri kaldığını mektûbunla i‘lâm ve vech üzere geride kalanlar gelince tevakkuf ve adem-i tevakkufun husûsunda istizân eylemişsin, imdi geriden gelüp erişmesi içün senin Gelibolu'da meks ve tevakkufun münâsib olmayup kalan ba‘zı tevâif-i askeriye içün rikâb-ı hümâyûnum tarafından mübâşirler ta‘yîn olunur. Onların gelip erişmesi içün senin Gelibolu'da meks ve tevakkufun münâsib olmayup serî‘an varup Ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma mülhak ve mülâkî olman ehem ve elzem olmağla inşâllahü te‘âlâ emr-i şerîfim

vusûlünde te'hîr ve tevakkuf etmeyüp serî'an ve âcilen kalkup doğru yoldan udûl etmeyüp ve yollarda dahi bir mahalde asla meks etmeyüp iki konağı bir ederek bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem varup Ordu-yı hümâyûn-ı meymenet-makrûnuma mülhak ve mülâkî olman bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Câ [Cemâziye'l-evvel] sene 1127.

[16]

89

Vize ve Kırkkilise ve Pınarhisârı nâiblerine ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve kasabât ve kurâ zâbitlerine hüküm ki,

Bundan akdem taht-ı kazâ ve hükûmetinizde zuhûr ve berûz ile ebnâ-yı sebîl ve sükkân-ı vilâyete îsâl-i mazarrat üzere oldukları i'lâm olunan haydûd eşkıyâsının ol etrâf ve havâlîde olan ibâdullah üzerlerinden def'-i keyd ve mazarratları ile ol yerlerin te'mîn ve tathîri içün sâdır olan emr-i şerîfim ile Edirne Bostancıbaşısı Ahmed -dâme mecduhû- tarafından Abdullatîf Usta mübâşir ta'yîn olunmağla mahalline varup mübâşeret eylerken siz ki mezkûrlarsız, emr-i şerîfimde tasrîh olunmamış deyu eşkıyâ-yı mezbûrenin def'-i mazarratları husûsunda i'ânet eylemekten imtinâ' birle bu emr-i mühîmin te'hîrine bâ'is olduğunuz i'lâm ve eşkıyâ-yı mezbûre Pınarhisâr kazâsına tâbi' Midye (?) nâm karyeyi basup gün be-gün fesâd ve hıyânetleri ziyâde olmağla ahâlînin râhatları ve emniyetleri bi'l-külliye merfû' olduğu Pınarhisâr nâibi dahi i'lâm etmekle mes'ûl ve mu'âteb olmuşsuzdur. İmdi işbu emr-i şerîf-i lâzimü'l-imtisâl vardığı gibi kat'â te'hîr ve tevakkuf etmeyüp mukaddemâ ve hâlâ fermânım olduğu üzere mûmâ-ileyh Abdullatif Usta mübâşeretiyle eşkıyâ-yı mezbûru tecessüs ve her ne mahalde haber alınır ise a'yân-ı vilâyet ittifâkıyla taht-ı kazâlarınızda potra (?) ile ve birbiriniz ile haberleşerek üzerlerine varup mukāteleye tasaddî ederler ise siz dahi edüp bi-eyyi-vechin-kâne ele getirüp ahz ve ukûbât-ı meşrû'adan haklarında lâzım geleni icrâ birle bi-avnihî te'âlâ ol havâlîyi haydûd eşkıyâsından tathîr ve te'mîn eylemeğe her biriniz bezl-i cebr-i kudret ve sarf-ı sa'y-ı bî-illet edüp avk u te'hîrden ve tebâ'ud ve taksîrden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz, şöyleki bundan sonra dahi bir türlü taksîrleriniz zâhir

olur ise bir vechile cevâba kādir olamayup eşedd-i cezâ ile mücâzât olunursuz bilmiş olup âna göre basîret ve intibâh üzere hareket ve bu hizmet-i aliyyemin edâ ve tekmîline her biriniz sa‘y u dikkat ve hılâfından ziyâdesiyle hazer eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

90

Sâbıkān Hazîne kethüdâsı ve Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından olan İvaz Mehmed -dâme mecduhû-'ya hüküm ki,

Diyâr-ı İran'dan iskât-ı farîza-i hac içün zâmile-bend-i azîmet olan hüccâc ve züvvâr-ı Acem'in hizmet-i kıyâdetleri içün taraf-ı Devlet-i aliyye'mden her sene birer kapucıbaşı ta‘yîn ve tâife-i merkūmeyi turuk ve mesâlikde ve menâzil ve merâhilde zihâben ve iyâben muhâfaza ve muhâresede ihtimâm ederek Revan'dan Şam-ı şerîfe getirüp ve edâ-yı menâsik-i hac eyledikten sonra Şam'dan alup Revan'a götürüp edâ-yı hizmet olunduğunu müş‘ir Revan hâkiminden temessük alup Der-i devlet-medârıma getirilmek üzere fermân-ı hümâyûnum sâdır olup ve sen ki mûmâ-ileyhsin, bundan akdem hizmet-i mezkûre içün şurût ve kuyûdu müştemil mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle sen me’mûr olmuş idin. Hâlâ hüccâc ve züvvâr-ı Acem'in kıyâdetleri etmeğin mukâbelesinde te’yîden sana inâyet ve ihsânım olup berât-ı âlî-şânım verilmekle hizmet-i merkūmede takayyüd ve ihtimâm eylemen içün işbu emr-i şerîf sudûr olmuştur. İnşallahü te‘âlâ vusûlünde me’mûr olduğun üzere kalkup bir gün evvel Revan cânibine teveccüh ve azîmet ve bu husûs içün mukaddemâ sâdır olan mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimin şurût ve kuyûdu üzere edâ-yı hizmette bezl-i tâb u tuvân eyleyüp hılâfından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

91

Malatya ve (boşluk) kâdîlarına ve Rişvanoğlu Mehmed -zîde mecduhû-'ya hüküm ki,

Malatya sancağında vâkı‘ (boşluk) nâhiyesinde sâkin Mehmed ve Osman ve Mustafa nâm kimesne gelüp yine nâhiye-i mezbûrede sâkin İzoli Aşîreti'nden Şah Hüseyinoğlu Rasul ve karındâşları Pir ve Mehmed ve Mustafa etbâ‘larıyla bin yüz yirmi (boşluk) senesinde bunların menzillerin basup mezbûr Mehmed'in menkûhası (boşluk) nâm kadını alup menzillerine götürüp fesâd ve şekāvet etmeleriyle bu dahi emr-i şerîfim ısdâr edüp vardıkda mezbûr ele girmeyüp icrâ-yı hak olunmadığın hüküm ricâ etmeğin sen ki Rişvanoğlu Mehmed'sin, mezbûrûn şakîler bi-eyyi- hâlin buldurulup ele getirilüp ahz ve aşîret ihtiyârları ma‘rifetiyle ihzâr-ı şer‘ ve ahvâlleri şer‘le görülüp üzerlerine sübût bulan mevâdd-ı sicil ve hüccet olundukdan sonra bir münâsib kal‘ada kal‘a-bend ve sûret-i sicili vukû‘u ve sıhhati üzere azîmet ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

92

Niğbolu kâdîsına ve Tırnovi nâibine, Niğbolu sancağı mütesellimine ve Niğbolu Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki Tırnovi nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, rikâb-ı hümâyûna mektûb gönderüp Tırnovi kazâsına tâbi‘ Rahoviçe nâm karye re‘âyâsı meclis-i şer‘-i şerîfe varup yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Popkin (?) nâm zimmî kendi hâlinde olmayup celb-i mâl içün şirrete sülûk ve otuz sene mürûr eden da‘vâyı karıştırup yedlerinde olan emr-i şerîfim mucibince ta‘addîsinin men‘i içün tenbîh olunmuşiken mütenebbih olmayup mezbûrun şerrinden emîn olmamağla mesfûrun keyfiyeti civârımızda vâkı‘ Arnavud karyesi ahâlîsinden su’âl olunsun deyu ilhâh etmeleriyle karye-i mezbûre ahâlîsinden mesfûrun keyfiyeti su’âl olundukda mesfûr Popkin zimmî içün şirrettir, herbâr karye-i Rahovice ahâlîsini rencîdeden hâlî değildir deyu ihbâr etmeleriyle vâkı‘ hâli bi’l-iltimâs arz eylediğin ecilden mesfûrun ol vechile ta‘addî ve tecâvüzü vâkı‘ ise bu def‘ dahi muhkem tenbîh ve te’kîd olunup bundan sonra yine mütenebbih olmaz ise ıslâh-ı nefs edinceye değin Niğbolu Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

[17]

93

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Mahrûsa-i mısr-ı Kahire'de vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Mehmed Hân -tâbe serâhû-'nun deşîşe evkāfından beher sene Harameyn-i şerîfeyn ahâlîsine mu‘tâdü’l-irsâl olan gılâl tahmîli içün müceddeden inşâsı iktizâ eden sefînelerin ber-mûceb-i emr u defter lâzım gelen kereste ve mühimmât-ı sâ’irleri bahâlarından sâbıkān Tersâne-i âmire'm emîni olan Hüseyin'in zimmetinde kalan iki yük seksen sekiz bin yedi yüz seksen akçe sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından tahsîl olunduğu i‘lâm ve meblağ-ı mezbûru mahrûsa-i Mısır'a gönderüp nâzır-ı vakıf olan el-Hâc Yusuf Ağa'ya teslîme Teberdâr Mustafa Halife me’mûr olmağla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere tarafından tahsîl olunan iki yük seksen sekiz bin yedi yüz seksen akçeyi mahrûsa-i Mısır'a gönderüp nâzır-ı mûmâ-ileyhe vermek üzere mezkûr Teberdâr Mustafa Halife'ye bi’t-tamâm teslîm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

94

Mısır Vâlîsine hüküm ki,

Mahrûsa-i Mısır'da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Mehmed Hân -tâbe serâhû-'nun deşîşe evkāfından Harameyn-i şerîfeyn ahâlîsinin mu‘ayyen olan gılâlleri tahmîli içün müceddeden inşâsı iktizâ eden sefînelerin kereste vesâ’ir mühimmâtı bahâlarından sâbıkān Tersâne-i âmire'm kethüdâsı olan Hüseyin'in zimmetinde kalan iki yük seksen sekiz bin yedi yüz seksen akçe tahsîl ve Teberdâr Mustafa Halife ile irsâl olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşallahu te‘âlâ vusûlünde meblağ-ı merkūm ma‘rifetinle mahrûsa-i Mısır'da nâzır-ı vakf olan el-Hâc Yusuf Ağa'ya teslîm ve vech-i meşrûh üzere müceddeden inşâsı fermânım olan gılâl sefînelerine bir

gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem inşâ ve tekmîl ettirüp bu sene-i mübârekede ahâlî-i Harameyn-i şerîfeynin mu‘ayyen olan gılâllerini vakt ü zamânı ile bî-kusûr tahmîl ve mahallerine irsâl ettirüp keyfiyet-i hâli sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eyleyesin. Husûs-ı mezbûr senin uhde-i ihtimâmına ihâle olunan umûr-ı mühimmeden olmağla bir sâ‘at mukaddem tekmîline teşmîl-i sâ‘id-i ikdâm eyleyüp adem-i takayyüdden nâşî vaktine değin tekmîl olmayup rızâ-yı şerîfime mugāyir fukarâ-yı Harameyn-i şerîfeynin muzâyaka ile tekeddür-i bâllerine bâ‘is ve bâdî olmakdan be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

95

Rakka beylerbeyisi olup eşkıyâ def‘ine me’mûr olan Seyyid Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Eşref-i bilâd ve emsâr ve atyeb-i bikâ‘ ve diyâr olan Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere -zâdehümallahû te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen- ahâlîsinin beher sâl mu‘tâdü’l-irsâl olan surreleri sinîn-i sâbıkada mahrûsa-i Mısır'dan gönderilegelip lâkin geçen sene bi’l-iktizâ Harameyn-i muhteremeyn Evkāfı hazînesinden ihrâc ve Âsitâne-i sa‘âdet-âşiyânemde Surre emînine teslîm ve irsâl olunduğu gibi işbu sene-i şâmiletü’l-meymenede dahi rikâb-ı şevket-nisâbım tarafından emîn-i surre nasb u ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû-'ya an-nakdin teslîm ve irsâl olunup lâkin bu sene-i amîmetü’l-meymenede Anadolu yakasında olan vüzerâ ve mîr-imîrân ve ümerâ bi-inayetillâhi te‘âlâ i‘lâ-i i‘lâm-ı dîn-i mübîn ve ihyâ-i sünen-i seniyye-i seyyidü’l-mürselîn içün nakz-ı ahd u peymân eden Venedik melâ‘îni ile cihâda me’mûr olmalarıyla eyâlet ve elviye ümerâ ve vülâtdan hâliye kalmağın ba‘zı kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsı zuhûr ve ebniye-i sebîlin yollarına inüp katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl misüllü fesâd ve şekāvete cesâret üzere oldukları mesâmi‘-i aliyye-i hüsrevâneme ilkā ve îtâ ve surre-i hümâyûn-ı gayret-meşhûnun ve yanınca olan hüccâc-ı müslimînin kemâl-ı emn u selâmet ile mahalline îsâli mehâmm-ı dîn u devlet ve ikdâm-ı umûr-ı saltanatımdan olmağla sen ki mîr-imîrân-ı

mûmâ-ileyhsin, surre-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnu (boşluk) nâm mahalden yarar ve güzîde ve müstevfâ ve tâmmu's-silâh âdemlerinle ma'an mekr u keyd-i eşkıyâdan muhâfaza ve muhârese ederek Şam-ı şerîfe îsâline işbu emr-i şerîfimle me'mûr ve husûs-ı mezbûr içün (boşluk) -zîde mecduhû- mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te'âlâ vusûlünde her ne mahalde bulunur isen kat'â bir sâ'at ve bir an tevakkuf ve ârâm eylemeyüp yarar ve tuvânâ ve güzîde ve müstevfâ tâmü's-silâh âdemlerinle aceleten kalkup sür'at ve şitâb ile emîn-i sureden mukaddem mahall-i mezbûra gelip ve inşallahü te'âlâ emîn-i mûmâ-ileyh dahi mahall-i mezbûra vusûlünde refâkatiyle ma'an savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet ve yollarda ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-i hatt u terahhulde bi-inâyetillahi te'âlâ kemâl-i teyakkuz ve intibâh üzere gerek Surre-i hümâyûn ve gerek refâkatinde olan hüccâc-ı hidâyet-minhâcı keyd-i a'dâ ve eşkıyâdan muhâfaza ederek kemâl-ı emn u selâmet ile Şam-ı şerîfe îsâl ve sâlimen îsâlini müş'ir düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem Şam vâlîsi ve mîr-i hacı olan vezîrim Yusuf Paşa -edâmallahu te'âlâ iclâlehû-'dan ve emîn-i mûmâ-ileyhden mektûb alup rikâb-ı saltanat-meâbım cânibine arz u i'lâm ile tahsîl-i rızâ-yı meymenet-ihtivâ-yı mülûkâneme ihtimâm-ı tâm eyleyesin. Ammâ şöyle ki, işbu emr-i şerîfim vardığı gibi rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı husrevâneme mugāyir sür'at ve şitâb ile mahall-i mezkûra vaktiyle gelüp yetişmeyüp surre-i hümâyûnun meks u te'hîrine bâ'is ve bâdî veyahud gereği gibi izz ü itâr ve âdemlerin tevkīr ve telmîk? ve i'dâd etmeyüp ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-i râhda adem-i takayyüdünden nâşî iyâzen billahi te'âlâ surre-i hümâyûna ve ma'an âzim-i beytullahi'l-harâm olan hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcdan bir ferde mâlen ve nefsen bir türlü zarar u gezend isâbeti ve bu takrîb ile re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı memleketden müft ü meccânen zâd u zahîre mutâlebesiyle ve âhar vechile zulm u ta'addî ve tecâvüzün mesmû'-ı hümâyûnum olur ise aslâ bir gûne özr ve cevâbın ısgâ olunmayup bilâ-te'hîr cezan tertîb olunacağını emr-i muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre bu emr-i hatîrde ziyâde teyakkuz ve takayyüd ile sâkk-ı cidd-i tâm üzere kıyâm ve Surre-i hümâyûn ve ma'an revâne olan hüccâc ve züvvâr-ı hidâyet-karârı emn u selâmetle mahall-i me'mûra îsâlde teşmîr-i sâ'id-i ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

[18]

96

Ferecik kâdîsına hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Keşan kazâsına tâbi‘ Yapıldak nâm karye zimmîleri bi-ecma‘ihim meclis-i şer‘e varup asker-i İslâm'dan tarîk-i câddeden udûl ve inhirâf edenleri doğru yollarına götürüp kasabât ve kurâda re‘âyâ fukarâsına zulm ü ta‘addîlerin men‘ u def‘ ve mündefi‘ olmayanların haklarından gelmek üzere Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocağından zenberekçibaşı Mehmed -zîde mecduhû- ta‘yîn olunmağla mûmâ-ileyhin yediyle ahz ve meclis-i şer‘e ihzâr olunan Akşehir serdârı ile bir bölük (?) ve İnce Murad ve bayrakdârı Ömer ve Edirneli Halîl ve Ahmed bin Mustafa yüz elli mikdârı nefer ile karyelerin basup emvâl ve erzâkların nehb ü gāret esnâsında on nefer re‘âyâyı panbal (?) ve kılıç ile darb ve cerh eylediklerin i‘lâm ve vukûfu olan kimesnelerden su’âl olunup rikâb-ı hümâyûnuma i‘lâm olunmasın taleb etmeleriyle hîn-i ma‘rekede karye-i mezbûrede bulunan kimesnelerden istihbâr olundukda fi’l-vâkı‘ serdâr-ı mezkûr neferâtı ile Kavak kasabasından karye-i mezbûreye gelince sekiz sâ‘at bu‘du olan yerde altı gündür ki karye be-karye gezüp müft ü meccânen ekl ü şurb eylediklerinden mâ‘adâ sâlifü’z-zikr Yapıldak karyesini gāret ve yağmaları esnâsında on nefer zimmîyi âlet-i harb ile mecrûh eylediler deyu her biri alâ tarîki’ş-şehâde haber vermeleriyle vâkı‘ hâli arz eylediğin ecilden eşkıyâ-yı mezbûrûn zâbitleri ma‘rifetiyle muhkem habs ve kal‘a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

97

Konya mütesellimi (boşluk) -zîde mecduhû-'ya hüküm ki,

Eşref-i emâkin ve diyâr ve etyab-ı mesâkin ve emsâr olan Harameyn-i şerîfeyn -zâdehumallahü te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen ilâ yevmi’d-dîn- ahâlîsinin beher sâl mu‘tâdü’l-irsâl olan surreleri mahrûsa-i Mısır'dan gönderilegelüp lâkin geçen sene bi’l-iktizâ Harameyn-i şerîfeyn hazînesinden ihrâc ve Âsitâne-i sa‘âdet-âşiyânemde

surre emînine teslîm ve irsâl olunduğu gibi işbu sene-i mübârekede dahi rikâb-ı şevket-nisâbım tarafından emîn-i surre nasb u ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû-'ya an-nakdin teslîm ve irsâl olunup lâkin bu sene-i şâmiletü’l-meymenede Anadolu yakasında olan vüzerâ ve mîr-imîrân ve ümerâ me’mûr oldukları sefer-i hümâyûnuma teveccüh etmeleriyle eyâlet ve elviye ümerâ ve vülâtdan hâlî kaldığından ba‘zı kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsı zuhûr ve ebniye-i sebîlin yollarına inüp îsâl-i mazarrata cesâret eyledikleri mukaddemâ sem‘-i hümâyûnuma ilkā olunmağla surre-i hümâyûn-ı gayret-meşhûnu Deyr nâm mahalden emîn-i mûmâ-ileyh refâkat ile bi-inâyetillahi te‘âlâ yollarda muhâfaza ederek Şam-ı şerîfe selâmet ile îsâl etmek üzere emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Rakka Beylerbeyisi olup eşkıyâ def‘ine me’mûr olan Seyyid Ahmed -dâme ikbâlehû- emr-i şerîfimle me’mûr olup lâkin mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyh beru taraflara gelmiş iken emr-i şerîfim vusûlünde mukaddem yine Rakka cânibine avdet ve inhirâf eylediği istimâ‘ olunmağla tekrâr beru tarafa avdet ve mâh-ı Recebü'l-müreccebin (boşluk) gününe değin gelüp Deyr nâm mahalle erişüp emîn-i mûmâ-ileyh refâkat ile ma‘an savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet eylemek üzere emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunup ancak mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyh emr-i şerîfim vusûlünde mesâfe-i ba‘îdde bulunmağla yevm-i mezbûra değin gelüp mahall-i mezbûra erişmemek ihtimâli olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, iki yüz mikdâr yarar ve tuvânâ ve güzîde ve tâmmu’s-silâh âdemlerinle ılgâr edüp Deyr nâm mahalle gelüp emîn-i mûmâ-ileyh ile ma‘an surre-i hümâyûnu ve yanınca olan hüccâc-ı zevi’l-ibtihâcı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe varup mülâkî olunca menâzil ve merâhilde muhâfaza eylemek üzere sen me’mûr ve işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te‘âlâ vusûlünde kat‘â te’hîr ve tevakkuf eylemeyüp vech-i meşrûh üzere iki yüz mikdârı yarar ve güzîde ve pür-silâh adamlarınla kalkup kemâl-i sür‘at ve şitâb ile gelüpvaktiyle Deyr nâm mahalle ulaşup mahall-i mezbûrdan emîn-i mûmâ-ileyh ile ma‘an surre-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnu ve yanınca olan hüccâc-ı hidâyet-minhâcı ziyâde teyakkuz ve ve intibâh üzere menâzil ve merâhilde ve yollarda ve esnâ-i nüzûl ve rihletde gereği gibi muhâfaza ve muhârase ederek emn u selâmetle mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhe îsâl ve vech-i meşrûh üzere îsâlini müş‘ir mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhden ve emîn-i mûmâ-ileyhden mektûb alup rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve arz u i‘lâm eyleyesin, lâkin şöyleki işbu emr-i şerîfim vardığı gibi kalkmayup tekâsül

veyahud kavî tedârük ile gelüp vaktiyle Deyr nâm mahalle erişüp surre-i hümâyûnun te'hîrine bâ'is veyahud adem-i takayyüdünden nâşî mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhe varınca yollarda ve menâzil ve merâhilde iyâzen billahi te'âlâ surre-i hümâyûna ve yanınca olan hüccâc-ı zevi'l-ibtihâca bir türlü zarar u gezend erişecek olur ise bir gûne özr ü cevâbın ısgâ olunmayup bilâ-emân cezan tertîb olunacağın emr-i mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre bu emr-i hatîrde ziyâde ikdâm ve ihtimâm ve serî'an gelüp me'mûr olduğun üzere itmâm-ı hizmet ile rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkânemin tahsîline bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyüp hılâfından gāyetü'l-gāye ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

98

Medîne-i münevvere kādîsına ve Şeyhü'l-harâm-ı Nebevî'ye hüküm ki,

Medîne-i münevvere -nevverallahü te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire-'de sâkin ulemâ ve meşâyih vesâ'ir mücâvirîn ve beledîden ba'zıları kendi hâllerinde olmayup ba'zı mertebe şirrete ve tezvîre sülûk ve ta'addî üzere oldukları sen ki Şeyhü'l-harâm-ı mûmâ-ileyhsin, tarafından i'lâm olunup ve ol belde-i tayyibede vech-i meşrûh üzere ta'addî ve tecâvüze kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmamağla ol vechile ta'addî ve tecâvüz üzere olanlar ve kendi hâllerinde olmayup tarîk-i tezvîr ve şirrete sülûk ve bir vechile ta'addî ve tecâvüz etmemek üzere tenbîh ve te'kîd olunup mütenebbih olmayanlar arz u i'lâm olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

[19]

99

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Havâss-ı Mahmûd Paşa kazâsına tâbi‘ Sulaoğlu (?) nâm karye sâkinlerinden Haydar bin Ali nâm kimesne bir sene mukaddem Hasköy kazâsı sükkânından İsmail nâm kimesnenin ahûrundan üç aded bârgîrin sirka ve yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden İbrahim nâm kimesnenin dükkânını açup pirinç ve keten vesâ’ir eşyâların sirka ve bey‘ eylediğin Mahmûd Paşa-yı Hasköy nâibi huzûrunda bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf eylediğinden mâ‘adâ keyfiyeti bî-garaz müslimînden istihbâr olundukda mezbûr dâima eşkıyâ ve harâmzâde ile ihtilât ve ibâdullahın mâlların sirka etmek âdet-i müstemirresi olup sâ‘î bi’l-fesâd fi’l-arz olup izâlesi lâzımdır deyu haber verdikleri hüccet-i şer‘iyye olunup ve mezbûr Haydar bin Ali hüccet-i merkūmenin mazmûnunu mukırr ve mu‘terif olmağla ahz u istihlâk eylediği bârgîr ve eşyânın kıymetin ashâbına zâmin oldukdan sonra mezbûr Haydar ıslâh-ı nefs edince şer‘an habs lâzım gelmekle mezbûr sefîne-i mîrîyede küreğe vaz‘ olunmak münâsib olduğun Rumeli kadıaskeri şer‘iyâtcısı Mevlânâ Mehmed -zîde ilmuhû- i‘lâm etmekle i‘lâmı mucibince mezbûr Haydar Tersâne-i âmire'mde bir sefîneye vaz‘ ve emr-i şerîf sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

100

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Havâss-ı Mahmûd Paşa nâibi mektûb gönderüp Yağlı Kara (?) bölüklerinden ve Yağlı Kara'nın kendi oğullarından Kara Mustafa ve karındâşı Ahmed nâm kıbtîler kazâ-i mezbûra tâbi‘ Hasköy nâm kasabada Kassâb Mehmed nâm kimesnenin üç re’s öküzlerin sirka etmeleriyle bundan akdem Edirne bostancıbaşısı mübâşeretiyle ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr içün sâdır olan emr-i şerîfim mucibince mezbûrlar ahz ve Mehmed-i mezbûrun öküzlerin sirka edüp ve Edirne kazâsında Çakırlar nâm karyede dakîk arabacılarıyla mübâdele edüp ve yine Edirne kazâsında Osman nâm kıbtînin bir çift kara sığır öküzü veUzunköprü kazâsına tâbi‘ Karaca Salih nâm karyeden Dimo nâm zimmînin iki re’s kara sığır öküzlerin sirka eylediklerin ikrâr edüp ve mezbûrların hayvânât sirka eylemek âdet-i müstemirreleri olup sâ‘î bi’l-fesâd oldukların kazâ-i mezbûr ahâlîsi ihbâr ve şehâdetleri hüccet-i şer‘iyye

olunduğun arz ve mezkûr Yağla Kara oğullarından Kara Mustafa ve Ahmed nâm karındâşlar mezkûr Kassâb Mehmed'in üç re’s öküzlerin mer‘âda sirka tarîkiyle ahz ve istihlâk eylediklerin mukaddemâ verilen ikrâr hüccetinin mazmûnunun mezbûr Mehmed mezbûrânın muvâcehesinde isbât etmeğin üç re’s öküzün kıymeti olan otuz yedi buçuk kuruş mezbûrândan ba‘de’t-tahsîl hüccet-i şer‘iyye mucibince ıslah-ı nefs edince şer‘an mezbûrâna habs lâzım gelmekle her biri sefînede küreğe vaz‘ olunmak içün Rumeli kadıaskeri şer‘iyâtcısı olan Mevlânâ Mehmed -zîde ilmuhû- i‘lâm etmeğin i‘lâmı mucibince mesfûr Kara Mustafa'yı ve Ahmed Kıbtiyân tâifesinden sârık ve ehl-i fesâd olmalarıyla ıslâh-ı nefs edince Tersâne-i âmire'mde vâkı‘ sefâyine vaz‘ ve emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

101

Uzuncaâbâd-ı Hasköy kazâsı nâibine hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Dekatik (?) nâm karyede sâkin Ali Bey demekle ma‘rûf kimesne meclis-i şer‘e varup mütevellîsi olduğu yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne ile bunun ve ba‘zı kimesnelerin şer‘î da‘vâları olup icrâ-yı hak olunmak içün birkaç def‘a da‘vet-i şer‘ eylediklerinde itâ‘at-ı şer‘ eylemediğinden mâ‘adâ zevcesi Aişe nâm hâtûn ile yekdil ve sizi tüfenk ve kurşun ile urup katlederiz deyüp ve mezbûre hâtûn bundan akdem üç nefer âdemi katl eylediği şâyi‘ olmağla keyfiyet-i hâlleri Ahmed Hoca bin Şahbaz ve Muhyiddin [bin] Hüseyin ve Seyyid İbrahim bin Musa ve Osman bin İlyas ve Veyis bin Mehmed ve İbrahim ve Musa vesâ’irlerinden istihbâr olundukda fi’l-nefsi’l-emr mezbûrân Mustafa ve zevcesi yaramaz olup şerr u şürûrlarından cümlemiz emîn değilleriz deyu haber vermeleriyle mezbûrân şer‘-i şerîfe ihzâr ve şer‘an sâbit olan mevâd sicil ve hüccet olundukdan sonra karye-i mezbûreden diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmak bâbında vâkı‘ hâli ilhâhıyla arz eylediğin ecilden sen ki nâib-i mezkûrsun, mezbûr ve zevcesi merkūme yaramaz ve me’vâ-yı lüsûs ve kendiler dahi hılâf-ı şer‘-i şerîf fesâd üzere olmalarıyla bi-eyyi-hâlin ahz ve yine kadîmi karyelerine nakl ü iskân olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

102

Rakka beylerbeyisi (boşluk) -dâme ikbâluhû- ve Birecik kādîsına hüküm ki,

Nizip kazâsı ahâlîsi rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâl edüp bundan akdem Rakka mutasarrıfları devre çıkup kazâlarına gelüp müft ü meccânen yem ve yemeklerin ve devir akçesi nâmıyla bin guruşların aldığından mâ'adâ Birecik kazâsı sâkinlerinden Ömer Ağa ve Ahmed Ağa dimekle ma'rûf kimesneler biz mütesellimliği iltizâm ettik deyu bin yüz yirmi (boşluk) senesinde kazâ-i mezbûr ahâlîsinin biner guruşların dahi alup ve fukarâyı hılâf-ı şer'-i şerîf tercîm ve zulm u ta'addîlerinden perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların mezbûrlarınhılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın aldıkları geri alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mübâşir ta'yîn olunan (boşluk) ma'rifetiyle mezbûrân Ömer ve Ahmed'in bi-gayrı hakkın zulmen aldığı akçe şer'le ashâbına red ve mezbûrların sû'-i hâli bundan akdem dahi i'lâm olundukda bir münâsib kal'ada kal'a-bend olunmak fermânım olmağla mukaddemâ ve hâlâ fermân olunduğu üzere kal'a-bend ve ahvâlini i'lâm edüp kazâ-i mezbûr ahâlîsi memerr-i azîmet bulunup ve hâlâ vilâyetleri harâb olmağla himâyet ve siyânetlerinde ihtimâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

[20]

103

Rikâb-ı şevket-irtisâmımdan Şam-ı cennet-meşâma varup gelince yol üzerinde vâkı' olan mevâlî-i kirâm ve kādîlara ve mütesellim ve voyvoda ve havâss ve evkāf zâbitleri ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve kılâ' dizdârlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Eşref-i emsâr ve bilâd ve mü'eyyid-i zühhâd ve ubbâd olan Harameyn-i şerîfeyn -şerrefehumallahü te'âlâ ilâ yevmi'd-dîn- ahâlîsine beher sene irsâli mu'tâd olan surre-i hümâyûn sinîn-i sâbıkada mahrûsa-i Mısır tarafından gönderilegelüp lâkin bin

yüz yirmi altı senesinde bi'l-iktizâ Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı hazînesinden gönderilmekle işbu sene-i mübârekede dahi evkāf-ı mezkûre hazînesinden an-nakdin surre emîni olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû-'ya teslîm ve savb-ı maksûda teveccüh ve irsâl olunmağla imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ki bu sene-i mübâreke sinîn-i sâbıkaya kıyâs olunmayup emîn-i mûmâ-ileyh surre-i hümâyûnum ile her kangınızın havza-i hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise mahfûz ve münâsib olan mahallere kondurup ve müstevfâ bekçiler ile leyl ü nehâr gereği gibi muhâfazasında cidd-i tâm eyleyüp ve gider oldukda siz ki mütesellim ve voyvoda ve havâs ve evkāf zâbitleri ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve kılâ' dizdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz, bi'n-nefs kendiniz âdemleriniz ve neferâtınız ve askerîden ve yerlüden kifâyet mikdârı yarar ve tuvânâ haml-i silâha kādir tüfenk-endâz âdemleriyle yanınca menzil be-menzil ma'an gidüp âminen ve sâlimen birbirinize îsâl ve sâlimen vusûlüne emîn-i mûmâ-ileyhden temessük alup bu minvâl üzere emn u selâmetle Şam-ı cennet-irtisâma îsâl eyleyesiz, şöyleki iyâzen billahi te'âlâ surre-i hümâyûnuma ve ma'an refâkatinde olan hüccâc-ı müslimînden bir ferde Şam-ı şeref-irtisâma varınca bir türlü zarar u gezend erişmek ihtimâli olur ise her kangınızın taht-ı kazâ ve hükûmetinde vukû' bulur ise bir gûne özr ü cevâba kādir olmayup eşedd-i ukûbet ile mu'âhaze olacağınızı emr-i muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre gerek surre-i hümâyûnu ve gerek yanınca olan hüccâc-ı müslimîni nüzûl ve tirhâl ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-i râhda gereği gibi muhâfaza ve muhârase ederek kemâl-ı emn u selâmet-i hâl ile mahall-i mezkûre îsâle bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyesiz ve hüccâc-ı zevi'l-ibtihâca zâd u zahîre husûsunda cevr u eziyet olunmayup taht-ı kazânızda cârî olan narh üzere akçeleriyle zahîre yetişdirüp narh-ı cârîden ziyâde bahâ talebiyle rencîde veyahud zâd u zahîre yetişdirmekde adem-i takayyüd ile muzâyakalarına bâ'is olmakdan ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulm u ta'addîden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

104

Rakka beylerbeyisi olup eşkıyâ def‘ine me’mûr olan Seyyid Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Eşref-i bilâd ve emâkin ve etyab-ı emsâr ve mesâkin olan Harameyn-i şerîfeyn -şerefehumallahu te‘âlâ ilâ yevmi’d-dîn- ahâlîsine beher sene mu‘tâdü’l-irsâl olan surreleri sinîn-i sâbıkada mahrûsa-i Mısır'dan gönderilegelüp geçen sene bi’l-iktizâ Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı hazînesinden ihrâc ve Âsitâne-i sa‘âdet-âşiyânemde surre emînine teslîm ve irsâl olunduğu gibi bu sene-i mübârekede dahi rikâb-ı şevket-nisâbım tarafından emîn-i surre nasb u ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû-'ya an-nakdin teslîm ve irsâl olunup ancak bu sene-i amîmetü’l-meymenede Anadolu yakasında vüzerâ ve mîr-imîrân ve ümerâ me’mûr oldukları sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma teveccüh ve azîmet etmeleriyle eyâlet ve elviye ümerâ ve vülâtdan hâliye olduğundan nâşî ba‘zı kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâ zuhûr ve ebnâ-yı sebîlin yollarına inüp îsâl-ı mazarrata cesâretleri mukaddemâ sem‘-i hümâyûnuma ilkā olunup ve surre-i hümâyûn-ı gayret-meşhûnun ve yanınca olan hüccâc-ı müslimînin kemâl-ı emn u selâmet ile mahalline îsâli akdem-i umûr-ı dîn u devlet ve elzem-i levâzım-ı nâmûs-ı saltanatımdan olmağın sen ki mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhsin, surre-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnu Deyr nâm mahalden yarar ve güzîde ve müstevfâ tâmmu’s-silâh âdemlerinle ma‘an keyd ü mekr-i a‘dâ eşkıyâdan muhâfaza ve muhârase ederek Şam-ı şerîfe îsâl eylemek üzere bundan akdem sen emr-i şerîfimle me’mûr olmuşdun, lâkin beru taraflara gelmiş iken gerü Rakka cânibine avdet ve ric‘at eylediğin mesmû‘-ı hümâyûnum olmağla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) -zîde mecduhû- mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te‘âlâ her ne mahalde vusûl bulur ise bilâ-te’hîr beru tarafa dönüp bi-eyyi-hâlin mâh-ı Receb-i şerîfin (boşluk) gününe değin zikr olunan Deyr nâm mahalle gelüp mukaddemâ ve hâlâ me’mûr olduğun üzere yarar ve güzîde ve müstevfâ ve tâmü’s-silâh âdemlerinle emîn-i mûmâ-ileyh ile ma‘an kalkup savb-ı maksûda teveccüh ve yollarda ve menâzil ve merâhilde esnâ-i nüzûl ve rihlette bi-inâyetillahi te‘âlâ kemâl-ı teyakkuz ve intibâh üzere gerek surre-i hümâyûnu ve gerek refâkatinde olan hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcı mekr u keyd-i a‘dâ ve eşkıyâdan muhâfaza ederek kemâl-ı emn ü selâmet ile Şam-ı şerîfe îsâl ve sâlimen îsâlini müş‘ir düstûr-i mükerrem

müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîrim Yusuf Paşa -edâmallahu te'âlâ iclâlehû-'dan ve emîn-i mûmâ-ileyhden mektûb alup rikâb-ı sa'âdet-nisâbım cânibine irsâl ve arz u i'lâm eyleyesin, lâkin bu emr-i hatîrde tehâvün ve tekâsül edüp me'mûr olduğun vech üzere yevm-i mezkûrda Deyr nâm mahalle gelüp yetişmeyüp surre-i hümâyûnun te'hîrine bâ'is olacak olur isen bilâ-emân cezan tertîb olacağında bir gûne iştibâh eylemeyüp alâ eyyi vechin kâne ta'cîl ale't-ta'cîl gelüp yevm-i mezbûrda zikr olunan Deyr nâm mahalle erişüp sâdır olan evâmir-i aliyyem mezâmîni üzere surre-i hümâyûn ile ma'an refâkat ve vech-i meşrûh üzere edâ-yı hizmet ile isticlâb-ı rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkâne mübâderet ve müsâra'at ve hılâfından gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

[21]

105

Mısır vâlîsine hüküm ki,

Mahrûsa-i Mısır'da vâkı' merhûm ve mağfûrun-lehâ Haseki Sultan -tâbet serâhâ-evkāfı tevliyeti beş on seneden beru ümerâ-i Mısır'dan İbrahim Bey'in üzerinde iken yine iki sene bir tahvîl ile zabt etmek üzere ibkâ ve mukarrer etdirüp lâkin vâkıfe-i müşârun-ileyhânın Harameyn-i şerîfeyn'de vâkı' imâret-i âmireleri ve Mısır'da olan vakıf kurâsı ma'mûr ve âbadân ve vakıfda müsâ'ade olup ve şart-ı vâkıfe-i merhûme üzere beher sene cânib-i Mısır'dan Harameyn-i muhteremeyne lâzımü'l-irsâl olan gılâlin Bender-i Yenbu'a ve Cidde'ye nakli içün vakf-ı mezkûrun iki kıt'a Hindî sefîneleri dahi mevcûd iken ekser-i sinînde Harameyn-i şerîfeynin gılâli varmayup müşârun-ileyhin ol beldeteyn-i mübâreketeynde olan imâret-i şerîfeleri mu'attal ve fukarâ ve zu'afâ dahi bî-para ve muztaribü'l-ahvâl olmağla tevliyet-i mezkûre Mısır mîr-i hâclarına tevcîh olunsa ahâlî-i Harameyn-i şerîfeynin Mısır tarafından mu'ayyen olan gılâllerinin beher sene tamâmen vusûlüne sebeb olacağı Harameyn-i muhteremeyn ahâlîsi taraflarından i'lâm ve iltimâs olunmağla beher sene mu'tâd üzere edâ ve teslîmi lâzım gelen rikâb-ı hümâyûnum akçesin ve avâyid-i sâ'iresin

tamâmen gönderüp edâ ve teslîm ve şart-ı vâkıfe üzere Harameyn-i şerîfeyn fukarâsına irsâli mu‘tâd olan gılâli bi’t-tamâm ve’l-kemâl irsâl ve mahallerine teslîm ve teslîmine Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere kâdîlarından ve şeyhü’l-harâmlarından arz alup Der-i devlet-medârıma irsâl ve her sene hesâb ve kitâbet görüp bir vechile vakfa gadr etmemek şartıyla bin yüz yirmi sekiz senesi Muharremi gurresinden zabt etmek üzere tevliyet-i mezkûre vazîfe-i mu‘ayyenesiyle mezbûr İbrahim'in ref‘inden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ümerâ-i Mısır'dan hâlâ Mısır mîr-i hâc olan Mehmed -dâme izzuhû-'ya nâzır-ı vakf olan iftihârü’l-havâss ve’l-mukarrabîn Bâbu’s-sa‘âdetim ağası Osman Ağa -dâme uluvvuhû-'nun arzı mucibince tevcîh ve berât-ı âlî-şânım verilmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mîr-i hâc mûmâ-ileyh bir türlü özür ve bahâne etmeyüp vakf-ı mezkûrun beher sâl cânib-i Mısır'dan Harameyn-i şerîfeyne irsâli lâzım gelen gılâli vakt ü zamânıyla bi’t-tamâm ve’l-kemâl irsâl ve teslîminde ve Bâbu’s-sa‘âdetim ağası tarafına rikâbiyesini beher sene tamâmen irsâl ve edâyı ve vakfın umûruna nizâm vermekde ve şart-ı vâkıf ve berât-ı âlî-şânım şurûtu üzere uhdesine lâzım gelen sâ’ir umûrun temşiyet ve itmâm etmesi husûslarında sen dahi mukayyed ve ihtimâm eyleyüp ihmâl ve müsâmahaya bir vechile rızâ ve cevâz göstermekten be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

106

Bir sûreti dahi takayyüd ve ihtimâm eyleyüp istihsâl-i rızâ-yı hümâyûn eylemesi içün mîr-i hâc mûmâ-ileyhin kendine hitâben bu siyâkda.

107

Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı (boşluk) -dâme ikbâluhu-'ya ve Mekke-i mükerreme kādîsına hüküm ki,

Sâbıkān Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfı olan Halil Paşa Mekke-i mükerremede Musa Ağazâde İbrahim Çelebi dimekle ma‘rûf kimesneye kethüdâsı yediyle dört bin

tuğralı altın verdiğin haber verüp zikr olunan dört bin tuğralı altının mîrî içünahz ü kabzı lâzım gelmekle husûs-ı mezbûr içün Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Mehmed -dâme mecduhû- mübâşir ta‘yîn ve mezkûr Halil Paşa zikr olunan dört bin tuğralı altını mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm olunmak içün tarafından mezbûr İbrahim'e memhur mektûb vermekle imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz, inşallahü te‘âlâ mübâşir-i mûmâ-ileyh işbu emr-i şerîfimle vardıkda mezkûr Musa Ağazâde İbrahim'i ihzâr ve merkūm Halil Paşa'nın mühürlü mektûbu mucibince zikr olunan dört bin tuğralı altını mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm etdirdesiz, lâkin husûs-ı mezbûrda gereği gibi takayyüd eyleyüp bir kimesnenin himâyesiyle veyahud tarîk-i âhar ile ketm u ihfâya cevâz göstermeyüp ve bir ferdin müdâhalesine ruhsat vermeyüp bi-eyyi-vechin kâne mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle tahsîl ve irsâlde dikkat-i tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

108

Rikâb-ı hümâyûndan Âsitâne-i sa‘âdete varınca yol üzerinde vâkı‘ kādîlara ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve havâs ve evkāf zâbitlerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Dergâh-ı âlî bevvâblarından Baba el-Hâc Mustafa işbu sene-i mübârekede ihrâc olunan surre mâlından altına tebdîl olunmak üzere bir mikdâr akçe ile İstanbul'a irsâl olunmağınkānûn üzere yol hükmü verilmişdir.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

[22]

109

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Âsitâne'de defterdâr vekîli (boşluk) -zîde mecduhû-'ya hüküm ki,

Maktûl Nasuh Paşa'nın hazîne kâtibi olan İbrahim Mısır tüccârından Berber el-Hâc Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneye İskenderiye'de mudârebe tarîkiyle üç kîse akçe

verüp ve mezbûr el-Hâc Mustafa İstanbul'a revân olduğu haber alınup ve zikr olunan üç kîse akçe mîrî içünahz ü kabzı lâzım gelen emvâlden olup ve mezbûr İbrahim meblağ-ı mezkûru teslîm eylemek üzere tarafından mezbûr el-Hâc Mustafa'ya hitâben memhûr mektûb vermekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Berber el-Hâc Mustafa'yı ol tarafda Mısır sefînelerinden su'âl ve tecessüs ile buldurup mektûb mucibince zikr olunan üç kîse akçeyi bi-eyyi-hâlin tahsîl ve rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve teslîm-i Hazîne-i âmirem etdirmekde ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene [1]127.

110

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmı vezîr-i mükerrem sa'âdetlü el-Hâc Mehmed Paşa hazretlerine hüküm ki,

Niğdeli Aşçı Mehmed ile Simon nâm Yahudi'nin elinde eşyâ-yı mesrûka bulunup ıslâh-ı nefs edince Tersâne-i âmere'de vâkı' sefînede kürek çekmek üzere vaz' olunmaları lâzım gelmekle imdi mezbûr Mehmed ile mesfûr Şimon'u vech-i meşrûh üzere Tersâne-i âmire'de vâkı' sefînede kürek çekmek üzere vaz' eyleyüp ıtlâkları içün emr-i hümâyûn sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

111

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Sâbıkān Cidde-i ma'mûre mutasarrıfı olan Halil Paşa'nın akrabâsından hâlâ İstanbul'da zindanda mahbûs olan Dimetokalı el-Hâc Mustafa ve diğer el-Hâc Mustafa ve sâbıkān Kal'a-i Cedîd Muhâfızı iken cezâsı tertîb olunan Halil Paşa'nın mahrem-i esrârı ve vâkıf-ı kâffe-i umûru olan mühürdârı Yusuf İstanbul tarafına gitdiği yakînen haber alınmağla mezbûrûn üç neferin rikâb-ı hümâyûnuma ihzârları

lâzım gelmekle bostancıbaşı tarafından yanlarına kifâyet mikdârı bostancı neferâtı ta‘yîn edüp mahbûsen rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

112

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdar vekîline hüküm ki,

Sâbıkān yeniçeri ocağında kul kethüdâsı olup ba‘dehû Hasankeyf sancakbeyi olan Selim müfsid ve fitne-engîz olduğundan cezâsı tertîb olunup nükûd ve emvâl ve eşyâsı mîrî içünahz ü kabz olunmak fermânım olmağın husûs-ı mezbûr içün Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecduhû- mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve defterdâr vekîlisin, inşallahü te‘âlâ vusûlünde mezbûr Selim'in İstanbul'da olan hânesine varılup hânesinde ve sâ’ir mahallerde olan nükûd ve emlâk ve emvâl ve eşyâsı ve bi’l-cümle nâtık ve sâmit ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise cüz’î ve küllî bir nesnesi zâyi‘ ve telef ve ketm u ihfâ olunmamak ve hâric kalmamak üzere kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve keyfiyetin sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

113

Âsitâne kāim-i makāmına ve Âsitâne'de defterdâr vekîline hüküm ki,

İşbu sene-i meymenede avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden Harameyn-i muhteremeyn -zâdehumallahü te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen ilâ yevmi’d-dîn- ahâlîsi içün ihrâc ve irsâli fermânım olan surre-i hümâyûn-ı mevhibet-meşhûn akçesinden Âsitâne-i sa‘âdet-medârım tarafından on bin sekiz yüz aded tuğralı altın tebdîl olunmak üzere Dergâh-ı mu‘allâm bevvâblarından Baba el-Hâc Mustafa yediyle yirmi sekiz bin üç yüz elli

guruşluk cedîd zolata irsâl olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve defterdâr vekîlisin, inşallahü te‘âlâ vusûlünde zikr olunan yirmi sekiz bin üç yüz elli guruşluk zolatayı ol tarafda tâmmu’l-vezn ve sahîhü’s-sikke on bin sekiz yüz cedîd tuğralı altına tebdîl ve hâlâ emîn-i surre olan el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû-'nun muvâcehesinde kendiniz bi’n-nefs birer birer vezn ve ma‘rifet-i şer‘le kendi mühürleriniz ile mühürleyüp alıp ve hüccet-i şer‘iyye etdirüp hüccet-i şer‘iyye ve temessüğü rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve vâkı‘ hâli sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

114

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Sâbıkān Cidde-i ma‘mûre mutasarrıfi olup hâlâ rikâb-ı hümâyûnum tarafında mahbûs olan Halil Paşa'nın mâlından olmak üzere kethüdâsı yediyle sâbıkān Mekke-i mükerreme kâdîsı Yahyazâde'nin nâibi olup hâlâ mahrûsa-i İstanbul'da sâkin Süleyman Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye dokuz yüz altın ve bir cevâhir önlü (?) kuşak verilmiş, zikr olunan altın paşa-yı mezkûrdan matlûb olan emvâl-ı mîriyeden olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Süleyman'ı buldurup zikr olunan dokuz yüz altını mîrî içünalâ eyyi-hâlin tahsîl ve rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve Hazîne-i âmire'me teslîmde takayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

[23]

115

Mükerrerdir.

Âsitâne kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline hüküm ki,

İşbu sene-i meymenede avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden Harameyn-i muhteremeyn -zâdehumallahü te‘âlâ şerefen ve ta‘zîmen ilâ yevmi’d-dîn- ahâlîsi içün ihrâc ve irsâli fermânım olan surre-i hümâyûn-ı mevhibet-meşhûn akçesinden…

116

Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecduhû-'ya hüküm ki,

Emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Maraş beylerbeyisi olan Timur Halîl -dâme ikbâluhû- kapusı halkı ve Maraş eyâletinin alaybeyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla Bosna tarafında me’mûr ve sen ki kapıcıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta‘yîn olunmuşsundur. İmdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde aslâ te’hîr ve tevakkuf etmeyüp sür‘at ve şitâb üzere varup mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin kapusı halkı ve eyâlet-i merkūmenin alaybeyleri ve umûmen zu‘amâ ve erbâb-ı timârıyla kaldırup yollarda kat‘â bir mahalde meks u tevakkuf etmemek üzere iki konağı bir ederek mübâşeretinle küll-i sür‘at ve şitâb ile bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem mahall-i me’mûra götürüp hâlâ Bosna beylerbeyisi olan emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Mustafa Paşa -dâmet me‘âliyehû-'ya îsâl ve vech-i meşrûh üzere îsâlini müş‘ir mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden arz alup rikâb-ı hümâyûnu tarafına avd ve i‘lâm eyleyesin, lâkin mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyh ve âdemleri taraflarından murûr u ubûr eyledikleri mahallerin re‘âyâ ve berâyâya ve sükkân-ı vilâyete müft ü meccânen yem ve yemek mütâlebesiyle rencîde veyahud yollarda ta‘cîl olunmayup mahall-i me’mûra vaktiyle varılmayacak olur ise eşedd-i ukûbât ile mu’âhaz ve mu‘âkab olacağınızı emr-i mukarrer bilüp âna göre bir gün evvel mahall-i me’mûra vusûle ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

117

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Hâssa bostancıbaşıya hüküm ki,

Bundan akdem Yenikale muhâfızı olan Halîl Paşa'nın İstanbul'da olan nükûd ve emvâl ve emlâk ve eşyâsı mîrî içünahz ü kabz olunmak fermânım olmağla Boğaziçi'nde olan yalı dahi paşa-yı mezkûrun olmak üzere sen ki bostancıbaşı-i

mûmâ-ileyhsin, tarafından zabt ve içüne bostancı vaz‘ olunmak üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım şeref-sudûr bulup gönderilmişdi, lâkin zikr olunan yalı mezkûr Halil Paşa'nın olmayup müteveffâ Ragıb'ın olduğu i‘lâm olunmağla yalı-yı mezkûra vaz‘ olunan bostancı ihrâc ve mezbûr yalı müteveffâ-yı merkūm Ragıb'ın oğluna teslîm olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

118

Kefe beylerbeyisi Eyüb -dâme ikbâluhû-'ya hüküm ki,

Sen ki mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhsin, serhadd-i mansûremde vâkı‘ Kal‘a-i Cedîd muhâfazasına me’mûr ve ta‘yîn olunmanla inşallahü te‘âlâ işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim vusûlünde bir an te’hîr ve tevakkuf etmeyüp hâlâ mutasarrıf olduğun eyâlet-i Kefe'ye tarafından mütesellim nasb ve sen kapun halkı ve âdemlerinle serî‘an ve âcilen kalkup bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem varup Kal‘a-i Cedîd muhâfazasına kıyâm ve hıfz u hırâsetinde ve neferâtın zabt u rabtında gereği gibi dikkat ve ihtimâm eyleyesin, lâkin kal‘a-i mezbûre hâlâ muhâfazadan hâlî olmağla emr-i şerîfim vardığı gibi kalkmayup tekâsül ve betâ’et üzere hareketden be-gāyet ihtirâz eyleyüp bir gün evvel varup me’mûr olduğun üzere hizmet-i muhâfazada bezl-i tâb u tuvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene [1]127.

119

Itlâkları içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî 5 N [Ramazan] sene 1127

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Mehmed nâm Arab sârık olup ve sirka âdet-i müstemirresi olmağla dâima sirka eylediği eşyâyı Niğdeli Aşçı Mehmed nâm şakîye verüp ve Simon nâm Yahudi zimmî refîki olmağla mezbûrlar kürek çekmek üzere Tersâne-i âmirem sefînesine

vaz‘ olunmak fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, zikr olunan Arab Mehmed ve Niğdeli Aşçı Mehmed ve Simon nâm Yahudiyi kürek çekmek üzere Tersâne-i âmirem sefînesine vaz‘ etdirüp ıtlâkları içün bir tarîk ile emir ısdâr ve ibrâz olunur ise dahi tekrâr arz u istîzân olunmadıkça ıtlâk olunmakdan ziyâde hazer olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

120

Haleb Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Bagrâs kâdîsı İsa mektûb gönderüp Derbend-i Bagrâs sâkinlerinden yeniçeri serdârı olan Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olup hılâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u ta‘addîsi yoğiken Cuma ve Salihoğlu Ahmed nâm yeniçeriler garaz-ı dünyeviyeleri olmağla mezbûrdan Haleb vâlîsi Ali Paşa'ya iştikâ etmeleriyle üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan paşa-yı müşârun-ileyh mezbûr Mehmed'i buyuruldu ile Haleb Kal‘ası'nda kal‘a-bend edüp mezbûr kesîrü’l-iyâl olmağla mağdûr olunduğun arz etmeğin fîmâ-ba‘d kendi hâlinde olmak üzere ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

121

Edirne'de devletlü Vâlide Sultan hazretlerinin hizmet-i şerîfelerine ta‘yîn olunan vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki,

Ber-vech-i mâlikâne İbrail nâzırı olup sâbıkān bâzargânbaşı olan Hüseyin bundan akdem Edirne'de yeniçeri zâbiti (boşluk) -zîde mecduhû-'nun habsin verilmişdi, hâlâ mezbûr Hüseyin'in şikâyet-i kesîresi zuhûr etmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mezbûr bir tarîkle gaybet ve firâr etmemek üzere muhkem habs olunmak içün zâbit-i mûmâ-ileyhe tenbîh ve te’kîd eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127.

[24]

122

Kendi hâlinde olmak üzere ıtlâkı içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı B [Receb] sene [1]127

Edirne mollasına ve İnöz Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Edirne'de sâkin Seyyid Mustafa nâm kimesne değirmenci tâifesinden olup bundan akdem İstanbul'da dahi etmekçi tâifesinin nizâmına halel vermekle bundan akdem men‘ u def‘ olunmak üzere emr-i şerîf verilüp kıbel-i şer‘îden kerrâtla tenbîh-i ekîd olunup bir vechile mütenebbih olmadığından gayrı bir tarîkle değirmenciler kethüdâsı olup cümle ma‘rifetiyle tahammülünden ekal yüz yirmi dirhem etmek olmak üzere narh verilmekle bu eyyâm-ı rehâda mahrûsa-i Edirne'de üç def‘a akşama karîb etmek bulunmayıp müslimîne muzâyaka vermeğe bâ‘is ve bâdî olup habbâzân tâifesi cem‘ ve husûs-ı mezbûr su’âl olundukda Tophane somuncuları tâifesi kethüdâsı mezbûr muvâcehesinde bu fesâdı ilkâ eden dakîk verüp muzâyaka bâ‘isdir, bize hükkâm tarafından söz gelir dediklerinde iktizâsı budur, hükkâma ben cevâb verüp sizi tahlîs ederim dimekle habbâz tâifesi dahi ta‘yînâtlarını işlemeğe kādir olmayup onar on beşer kîle Tophane somunu işleyen fırınlar ancak ikişer üçer kîle işlemekle muzâyakaya bâ‘is olduğun esnâf-ı merkūm haber verüp ilkâ-i fesâd ve müslimîni tazyîk ile ızrârı sâbit ve bu makūle fesâd âdet-i müstemirresi olduğu zâhir olmağla sâ’ir[e] mûceb-i ibret olmak üzere zecren ve te’dîben ıslâh-ı nefs edince mezbûr Mustafa İnöz Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak emr-i savâb olduğu sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, tarafından i‘lâm olunmağla mucibince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

123

İnoz Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Mektûb gönderüp Uruş kazâsına tâbi‘ Kadı nâm karye sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne ıslâh-ı nefs edince kal‘a-i merkūmede kal‘a-bend olunmak içün sâdır olan emr-i şerîf mucibince ta‘yîn olunan mübâşir urub mezbûru Uruş kazâsında buldukda mezbûrun bir vechile bârgîre süvvâr olamağa iktidârı olmamağla araba ile vardıkda kal‘a-bend olunup hâlâ salâh-ı hâli zâhir olup hâli mükedder ve pîr ve alîl olup harekete mecâli olmayup üç âdem yerinden güçle kaldırmağla cürmü afv ve ıtlâkı bâbında inâyet recâsına arz eylediğin ecilden ba‘de’l-yevm Uruş kazâsı umûruna müdâhale etmeyüp Gelibolu['da] vâkı‘ mülk menzilinde kendi hâlinde sâkin olmak şartıyla ıtlâk eylemen emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

124

Mezbûrun hakkında olan mevâd icrâ-yı mahz olduğun sikât ihbâr etmeleriyle bâ-fermân-ı âlî terkīn olunup rencîde olunmamak içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhır-ı Ş [Şabân] sene [1]130.

Terkīn

Çorum ve (boşluk) kādîlarına ve Çorum sancağı mütesellimine ve Sivas Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Çorum sâkinlerinden Karapınarlı Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayup dâima ehl-i örf ve kuttâ‘-ı tarîk ile yekdil ve bi-gayrı hakkın nice fukarânın mâlların nehb u gāret ve zulm ü ta‘addîsinin nihâyeti olmayup fukarâ şerr u mazarratından ekseri diyâr-ı âhara perîşân edilmiş (?), bundan akdem iki def‘a i‘lâm ve iştikâ olundukda mezbûr ıslâh-ı nefs edinceye Sivas Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunup ıtlâkı içün emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmaya deyu emr-i şerîf sâdır olmuş iken mezbûr firâr etmekle mazmûn-ı emr-i şerîf icrâ olunduğundan gayrı bin yüz yirmi ( ) senesinde hevâsına tâbi‘ elli mikdârı eşkıyâyı başına cem‘ ve Dâru’s-sa‘âdetim ağası nezâretinde olan evkāfdan Tokat'da (?)vâkı‘ Hatuniye Vakfı kurâları üzerlerine gelüp bî-vech vakıf mütevellî emriyle (?) diyerek ba‘zı fukarâyı der-zincir ve ba‘zının fuzûlî emvâl ve erzâkların gasb ve fukarânın hâli mükedder ve perâkende ve perîşân oldukları nümâyân olduğu i‘lâm olunmağla sen ki mütesellim-i mezbûrsun,

mübâşeretinle mezbûr Mehmed'i bi-eyyi-hâlin ahz ve husemâ muvâcehesinde şer‘le görülüp sübût bulan hukūk-ı ibâd ashâbına red ve teslîm olundukdan sonra mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mucibince mezbûr Mehmed Sivas Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhır-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

125

Itlâkı içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâîl-î L [Şevvâl] sene [1]127.

Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Edirne kazâsına tâbi‘ Alıçlı nâm karye ahâlîsi meclis-i şer‘de yine karye-i mezbûre ahâlîsinden yeniçerilik iddi‘âsında olan Hasan nâm kimesne leyl ü Nehâr şurb-ı hamr edüp sekerâten âlet-i harb ile karye-i mezbûrede gidüp şekāvet üzere olmağla mezbûrdan emîn değilleriz deyu muvâcehesinde teşekkî ve mezbûr Hasan inkâr etmekle bî-garaz müslimînden on nefer kimesneler mezbûrun sû’-i hâlini muvâcehesinde alâ tarîki’ş-şehâde haber verdiklerin aksâ kuzâti’l-müslimîn Edirne kâdîsı Mevlânâ Abdullâh -zîdet fezâiluhû- i‘lâm etmeğin zâbiti ma‘rifetiyle Bozcaada Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı C [Camâziye’l-âhır] sene 1127.

126

Âhar vechile tebdîl olunmuşdur.

Edirne'de Vâlide Sultan -dâmet ısmetühâ-'nın hizmet-i şerîfelerine me’mûr olan vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki,

Edirne'de rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı fermânım olan iki nefer kimesneler içün Dergâh-ı mu‘allâm bevvâbları kethüdâsı vekîli olan (boşluk) -dâme mecduhû- işbu emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunmağla inşallahü te‘âlâ vusûlünde mezbûrları mûmâ-ileyh mübâşeretiyle rikâb-ı hümâyûnuma ihzar eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı C [Camâziye'l-âhır] sene 1127.

127

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Rumeli kuzâtından Tırhala kazâsından munfasıl Karaferyeli Latinzâde Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kādînın rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı lâzım gelüp ve mezbûr hâlâ İstanbul'da olduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim vusûlünde kādı-yı mezbûru tecessüs ve tefahhus ile bi-eyyi-hâlin buldurup kayd u bend ile bu husûs içün mübâşir ta'yîn olunan (boşluk) -zîde mecduhû-'ya teslîm ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

[25]

128

Edirne'de olan vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki,

Bundan akdem memâlik-i mahrûsamda kızıl kırkık para ve zuyûf akçe râyic olmamak üzere fermân-ı hümâyûnum sâdır olmuş iken hılâf-ı fermân mahmiyye-i Edirne'de okur yazar zînde iki nefer kimesnelerin yedlerinde kızıl kırkık para bulunup ahz ve Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından (boşluk) nâm bevvâba habs olmak üzere teslîm olundukda mezbûrlar firâr edüp ve bu tarafda dahi bir kimesnenin yedinde kırkık para bulunup kimde olduğu tefahhus olundukda ol dahi firâr eden mezkûrlardan aldığın haber vermekle mezbûrân firârilerin bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirilüp rikâb-ı hümâyûnuma ihzârları fermânım olmağın mezbûr bevvâb mezkûrları mukaddemâ gördüğünde bilmekle tecessüs ile ele getirmek içün irsâl olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşallahü te'âlâ vusûlünde mezbûrların hânlarda vesâ'ir mezân olan mahallerde hafiyyeten tefahhus ve tecessüs ile alâ eyyi-hâlin ele getirilüp rikâb-ı hümâyûnuma ihzârlarında sen dahi ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

129

Edirne bostancıbaşısına ve rikâb-ı hümâyûnumdan Filibe ve Tatarpazarı'na varınca yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâkı‘ olan kdîlāara ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Kürd ve Türkmen ve Kıbtî tâifesinden ba‘zı eşkıyâ rikâb-ı hümâyûnumdan ilerice giden ba‘zı kimesneleri tenhâ bulmağla fırsat ad edüp yollarına inüp katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl misillü fesâd ve şekāvete cesâret eyledikleri i‘lâm olunmağla sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, husûs-ı mezbûr içün birer nefer bostancı ustası ta‘yîn edüp ve siz ki kādîlar ve a‘yân-ı vilâyetsiz, ol makūle fesâd ve şekāvet üzere olanları ta‘yîn olunan usta ma‘rifetiyle ahz ve şer‘an üzerlerine sübût bulan mevâd sicil ve hüccet ve sûret-i sicilleriyle ma‘an rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp ammâ bu bahâne ile umûm teftîşinde ve fesâd ve şekāvetde alâkası olmayup kendi hâllerinde olanların nüfûs ve emvâl ve a‘râzına ta‘arruz ve celb-i mâl olunmakdan gāyetü’l-gāye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

130

Itlâkları içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî gurre-i N [Ramazan] sene 1127.

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Tersâne-i âmire kethüdâsı vekîline hüküm ki,

Mustafa ve Mehmed nâm yedekçilerin fesâd ve kabâhati zuhûr etmekle ıslâh-ı nefs içün Tersâne-i âmire sefînelerine vaz‘ ve ıtlâkları içün emr-i şerîf sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak üzere yazılmışdır.

Fî evâil-i B [Receb] sene [1]127.

131

Bozcaada muhâfazasında olan Mehmed -dâme ikbâluhû- ve Bocaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhsin, rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp müste’men ve harbî keferelerine hınta fürûht eylemek memnû‘âtdan iken Kızılca Tuzla kazâsına tâbi‘ Külahlı nâm karye sâkinlerinden Mehmed Ali ve Bademli karye sâkinlerinden el-Hâc İbrahimoğlu ve Tamoş nâm karye sâkinlerinden Kara Hüseyin ve oğlu ve Halil Beşe ve Süleyman nâm karyeler dâima kefere sefînelerine hınta fürûht eylemek âdet-i müstemirreleri olduğun sikât-ı sahîhü’l-kelimât ihbâr eylediklerinde tarafından defa‘âtle tenbîh ve te’kîdi müştemil buyuruldu tahrîr ve yeniçerilik iddi‘âsında olmalarıyla zâbitleri tarafından dahi adam gönderildikde mezbûrlara a‘yân-ı vilâyet ve dahi ba‘zıları mu‘în olmalarıyla aslâ ısgâ etmeyüp âdet-i müstemirreleri üzere ızrâr ve bunun emsâli töhmet-i kabîhalarının nihâyeti olmadığın civârları kazâlarından dahi nice bî-garaz haber verdiklerin arz eylediğin ecilden mastûrü’l-ism olan mezkûrlar zâbitleri ma‘rifetiyle ahz ve Bozcaada Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

132

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve İstanbul kâdîsına hüküm ki,

Bundan akdem memâlik-i mahrûsamda kızıl kırkık para ve züyûf akçe râyic olmamak üzere sâdır olan fermân-ı hümâyûnum mucibince birkaç seneden beru vaz‘ olunmuş iken hâlâ adem-i takayyüdden nâşî İstanbul ve tevâbi‘inde ba‘zı kimesneler yedlerinde hılâf-ı fermân-ı hümâyûn kalb ve kızıl kırkık para ve züyûf ve redî akçe zuhûr ve te‘âtî olunduğu istimâ‘ olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, husûs-ı mezbûrda ziyâde takayyüd ve çarşı ve pazarda tecessüs etdirüp her kimin yedinde kulb ve kırkık tuğralı altın ve para ve zolata ve züyûf akçe bulunur ise ahz ve muhkem habs ve ism u resmiyle vukû‘u üzere yazup rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eyleyesin. Bu husûs sikke-i hümâyûnumun tashîhine müte‘allik emr-i lâzimü’l-ihtimâm olmağla bir vechile tehâvün ve tekâsüle rızâ ve cevâzdan be-gāyet ictinâb ve

ihtirâz ve işbu emr-i şerîfim İstanbul ve tevâbi‘i mahkemelerinde sicillâta sebt ve dâima mazmûn-ı münîfi icrâ olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene [1]127.

133

Bir sûreti dahi Edirne'de devletlü sa‘âdetlü Vâlide Sultan hazretlerinin hizmet-i şerîfelerine ta‘yîn olunan vezîr Osman Paşa'ya ve Edirne kâdîsına.

[26]

134

Mezbûr İbrahim'in hasmı Hacı Mehmed Âsitâne'ye ihzâr olunup Dîvân-ı hümâyûnumda mürâfa‘a olunmadıkça nefy u tağrîb ile rencîde olunmayup ve merkūm Hacı Mehmed dahi bulunduğu mahalden Âsitâne'ye ihzâr olunmak içün emr-i şerîf verilmişdir. Fî evâhır-ı Z [Zilhicce] sene [1]127.

Kastamonu kādîsına ve Kastamonu sancağı mütesellimine ve Samsun Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Bundan akdem livâ-i mezbûr mütesellimlerine kitâbet edüp nefs-i Kastamonu sâkinlerinden olan İbrahim nâm kimesnenin töhmet-i sâbıkası olup ba‘de’s-sübût hakkında verilen hüccet-i şer‘iyye mucibince ebedî kal‘a-bend olunmak içün fermân-ı âlî sâdır olmuş iken ba‘zı kimesnelere istinâd ile mazmûn-ı emr-i âlî takayyüd ve icrâ olunmayup mezbûr hâlâ fesâd-ı kadîmesi üzere olduğu istimâ‘ olunmağla imdi mukaddemâ sâdır olan fermân-ı şerîf mucibince mezbûru ahz ve Samsun Kal‘ası'na vaz‘ ve kal‘a-bend edüp ıtlâkı içün emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak emrim olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

135

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve İstanbul kâdîsına hüküm ki,

Sâbıkān Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı müfettişi olan İsmail'in şâkîleri [şikayetçileri] olmağla husemâsıyla mürâfa'a-i şer' içün rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı muktezî olmağla inşallahü te'âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünde husûs-ı mezbûra mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) -zîde kadruhû-'ya teslîm ve yanına hâssa bostânîlerden kifâyet mikdârı bostânî koşup rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

136

Bostânî ustalarından (boşluk) Usta -zîde kadruhû-'ya ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Bundan akdem emr-i şerîfimle Bozcaada Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunan sâbıkān Galata voyvodası Bıyıklı Ali ve sâbıkān dolap halîfesi olan Teberdâr Osman nâm kimesneler kendilerden mîrî içün matlûb olan akçeyi vermemek içün akçemiz ve mâlımız yokdur deyu mâlların ketm u ihfâ eyledikleri i'lâm olunmağla sen ki usta-i mûmâ-ileyhsin, husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta'yîn olunmuşsundur, imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere kalkup mahall-i mezbûra varup mezkûrlardan mîrî içün matlûb olan akçeyi tahsîl ve eğer emr-i şerîfime mugāyir ta'allül ve tereddüd ile beytü'l-mâl-i müslimîne gadr murâd ederler ise gereği gibi ark ve işkence ile alâ eyyi-hâlin emvâl ve akçeleri nerede ise söyledüp vukû'u üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

137

Edirne'de devletlü Vâlide Sultan -dâmet ismetuhâ- hazretlerinin hizmet-i şerîfelerine ta'yîn olunan vezîr Osman Paşa'ya ve Edirne kâdîsına hüküm ki,

Bundan akdem sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mucibince ahz ve Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından İskemleci Hüseyin mübâşeretiyle rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr olunan Kalize İbrahim nâm kādînın refîki olan Seyyid (boşluk) dahi Edirne'de Süleymaniye Küçükpazarı semtinde vâkı' hânların birinde olduğu haber alınup ancak kangı hânda olduğu ma'lûm olmayup ve Rumeli kuzâtından sâbıkān Tırhala kâdîsı olan Karaferyeli Latinzâde Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kādînın dahi rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı muktezî olup ol dahi Edirne'de olduğu istimâ' olunmağla yine bevvâb-ı mezkûr iki nefer Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarıyla ma'an irsâl olunmuşdur, inşallahü te'âlâ vusûlünde bevvâb-ı mezkûrun tecessüs ve ma'rifetiyle mezkûr Kalize'nin refîki mezbûru dahi ele getirüp ve merkūm Latinzâde Mehmed dahi mahmiye-i Edirne'de her ne mahalde ise ziyâde takayyüd ve hafiyyeten tefahhus ve tecessüs ile ânı dahi buldurup mezkûrların ikisini dahi kayd u bend ile ta'yîn olunan bevvâb ve çavuşlara teslîm ve yanlarına Edirne bostancılarından kifâyet mikdârı bostanî koşup rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr etmeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

138

Karlova ve Kızanlık ve civârlarında vâkı' (boşluk) ve (boşluk) kādîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve mütevellî ve evkāf ve havâs zâbitlerine ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Kızanlık kazâsında haydûd eşkıyâsı zuhûr eylediği bundan akdem istimâ' olunmağla husûs-ı mezbûr içün emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan bostanî ustalarından Receb Usta ve bostanî hasekilerinden Mehmed Haseki Kızanlık kazâsına varup emr-i şerîfim kırâ'at olundukda on beş nefer sekbân verilüp mezbûr haydûdları ta'kîb ederek Karlova yaylasına düşürüp eşkıyâ-yı merkūm Karlova kasabasından bir nefer zimmîyi ahz ve dağa götürüp bahâya kesüp lâkin ihzârı fermânım olan Karlova mütevellîsi mübâşir-i mezkûre ve siz Kızanlık kazâsına me'mûrsuz deyu imdâd vermediği i'lâm olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz, kazâmızda haydûd eşkıyâsı yokdur veyahud haydûd eşkıyâsının def'-i mazarratları bize emir olunmadı demeyüp

kazânızın darb u harbe kādir iş erleri ve ittifâkınız ve mezkûrân usta ve haseki mübâşeretleriyle eşkıyâ-yı mezbûreyi tecessüs ve sahîh haberleri alındıkda üzerlerine varup ahz ve mukāteleye tasaddî ederler ise siz dahi mukātele ve bi-eyyi hâlin ele getirip ukûbât-ı meşrû‘adan haklarında lâzım geleni icrâ birle ol etrâf ve havâlîyi bi-avnihî te‘âlâ haydûd eşkıyâsından pâk ve tathîr ve ahâlîsini ve sâ’ir ibadullahı te’mîn ve tatmîn etmekde ziyâde takayyüd ve ihtimâm ve ne vechile sûret bulur ise alâ vukû‘ihî rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm edüp ammâ bu bahâne ile kendi hâllerinde olanların hılâf-ı şer‘-i şerîf ırz ve mâl ve nefislerine ta‘arruzdan ve bir takrîb ile celb-i mâl olunmakdan be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene 1127.

[27]

139

Medîne-i münevvere kâdîsına ve Şeyhü’l-haram-ı Nebevî'ye hüküm ki,

Mehbit-i Cibril-i Emîn ve ârâmgâh-ı seyyidü’l-mürselîn -aleyhi efdalü’s-salâti ve’t-teslîm- olan ravza-i mutahhara-i behişt-âyînde fürûzân olan dört aded şam‘dan hurşîd-i lema‘âtın tahtlarında mevzû‘ olan sofralar murûr-ı eyyâm ve şuhûr ile köhne ve fersûde olup tecdîdleri muktezî ve hücre-i tayyibe-i fâyizetü’l-envârda îkâd olunan kanâdîl-i tâbdâra revgan-ı zeyt vaz‘ı içün yağ bardağı şeklinde üç vukiyye revgan alur vâsi‘u’l-fem ve’l-batn bir aded ibrik lâzım ve suffa-i şerîfe-i ashâb-ı suffaya âvîhte olan perde-i meymenet-iştimâl dahi köhne ve nâ-kâbil-i isti‘mâl olmağla sen ki Şeyhü’l-harâm-ı mûmâ-ileyhsin, tecdîdleri iltimâsıyla i‘lâm ve ol suffa-i lâmi‘atü’l-envârın tecdîdi lâzım gelen perde-i meymenet-şi‘ârı mukaddemâ mahrûsa-i Mısır'da yaptırılagelmeğin bu tarafda tûlen ve kadden hadd ve mikdârı nâ-ma‘lûm olduğundan mahall-i şerîfine münâsib perde bu tarafda yaptırılmak mümkün olmamağla mukaddemâ yaptırıldığı vech üzere tûlen ve kadden zirâ‘ı ne mikdâr ise yine mahrûsa-i Mısır'da yaptırılup Mısır [mîr-i] hâcı ile irsâl olunmak ve zikr olunan iki kıt‘a telâtîn sofralar bu tarafda yaptırılup irsâl kılınmak ve mezkûr sîm ibrik dahi ravza-i mutahhara hazînesinde mevcûd olan on iki aded ayarlık sîmînden bir ikisi ve

kifâyet etmediği hâlde üçü ma‘rifet-i şer‘le vezn ve iltimâs olunduğu üzere yağ bardağı şeklinde bir ibrik yaptırılıp ba‘de’t-tekmîl ol dahi vezn ve dirhemen hadd ve mikdârı ve amelesine lâzım gelen masrafı defter ve hüccet olunup ve ücret-i ameliye ve masrafı ne mikdâr akçeye bâliğ olur ise Surre emîni yedinden verilüp ba‘dehû inşallahü te‘âlâ avdetinde hüccet ve defterin mucibince masrafı Hazîne-i âmire'mden mûmâ-ileyhe edâ olunmak üzere iftihârü’l-ümerâ ve’l-ekâbir rikâb-ı hümâyûnum defterdârı olan Osman -dâme uluvvuhû- arz etmeğin ol âsitân-ı melâik-pâsbânın ni‘met-i hizmetin câna minnet ve sermâye-i sa‘âdet-i dünyâ ve âhiret bilüp ve zikr olunan iki kıt‘a telâtîn safra mûmâ-ileyhin arzı mucibince fermân-ı hümâyûnum üzere Hazîne-i âmire'min etyab-ı emvâlinden yaptırılup hâlâ emîn-i surre nasb u ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâc Hüseyin -zîde mecduhû- vesâtatıyla irsâl ve perde-i mezkûre dahi mahrûsa-i Mısır'ın etyab ve esfâ-yı emvâli olan İrsâliye hazînesinden mukaddemâ Mısır'da yapıldığı minvâl üzere yaptırılup Mısır mîr-i hâcı yediyle irsâl olunmak içün Mısır vâlîsi vezîrim Abdi Paşa'ya hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım şeref-sudûr bulup gönderilmişdir. İmdi siz ki mûmâ-ileyhimâsız, inşallahü te‘âlâ zikr olunan perde ve sofralar karîn-i şeref-vusûl oldukda mürâ‘ât-ı tahâret-i elbise ve siyâb ve kemâl-ı hudû‘ ve hoşnûd ve âdâb ile mevâzi‘-i rahmet-mecâmi‘lerine vaz‘ ve ta‘lîk olunup ve ol lâzım gelen ibrik dahi Hazîne-i âmire-i ravza-i mutahharada mevcûd olan on iki aded ayarlık sîmînin bir ikisinden ve eğer kifâyet etmez ise üçünden ma‘rifet-i şer‘le ba‘de’l-vezn yaptırılup tekmîl olundukdan sonra yine vezn ve dirhem ve masraf ve ücret-i ameliyesin defter ve hüccet ve lâzım gelen masrafı emîn-i mûmâ-ileyh yedinden edâ etdirildikten sonra hüccet ve defteri emîn-i mûmâ-ileyh yediyle cânib-i hümâyûnuma irsâl ve vâkı‘ hâl sıhhat ve hakîkati üzere arz u i‘lâm olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C[Cemâziye’l-âhır] sene [1]127.

140

Medîne-i münevvere kādîsına ve Şeyhü’l-harâm-ı Nebevî'ye hüküm ki,

Cânib-i Mısr-ı Kahire ve Kasîr-i Şamî'den Medîne-i münevvere -şerrefehallahu te‘âlâ ilâ yevmi’l-âhire- ahâlîsine bey‘ içün merâkib-i tüccâr ile Yenbu‘ iskelesine vârid olan gılâl ve hubûbât makūlesinden resm-i gümrük alınagelmiş değil iken birkaç seneden beru ol makūle gılâl ve hubûbâtdan kadîme mugāyir gümrük mütâlebesiyle tüccâr tâifesi rencîde olunmağla tâife-i mezbûre dahi iskele-i mezkûreye gılâl getirmeyüp bu bid‘at-ı seyyi’e Medîne-i münevvere'de kaht u galâya bâ‘is olacağı emr-i mukarrer olmağla sen ki Şeyhü’l-harâm-ı mûmâ-ileyhsin, bid‘at-ı mezkûrenin def‘ u ref‘i içün emr-i şerîfim sudûru iltimâsıyla i‘lâm ve memâlik-i mahrûsetü’l-mesâlikimde gılâl ve hubûbât makūlesinden gümrük alınageldiği tevâtür ile ma‘lûm olmağla cîrân-ı hazret-i rasûl-ı rabbu’l-âlemîn olan ol beled-i huld-âyîn ahâlîsinin vech-i meşrûh üzere kadîme mugāyir gılâl ve hubûbât makūlesinden gümrük ihdâsıyla tazyîk ve tekdîr olunmalarına rızâ-yı hümâyûnum olmamağla iskele-i mezbûreye merâkib-i tüccâr ile vârid olan gılâl ve hubûbâtdan kadîmü’l-eyyâmdan beru resm-i gümrük alınagelmiş değil iken birkaç seneden beru gümrük ihdâs olunmuş ise men‘ u def‘ olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek içün iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim rikâb-ı hümâyûnum cânibi defterdârı olan Osman -dâme uluvvuhû- arz etmeğin mûmâ-ileyhin arzı mucibince men‘u def‘ olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C[Cemâziye’l-âhır] sene [1]127.

141

Mısır vâlîsine hüküm ki,

Hücre-i mutahhara-i Nebeviye -aleyhi efdalü’t-tahiyye- kurbunda olan suffa-i münevvere-i ashâb-ı suffaya âvîhte olan perde-i meymenet-iştimâl murûr-ı eyyâm ve sâl ile köhne ve nâ-kâbil-i isti‘mâl olmağla tecdîdi iltimâsıyla iftihârü’l-havâss ve’l-mukarrabîn hâlâ Şeyhü’l-haram-ı Nebevî olan Beşir Ağa -zîde uluvvuhû- i‘lâm ve perde-i mezkûre Mısr-ı Kahire'de yaptırılagelmekle tûlen ve kadden hadd ve mikdârı bu tarafda ma‘lûm olmamağla mukaddemâ yaptırıldığı minvâl üzere yine Mısır'da yaptırılup Mısır mîr-i hâcı yediyle irsâl olunmak üzere iftihârü’l-ümerâ ve’l-ekâbir rikâb-ı hümâyûnum cânibi defterdârı olan Osman -dâme uluvvuhû- arz etmeğin sen

ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, husûs-ı mezkûru tefahhus edüp mukaddemâ ol makâm-ı sa‘âdet-irtisâma âvîhte olan perdenin tûlen ve kadden hadd ve mikdârını tamâm ma‘lûm etdikten sonra mahrûsa-i Mısır'ın etyab ve esgâ-yı emvâli olan irsâliye hazînesi mâlından mukaddemâ Mısır'da yaptırılan perde misâli bir perde yaptırup inşallahü te‘âlâ Mısır mîr-i hâcı mevsim-i hacc-ı şerîfde ol taraf-ı bâhirü’ş-şerefe müteveccih oldukda mahall-i şerîfine ta‘lîk olunmak içün Şeyhü’l-harâm-ı mûmâ-ileyhe teslîm olunmak üzere mîr-i hâc mûmâ-ileyh ile irsâl eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C[Cemâziye’l-âhır] sene [1]127.

[28]

142

Hâssa bostancıbaşıya ve Karinâbâd ve (boşluk) ve (boşluk) kādîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havâs ve evkāf zâbitleri ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Bundan akdem haydûd eşkıyâsı İstanbul kurbunda vâkı‘ Küçük Nakkaş nâm karyede düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimü’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallahu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû-'nun çiftliğini basup çiftlik kethüdâsını mecrûh ve mâlını gāret etdikden sonra eşkıyâ-yı merkūme Karlı nâm karyeye varup ânda dahi Çorbacıoğlu (boşluk) nâm kimesnenin hânesini basup kızını ve zevcesini ihrâk-ı bi’n-nâr ve emvâl ve erzâkını nehb u gāret ve küllî şekāvet ve ba‘dehû Istaranca ve Mahya dağına ilticâ eyledikleri haber alınmağla sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, tarafından otuz nefer bostanî ile Süleyman Haseki ta‘yîn olundukda eşkıyâ-yı merkūme haber alınup Karinabad cânibine gidüp ol havâlîde şekāvet üzere oldukları i‘lâm olunmağla işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim şeref-sudûr olup gönderilmişdir. İnşallahü te‘âlâ vusûlündne eşkıyâ-yı merkūmenin bulundukları mahalde bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirilmesinde ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesin ve siz ki kādîlar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve havâs ve evkāf zâbitleri ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz, eşkıyâ-yı merkūme taht-ı kazânızda ve etrâf ve havâlîsinde her ne mahalde

bulunurlar ise bostancıbaşı-i mûmâ-ileyh tarafından ta‘yîn olunan haseki ile ittifâk ve ittihâd ve gönül birliği ve taht-ı kazânızda vâkı‘darb u harbe kādir iş erleriyle üzerlerine varup alâ eyyi-hâlin ahz ve ele getirüp ve eğer muhârebe ve mukāteleye tasaddî ederler ise siz dahi mukātele ve vücûd-ı şekāvet-âlûdlarını i‘dâm ve izâle ile şerr u mazarratlarından bilâd ve ibâdı te’mîn ve tatmîn ve hayyen ahz olunanları kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyesin, lâkin şöyleki eşkıyâ-yı merkūme taht-ı kazânazda veyahud civârında oldukları haber alındıkda ta‘yîn olunan haseki ma‘rifetiyle üzerlerine varmakda bir vechile ta‘allül ve tekâsülünüz mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise sonradan özr ve cevâbınız ısgâ olunmayup eşedd-i ukûbât ile mu‘âkab olacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre haseki-i mûmâ-ileyh ile ittifâk ve ittihâd ile eşkıyâ-yı merkūmenin i‘dâm ve izâlelerinde ikdâm ve ihtimâm eyleyüp ammâ bu bahâne ile şekāvetde alâkası olmayup kendi hâllerinde olanların nüfûs ve emvâl ve a‘râzına ta‘arruz ve celb-i mâl olunmakdan ziyâde hazer eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i B [Receb] sene [1]127.

143

Mısır vâlîsine hüküm ki,

Mahrûsa-i Mısr-ı Kahire Darbhânesi'nde kat‘ olunan zencirekli altun darb olunan sikke-i hümâyûnumdan on beş çift sikke aşınup tecdîde muhtâc olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, müceddeden on beş çift sikke irsâl olunmak üzere bundan akdem i‘lâm eyleyüp ve mukaddemâ Mısr-ı Kahire'ye gönderilmek üzere yaptırılup Hazîne-i Beyrut'da mahfûz olan dokuz çift bir tek sikke-i hümâyûn ihrâc ve beş çift bir tek sikke dahi müceddeden yaptırılup min-haysü’l-mecmû‘ on beş çift sikke tekmîl olundukdan sonra Mısır cânibine gönderilmek içün rikâb-ı hümâyûnum tarafına irsâl olunmak üzere Ordu-yı hümâyûnum tarafından düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü’l-âlem hâlâ Âsitâne-i sa‘âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i Kübrâ kāim-i makāmı olan vezîrim el-Hâc Mehmed Paşa -edâmallahu te‘âlâ iclâlehû-'ya hitâben emr-i şerîfim sâdır olup lâkin Hazîne-i âmiremde on beş çift sikke mevcûd bulunmağın vezîr-i müşârun-ileyh ihrâc ve rikâb-ı hümâyûnuma irsâl

etmekle zikr olunan on beş çift sikke-i hümâyûn Mısır'a vusûlünde atîk sikkeler mühürlenüp aded ve ecnâsı defter ve memhûren defteriyle Âsitâne-i sa‘âdetime irsâl ve Hazîne-i âmireme teslîm olunmak üzere Başmuhâsebe'ye kayd olunduğun müş‘ir memhûr kāime verilmekle zikr olunan on beş çift cedîd sikke (boşluk) -zîde mecduhû- ile irsâl olunmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşallahü te‘âlâ zikr olunan on beş çift sikke-i hümâyûn vusûlünde ma‘rifetinle Mısr-ı Kahire'de olan Darbhâne-i âmireme teslîm ve atîk sikkeleri aded ve ecnâsı ile defter ve mühürleyüp Hazîne-i âmiremde hıfz olunmak üzere defteriyle Âsitâne-i sa‘âdetime irsâl eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı C[Cemâziye’l-âhır] sene [1]127.

144

Edirne'de devletlü Vâlide Sultan hazretlerinin hizmet-i şerîfelerine ta‘yîn olunan vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki,

Ber-vech-i mâlikâne İbrâil nâzırı olup sâbıkān bâzargânbaşı olan Hüseyin bundan akdem Edirne'de yeniçeri zâbiti (boşluk) -zîde mecduhû-'nun habsine verilmişdi. Hâlâ mezbûr Hüseyin'in şükât-ı kesîresi zuhûr etmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mezbûr bir tarîkiyle gaybet ve firâr etmemek üzere muhkem habs olunmak içün zâbit-i mûmâ-ileyhe tenbîh ve te’kîd eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene sene [1]127

145

Nevrekop kādîsına ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Ol tarafa azîmet-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnum musammem ve muhakkak olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz, inşallahü te‘âlâ karîben Despot Yaylağı'ndan hareket ve izz u ikbâl ile ol semte sâye-endâz-ı iclâl olduğumda harem-i hümâyûnum nüzûl içün nefs-i Nevrekop'da hâlâ mevcûd olan menâzilde havâlesi olmayup havlu ve süknâ cihetinden evsa‘ ve enseb olan menzili emr-i şerîfim vusûlünde tahliye ve

hâzır u âmâde ve arz u i‘lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene sene 1127.

[29]

146

Konya nâibine ve Konya mütesellimine hüküm ki,

Aksaray kādîsı Mehmed rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Aksaray kazâsı ahâlîsi meclis-i şer‘e varup medîne-i Aksaray'da Bölcek mahallesinde sâkin tekke-nişîn es-Seyyid el-Hâc Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayup muhrik-i fitne ve bâ‘is-i cem‘iyet olup bir mütemevvil kimesne fevt oldukda zevcesine bana seni aldım dedi deyu ve ba‘zı mütemevvil kimesnelerin kızları nâmzed olmak murâd eylese benim oğlumun nâmzedlisidir deyu da‘vâ ve fuzûlî il mesâlihine karışup ve bin yüz yirmi (boşluk) senesinde Seyyid Ahmed nâm kimesneyi odasına da‘vet ve bana nice hizmet etmezsen deyu üç yüz değnek urup bi-gayrı hakkın üç buçuk guruşun alup bunun emsâli zulm ü ta‘addî üzere olduğun ilhâhlarıyla arz etmeğin siz ki mûmâ-ileyhimâsız, mezbûrun keyfiyet-i ahvâlini civâr-ı kazâlarında vukûfu olanlardan bî-garaz müslimînden ma‘rifet-i şer‘le su’âl ve i‘lâm olunduğu üzere ise mezbûru Konya Kal‘ası'nda kal‘a-bend ve hakîkat-i ahvâli rikâb-ı hümâyûnuma i‘lâm eylemen içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127.

147

Mîlân ve civârında vâkı‘ Kurşunlu ve (boşluk) kādîlarına ve Kengiri Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Kengiri sancağı mütesellimi (boşluk) -zîde kadruhû- rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Mîlân kazâsına tâbi‘ Karacalar nâm karye sâkinlerinden mütegallibeden es-Seyyid Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne yine karye-i mezbûrede sâkin hevâsına tâbi‘ Cırık Ali ve Hacı Şabanoğlu Mustafa ve Hacı Yusufoğlu Hasan nâm kimesneler

sâhib-i cem‘iyet olmağla nice eşirrâyı başlarına cem‘ ve mugāyir-i şer‘ olan ağrâz-ı fâsidelerin icrâ içün Kurşunlu kazâsına tâbi‘ Hoşnamlar ve Taşpınar ve Demirli nâm karyelerin mezârları taşların tegallüben ihrâc ve arabalara tahmîl ve karye-i mezbûreye götürüp bilâ-emr-i şerîf ol taşlar ile dört kapulı bir kal‘a binâsına şurû‘ etmeleriyle birkaç def‘a ma‘rifet-i şer‘ ile men‘ murâd olunup tenbîh olundukda memnû‘ ve mütenebbih olmadıkların arz etmeğin siz ki kādîlarsız, husûs-ı mezbûru mübâşir ta‘yîn olunan (boşluk) -zîde kadruhû- ma‘rifetiyle [ve] ma‘rifet-i şer‘le hakk u adl üzere dikkat ve ihtimâm ile tefahhus ve tecessüs ve keyf ve mu‘âyene olunup zikr olunan bina hâne duvarı ve çiftlik makūlesi olmayup fi’l-vâkı‘ mezbûr vech-i meşrûh üzere bilâ-emr-i şerîf kal‘a bina eyledikleri zâhir ve nümâyân olur ise mezbûrlar ahz ve kal‘a-i mezburede muhkem habs ve kal‘a-bend olundukdan sonra vâkı‘ hâli sıhhati ve hakîkati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm ve ba‘dehû vech-i meşrûh üzere binâ olunan kal‘anın hedmiiçün emr-i şerîf sâdır olmadıkça hedm olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127.

148

Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından olup Despot Yaylağı'ndan Siroz'a varınca yolların tathîr ve tevsî‘ine mübâşir ta‘yîn olunan Mehmed -dâme mecduhû-'ya ve bostanî ustalarından (boşluk) Usta -zîde kadruhû-'ya hüküm ki,

Zikr olunan yolların tathîr ve tevsî‘ine emr-i şerîfimle me’mûr olanlardan ba‘zıları me’mûr oldukları hizmeti edâda ba‘zı a‘zâr îrâdı ile emr-i şerîfime adem-i itâ‘at ve ba‘zıları dahi vech-i meşrûh üzere me’mûr olan re‘âyânın emr-i şerîfim mucibince hizmet-i me’mûreleri edâsına mümâna‘at üzere oldukları ihbâr olunmağla sen ki usta-i mûmâ-ileyhsin, minvâl-i meşrûh üzere emr-i şerîfimle yolların tathîrine me’mûr olanlardan me’mûr oldukları hizmetden ibâ ve imtinâ‘ edenleri ve me’mûr olanların edâ-yı hizmetine mümâna‘at edenleri kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ile ahz ve mahbûsen rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp ammâ bu husûs celb-i mâla vesîle ve emr-i şerîfime itâ‘at üzere olanlar rencîde olunmakdan be-gāyet ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127.

149

İnoz Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Edirne'de sâkin uncu ve etmekçi tâifesinden Seyyid Mustafa nâm kimesne rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâl ve adam gönderüp mezbûr dakîkve etmek husûsunda mümkün olduğu mertebe ibâdullaha bulunup sa‘y üzere iken yine uncu ve etmekçi tâifesinden ba‘zı ashâb-ı ağrâzın hılâf-ı inhâlarıyla İnoz Kal‘ası'nda emr-i şerîfimle kal‘a-bend olunup ehl ü iyâlinin ahvâli mükedder olduğunu fîmâ-ba‘d tâife-i merkūmenin türlü umûruna karışmamak üzere merhameten ıtlâk olunmak bâbında inâyet ricâ etmeğin fîmâ-ba‘d kendi hâlinde olmak üzere ıtlâkı içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene [1]127.

150

Hâssa bostancıbaşıya ve bostanî ustalarından Bozcaada Kal‘ası'nda mahbûs olan Bıyıklı Ali ve sâbıkān dolab halîfesi teberdâr Osman'dan matlûb olan mâl-ı mîrî tahsîline emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunan Ahmed Usta'ya ve Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Mezbûrân Bıyıklı Ali ve Teberdâr Osman kendilerden matlûb olan mîrî mâl içün İstanbul'da edâ etmek üzere yirmişer kîse akçe vermeğe ta‘ahhüdleri hüccet-i şer‘iyye olunmağla ol hüccet-i şer‘iyye rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve vâkı‘ hâl i‘lâm olunmağın sen ki dizdâr-ı mezkûrsun, emr-i şerîfim vusûlünde mezbûrları usta-i mûmâ-ileyhe teslîm ve sen ki usta-i mûmâ-ileyhsin, merkūmân Ali ve Osman'ı mahbûsen Âsitâne-i sa‘âdetime getirüp müte‘ahhid oldukları kırk kîse akçe tahsîl olunmak içün bostancabaşı-i mûmâ-ileyhe teslîm ve sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, mezbûrları muhkem habs eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene [1]127.

151

Drama ve Üsküb kādîlarına hüküm ki,

Drama müftîsi olan Mustafa nâm kimesne bu sene-i mübârekede hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla sefer-i zafer-eserime me'mûr olan Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden düşman-ı dîn ile mukâbele ve mukātele vâkı' olmazdan mukaddem livâ-i resûlullahı terk ve firâr edenlerden yirmi dokuz bölüğün (boşluk) ve seksen iki cemâ'atin (boşluk) Drama'da ahz ve sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mucibince zâbitleri ma'rifetiyle şer'le cezâları tertîbine mâni' olduğu i'lâm olunmağla sen ki Drama kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim vusûlünde müfti-yi mezbûru bilâ-tevakkuf Üsküb'e nefy u iclâ edüp ve sen ki Üsküb kādîsısın, Üsküb'de ikāmet etdirüp emr-i şerîfim sâdır olmadıkça sebîlin tahliye eylememen bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâil-i Ş [Şa'bân] sene 1127.

[30]

152

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Bundan akdem Bozcaada Kal'ası'nda emr-i şerîfimle habs ve kal'a-bend olunan Bıyıklı Ali ve sâbıkān dolab halîfesi Teberdâr Osman'dan matlûb olan mâl-ı mîrî tahsîli içün bostanî ustalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Usta -zîde kadruhû- mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdu. Mezbûrân Ali ve Osman İstanbul'da edâ etmek üzere cânib-i mîrîye yirmişer kîse akçe vermeğe ta'ahhüd eyledikleri hüccet-i şer'iyye olunup ve ol hüccet rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve vâkı' hâl i'lâm olunmağla mezbûrlar usta-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle mahbûsen Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr ve hâssa bostancıbaşı habsine verilmek içün emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşallahü te'âlâ usta-i mûmâ-ileyh mezbûrân Ali ve Osman'ı Âsitâne-i sa'âdetime getirüp bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhe teslîm ve habs olunduklarında hüccet-i şer'iyye mucibince müte'ahhid oldukları yirmişer kîse akçeden kırk kîse akçeyi mezbûrlardan on güne dek tahsîl ve Ordu-yı hümâyûnuma

irsâl ve vâkı‘ hâli arz u i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene [1]127.

153

Selanik ve Yenişehir mollalarına ve Edirne bostancıbaşısına ve Siroz ve havâlîlerinden Selanik'e varınca vâkı‘ olan kādîlara ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve havâs ve evkāf zâbitleri ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

İşbu sene-i mübâreke-i amîmetü’l-meymenede sefer-i hümâyûnuma gelen piyâde askerden altı yedi bin mikdârı eşhâs Gerdos Boğazı'ndan geri firâr ve İzdin ve Livadiye üzerlerinden Yenişehir ve Selanik taraflarına perîşân ve esnâ-yı râhda ahâlî-i memlekete îsâl-i mukarrere eyledikleri ihbâr olunmağla Gerdos Boğazı'ndan İzdin kazâsı nihâyetine gelince ol makūle firârileri teftîş ve tefahhus ile ahz u habs ve ba‘zılarının hareket-i fazîhaları mukâbelesinde cezâları tertîb olunmak içün Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocağı tarafından Küçük Çavuş (boşluk) -zîde kadruhû- ile emekdârlardan Ahmed -zîde kadruhû- kifâyet mikdârı adamlar ile Ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle müfettiş ta‘yîn ve el-hamdü lillahi’l-meliki’l-mennân Mora cezîresinde vâkı‘ Gerdos ve Anapolu kal‘alarının feth u teshîri ve eydi-i küffâr-ı dalâlet-şi‘ârdan nez‘ u tahlîsleri müyesser ve yerde ve bahrde olan asâkir-i İslâm-ı nusret-fercâm mansûr ve muzaffer olmağla bu makūle firârilerin teftîş olunmaları, geri Ordu-yı hümâyûnuma avdet etdirilmek içünolmayup ancak ibâdullahı himâyet u siyânet içün olup ve zikr olunan firâriler Yenişehir ve Selanik ve Siroz havâlîlerine perâkende ve ibâd ve bilâda îsâl-ı hasâret eylemeleri agleb-i ihtimâl olduğu düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimü’l-ümem vezîr-i a‘zamım ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallahu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- tarafından arz ve telhîs olunmağla sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, Edirne bostancılarından kifâyet mikdârı bostancılar ile mukdim ve kâr-güzâr ustalar ta‘yîn ve hâlâ rikâb-ı müstetâb-ı husrevânem hizmetinde olan yeniçeri

ve sipâh ve sâ'ir ocaklardan dahi yanlarına ta'yîn olunan çavuşlar ile ol makūle sefer-i hümâyûnuma gitmişler iken asâkir-i zafer-eserimden geri firâr eden bed-kirdârların dirlikde alâkaları olsun ve gerek olmasın zikr olunan kazâlarda kasabât ve kurâyı teftîş ve tefahhus ile bi-eyyi-hâlin ahz ve muhkem habs ve kal'a-bend eyleyüp ism ü resmleri ve vilâyet ve şöhret ve şi'ârları ve dirlikde alâkası olanların mutasarrıf oldukları dirlikleriyle ma'rifet-i şer'le tahrîr ve rikâb-ı hümâyûnuma defteriyle sıhhati üzere arz u i'lâm eyleyesin ve siz ki kādîlar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve zâbitler ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz, zikr olunan firârilerin vech-i meşrûh üzere ahz u habslerinde siz dahi ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz, şöyleki husûs-ı mezbûrda her kangınızın adem-i takayyüd ve ihtimâm ve müsâmahası mesmû'-ı hümâyûnum olur ise eşedd-i ukûbât ile mu'âhaz ve mu'âkab olacağın emr-i mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre mezbûrların bulundukları mahalde fermân-ı hümâyûnum üzere ahz u habslerinde ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene [1]127.

154

Bir sûreti dahi Edirne bostancıbaşına ve Siroz'a ve Siroz'dan Gelibolu'ya varınca vâkı' olan kādîlara ve Gelibolu'da yeniçeri zâbiti Haseki (boşluk) -zîde mecduhû-'ya ve Gelibolu İskelesi emînine ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve havâs ve evkāf zâbitlerine ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine yazılmışdır.

155

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına ve İstanbul kādîsına ve Hâssa bostancıbaşıya hüküm ki,

İstanbul ve Galata ve Tersâne-i âmirem zindânlarında ve sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, hasbinde olan mahbûslar gerek medyûn ve gerek töhmet ile müttehem ve

mücrimdir, ism ü resmleri ve töhmet ve deynleri ve habsleri târîhleriyle her bir sicn ve mahbesde olanlar başka başka ale'l-esâmî sıhhati üzere defter ve defterleri rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve arz u i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene [1]127.

156

Bir sûreti Edirne'de vâkı' [Vâlide] Sultan -dâmet ismetuhâ-'nın hizmet-i şerîfelerine me'mûr vezîr Osman Paşa'ya ve Edirne kâdîsına ve Edirne Zindânı'nda ve Edirne bostancıbaşısı vekîli hasbinde olan mahbûslar içündir.

157

Rikâb-ı hümâyûndan Siroz üzerinden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kuzât efendilere ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve a'yân-ı vilâyetin iş erlerine hitâben hüküm ki,

Harem-i hümâyûn hüddâmından bir ceste Edirne'de vâkı' Saray-ı hümâyûna irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise yanına müstevfâ kılağuzlar ve müstevfâ âdemler koşup emîn u sâlim birbirinize irsâl ve îsâl ve emn u sâlim îsâl eylediğinize mezbûrun yedinden memhûr temessük alup ihmâl ve müsâmaha ile yollarda bir türlü zarar tertîbinden be-gāyet ihtirâz edüp ammâ bu bahâne ile fukarâya ta'addî ve tecâvüzden ziyâde hazer eyleyesiz deyu yazılmışdır.

Fî 29 B [Receb] sene [1]127.

158

Fîmâ-ba'd kendi hâlinde olmak üzere ıtlâkı içün emir yazılmışdır. Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene [1]128.

Âsitâne kāim-i makāmına ve Magosa Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

İstanbul'da Rum patriği olan Kozma nâm patrik rikâb-ı hümâyûnuma mühürlü arzuhâl gönderüp hâlâ İstanbul'da sâkin Kirkos nâm keşiş dâima sû’-i hâl üzere olup her vakitde zarar u fesâddan hâlî olmadığından bundan akdem ıslâh-ı nefs içün küreğe vaz‘ olunup bir nice müddetden sonra bir tarîk ile ıtlâk ve hâlâ bu kendi hâlinde olmayup şirret ve tezvîrât üzere olup kemâ fi’l-evvel fukarâya zulm u ta‘addîsinin nihâyeti olmamağla mesfûr ıslâh-ı nefs içün Kıbrıs cezîresinde vâkı‘ Magosa Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere mesfûr nefy ve kal‘a[-bend] olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[31]

159

Hâlâ Selanik cizyedârı olan La‘li (boşluk) -zîde mecduhû-'ya hüküm ki,

Rumeli kazâsından Karaferyeli Latinoğlu Mehmed nâm kādînın bu tarafda şâkîleri zuhûr etmekle rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı fermânım oldukda kādî-i mezbûr firâr ve sen ki cizyedâr-ı mezkûrsun, senin yanına varup hâlâ yanında ihtifâ üzere olduğu yakînen haber alınmağla işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdâr ve husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta‘yîn olunan (boşluk) -zîde kadruhû- ile irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te‘âlâ vusûlünde mezkûr Latinoğlu Mehmed'i mübâşir-i mezkûra teslîm ve rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eyleyüp bu tarafa gelmedi deyu veyahud gelmişdi ancak yine gitdi deyu bahâne ve âhar vechile a‘zâr îrâdından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

160

Rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûndan Siroz üzerinden Edirne'ye varınca vâkı‘ olan kuzât efendiler ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîlleri ve a‘yân-ı vilâyetin iş erlerine hüküm ki,

Hâlâ Enderun-ı hümâyûn ağalarının üç araba yük eşyâları Siroz üzerinden Edirne'de vâkı‘ Saray-ı âmire'ye irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanına kılağuzlar ve müsellem müstevfâ âdemler koşup emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve îsâl edüp bu bâbda ihmâl ve taksîrden tevakkî ve bu bahâne ile fukarâdan bir akçe almakdan ihtirâz eyleyesin deyu yazılmışdır.

Fî evâil-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

161

Drama nâibine ve Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp bundan akdem Drama kazâsında mübâya‘a ve Kavala İskelesi'ne iki def‘ada nakli fermân olunan atîk ve cedîd zehâyir ile Pravişte Kârhânesi'nin kömür karyeleri husûsu içün iki def‘a emr-i şerîfim vârid olmuş iken Drama kazâsına tâbi‘ Berceste nâm karye sâkinlerinden el-Hâc Hasan nâm kimesnenin muhâlefeti ve adem-i itâ‘atinden nâşî mazmûn-ı münîfleri icrâ olunup ve hâlâ Nevrekop menzili içün mübâya‘ası fermân olunan zahîrenin dahi ta‘tîline bâ‘is ve bâdî olmağla mezbûr Hacı Hasan ve refîklerinden on beş mikdârı kimesnelerin vech-i meşrûh üzere adem-i itâ‘atları bundan akdem Kavala'da zahîre mübâya‘acısının iltimâsına binâ’en arz u i‘lâm dahi olunup ve bu makūle emr-i şerîfimle vârid olan zehâyir husûsunun tevzî‘i içün mezbûr Hacı Hasan da‘vet-i şer‘ olundukda mahkemeye ve tevzî‘e gelmemekle re‘âyâ tâifesi dahi Hacı Hasan mahkemeye ve tevzî‘e varmadı deyu bir ferdi gelmeyüp ve Çir nâhiyesi re‘âyâsı kendiye tâbi‘ olup merkūm Hacı Hasan re’îs-i cem‘iyet ve dâima Çir tarafında bulunup vârid olan evâmir-i aliyyenin ta‘tîline ve adem-i tenfîzine bâ‘is ve bâdî olduğun bi’l-iltimâs arz eylediğin ecilden karye-i mezbûre sâkinlerinden merkūm Hacı Hasan ve Topuzoğlu Mehmed nâm kimesneler

re’îs-i cem‘iyet olmalarıyla itâ‘at-ı emr-i şerîfim etmeyüp bundan akdem Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum tarafından iki def‘a vârid olan emr-i şerîfime adem-i itâ‘atlerinden nâşî mazmûnları tenfîz ve icrâ olunmayup ve şer‘-i şerîfi istihkâr ve hükkâm-ı şer‘ bizim aramızda oldukça biz âsûde olamazız deyu nâiblerini aralarından ihrâc eyleyüp sâhib-i fesâd oldukları i‘lâm olunmağla mezbûrlar Bozcaada Kal‘ası'nda kal‘a-bend ve ıtlâkları içün bir takrîb ile emr-i şerîfim dahi sâdır olur ise ahvâlleri arz ve tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ıB [Receb] sene [1]127.

162

Rakka beylerbeyisi Seyyid Ahmed -dâme ikbâluhû-'ya ve Ruha kâdîsına hüküm ki,

Kat‘-ı tarîk ve gāret-i emvâl ile bilâd ve ibâda îsâl-i mazarrat üzere olan Lek Hasan Bölükbaşı dimekle ma‘rûf şâkî başına yüzden ziyâde levendât eşkıyâsını cem‘ ve Ayntab kazâsı kurâsı ahâlîlerine zulm ü ta‘addî ve celb-i mâl eylediklerinden sonra âdet-i müstemirresi üzere katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl içün Eruh tarafına gitmek sadedinde iken sen ki mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhsin, şakî-i mezbûra tarafından re’y verilüp bayrakları açtırılup Ruha'ya vusûlünde mezbûr Lek Hasan bölükbaşı ve (boşluk) ahz ve kal‘aya vaz‘ olundukları tarafından kāimen ile i‘lâm olunmağla sen ki mîr-imîrân-ı mûmâ-ileyhsin, derûn-ı kāimede isimleri mezkûr olan eşkıyânın üzerlerine sübût bulan mevâd sicil ve hüccet olundukdan sonra şer‘an haklarında lâzım gelen cezâları tertîb olundukdan sonra sûret-i sicilleriyle vâkı‘ hâl rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

163

Âsitâne-i sa‘âdetim kāim-i makāmına ve Hâssa bostancıbaşıya hüküm ki,

Harem-i hümâyûnum ağalarından Ali Ağa bundan akdem sirka eylediği elmas yüzüğü Saray-ı atîk bevvâblarından şekāvetde mahrem ve refîki olan Çolak Ali nâm bevvâba verdiği yakînen haber alınmağla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve Dergâh-ı mu‘allâm bevvâblarından bevvâb ile irsâl olunmuşdur. İnşallahü te‘âlâ vusûlünde sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mezbûr bevvâb Çolak Ali'yi ahz ve bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhe teslîm eyleyesin ve sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, mezkûr Çolak Ali'yi muhkem habs ve zikr olunan yüzüğü mezbûr Çolak Ali tav‘an ikrâr ve izhâr eylediği hâlde zecren bi-eyyi-hâlin tahsîl ve zuhûra getirüp keyfiyeti vukû‘u ve sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[32]

164

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Pâye-i serîr-i devlet-i aliyye ve dâr-ı melik-i saltanat-ı seniyyem olan mahrûsa-i Kostantıniyye -sânehallahu te‘âlâ ani’l-âfât ve’l-beliyye- a‘zam-ı sevâdd-ı vildân ve evsa‘-ı bilâd-ı cihân olmağla sâ’ir bilâda kıyâs olunmadığından mâ‘adâ medâr-ı devlet-i aliyye ve humâ-yı himâyet-i seniyyem olmağla herkes zîr-i sâye-i adâletimde tâb-ı mezâlim-i düşmandan me’mûn ve mahmî olmak içün mahrûsa-i mezkûrda tavattun ve ikāmete rağbetinden nâşî kesret-i sükkânından ekser mahallâtının dûr ve ebniyesi birbirine muttasıl ve mülâsık ve ekser buyûtu ahşâbdan ve revgan-ı neft ile mutallâ ve musanna‘ olmağın ednâ mülâbese-i nârdan ihtirâka müsta‘id ve iyâzen billâhi te‘âlâ bir mahalline nâr isâbetiyle muhterik oldukda iltisâk ve ittisâli sebebiyle birbirinden muhterik olarak ihrâk-ı azîme bâ‘is ve itfâsı müyesser oluncaya değin nice fukarâ ve aceze ve mesâkînin buyût ve menâzili dahi yanup beliyye-i azîmeye sebeb ve bu esnâda ba‘zı harâmzâde ve habîsü’n-nefs dahi iğtinâm-ı fırsat ile nice kimselerin emvâl ve eşyâsın nehb u istilâya cesâret etmekle ol südde-i memâlik-i mahrûsam olan dâru’n-nasr ve’l-meymenetin bi-inâyetillahi te‘âlâ âteş-i nârdan ve vech-i meşrûh üzere hayf ve gadrden hıfz u hirâseti ehemm-i mehâmm-ı devlet-i

aliyye ve akdem-i umûr-ı saltanat-ı seniyyemden olup ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, husûs-ı mezkûr senin uhde-i ihtimâmına lâzım gelen umûrdan iken adem-i takayyüdünden nâşî ba‘zı erâzil ve ehl-i fesâd garaz-ı fâsidelerini icrâ içün kundak ta‘bîr olunur âlet ile ba‘zı mahallere ateş ilkâ ve ihrâka bâ‘is oldukları ihbâr ve inbâ olunmağla işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdâr (boşluk) irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te‘âlâ vusûlünde ziyâde tabassur ve teyakkuz ile husûs-ı mezbûrda takayyüd ve tefahhus ve tecessüs ile ol makūle fesâd ve şekāveti mürtekib olan melâ‘îni bi-eyyi-hâlin ele getirüp katl ile müstehak oldukları cezâları tertîb eyledikden sonra vâkı‘ hâli sıhhati üzere rikâb-ı müstetâbıma arz u i‘lâm ve fîmâ-ba‘d husûs-ı mezbûrda ve sâ’ir uhde-i ihtimâmına müretteb olan umûr ve husûslarda kemâl-ı teyakkuz ve intibâh üzere kıyâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

165

Mahalline gitmeyüp tebdîl olunmuşdur.

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline ve Tersâne-i âmire emînine hüküm ki,

Donanma-yı hümâyûnum Devlet-i aliyyemin a‘zam izzet ve inâdı ve bâ-husûs hâlâ nakz-ı ahd edüp düşman-ı dîn u devlet-i aliyyem olan Venedik melâ‘îni derya düşmanı olup bi’l-cümle mâlik olduğu kudret ve kuvveti donanma-yı menhûsuna masrûf olmağla bi-inâyetillahi te‘âlâ donanma-yı hümâyûnum sefîneleri sene-i âtiyede bu sene-i meymenede ihrâc olunduğundan ezyed ve ekser ve levâzım ve mühimmâtı dahi ekmel ve evfer olduğu hâlde otuz kırk gün mukaddem ihrâc olunmak üzere takayyüd ve ihtimâm olunmak akdem-i umûr-ı dîn u Devlet-i aliyye ve elzem-i levâzım-ı saltanat-ı seniyemden iken sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve siz ki defterdâr vekîli ve Tersâne-i âmirem emîni mûmâ-ileyhimâsız, işbu sene-i mübârekede inşâsı fermânım olan sefîneler inşâ ve tekmîl olundu mu, ve donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik olan âlât ve mühimmât ve sâ’ir levâzımdan ne mikdârı tedârik ve tekmîl olundu, ol tarafdan hareket-i hümâyûnum vukû‘undan bu ana

gelince rikâb-ı müstetâbıma aslâ donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik bir husûs arz u i‘lâm olunmamağla bu emr-i lâzımü’l-ihtimâmda tekâsül ve gafletiniz nümâyân olup müstehıkk-ı ikâb ve itâb olmuşsuzdur. İmdi sizi rakîde-i gafletden îkâz ve tenbîh içün işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İnşallahü te‘âlâ vâsıl olduğu gibi husûs-ı mezbûrda kat‘â bir türlü ihmâl ve tekâsüle cevâz göstermeyüp bi-temşiyetillahi te‘âlâ sene-i âtiyede donanma-yı hümâyûnun bu seneden otuz kırk gün mukaddem çıkmak üzere bu yaz inşâsı fermânım olan sefîneleri hulûl-ı vakt-i şitâdan mukaddem inşâ ve tekmîl ve donanma-yı hümâyûnumun mühimmât-ı seferiyesinden olan komenti? ve hâlât ve paraçollarını ve lâzım gelen telleri ve demir ve seren direği ve yelken ve zift ve katran ve yağ ve sâ’ir levâzım ve mühimmâtı bir kat ziyâde olmak üzere ve mikdâr-ı kifâyetinden ziyâde lâzım gelen peksimedi dahi şimdiden tabh ve’l-hâsıl donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik gerek inşâsı fermânım olan sefâyin ve gerek âlât ve levâzım ve peksimed ve mühimmât-ı sâ’ireden nakîr ve kıtmir bir nesnesi kusûr kalmamak üzere rûz-ı Kasım'a değin tekmîl ve cümlesini Tersâne-i âmiremde hâzır ve müheyyâ eylemekde dikkat-i tâm ve ikdâm ve ihtimâm eyleyesin, şöyleki bu emr-i vâcibü’l-ihtimâmda bir gûne tehâvün ve taksîriniz sebebiyle donanma-yı hümâyûnuman bi’l-cümle levâzım ve mühimmâtı fermân-ı hümâyûnun mucibince bu seneden bir kat ziyâde olmak üzere bi’t-tamâm ve’l-kemâl bu yaz hitâmında vakt-i şitâdan evvel itmâm ve ikmâl olunup donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik bir şeyini hakîr kusûr kılacak olur ise asla bir türlü özr ve cevâbınız ısgâ olunmayup eşedd-i ikâb ile mu’âhaz ve mu‘âkab olacağınızı emr-i mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre bu husûsda dâmen-der-meyân-ı ikdâm ve teşmîr-i sâ‘id-i ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

166

Abdulvehhaboğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah Kavala Kal‘ası'nda kal‘a-bend ve İbrikdaroğlu Mehmed'in dahi mîrîye deyni olmağla Edirne'de bostancıbaşı vekîlinde habs olunmak üzere tebdîl olunmuşdur.

Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Nevrekop sâkinlerinden Vehhaboğlu Mehmed ve İbrikdaroğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayup fukarâya hılâf-ı şer‘-i şerîf zulm ü ta‘addîleri zâhir olmağla imdi mezbûrları Bozcaada Kal‘ası'na vaz‘ ve habs edüp ıtlâkları içün fermân vârid olur ise tekrâr arz etmedikçe ıtlâk olunmamak içün fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene [1]127.

167

Mezbûr Şeyhoğlu Abdullah'ın ıtlâkı içün emr-i şerîf tahrîr olunmuşdur. Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

Mezkûr Mehmed dahi ıtlâk olunmuşdur. Fî evâhır-ı M [Muharrem] sene [1]128.

Kavala Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Nevrekop sâkinlerinden Abdulvehhaboğlu Mehmed ve Şeyhoğlu Abdullah'ın fukarâya zulm ü ta‘addîleri olduğu ihbâr olunmağla te’dîbleri lâzım gelmeğin kayd u bend ile habs olunup ancak taşra dahi çıkmamak üzere Kavala Kal‘ası'nda kal‘a-bend olunmaları içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene [1]127.

168

Edirne bostancıbaşı vekîline hüküm ki,

Nevrekop sâkinlerinden İbrikdaroğlu Mehmed'in fukarâya zulm ü ta‘addîsi olmağla ahz u habs olunup lâkin mezbûrun mîrîye deyni olmağla sen ki bostancıbaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, mezbûr Mehmed mahbûsen ol tarafa irsâl olunmağla vusûlünde mezkûru habs edüp emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene [1]127.

[33]

169

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Bi-mennihillahi te‘âlâ Mora ceziresinde vâkı‘ Anapolu Kal‘ası'nın feth u teshîri ve eydi-i küffâr-ı delâlet-şi‘ârdan nez‘ u tahlîsi müyesser olup içünden çıkan Venedikli keferesinin cumhurzâde ve belli başlılarından (boşluk) nefer melâ‘în giriftâr-dil kayd u esr ve Ordu-yı hümâyûnum tarafından üzerlerine ta‘yîn olunan Hâssa silahşorlarımdan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân (boşluk) -zîde mecduhû- ve Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve sipâh ocakları tarafından ta‘yîn olunan adamlar ile gelmek üzere olmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim vusûlünde mesfûrları vaz‘ u habs içün halâs ve firâr ihtimâlinden masûn Yedikule'de bir tarafa delik ve deşiği olmayup mahfûz ve muhkem ve münâsib mahallim neresi ise bi’n-nefs kendin varup mu‘âyene ve mesfûrlar ol tarafa varıncaya değin meremmet iktizâ eder ise gereği gibi meremmet ve muhkem yaptırup dört duvarlarına metânet ve istihkâm verüp ve hâzır ve âmâde eyleyüp inşallahü te‘âlâ mesfûrlar üzerlerine ta‘yîn olunan müvekkilleriyle ol tarafa vusûllerinde mahbes-i mezbûrda muhkem habs ve üzerlerine olan bekçi ve nigehbânlarına kemâl-ı basîret ve intibâh üzere mesfûrları bekledüp bir tarîk ile halâs ve firârlarından gāyetü'l-gāye ihtirâz eylemeleri bâbında muhkem tenbîh ve te’kîd-i ekîd ve vech-i meşrûh üzere vusûl ve fermân-ı hümâyûnum mucibince Yedikule'de vaz‘-ı mahbes olundukların ve adedlerin sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm etmen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

170

Edirne bostancıbaşısına ve Karaferye kādîsına ve voyvodasına ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Rumeli kuzâtından Karaferyeli Latinzâde (boşluk) nâm kādînın şükât-ı kesîresi zuhûr etmekle rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr içün bundan akdem emr-i şerîfim sâdır oldukda kâdî-i mezbûr firâr edüp hâlâ Karaferye'de olduğu yakînen haber alınmağla sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, bostanî ustalarından bir mukdim usta ta‘yîn ve siz ki

kādî ve voyvoda ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz, ta‘yîn olunan usta ma‘rifetiyle kâdî-i mezkûr Latinzâde'yi her ne mahalde ise bi-eyyi-hâlin ahz ve kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp gaybet ve firarından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz, şöyle ki gayb ve ihtifâ eyleyüp ele girmeyecek olur ise iğmâz ve emr-i şerîfime adem-i imtisâlinize haml olunup her biriniz eşedd-i ukûbât ile mu’âhaz ve mu‘âkab olacağınız emr-i muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre bu husûsda basîret üzere takayyüd ve eğer ihtifâ dahi etmiş ise buldurması lâzım gelenlere buldurdup bi-eyyi-hâlin ahz ve kayd u bend ile rikâb-ı kâmyâb-ı husrevâneme ihzârda her biriniz ziyâde dikkat ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene [1]127.

171

Âsitâne-i sa‘âdetim kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline ve Tersâne-i âmirem emînine hüküm ki,

Donanma-yı hümâyûnum Devlet-i aliyyemin me‘âzım-ı izz u itârı olmağla Tersâne-i âmirem umûru ekser ve evfer-i umûr-ı Devlet-i aliyyemden olup ve bâ-husûs hâlâ nakz-ı ahd edüp düşman-ı dîn u devlet-i aliyyem olan Venedik melâ‘îni adüvvi-i bahrî olup bi’l-cümle makdûru donanma-yı menhûsuna masrûf ve mahsûr olmağla bi-inâyetillahi te‘âlâ sene-i âtiyede Donanma-yı hümâyûnum bu sene-i meymenetden ekser ve evfer ve levâzım ve mühimmâtı etemm ve ekser olduğu hâlde otuz kırk gün mukaddem ihrâc olunmak üzere takayüd ve ihtimâm lâzım iken Âsitâne-i sa‘âdetim tarafından hareket-i hümâyûnum vukû‘undan bu ana gelince rikâb-ı müstetâbıma Tersâne-i âmirem umûruna müte‘allik bir husûs arz u i‘lâm olunmamağla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi inşallahü te‘âlâ vusûlünde sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve siz ki mûmâ-ileyhimâsız, düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzimü’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekrem Ali Paşa - edâmallahu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- sefer-i hümâyûnuma azîmet etmezden mukaddem Donanma-yı hümâyûnumun tertîb-i mühimmât ve tekmîl-i levâzım ve tetimmâtı içün ne vechile tevcîh ve ba‘dehû Ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i

şerîfimle ne gûne tenbîh ve te'kîd eyledin ise ol minvâl üzere hareket ve'l-hâsıl vezîr-i a'zam-ı müşârun-ileyhin tevcîh ve tenbîhi üzere itmâm ve ikmâlinde ziyâde basîret üzere takayyüd ve ihtimâm eyleyüp ve hâlâ Donanma-yı hümâyûnum mühimmâtından ne tekmîl olundu ve işde siz sıhhati ve hakîkati üzere rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı hüsrevâneme arz u i'lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurudum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa'bân] sene 1127.

172

Bostanî hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû-'ya ve Kilidü'l-bahr Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Kıdvetü'l-havâss ve'l-mukarrabîn Harem-i hümâyûnum ağalarından Beşir Ağa -zîde uluvvuhû- alîl olup hizmete iktidârı olmamağla varup mahrûsa-i Mısır'da ikāmet etmek üzere izn-i hümâyûnum erzân kılınmağla sen ki haseki-i mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim vusûlünde mûmâ-ileyh Beşir Ağa'yı bu tarafdan alup Edirne'ye götürüp ânda olan deynleri ile ibrâlaştırup mûmâ-ileyhde kimesnenin alacağı kalmadıkdan sonra mûmâ-ileyh Beşir Ağa'yı eşyâsıyla ma'an Boğazhisarı'na götürüp mahrûsa-i Mısır'a irsâl eylemek üzere dizdâr-ı merkūma teslîm eyleyesiz ve sen ki dizdâr-ı merkūmsun, mûmâ-ileyh Beşir Ağa'yı ol tarafda aslâ eğlendirmeyüp Mısır'a gider bir emîn sefîneye eşyâsıyla ma'an vaz' ve bir gûn evvel Mısır tarafına irsâl eyleyüp hılâfından ve avk u te'hîrden be-gāyet ihtirâz etmen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa'bân] sene 1127.

173

Mezbûrun sebîli tahliye olunmak üzere emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhır-i N [Ramazan] Sene [11]27.

Edirne monlâsına ve Yanbolu kādîsına hüküm ki,

Edirne'de sâkin Yahudi tâifesi rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâl gönderüp yine Edirne'de sâkin Yahudi tâifesinden Hahambaşı yazıcısı olan Alizer nâm Yahudi şerîr ve gammâz olup tâife-i mezbûreye iftirâ ve gamz ile birbirine düşürüp ve rüşvetlerin alup ta‘addî üzere olmağla bundan akdem mesfûr Hahambaşı'nın yanına varmayup kendi hâlinde olup kimesneye zulm ü ta‘addî etmemek üzere emr-i şerîfim verilüp ve şer‘an tenbîh olunmuş iken yine kendi hâlinde olmayup âdet-i müstemirresi üzere fukarâyı rencîde eylediğin mezbûr diyâr-ı âhara nefy ve iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecilden mesfûr Yanbolu'ya nefy ü iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[34]

174

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Bi-inâyetillahi te‘âlâ bundan akdem Mora cezîresinde vâkı‘ feth u teshîri müyesser olan Anapolu Kal‘ası'ndan ahz ve esir olunan cenaral ve cenaralzâde ve cumhurzâde ve Saltat cenarallerinden on nefer belli başlı melâ‘îni muhkem habs içün Yedikule'de bir delik ve deşiği olmayup mahfûz ve bir tarîk ile hurûc ve firâr ihtimâli olmayan metîn ve emîn mahalli neresi ise kendin bi’n-nefs varup mu‘âyene ve müşâhade ve ta‘mîr ve termîm iktizâ eder ise dahi muhkem ta‘mîr ve termîm ve dört duvarlarına metânet ve istihkâm verüp inşallahü te‘âlâ üzerlerine ta‘yîn olunan müvekkilleriyle ol tarafa vardıklarında vaz‘ ve muhkem habs etmen içün mukaddemâ sana emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuşdu. Hâlâ zikr olunan on nefer kefere Ordu-yı hümâyûnumda bulunmağla düstûr-i ekrem müşîr-i efham nizâmu’l-âlem nâzım-ı menâzimü’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallahu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- tarafından üzerlerine ta‘yîn olunan Hâssa silahşorlarımdan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ömer -zîde mecduhû- ve sâ’ir Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve sipâh ocakları taraflarından ta‘yîn olunan adamlar ile gelirler iken melâ‘în-i hâsirînin içlerinden birisi zahm-ı seyf ile mecrûh bulunduğundan bundan helâk olmağla dokuz neferi vezîr-i a‘zam-ı müşârun-ileyhin

tarafından irsâl olunan defter mucibince rikâb-ı kâmyâb-ı husrevânem tarafına vâsıl olduklarında melâ'în-i mesfûre tekrâr eşkâlleriyle tahrîr ve defter ve vech-i meşrûh üzere vezîr-i a'zam-ı müşârun-ileyh tarafından üzerlerine ta'yîn olunan mezkûrlar ile ma'an defterleriyle ol tarafa götürülmüşdür. İmdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, inşallahü te'âlâ zikr olunan dokuz nefer melâ'în müvekkilleri olan mezbûrlar ile defter mucibince ol tarafa vâsıl olduklarında mukaddemâ fermânım olduğu vech üzere Yedikule'de mesfûrları vaz' ve habs içün hâzır ve âmâde eylediğin metîn ve müstahkem mahbese ma'rifetinle vaz' ve muhkem habs ve üzerlerine ta'yîn olunan bekçi ve nigeh-bânlarına leyl ü nehâr mesfûrları basîret ve intibâh üzere gereği gibi bekleyüp bir tarîkle hurûc ve firârlarından ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylemeleri içün muhkem tenbîh ve te'kîd ve sen dahi be-gāyet takayyüd ve ihtimâm ve defter mucibince vusûllerin ve fermân-ı hümâyûnum üzere Yedikule mahbesinde vaz' ve muhkem habs olunduğunu rikâb-ı müstetâbıma arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa'bân] sene 1127.

175

Priştine emînine hüküm ki,

Priştine kâdîsı (boşluk) ve Noveberde nâibi Ebubekir -zîde fazluhumâ- rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp bu sene-i mübârekede Bosna tarafında olan asâkir-i İslâm zehâyiri içün Vulçitrin sancağında Priştine ve Noveberde kazâlarında dört bin beş yüz keyl dakîk ve şa'îri nevâhî ve kurâ üzerine ahâlî-i vilâyet ma'rifetiyle evvel be-evvel mahall-i mezkûra nakle şurû' eylediklerinde Priştine kazâsından Zayel ve Kamran ve Nikomca ve Kererka ve Miran karyelerinden Arnavud tâifesi hisselerine isâbet eden zahîre bahâların kabûl etmeyüp ve da'vet-i şer' olunduklarında itâ'at etmemeleriyle hisselerine isâbet eden zehâyiri sâ'ir ahâlî-i vilâyet tedârik ve mahalline nakl ve irsâl edüp lâkin tâife-i mezbûre itâ'at-ı emr ve şer' etmeyüp dâima ahvâlleri perâkende olduğu ihbâr olunduğun arz ve zahîre mübâya'asına memur olan Halil -zîde mecduhû- i'lâm etmeğin sen ki emîn-i mûmâ-ileyhsin, mastûru'l-ism olup itâ'at-ı emr-i şerîf etmeyen karye ahâlîsini bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirüp kal'a-bend

eyleyüp bir tarîkle ele getirmeden firâr ve gaybet etdiler deyu veyahud mukâvemet edemedim deyu i‘tizâr eder isen istimâ‘ olunmayıp cezân tertîb olunur, âna göre basîret üzere hareket etmen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

176

Petriç ve (boşluk) ve (boşluk) kādîlarına hüküm ki,

Sen ki Petriç kādîsısın, rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Petriç kasabası ahâlîsi meclis-i şer‘a varup kasaba-i mezbûre a‘yânından Ömer nâm za‘îm ve karındâşları Ali ve Hasan ve subaşılarından İsmail ve Süleyman Yazıcı nâmûn kimesneler içün kasaba-i mezbûre re‘âyâsı teşekkî eylediklerinde mezbûrlar sefer-i hümâyûnumda bulunmalarıyla karındâşları Ali ve Hasan ve İsmail ve Süleyman azh ve rikâb-ı hümâyûna ihzâr olunmak üzere bundan akdem sâdır olan iki kıt‘a emr-i şerîfim mucibince bostanî ustalarından Hasan Usta mübâşeretiyle mezbûrlar ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak üzere iken mezbûrla bir tarîkle firâr ve gaybet ve itâ‘at-ı emr ve şer‘ eylemediklerin sen ki Petriç kādîsı mevlânâ-yı merkūmsun, usta-i mezbûr ve ahâlî-i merkūmûnun iltimâslarıyla arz eylediğin ecilden bostanî ustalarından (boşluk) Usta -zîde kadruhû- ma‘rifetiyle mezbûrûn Ali ve Hasan ve İsmail ve Süleyman şer‘le buldurması lâzım gelenlere buldurtulup bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirüp ve ihzâr-ı şer‘ ve da‘vâ-yı hak ve ta‘yîn-i evzâ‘-ı mâdde eyleyen husemâsıyla mürâfa‘a ve şer‘le görülüp icrâ-yı hak olundukdan sonra mezbûrlar kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûna ihzâr ve sûret-i ahvâlleri ism u resmleriyle vukû‘u ve sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R [Rebî‘ü’l-âhır] sene [1]127.

177

Itlâkı içün emr-i şerîf tahrîr olunmuşdur. Fî evâsıt-ı S [Safer] sene [1]130.

Kavala kādîsına, İnoz Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Kavala Kal‘ası sâkinlerinden Mehmed Beşe nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe varup kal‘a-i merkūmede sâkin Hasan bin Mustafa nâm şakî merkūm Mehmed'in oğlu Ahmed nâm kimesneyi pala ta‘bîr olunur âlet-i harb ile sol cânibinden küreği altından helâk etmek kasdıyla darb ve mecrûh ve firâr etmekle hâlâ mezbûr Ahmed mecrûhen sâhib-i firâş olup ve merkūm Hasan'ın ahvâli bi’l-iltimâs ahâlî-i vilâyetin bî-garaz kimesnelerinden su’âl olundukda fi’l-hakîka mezbûr Hasan'ın pala ta‘bîr olunur âlet-i harb ile merkūm Ahmed'i bi-gayrı hakkın darb ve mecrûh ve firâr eylediğini ve bundan akdem ba‘zı ehl-i ırz kimesnelerden ba‘zısını paytal? ve ba‘zılarını pala ile darb ve firâr eylediği vâkı‘ ve âdet-i müstemirresi olup bunun emsâli nice şakâvetini alâ tarîki'ş-şehâde haber vermeleriyle mezbûr Hasan ıslâh-ı nefs etmek içün kal‘a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek recâsınavâkı‘ hâli bi’l-iltimâs arz eylediğin ecilden mezbûr İnoz Kal‘ası'na nefy ve kal‘a-bend olunup ıtlâk-ı içün emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[35]

178

Mezbûrân kendi hâllerinde olup isnad olunan mevad kizb-i sarih ve iftira olmağla ıslahlarıyçün emr-i şerif yazılmışdır. Fî evâsıt-ı N [Ramazan] Sene [1]127.

Diyârbakır mütesellimine hüküm ki,

Mazgird kazâsında sâkin Karaçorlu Osman nâm şakî kendi hâlinde olmayup dâimâ fesâda bâ‘is ve bin yüz yirmi (boşluk) senesinden berü fukaranın emvâl ve a‘râzına ta‘arruz ve bin yüz yirmi yedi senesinde Çemişkezek ve Pertek ve Sağman ve Mazgird kazâlarında mâl-ı mîrî cem‘ u tahsiline me’mûr olan Mustafa -zîde kadruhû- mâl-ı mîrîyi cem‘ ve tahsile sıyânet eyledikde mezbûr Karaçorlu Osman cem‘iyyet ile Pertek kasabasına gelüp beher kazadan mâl-ı mîrî ile iki kîse akçenin dahi tevzi‘ olunsun deyü on günden mütecâviz meks edüp Mazgird kazasının aslâ Mâl-ı mîrîsin verdirmeyüp ve dahî karyelerinin öşr mahsulün mezbûr Mustafa'nın fürûht eylediği kimesnelerin temessüklerin cebren gerü red etdirüp mâl-ı mîrînin cem‘inin ve öşr ve

mahsulünün fürûhtunun ibtâline bâ‘is olup ve âdemlerinden Mehmed nâm kimesneyi ve kendi bölükbaşısı olan Mir Alioğlu İsmail nâm şakî on iki nefer ile mezkûr Mustafa'nın yoluna inüp emvâl ve eşyâsın gāret etdirüp ve kazâların nâiblerin cebren yanına alup dilediği kağıdlar tahrîr etdirüp fesâd u şekāvet üzere olduğunu ve mezkûr Mustafa'nın hüsn-i hâlini Sağman ve Çemişkezek kādîları arz ve Pertek kazâsının ulemâ ve sülehâ ve e’imme ve hutebâ ve fukarâsı mahzar ve mezbûr Karaçorlu Osman'ın karındaşı Ömer Ağa dimekle ma‘rûf şakî dahî dâimâ sâ‘î bi’l-fesâd ve zulm ü te‘addî üzre olduğunu Sağman kâdîsı arz etmeğin sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mezkûr Karaçorlu Osman ve karındaşı mezbûr Ömer nâm zâlim ve mazarr-ı iltimâs olup re‘âyâ fukarâsın zulm ve te‘addîleri bî-nihâye olmağla mezbûrlar bi-eyyi veçhin kân ahz ve Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend olunup re‘âyâ fukarasının mezbûr Karaçorlu Osman üzerinde şer‘an sâbit olan hakları tahsil olunduktan sonra tekrar emr-i şerîfim sadır olmadıkça ıtlak olunmamaları içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] Sene 1127.

179

Selanik Cizyedârı La‘lî Mustafa -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Senki cizyedâr-ı merkūmsun kuzâtdan Karaferyeli Latinzâde Mehmed'i rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemen içün bundan akdem şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-imtisâlim mucibince ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemen üzerine lâzım iken kādî-yı mezbûra tarafından hafiyyeten âdem gönderüp bu husûsun âgâh ve gaybet ve ihtifâ etdirdigin tegallüben haber olmağla müstevceb-i ikâb olmuşsundur. İmdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde kādî-i mezbûr Karaferye'de midir yohsa kasabât ve kurâ ve çiftliklerden birinde midir her nerede ise ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyesün. Ve’l-hâsıl kādî-i mezbûrun bi-eyyi- hâlin ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı mutlak senden matlûbdur ve eğer bu def‘a dahî alâ eyyi vechin kân kādî-i mezbûru gaybet ve firâr etdirmeğe bâ‘is olduğun içün hakkında tertîb-i cezâ olunacağın emr ve muhakkak bilüp âna göre aklını başına cem‘ ve bi-eyyi vechin kân kâdî-i mezbûr Latinzâde'yi bulup ahz ve mübâşir tayin olunan

(boşluk) -zîde kadruhû-'ya teslîm ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzârda ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

180

Karaferye kādîsına ve bostânî ustalarından (boşluk) -zîde kadruhu-'ya ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Senki usta-i merkūmsun kuzâtdan Karaferyeli Latinzâde Kādî Mehmed'in rikâb-ı hümâyûnuma ihzârıyçün emr-i şerîfimle me’mûr olman ile Karaferye'ye vusulünde kādî-i mezbûr ihtifâ etmekle oğlundan ve kethüdasından su’âl olundukda kādî-i mezbûrun ihzâriyçün Selanik cizyedârına hitâben emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunan çavuş Selanik'e vardıkda kādî-i mezbûr Karaferde'de bulunmağla çavuş-ı merkūm varınca haberdâr olup sen ol tarafa varmazdan beş-altı gün mukaddem gaybet ve firâr eyledi deyü cevâb verdikleri tarafından i‘lâm alunup senin bu güne a‘zâr-ı vâhiyene aslâ amel ve i‘tibâr-ı hümâyûnum olmamağla işbu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki usta-i merkūmsun. İnşâallâhü te‘âlâ vusulünde kādî-i mezbûru her ne mahalde ihtifâ etmiş isen ve ne tarik ile olur ise bi-eyyi-hâlin ele getürüp ahz ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzârda ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesün ve sen ki Karaferye Kādîsı ve a‘yân-ı vilâyetsiz husus-ı mezbûra siz dahî ziyâde dikkat ve ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki kādî-i mezbûru tefahhus ve tecessüsde tekâsülünüz sebebiyle ele getirmeyüp rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr etmeyecek olursanız bir dürlü özr ve cevâbınız ısgâ olunmayup eşedd-i ukubet ile mu‘âteb olacağınız emr-i mukarrer bilüp âna göre her biriniz kādî-i mezbûru ahz ve ihzârda ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ıŞ [Şa‘bân] sene 1127.

181

Rikâb-ı hümâyûnumda dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri zâbiti (boşluk) -zîde mecdühû-'ya ve Samako kâdîsına hüküm ki,

Samako kazâsı re‘âyâsı gelüp nefs-i Samako sâkinlerinden Kör Meryemoğlu İbrahim ve Bayıldımoğlu Halil ve Tantanoğlu Ahmed nam şakīler yeniçerilik iddi‘âsında olmalarıyla kendi hâllerinde olmayup alenen evlere girüp ehl ü iyâllerine ta‘arruz ve cevr ü te‘addîlerinin nihâyeti olmamağla bundan akdem i‘lâm-ı hâl eylediklerinde mezbûrların kal‘a-bendleri içün emr-i şerîfim sâdır ve ocakları tarafından verilen mektûb mucibince çavuş ta‘yîn ve ahz murâd olundukda mezbûrlar bir vechile ele girmeyüp sefere gidecekleri vakitde zuhur ve her birlerinden yemeni ve postal akçesi ve sefer harçlığı nâmıyla ikişer üçer guruşların alup ve ikişer üçer gün on beş kadar refîkleriyle evlerinde ve dükkânlarında ve karyelerinde oturup müft ü meccanen me’kûlât ve meşrûbâtların alup ve hâlâ sefer avdetinde mukaddem on beş mikdârı refîkleriyle firâr edüp gelüp biz seferden geldik bize harçlık vermelisiz deyü cevr ü te‘addî eylediklerin bildirüp o bâbda hükm-i hümâyûnum verilmek ricâ etmeğin mezbûrların ol vechile ahâlî ve re‘âyâya te‘addî ve tecâvüzleri sâbit ve zâhir olur ise muhkem kal‘a-bend ve i‘lam olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[36]

182

Zîrde kayd olunduğu üzere bildirilmişdir.

Karaferye kādîsı ve voyvodası ve a‘yân-ı vilâyetin iş erlerine hüküm ki,

Bundan akdem bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirilüp rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna ihzârı fermân olunan Rumeli kuzâtından sâbıkâ Tırhala kādîsı olan Latinzâde Mehmed Karaferye'de evinde iken fermân-ı hümâyûn ile mübâşir vardıkda hânesinde ihtifâ edüp ihzarına me’mûr olan mübâşir sizden mezbûrun ahzıyçün mu‘âvenet taleb eyledikde emr-i hümâyûn bize hitâben değildir deyü mazmun-ı münîfini tenfîz ve icrâda adem-i müsâ‘atınız zuhur etmekle mezbûrun ahzı mümkün olmayup bu husûsda cümleniz mes’ûl ve müstahakk-ı ikâb olmuşsuzdur. İmdi bu def‘a sâdır olan fermân-ı hümâyûn ile mübâşir ta‘yîn olunan Bostânî ustası ma‘rifetiyle mezbûr Latinoğlu Mehmed'i hanesinde midir, çiftliğinde midir yohsa kasabât ve kurâdan bir mahalde mi muhtefî olmuşdur. Her kande ise bi-eyyi-hâlin bulup ve ahz edüp

mübâşir-i mûmâ-ileyh ustaya teslîm ve kayd u bend ile rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna ihzâr eyleyesiz. Mezbûr hânesinde olduğu sıhhati üzere haber alınmışdır ve el-yevm ne mahalde muhtefî ise siz bilirsiz. Ve'l-hâsıl bu husûsda birinizin a'zâr-ı vâhiyeniz mesmû' olmayup mukaddemâ sudur iden adem-i ihtimâmınız sebebiyle cümlenize cezâ tertîb olduğunu mukarrer bilüp hılâfından ziyâde ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyü fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâil-i Ş [Şa'bân] sene 1127.

183

Karaferye kâdîsına ve Karaferye voyvodasına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Sâbıkâ Tırhala kādîsı olan Karaferyeli Latinzade Mehmed'in rikâb-ı hümâyûnuma ihzârıyçün bundan akdem üç dört kıt'a evâmir-i aliyyem sâdır olup ve mezbûr Latinzâde Mehmed Karaferye'de olduğu tevâtür ile mesmû' ve ta'yînen ma'lûm-ı hümâyûnum olup ve vech-i meşrûh üzere şeref-sudûr bulan evâmir-i şerîfemin mezâmîn-i münîfesinin tenfîz ve icrâsı her birinizin lâzıme-i zimmeti iken a'zâr-ı vâhiye îrâdıyla rızâ-yı yümn-i iktizâ-yı mülûkâneme muhâlif ve evâmir-i aleyye-i vâcibü'l-imtisâlime mugâyır kādî-i mezbûru ele vermeyüp gaybet ve ihtifâsına bâ'is olduğunuz içün her biriniz eşedd-i ukubet ile mu'âkab ve mücâzat olunmağa bâ-temessük müstahak olmuşsuzdur. İmdi inşaallâhü te'âlâ işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde kādî-i mezbûr Latinzâde Mehmed'i hâlâ ne yerde ve ne mahalde ise bi-eyyi-vechin kân ve alâ eyyi hâlin bulup kayd ü bend ile ihzârına me'mûr olan (boşluk) Usta -zîde kadruhû-'ya teslîm ve rikâb-ı kâmyâb-ı hüsrevâneme ihzâr ve ibrâ-yı zimmet eyleyesiz ve eğer bu def'a dahî kâdî-i mezbûr Latinzâde Mehmed'i bulmayup ve ihzârına me'mûr olan mûmâ-ileyhe teslîm etmeyecek olursanız aslâ ve kat'â bir dürlü özr ve cevâbınız makbul-i hümâyûnum olmayup ve cerâyim-i sâbıkānız dahî afv olunmayup sen ki Karaferye kādîsısın azl ve nefy olunmak ile iktifâ olunmayup eşedd-i ikâb ile mu'âkab ve senki voyvoda-i merkūmsun bilâ-emân katl ile mücâzat ve siz ki a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz siz dahî rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr ve her birinizin cezâsı tertîb olunacağına bir vechile şek ve şüphe etmeyüp âna

göre her biriniz aklınızı başınıza cem‘ ve’l-hâsıl size melâhât ve necât lâzım ise mezbûr Latinzâde Mehmed'i ne tarîkile olur ise olsun bulup kayd ü bend ile mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ıŞ [Şa‘bân] sene 1127.

184

İsnâd olunan mevâd kizb ve ifk ü iftirâ olmağla mezbûrların ıslahiyçün evâmir-i şerîfe yazılmışdır. Fî evâhır-ı N [Ramzan] Sene 1127.

Diyârbakır mütesellimine ve Diyârbakır kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Kazâ-i Pertek ahâlîsi gelüp yine Pertek kazâsı sâkinlerinden eşkıyâdan Ahmed bin Halîl ve İbrahim Bölükbaşı bin Davud ve İsmail bin Halîl ve İbrahim bin Bekir ve Veli ve Genç Ali nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayup zulm ve te‘addîlerinin nihayeti olmayup fukaranın bi-gayr-ı hakkın nesnelerin alup ve şütûm-ı galîza ile şetm idüp fesâd ü şekāvet üzere oldukları hüccet-i şer‘iyye olduğun senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Mezbûrları ahz ve ıslâh-ı nefs içün Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend eylemen bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden bâlada mezkûrü’l-ism olan mezbûrûn muzırru'n-nas ve eşkıyadan olmalarıyla re‘âyâ fukarâları üzerlerinde zulm ve te‘addîlerini def‘ içün ahz olunup cümlesi Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend ve tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki,

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

185

Hakkında olan kelimât kizb ve ifk ü iftirâ olmağla mezbûr Bekir'in ıslahiyçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı N [Ramzan] Sene 1127.

Çemişkezek kâdîsına ve Diyârbakır mütesellimine ve Diyârbakır kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Senki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Çemişkezek kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri meclis-i şer‘i şerîfe varup kazâ-i mezbûra tâbi‘ Savulu nâm karyede sâkin Deli Bekir nâm şakî kendi hâlinde olmayuprüfekāsından olan Koyunoğlu demekle ma‘rûf şakî ile yekdil ve Çemişkezek mukâta‘asının mâl-ı mirîsi cem‘ine me’mûr olan Mustafa tarafından memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük ile deruhde eden Hacı Fazlı ve Kasım Ağa demekle ma‘rûf kimesnelere Karaçorlu Osman nam kimesnenin tahrîkiyle zabt etdirmeyüp mezbûr Deli Bekir fuzûlî kendisi zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabz edüp te‘addî eylediğin mezbûr Bekir Diyârbakır kal‘asına kal‘a-bend ve zimmetinde olan mâl tahsil olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasına vâkı‘ hâli bi’l-iltimâs arz eylediğin ecilden senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Mezbûr Deli Bekir bi-eyyi vechin kân ahz ve Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend olunup bilâ-sened fuzûlî zabt eylediği Çemişkezek hâssı malından zimmetinde zuhur eden emvâl tamâmen tahsîl ve hâss-ı mezbûr voyvodasına teslîm etdirildikden sonra ıtlâkıyçün emr-i şerif sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

186

Kavala dizdârına hüküm ki

Nevrekop sâkinlerinden Şeyhoğlu Abdullah demekle ma‘rûf kimesne ahâlî-i re‘âyâyı te‘addî vetecâvüzünün hılâf-ı marzî nice etvârı zâhir olmağla Kavala kal‘asına vaz‘ ve haps olunmak üzre bundan akdem emr-i şerîf sâdır olmuşidi. El-hâletü hâzihî mezkûr fî-mâ-ba‘d Nevrekop'a varmayup ve Nevrakob'un gayrı mahalde sâkin olur ise kendi hâlinde olmak şartıyla kal‘a-i mezbûrdan ıtlak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[37]

187

Âmid kādîsına ve Diyârbekir mütesellimine hüküm ki,

Pertek kazâsı sâkinlerinden Demiroğlu Seyyid İbrahim -zîde kadruhû- rikâb-ı hümâyûnuma gelüp merkūm kazâ-i merkūm ahâlîsi tarafından bir husus içün ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye vekâleten rikab-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum cânibine gelir iken ashâb-ı ağrâzdan Mehmed ve Ahmed ve İbrahim nâm kimesneler hakkında ferman ve mübâşir vardır deyü mahbûsen geri götürmeleriyle buna ziyâde gadr olunduğun bildirüp hasımlarıyla murâfa'aya şer' ve icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mezbûr Demiroğlu İbrahim'in emr-i şerîf ve mübâşir ile mahallinde ihzâr olunduğu vâkı' ise hasımları yedinde olan ve bunun yedine verilen emr-i şerif mucibince da'vâları şer'le ve hak ve adl üzere görüp şer'an bir nesne lazım gelmez deyü sebîlin tahliye ve ıtlâk ve eğer habs iktizâ eder ise edüp arz u i'lam olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sadır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa'bân] sene 1127.

188

Emr-i şerîf gitmeyüp kalmışdır.

Kavala kal'ası dizdârına hüküm ki,

Aşçı Mehmed nam kimesne kendi hâlinde olmayup dâima fesâd ü şekāvet üzere ızrâr-ı nâsdan hâlî olmamağla imdimezbûru kal'a-i mezbûrede ıslâh-ı nefs edince kal'a-bend edüp salâh-ı hâli zâhir olup fermân-ı hümâyûn sâdır olmadukça ıtlak eylememek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa'bân] sene 1127.

189

Selanik kādîsına ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Ol tarafa teveccüh ve azîmet-i hümâyûnum musammem olmağla inşaallâhü te‘âlâ yümn u ikbâl ile sâye-i endaz-ı iclâl olduğumda harem-i hümâyûnuma nüzulü içün mahrûsa-i Selanik'de olan menâzilde bir münâsib mahalde olup ve taşradan gider iken yolları çarşu ve pazara uğramaz havlu ve süknâ cihetlerinden evsa‘ ve zemîn havası sâ’irinden evlâ ve enseb olan menzili her kande ise emr-i şerîfim vusûlünde tahliye ve hâzır ve âmâde eyleyüp keyfiyeti sıhhati ve hakikati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

190

Selanik Mollasına ve dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-'ya hüküm ki,

Bundan akdem ol tarafa teveccüh-i hümâyûnum tasmîm olunmağla zahire mübâya‘ası içün emr-i şerîfim sâdır ve senki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin mübâşir tayin olunmuşidin. Lâkin Hak celle ve alâ hazretlerinin avn u inâyeti ve server-i enbiyâ ve sened-i asfiyâ habîb-i hüdâ hazret-i Muhammed Mustafa aleyhi mine’s-salâti ezkâhâ ve mine’t-tahiyyâtı etmâhânın mu‘cizât-ı kesîretü’l-berekâtı ile Mora ceziresinde mukaddemâ feth ve teshîr olunan Gördos ve Arhos ve İnabolu kal‘alarından mâ‘adâ Mutun ve Koron ve Avarin ve Arkadya ve Benefşe kal‘alarının ve Kastel ve cemî‘ tevâbi‘ ve levâhıkı ile feth ve teshîrlerini ve Venedik keferesinin eyâdî-i dalâlet-mebâdîlerinden nez‘ ve tahlis-i beşer olup ve mülâ‘în-i mesfûrenin cezîre-i mezbûrede aslâ ve kat‘â alakası kalmayup donanma-yı menhûsu dahi donanma-yı hümâyûnum ile mukābeleye tâkat getirmeyüp mecrûmen, mahzûlen münhezimen firâr eylediği düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzımü’l-ümem vezir-i a‘zam ve serdâr-ı ekrem Ali Paşa -edâmallâhu te‘âla iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- tarafından arz ve telhîs olunup fe-hamden sümme hamden sümme hamden asâkir-i islâm-ı Nusret-encâm berde ve bahırda mansûr ve muzaffer ve a‘dâ-i leyyâm makhûr ve müzmer olup hâlâ cenâb-ı hılâfet-meâbımın ol tarafa sâye- endaz-ı iclâl olmuşiken iktizâsı ve azîmet-i hümâyûnum içün fermânım

olan zahirenin lüzumu kalmayıp ancak izhâr-ı yağma ve irgâm-ı a‘dâ içün Siroz sahrâsında birkaç gün şenlik ve şâdmanlıklar ve donanma olmak üzere ikāmet olunmakla senki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhisn işbu emr-i şerîfim vusulünde rikâb-ı hümâyunum tarafına avdet eylemen babında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[38]

191

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline ve Tersâne-i âmire emînine hüküm ki,

Tersâne-i âmirem umûru Devlet-i Aliyye'min ekser ü evfer umûru olup ve ol tarafdan hareket-i hümâyûnum vukû‘undan ilâ hâzihi’l-ân Tersâne-i âmire'me müte‘allik olan umûr ve husûslardan aslâ bir husûs rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm olunmamağla bundan akdem düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzımü’l-ümem vezîr-i a‘zamım ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhü te‘âla iclâlehû ve zâ‘af iktidâruhû-sefer-i hümâyûnuma müteveccih olmazdan mukaddem donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik tertîb ve tavsiye ve ba‘dehû ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle temşiyyet ve itmâmını tenbîh eylediği umûr ve levâzım ve mühimmâtdan şimdiye değin vücûda gelüp ve hâzır ve müheyyâ olan nedir ve hâla donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik ne kârdasız ve ne iş ile meşgûlsüz Rikâb-ı kâmyâbıma arz u i‘lâm etmeniz içün bundan akdem emr-i şerîfim dahî şeref-sudûr bulup gönderilmişiken bu âna değin i‘lam olmamağla işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim dahî ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İnşaallahü te‘âlâ vusûlünde senki vezîr-i müşârun-ileyhsin ve siz ki mûmâ-ileyhimâsız vezîr-i a‘zamım müşârunileyhin donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik tertîb ve tevcîh ve temşiyyet ve itmâmını tenbîh eylediği umûr ve husûslardan bu âna değin husûl-pezîr olan nedir ve hâlâ donanma-yı hümâyûnuma müte‘allik ne kâr ile meşgûlsüz ale’t-tafâsîl tahrîr ve rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lam eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

192

Rikâb-ı hümâyûnda topçubaşı vekîline ve Kavala kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûna me’mûr olan dergâh-ı âlî topçularından Birinci Bölüğün Ömer ve ikinci bölüğün Hasan ve Ali ve Süleyman nâm topçular kendü hâllerinde olmayuphılâf-ı marzî ba‘zı etvârları zâhir olmağla ıslâh-ı nefs edinceye dört nefer mezbûrlar Kavala kal‘asında kal‘a-bend olunup ıtlâklarıyçün tekrar fermân sâdır olmadıkça ıtlâklarını ve bir tarîkle firâr ve gaybet etdirilmekden be-gāyet ihtiraz oluna deyü fermân-ı âlî-şânım sadır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

193

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Tersâne-i âmirem kethüdâsı vekîli (boşluk) -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Mustafa ve Mehmed nâm yedekçilerin bundan akdem fesâd ve kabâhati zuhûr etmekle ıslâh-ı nefs içün emr-i şerîfimle Tersâne-i âmirem sefînelerine vaz‘ olunmuşlar idi. Cürümleri afv olunmağla ıtlâk olunmaları içün yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127

194

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Mehmed nâm arab sârik olup sirka eylediği eşyâyı Niğdeli Aşçı Mehmed'e verüp ve Simon nâm Yahudî dahî refîki olmağla mezbûrlar Tersâne-i âmirem sefînesine vaz‘ ve ıtlâklarıyçün emr-i şerîf sâdır olur ise istîzan olunmadıkça ıtlâk olunmamak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Hâlâ mezbûrların cürümleri afv olunmağla ıtlâklarıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

195

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından İbrahim -dâme mecdühû-'nun Osman nam abd-i memlûkü bundan akdem mûmâ-ileyhin akçe ve eşyâsın sirka etmekle ıslâh-ı nefsiyçün mûmâ-ileyh İbrahim'in iltimâsıyla kal‘a-bend olunup hâlâ mûmâ-ileyh Anadolu'ya gidüp ve Karadeniz tarafına gidecek askerî tâifesinin murûrlarında mezbûru alırız deyü ta‘arruzları ihtimâline binâ’en Boğazkesen dizdârı İbrahim'in i‘lamı Tersâne-i âmirem zindanına vaz‘ olunduğu i‘lâm olunmağın senki vezîr-i müşârunileyhsin merkūm Osman'ı mevlâsı kapıcıbaşı-i mûmâ-ileyhe teslîm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

196

Âsitâne kāim-i makāmına ve hâlâ Bostancıbaşı'na hüküm ki,

Müteveffâ silahdâr-ı sâbık Yusuf Ağa'nın adamlarından mukaddemâ Başbâkî kulu hapsinde iken Hasbahçe'de haps olunmak üzere fermânım olan Eyüp ve yedekçi Ali nâm kimesneler ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

197

Âsitâne kāim-i makāmına ve Hâssa bostancıbaşısına hüküm ki,

Mehmed bin Ahmed nâm kimesnenin yedinde Galata'da Müeyyedzâde Câmi‘-i şerîfi'nden sirka olunmuş iki bal mumu bulunup sâbit olmağla mazınna-i töhmet olup takrîri meşrû‘dur deyü i‘lâm olundukda Baba Cafer Zindanı'na vaz‘ olunmuşlar idi. Mezbûr mescidden sirka etmekle hükm-i sirka ihmâl olunmaz takrîre müstahık olup hapsiyle takrîri dahî tamâm olmağla ıtlâkı meşrû‘ olduğun bi’l-fi‘il Rumeli Kâdîaskeri olan Mevlanâ İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmeğin i‘lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan]sene 1127.

198

Âsitâne kāim-i makāmına ve İstanbul kâdîsına hüküm ki,

Saliha bint-i Mehmed'in zevci Mehmed, Fatıma nâm hâtûnun menzilinden bir mikdâr eşyâsını sirka etmekle sen sârıkin zevcesi olmağla müttefiksin deyü iddi'â ve arzuhâl etmekle mezbûre Baba Cafer Zindanı'na vaz' olunmuş *velâ tezi[rû] vâziratün vizra uhrâ* muktezâsınca mezbûrenin zevci ile şerîk olduğu sâbit olmadıkça habsi şer'an lâzım gelmediğin bi'l-fi'il Rumeli kâdîaskeri onan Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te'âlâ fezâyilehû- i'lam etmekle i'lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

[39]

199

Âsitâne kāim-i makāmına ve Tersâne-i âmire kethüdâsı vekîline hüküm ki,

Ahmed nam kimesnenin Rûsiyyü'l-asl Abdullâh nâm abd-i memlûkünü Üsküdar Subaşısı İbrahim Üsküdar haricinde İbrahim Ağa Çayırı'nda Erzurûmî Abdullâh ve İspiril zimmî ile ma'an ahz ve meclis-i şer'a ihzâr eyleyüp vâkı' hâl mezbûr Abdullâh'dan su'âl olundukda cevâbında medîne-i Ebâ Eyyûbe'l-ensârî'de Çölmekçi mahallesinde Çölmekçi mezbûr Ahmed'in abd-i memlûkü olup mezbûrân Erzurûmî Abdullâh, İspiril zimmî beni ıdlâl ve Anadolu cânibine götürmek üzere Üsküdar'a geçirdiler demekle Üsküdar nâibi i'lâmı mucibince Tersâne zindanına vaz' olmuşlar. Mezbûrlar âharın abd-i memlûkünü ıdlâl edüp Üsküdar'a geçirdik deyü ikrâr etdikleri zâhir olmayup ancak ma'an bulunup ahz olunduklarıyçün altı aya karîb zamân hapsiyle ta'zîr olunduklarına binâ'en ba'dev'l-yevm ıtlâkları meşrû' olmağın bi'l-fi'il Rumeli Kadıaskeri olan a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- i'lam etmekle i'lâmı mucibince ıtlâk olunmaları içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

200

Âsitâne kāim-i makāmına ve Tersâne-i âmire kethüdâsı vekîli (boşluk) -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Mustafa nâm kimesnenin Arab Selim nam abd-i memlûkü bed huy ve serkeş olmağla ıslâh-ı nefs içün mezbûr Mustafa'nın iltimâsıyla kürek çekmek üzere Tersâne-i âmirem zindanına vaz‘ olunmuş. Mevlâsının rızâsıyla ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

201

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Tersâne-i âmirem kethüdâsı vekîli (boşluk) -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Aksaray'da İsmail Paşa oğlunun hânesi kurbunda başda hakkımı Dimitri'den bi-gayr-ı hakkın gasben ahz ü kabz eyledi deyü iddi‘â eylediği otuz iki çift kalçınını ahz ü kabz edüp husûs-ı mezbûra müte‘allik da‘vâdan mesfûr Dimitri'nin zimmetini ibrâ etdiğini Mahmûd Paşa nâibi i‘lam eyledikde mezbûr Dimitri ıslâh-ı nefs içün Tersâne-i âmiremde küreğe vaz‘ ve Başmuhâsebe'den kāime verilüp lâkin sirka tarîkiyle aldı denilmemekle aldığın verdikden sonra ıtlâkı meşrû‘ olduğun a‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn bi’l-fi‘il Rumeli kādî‘askeri olan Mevlâna İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmekle mesfûr ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene [1]127.

202

Âsitâne-i saadet kāim-i makāmına ve Tersâne-i âmirem kethüdâsı vekîli (boşluk) -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Kalyoncu İbrahim nam kimesne Hasan Beşe demekle ma‘ruf kimesne ve bir nefer yoldaşının atlarını İstanbul'a Büyük Karaman kurbunda vâkı‘ handan sâhiblerinin rızâsı yoğiken gasb etmekle Baba Cafer zindanına ve ba‘dehû Tersâne-i âmirem zindanına vaz‘ olunup ve mezbûr sahibleri rızâsız handan bârgîrleri aldığı içün ta‘zîre müstahak olup hapisle tamâm olmağla ıtlâkı lâzım olduğun bi’l-fi‘il Rumeli

kādî‘askeri olan Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmekle i‘lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene [1]127.

203

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Tersâne-i Amirem kethüdâsı vekîli (boşluk) -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Harîr Beyi olan Bilal Bey'in abd-i memlûku Arab Ali firâr etmekle mîr-i mezkûrun vekîli Kahveci Mehmed nam kimesne mezbûr Ali'yi emâneten bâ-fermân Tersâne-i âmirem zindanına vaz‘ edüp ve mezbûr Arab Ali'nin vekîli teslîmi meşrû‘ olduğun a‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn bi’l-fi‘il Rumeli kādî‘askeri olan Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmekle i‘lâmı mucibince vekîline teslîm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene [1]127.

204

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve Hassa bostancıbaşıya hüküm ki,

Bosnavî Mehmed nâm kimesne Abdi Paşa'nın çukadârı olup ba‘zı eşyâsın sirka ve firâr etmiş olmak üzere Edirne Bostancıbaşısı tarafından ahz ve İstanbul'a gönderilüp on bir aydan beru Bağçekapusı zindanında mahbûs olup ve mezbûr Çukadâr Abdi Paşa'nın çukadârı olduğu sûretde dahi eşyâsını sirka eylediği hasmı şer‘î talebiyle olmamakla habsi lâzım gelmediğin Rumeli kādî‘askeri Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmekle i‘lâmı mucibinceıtlâkıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

205

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline hüküm ki,

Sâbıkān silahdârım olan müteveffâ Yusuf Ağa'nın etbâ‘ından olup bundan akdem Bostancıbaşı hapsinde olan Helvacı Bekir fevt olduğu i‘lâm olunmağla senki vezîr-i müşârun-ileyh ve defterdâr vekîlisin müteveffâ-yı mezbûr Bekir'in gizli ve âşikâr nukûd ve emvâl ve eşyâ ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise gereği gibi takayyüd ve tefahhus ve tecessüs ile bi nesnesi hâriç kalmamak ve zâyi‘ ve telef olmamak üzere zuhûra getirüp ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

[40]

206

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Hanya Muhâfızı Mehmed Paşa'nın Vekîlharcı Mehmed'in vekîli el-Hâc Abdullah nâm kimesne bundan akdem Sultanhisarı kal‘ası mütevellîsi olan Ahmed bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed içün müvekkilim mezbûrun râkibi olduğu sefîne kal‘a-i mezbûre kurbunda vâkı‘ Kafirlimanı'na karîb mahalde karaya düşüp yaralandıkda paşa-yı müşârun-ileyhe îsâli içün sefîne-i mezbûreye emti‘a-i mütenevvi‘a ile memlû vaz‘ eylediği bir sebze sandığını ve yine müvekkil-i mezbûrun kendi eşyâsıyla memlû bir çift gırârı merkūm Ahmed ve mezbûran Hasan ve Hüseyin sefîneden ihrâç ve ahz eylemişlerdir deyü da‘vâ, ol dahî inkâr edüp ve ikāmet eylediği şâhidler mezbûr içün ne gûne metâ‘ olduğu ma‘lûmumuz olmayan bir sebze sandığı ve çift gırâr ahz eylediler deyü şehâdet edüp mucibince ancak memlû bir sebze sandık ve bir çift gırâr sâbit olup ihzâr ve teslim eylediklerinde içünde bulunan eşyâ da yemin ile tasdîk olunmağın ihzâriyçün Rumeli kādî‘askerlerinin i‘lam eyledikde vaz‘-ı zindan olmuşlar. Husûs-ı mezbûru şâhidler sebze sandığı ve gırar (...) sebze sandığı ve gırâresi olduğun ta‘yîn etmemişler. Mücerred zan ve töhmet ile haps olunmuşlar. İhtimâmen yarar kefilleri alınup ıtlâk olunmaları emr-i meşrû‘ olduğun bi’l-fi‘il Rumeli kādî‘askeri Mevlânâ İsmail -

edâmallâhü te‘âla fezâilehû- i‘lâm etmeğin hîn-i mutâlebede merkūmûnu bulmak üzere kefîlleri alınup ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

207

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Ümmühâni bint-i Mehmed'in zevci Mehmed kendi hânesinde katîl bulunmağla mezbûre Ümmühâni ve ev komşu Hadice bint-i Ahmed'in itham, ahz ve subaşı ma‘rifetiyle vaz‘-ı zindan bulunmuşlar. Kendi hânesinde katîl bulunan kimesneye diyet ve kassâmeden nesne lâzım gelmez. Mezbûretan ne tarîkile ithâm olundukları tefahhus olunup sâbit olmadığı suretde ıtlâkları meşrû‘dur deyü bi’l-fi‘il Rumeli kādî‘askeri olan Mevlâna İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmeğin i‘lâmı mucibince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

208

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Tahire bint-i Hüseyin câriye olmak üzere kendüyü âhara bey‘ etdirmekle ahz ve vaz‘-ı zindan olunup mezbûre hapsile ta‘zîr olunmağla ıtlâkı meşrû‘ olduğun bi’l-fi‘il Rumeli kādî‘askeri olan Mevlâna İsmail -edâmallâhü te‘âlâ fezâilehû- i‘lâm etmeğin i‘lâmı mucibince ıtlak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i N [Ramazan] sene 1127.

209

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Harlakî Halil nam kimesne sârik olmak üzere kāime verildikde bin yüz yirmi yedi senesi Cemâziye’l-evvelisinin ikinci günü vaz‘-ı zindan olunmuş, kāime ile sirka-i şer‘iyyesi sâbit olmaz,müttehim ise haps lâzım gelir. Bu kadar müddet haps olunması

kifâyet eder deyü bi'l-fi'il Rumeli kādî'askeri olan Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- i'lâm etmeğin i'lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

210

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Hadice bint-i Mustafa hürretü'l-asîl iken câriye olmak üzere kendüyü âhara bey' etdirmekle ahz ve vaz'-ı zindan olunmuş. Mezbûreye ta'zîr olunmak iktizâ eder idi. Hapsile ta'zîr olunmuş. Itlâkı lâzımdır deyü bi'l-fi'il Rumeli kādîaskeri olan Mevlâna İsmail -edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- i'lâm etmeğin i'lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

211

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Ümmühâni bint-i Ali nâm mahrem ile ahz olunmakla bin yüz yirmi yedi senesi Ramazan'ının beşinci günü vaz'-ı zindan olunmuş. Mezbûre şer'an ta'zîr olunmak iktizâ eder idi. Hapsile ta'zîr dahî tamâm olmuş deyü bi'l-fi'il Rumeli kâdîaskeri olan Mevlânâ İsmail -edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- i'lâm etmeğin i'lâmı mucibince ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

212

Âsitâne kāim-i makāmına hüküm ki,

Edirne'de sâkin sarrâf tâifesinden Bağdas ve Dimitri nâm zimmîler gelüp bundan akdem mesfûrânın yedlerinde kalb ve züyûf para bulunup ol vechile Abdullâh'a gadr ve kabâhatleri vardır deyü ıslâh-ı nefs içün Tersâne-i âmire'm sefînesine emr-i şerîfimle vaz' olunup avâlleri mükedder olduğun cürmleri afv olunup ıtlâk olunmak

bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden iki nefer mesfûrlar ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i N [Ramazan] sene 1127.

213

İnöz kal'asında kal'a-bend olunmak üzere tekrar emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127

Edirne Bostancıbaşısına ve Seddü'l-bahr kal'ası dizdârına hüküm ki,

Osman Kethüdâ'nın karındaşı olup sâbıkâ Sipah Ağası olan Hüseyin Seddü'l-bahr kal'asında kal'a-bend olunması fermânım olup ve mezbûr Hüseyin hâlâ bu tarafta olmağla senki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûr içün bostanî ustalarından bir mukdim ve mu'temedün aleyh usta ta'yîn ve merkūm Hüseyin kayd ü bend ile mahbûsen Seddü'l-bahr kal'asına gönderüp ve senki Seddü'l-bahr kal'ası dizdârı mezbûrsun vâsıl oldukda mezkûr Hüseyin'i muhkem haps ve kal'a-bend eyleyüp vech-i meşrûh üzere vusûl ve kal'a-bend olduğunu müş'ir usta-i merkūmun yedine arz verüp rikâb-ı hümâyûnuma irsal ve i'lam eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ıN [Ramazan] sene 1127.

[41]

214

Âmid mollasına ve Diyârbakır mütesellimine ve Diyârbakır kal'ası dizdârına hüküm ki,

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerîfim mucibince dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından -dâme mecdühû- mübâşeretiyle ahz ve Diyârbakır kal'asında kal'a-bend olunan sâbıkâ Şehr-i zor Beylerbeyisi Bosnavî Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı İbrahim'in cezâları tertîbi fermânım olup ve husûs-ı mezbûr içün dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-mübâşir

ta‘yîn olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı merkūm İbrahim'in mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle cezâları tertîb ve ikisinin dahi ser-i maktû‘ların rikâb-ı hümâyûnuma irsal eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

215

Bursa Mollasına ve Mudanya nâibine hüküm ki,

Sâbıkân Şehr-i Zor Beylerbeyisi olan Hasan Paşa'nın bi’l-cümle emvâl ve eşyâsı mîrî içünahz ü kabz olunmak fermânım olup ve mezbûr Hasan Paşa'nın Bursa ve Mudanya taraflarında emlâk ve eşyâsı olduğu vukûfu olanlar haber vermekle husûs-ı mezbûr işbu emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimâsız inşâallâhü te‘âlâ vusûlünde mezbûr Hasan Paşa'nın ol taraflarda olan bi’l-cümle emlâk ve eşyâsın mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle ziyâde takayyüd ve ihtimam ile tefahhus ve tecessüs ve cüz’î ve küllî her nesi var ise zuhûra getirüp bir nesnesi zâyi‘ ve telef olmamak ve hâriç kalmamak üzere ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâm-ı hümâyûnuma gönderüp sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

216

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Nuh -dâme mecdühû-'ya hüküm ki,

Sen ki kapucıbaşı-i mûmaileyhsin sâbıkân Şehr-i Zor Beylerbeyisi Bosnavî Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı İbrahim'in cezâları tertîbi içün bundan esbak ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunman ile paşa-yı mezbûru ve kethüdâsı merkūmu ahz ve Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend eyleyüp cezâların tertîb içün yedinde olan emr-i şerîfim Şehr-i Zor paşası İbrahim Paşa'ya

hitâben yazılmışdır deyü icrâ edemeyüp ancak mezbûrânın eşyâların ahz ve tahrîr ve defter edüp ve mezbûr Hasan Paşa'nın kethüdâsı merkūm İbrahim'in Musul ve Kerkük'de vâfir eşyâ ihfâ eylediğin haber verdiklerin mektûb ve kāimen ile düstûr-ı ekrem (boşluk) ve sedrâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhü te'âlâ iclâlehû ve zâ'af iktidarehû- tarafına i'lâm eylediğin müşârun-ileyh rikâb-ı müstetâbıma arz ve telhis etmekle paşa-yı mezbûrun ve kethüdâsı merkūmun cezâları tertibi içün ve mukaddemâ makbuzun olan eşyalarının ahz ü kabz ve Der-i devlet-medârıma getirmesi içün dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû- mübâşir ta'yîn ve merkūm İbrahim'in Musul ve Kerkük'de haber verdikleri eşyâsı dahî senin mübâşeretinle tefahhus ve tecessüs ve mîrî içünahz ü kabz olunmak üzere Musul ve Kerkük vâlîlerine hitâben hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla emr-i şerîfim şeref-sudûr bulup tarafına irsal olunmakla inşâallâhü te'âla vusûlünde mezbûr Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı merkūm İbrahim'in eşyâlarından mukaddemâ zabt ve tahrîr eylediğin aynı eşyâ ve fürûht eylediğin ma'rifet-i şer'le bahaların kapucıbaşı-yı mûmaileyhe mumzâ ve mahtûm defteriyle teslîm ve sen Musul ve Kerkük vâlîlerine hitâben sâdır olan emr-i şerîfimi götürüp me'mûr olduğun vech üzere amel ve hareket eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

[42]

217

Musul vâlîsine ve Şehr-i Zor Beylerbeyisine hüküm ki,

Sâbıkân Şehr-i Zor Beylerbeyisi olan Bosnavî Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı İbrahim'in bi'l-cümle emvâl ve eşyâsı mîrî içünahz ü kabz olunmak fermânım olup ve mezbûr İbrahim'in Musul ve Kerkük'de vâfir eşyâ ihfâ eylediği vukûfu olanlardan haber alınup husûs-ı mezbûr içün dergâh-ı mumallâm kapucıbaşılarından (boşluk) Nuh -dâme mecdühû- mübâşir tayin olunmağla siz ki müşârun-ileyhimâsız inşâallâhü te'âla işbu emr-i şerîfim vusûlünde merkūm İbrahim'in Musul ve Kerkük'de ihfâ eylediği eşyâyı kapucıbaşı-yı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ziyâde takayyüd ve

ihtimâmile tefahhus ve tecessüs ve bi-eyyi-hâlin zuhûra getirüp bir nesnesi zâiy‘ ve telef olmamak ve hâriç kalmamak üzere mamrifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve mümzâ ve mahtûm defteri ile kapucıbaşı-yı mûmâ-ileyhe teslîm ve Der-i devlet-medârıma irsâl ve îsâl eyleyüp bu husûsda ihtimâm ve tekâsülden be-gāyet ihtirâz eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

218

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû- hüküm ki,

Sâbıkân Şehr-i Zor beylerbeyisi olan Bosnavî Hasan Paşa'nın ve kethüdâsı İbrahim'in bi’l-cümle emvâl ve eşyâları mîrî içünahz ü kabz olunmak üzere dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Nuh -dâme mecdühû- bundan akdem ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmağla tahrîr ve defter ve ahz ü kabz edüp ve mezbûr İbrahim'in Musul ve Kerkük'de vâfir eşyâ ihfâ eylediği haber verdiklerin mektûb ve kāimesiyle vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edamallâhü te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidârehû- tarafına i‘lam eylediği vezîr-i a‘zamım müşârun-ileyh tarafından rikâb-ı müstetâbıma arz ve telhîs olunmağla mûmâ-ileyh Nuh vech-i meşrûh üzere haber verdikleri eşyânın dahî mîrî içünahz ü kabzına me’mûr ve mukaddema zabt ve tahrîr eylediği eşyânın aynın ve fürûht eylediğinin bahaların Der-i devlet-medârıma getirmek üzere sana teslim eylemek içünmûmâ-ileyh Nuh'a hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla şeref-sudûr bulan emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağın senki mûmâ-ileyhisn mûmâ-ileyh Nuh'un paşa-yı mezbûr ve kethüdâsı mezbûr İbrahim'in emvâl ve eşyâlarından zabt ve tahrîr eylediği eşyânın aynı ve fürûht eylediğinin bahâları ma‘rifet-i şer‘le ahz ü kabz ve mümzâ ve mahtûm defteriyle Der-i devlet-medarıma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

219

Gelibolu nâibine hüküm ki,

Gelibolu hâssı voyvodası Ali gelüp Gelibolu kasabası sükkânından Kıssahanoğlu Ahmed demekle ma‘rûf kimesne kendi hâlinde olmayupşerîr ve gammâz olup zâbit ile hükkâm beynlerinde ilkā-yı nifâk ve sâhib-i fesad ve re‘âyâyı dahi tahrîk ve mâl-ı mîrînin noksânına bâ‘is olduğun mezbûr vilâyet ve zâbıta umûruna karışmayup ve dirliklerde mahkemeye gelmemek üzere tenbîh olunup mütenebbih olmaz ise ıslâh-ı nefs içün diyâr-ı âhara nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127

[43]

220

Bostânî hasekilerinden (boşluk) -zîde kadruhû-'ya ve Seddü’l-bahr kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Senki haseki-i merkūmsun bundan akdem Seddü’l-bahr kal‘asında haps ve kal‘a-bend olunması fermânım olan Numan Paşa babalığı Kitapçı Ali Efendi'nin cezâsı tertîb ve ser-i maktû‘u rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

221

Hâssa bostancıbaşıya hüküm ki,

Sâbıkân Tırhala kādîsı olan Karaferyeli Latinzâde Mehmed ve müderrisînden sâbıkân Harameyn-i şerîfeyn evkāfı müfettişi olan İsmail kendi hâllerinde olmayupmûkız-ı fitne ve sâ‘î bi’l-fesâd ve ulemâ-i kirâmı zem ve hiciv âdet-i müstemirreleri olup muzırru’n-nâs olmalarıyla mezbûrların yerleri ve mülâzemetleri hak ve terkīn ve nefy olunmalarıyçün a‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn bi’l-fi‘il

şeyhülislam ve müftiyü'l-enâm olan Mevlânâ Abdürrahîm-edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- işâret etmeleriyle işâretleri üzere hak ve zümre-i avâma ilhâk olunup Azak kal'asında kal'a-bend olunmalarıyçün Tekfurdağı üzerinden Kavak'a ve ondan kal'a-i merkūmeye götürmek üzere bostânî hasekilerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân haseki -zîde kadruhû- ve bir kaç nefer bostânî ile kayd u bend ile mahbûsen irsâl olunmağın senki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin inşâallâhü te'âla Kavak'a vusûllerinde eğlendirmeyüp bir sefîneye vaz' ve Azak kal'asına göndermen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

222

Magosa kal'ası ve Seddü'l-bahr kal'ası dizdârlarına hüküm ki,

Rumeli kuzâtından Cezelî İbrahim kendi hâlinde olmayupmûkız-ı fitne ve sâ'î bi'l-fesâd ve ulemâ-i kirâmı zem ve hiciv âdet-i müstemirresi olup mazarru'n-nâs olmağla mezbûrun yeri ve mülâzemeti hak ve zümre-i avâma ilhâk ve nefy olunmak üzere a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-füdalâil-müteverrihîn bi'l-fi'il şeyhülislam ve müftiyü'l-enâm olan Mevlânâ Abdurrahîm -edâmallâhu te'âlâ fezâilehû- işâret etmeleriyle işâretleri üzere hak olunmağın mezbûr Magosa kal'asında kal'a-bend olunmak üzere (boşluk) ile kayd ü bend ile mahbûsen irsâl olunmağın sen ki Seddü'l-bahr kal'ası dizdârısın mezbûr İbrahim mübâşir-i merkūm ile ol tarafa vusûlünde aslâ eğlendirmeyüp bir sefîneye vaz' ve Magosa kal'asına irsâl ve senki Magosa kal'ası dizdârısın mezbûr İbrahim vusûlünde Magosa kal'asında muhkem habs ve kal'a-bend ve vech-i meşrûh üzere kal'a-bend olduğunu müş'ir mübâşir-i merkūm yedine arz verüp rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve mezbûr İbrahim'in ıtlâkıyçün emr-i şerîf sâdır olur ise dahi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum vârid olmadıkça bir tarîkle ıtlâkından be-gāyet ihtirâz eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

223

Azak muhâfızı vezîr Yusuf Paşa'ya ve Azak kal‘ası dizdârına ve bostancı hasekilerinden (boşluk) Haseki'ye hüküm ki,

Sâbıkân Tırhala kādîsı olan Karaferyeli Latinzâde Mehmed ve müderrisînden sâbıkân Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı müfettişi olan İsmail kendi hâllerinde olmayupmûkız-ı fitne ve sâ‘î bi’l-fesâd ve ulemâ-i kirâmı zem ve hiciv âdet-i müstemirreleri olup muzırru’n-nâs olmalarıyla mezbûrların yerleri ve mülâzemetleri hak ve tarîk-i ulemâdan men‘ u hacr ve zümre-i avâma ilhâk ve nefy olunmalarıyçün bi’l-fi‘il şeyhülislam ve müftiyü’l-enâm olan Mevlâna Abdurrahîm -edâmallâhu te‘âlâ fezâilehû- işâret etmeleriyle işâretleri üzere hak ve hacr olunmağın sen ki haseki-i mezkûrsun mezbûrları kayd ü bend ile götürüp Azak kal‘asında kal‘a-bend olunmalarıyçün dizdâr-ı merkūma teslîm ve sen ki dizdâr-ı merkūmsun mezbûrân Latinzâde Mehmed ve İsmail'i Azak kal‘asında muhkem haps ve kal‘a-bend eyleyüp ve vech-i meşrûh üzere kal‘a-bend olundukların müş‘ir haseki-i mezkûr yedine arz verüp rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve mezbûrânın ıtlâklarıyçün emr-i şerif dahî sâdır olur ise hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum vârid olmadıkça bir tarîkle ıtlâklarından be-gāyet ihtirâz eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı N [Ramazan] sene 1127.

224

Âmid Mollasına ve Pertek kādîsına ve Diyârbakır mütesellimine ve Pertek voyvodasına hüküm ki,

Pertek kazâsı sâkinlerinden Ahmed bin Halil ve İbrahim bin Davud ve İsmail bin Halil ve Genç Ali ve İbrahim bin Bekir ve Veli ve Bekir bin Süleyman nâm kimesnelerden bundan akdem iştikâ olunmakla mezbûrlar Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend olunmak içün emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Hâla mezbûrların cürümleri afv olunmağla min ba‘d dahl ve rencîde olunmayup ve ahz ve kal‘a-bend olunmuşlar ise dahi ıtlâk ve sebîlleri tahliye olunmak emrim olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ıN [Ramazan] sene 1127.

[44]

225

İstanbul kāim-i makāmına ve Tersâne kethüdâsı vekîline hüküm ki,

Gelibolu hassı voyvodası olan Ali gelüp Gelibolu kazâsı mahallâtından Ayayorgi mahallesi sâkinlerinden Doluoğlu demekle ma‘rûf Limni nâm zimmî kendi hâlinde olmayup şurb-i hamr ile meşgûl ve dâimâ âlet-i harb ile gezüp niçe dürlü fesâd ve şer-i şürûrundan ibâdullah emîn olmadığı kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘le olduğu bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyunum ricâ ve sâdır olan fermân mucibince Gelibolulu Limni zimmî hakkında olan hüccete nazar olundukda mazmûnu vâkfa mutâbık olduğu halde sefîneye vaz‘ ile ta‘zîre müstahık olmuş olur deyü Rumeli kādî‘askeri olan Mevlanâ İsmail i‘lâm etmekle mevlânâ-yı müşârun-ileyhin i‘lâmı mucibincemesfûr Tersâne-i âmire'm sefînesine vaz‘ olunup bir tarîkile ıtlâkına fermân sâdır olur ise ıtlâk olunmayup i‘lâm ve ba‘dehû ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûcebiyle amel olunmak emrim olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı N [Ramazan] sene 1127.

226

Diyârbakır vâlîsine, Harput kâdîsına, Diyârbakır kal‘ası dizdârlarına hüküm ki,

Senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Harput sâkinlerinden Muhzıroğlu Ahmed nâm şakînin şekāvet ve haramzâdelik âdet-i müstemirresi olup iki def‘a emr-i şerif sâdır olmuşiken icrâ olunmayup nice ehl-i ırza te‘addî ve muzırru’n-nâs ve sâ‘î bi’l-fesâd olduğun arz eylediğin ecilden mezbûr vech-i meşrûh üzere sâ‘î bi‘l-fesâd ve mazarrü‘n-nas olduğu vâkı‘ ise Diyârbakır kal‘asında kal‘a-bend ve hakîkat i‘lâm ve bundan sonra sâdır olan emr-i şerîfim mucibince amel olunmak emrim olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı N [Ramazan] sene 1127.

227

Âmid mollasına ve Pertek ve Mazgird kādîlarına ve voyvodalarına ve Diyârbakır kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Mazgird kazâsı sâkinlerinden Karaçorlu Osman ve karındaşı Ömer'den bundan akdem iştikâ olunmağla ıslâh-ı nefs içünDiyârbakır kal‘asında kal‘a-bend olunmalarıiçün emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Hâlâ mezbûrân Osman ve Ömer'in cürmleri afv olunmağla min-ba‘d rencîde olunmayup ve ahz ve kal‘a-bend olunmuşlar ise dahî ıtlâk ve sebîlleri tahliye olunmak emrim olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı N [Ramazan] sene 1127.

228

Edirne kādîsına ve Yanık kādîsına hüküm ki,

Edirne sâkinlerinden Alizez Yazıcı nâm Yahudi kendi halinde olmadığın bundan akdem i‘lam olundukda Yanbolu'ya nefy ve iclâsıyçün emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Mesfûr Yahudi Hahambaşıları ve cemâ‘at başıları yanlarına varmayup ve yazıcılık umûruna karışmayup kendi halinde olmak üzere sebîle tahliye olunmak emrim olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı N [Ramazan] sene 1127

229

Edirne Bostancıbaşısına hüküm ki,

Salih nâm bostânî rikâb-ı hümâyûnuma gelüp bunun karındaşı Mustafa nâm kimesneyi Çırpan kazâsına tâbi‘ Yenişar nam karye sâkinlerinden Hüseyin ve Arslan ve Ivaz ve (...) nâm kimesneler bi-gayr-ı hakkın katl ve (...) fevt ziyâde gadr ve te‘addî ve katl eylediklerin ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği senki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin eşkıyâ-yı merkūmu ahz ve husemâlarıyla murâfa‘a-i şer‘ olunmak üzere rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-iŞevvâl sene 1127.

[45]

230

Karacaviran ve Milân kādîlarına ve Kütahya mütesellimine hüküm ki,

Kengırı sancağında vâkı' Köprülü ve Çikebağları ve Sarıalan ve Çerkeş boğazı nâm mahallerde kuttâ'-ı tarîk eşkıyâsı ebnâ-yı sebîlin yollarına inüp îsâl-i mazarrat etmeleriyle Kengırı sancağı mütesellimi İbrahim -zîde kadruhû- bi'n-nefs varup eşkıyâ-yı merkūmeden beş neferin ahz ve der-zincîr edüp Çerkeş kazâsına tâbi' Saçak nâm karyeye nüzûl eyledikde levendân tâifesinden Velican demekle ma'rûf Mehmed nâm kimesne dahî eşkıyâdan olup Karacaviran kasabasında tavattun ve âdet-i müstemirresi üzere habâsetden hâlî olmadığın bî-garaz müslimîn haber vermeleriyle mezkûru dahî ahz ve keyfiyetin rikâb-ı hümâyûnuma i'lâm içünkal'a-bend etmekle şakî-i mezbûrun kasaba-i merkūmede mu'înleri olan es-Seyyid Hasan ve Maryoloğlu Hacı Mehmed ve Kethüdâyerioğlu Deli Mustafa ve Deli Çavuşoğlu Mehmed ve Abdurrahmân ve Ömer Beyoğlu Süleyman ve Ali Kadıoğlu Mehmed ve Emir Veli ve Milan kazâsı kurâsından Atlıkaracaları nâm karyeden Delioğlan demekle ma'rûf es-Seyyid Mehmed ve el-Hâc Hasan ve es-Seyyid Ali ve Çırık Ali ve Taşköprülü es-Seyyid Hacı Mehmed ve Bozkuşlu Zaimoğlu nam şakîler mezbûr Velican'ın tahlîsi içün ittifâk ve ittihâd ve havâlarına tâbi' üç yüzden mütecâviz eşkıyâyı başlarına cem' ve ale's-sabah mütesellim-i mûmâ-ileyhin menzilin basup emvâl ve eşyâsın nehb ü gāret ve mezbûr Velican ânda bulunmamağla der-zincîr olan beş nefer eşkıyâyı merkūmenin zincirlerin kırup ıtlâk eyledikleri siz ki Karacaviran ve Milan kādîlarısız tarafınızdan mütesellim-i mûmâ-ileyh ve Kengırı ve Tohat ve Çerkeş kādîları ve muvakkaten Bihora ma'a Bafra kādîsı taraflarından arz ve i'lâm olunmağla senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta'yîn olunan (boşluk) -zîde kadruhû- ma'rifetiyle ve zâbitleri ma'rifetiyle mezbûrları bi-eyyi-hâlin ahz ve ele getirüp ahvâlleri şer'le görülüp mezbûrların vech-i meşrûh üzere şekāvetleri muvâcehelerinde sâbit olur ise gāret eyledikleri emvâl ve eşyâ bî-kusûr tahsîl ve sâhibine teslîm ve mezbûrlar muhkem habs ve üzerlerine sübût bulan

mevâddın sûret-i sicilleriyle keyfiyet-i ahvâlleri sıhhati ve hakîkati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâhır-ı N [Ramazan] sene 1127.

231

Bostânî ustalarından (boşluk) Usta -zîde kadruhû-'ya ve İnöz kal‘ası dizdârlarına hüküm ki,

Osman kethüdânın karındaşı olup sâbıkân Sipâh ağası olan Hüseyin'in Seddü’l-bahr kal‘asında kal‘a-bend olunması içün bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olup ve senki usta-i mûmâ-ileyhsin mezbûru Seddü’l-bahr kal‘asına götürmek üzere Edirne bostancıbaşısı tarafından sen ta‘yîn olunmuşdun. Hâlâ mezbûr Hüseyin'in İnöz kal‘asında kal‘a-bend olunması iktizâ etmekle inşâallâhü te‘âla işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Hüseyin'i kayd ü bend ile mahbûsen götürüp İnöz kal‘ası dizdârına teslîm ve senki İnöz kal‘ası dizdârı merkūmsun vusûlünde mezbûr Hüseyin'i muhkem haps ve kal‘a-bend eyleyüp vech-i meşrûh üzere vusûl ve kal‘a-bend olunduğunu müş‘ir usta-i merkūmun yedine arz verüp rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt- ı N [Ramazan] sene 1127.

232

Edirne'de devletli Valide Sultan Hazretleri'nin hizmet-i şerîflerinde olan Vezîr osman Paşa'ya ve Bostânî hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû-'ya ve Seddü’l-bahr kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Hâlâ Edirne'de mukîm Numan Paşa babalığı Kitabçı Ali Efendi demekle ma‘rûf kimesnenin Seddü’l-bahr kal‘asında kal‘a-bend olunması fermânım olmağla senki vezîr-i müşârun-ileyhsin inşâallâhü te‘âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Ali'yi ahz ve husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta‘yîn olunan Haseki-i mezkûra teslîm ve sen ki

Haseki-i mezkûrsun mezbûr Ali'yi götürüp dizdâr-ı merkūma teslîm ve senki dizdâr-ı merkūmsun vusûlünde merkūm Ali'yi muhkem habs ve kal‘a-bend eyleyüp ve vech-i meşrûh üzere kal‘a-bend olduğun müş‘ir haseki-i mezbûrun yedine arz verüp rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

[46]

233

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Sâbıkân matbah emîni olup Numan Paşa vezâretinde Başbâkî kulu olup hâlâ İstanbul'da sâkin olan Ahmed'in Seddü’l-bahr kal‘asında kal‘a-bend olunması fermânım olmağla senki vezîr-i müşârun-ileyhsin inşâallâhü te‘âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Ahmed'i ahz ve bostânî hasekilerinden bir haseki mübâşeretiyle Âsitâne-i sa‘âdetüme tarafından emr-i şerîfimle kal‘a-i mezbûreye irsâl ve muhkem habs ve kal‘a-bend etdirüp ve vech-i meşrûh üzere kal‘a-bend olunduğunu müş‘ir dizdârından arz getürüp rikâb-ı müstetâbıma irsal ve sıhhati üzere arz u i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

234

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühûya- ve rikâb-ı hümâyûnumdan Siroz'a varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları vekîllerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri ve kasabât ve kurâ zâbitlerine hüküm ki,

Sefer-i nusret-meâsirimden ba‘zı askerî tâifesi gürûh gürûh avdet ve yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâkı‘ kurâ ahâlîsini müft ü meccânen yem ve yemek ve sâ’ir zâd ve zahîre mütâlebesiyle rencîde vü remîde eyledikleri mesâmi‘-i aliyye-i hüsrevâneme ilkā olunup ve re‘ayâ ve berâyâ ve sükkân-ı memleketi himâyet ve

sıyânet lâzıme-i zimmet himmet-i cihânbânîden olmağla senki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ma‘rifetin ve mûmâ-ileyhimin ittifâk ve ittihâdlarıyla vech-i meşrûh üzere avdet eden tâife-i mezbûreye doğru yoldan gidüp yemîn ve yesâra sapmayup her ne lâzım olur ise rızâlarıyla satanlardan narh-ı cârî üzere akçeleriyle alup re‘âyâ ve berâyâyı rencîde eylememek üzre muhkem tenbîh ve te’kîd ve siz ki mûmâ-ileyhimsiz husûs-ı mezbûrda mûmâ-ileyhin ma‘rifeti ve ittifâk ve ittihâd ile fukarâ ve zu‘afânın himâyet ve sıyânetlerinde ziyâde takayyüd ve ihtimâm edüp tesâmüh ve tekâsülden be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt- ı N [Ramazan] sene 1127.

235

Bir sûreti dahî rikâb-ı hümâyûnumdan Gelibolu ve Tekfurdağı'na varınca

236

Itlâk olunmuşdur. Fî evâ’il-i M [Muharrem] sene 1129

Kayseriye Mollasına ve Bor kādîsına hüküm ki,

Bor kazâsında sâkin sâdât-ı kirâm rikâb-ı hümâyûnuma gelüp Bor kazâsında nakîbü’l-eşrâf kāim-i makāmı olan Uzunoğlan demekle ma‘rûf Seyyid Mustafa nâm kimesne kendi hâlinde olmayupmûkız-ı fitne ve alâkası olmadığı ile mesâliha karışup ve şer‘ ve da‘vâsı olana mahkemeye varmazden mukaddem bana gel benimle ma‘an mahkemeye gidesün deyü cebr ve kādîların bir rüşveti ve şâhid-i zûr me’vâsı olup ve sâdât-ı kirâmı bi-gayr-ı hakkın ahz ve habs ve tecrîm ve arûsiye nâmıyla ikişer üçer guruşların alup zulm ve te‘addî üzere olduğu bundan akdem i‘lâm olunmağla nefy ve iclâsı içün emr-i şerif olunmuş iken kendi hâlinde olmak üzere bir tarîk ile nefiyden afvına emr-i şerif ihrâc edip ba‘dehû yine kendi hâlinde olmamağla Kıbrıs cezîresine nefy olunmak üzere tekrâr emr-i şerîf sâdır olup lâkin mezbûr firâr ve yine nakîbü’l-eşrâf kāim-i makāmını bir tarîk ile alup zulm ve te‘addîsi evvelkinden ziyâde olduğun ol bâbda istid‘â-yı inâyet ve sen ki Bor kādîsısın senden mektûb gelüp mezbûr es-Seyyid Mustafa azli iltimâs olunmağla mezbûr azl olunup yerine diğer es-

Seyyid Mustafa kādî olduğun bi'l-fi'il Anadolu kādî'askeri olup nakîbü'l-eşrâf olan (boşluk) -edâmallâhü te'âlâ fezâilehû- i'lâm etmeğin mezbûr Seyyid Mustafa kendi hâlinde olmayup medîne-i mezbûrede sâkin sâdât ve ulemâ te'addîsinden müştekî olmalarıyla civârında vâkı' Kayseriye'ye nefy ve iclâ olunup emr-i şerîf sâdır olmadıkça medîne-i mezbûreye gelmemek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

237

Bozcaada kal'ası dizdârına hüküm ki,

İsmihân nâm hâtûn gelüp Edirne kazâsına tâbi' Alçılı nâm karyeden zevci Hasan nâm Yeniçeri kendi hâlinde iken karye-i mezbûre ahâlîsi mezbûra garaz edüp teşekkî ve Bozcaada kal'asında kal'a-bend etdirüp üç aded çocukların ile ahvâli mükedder olduğun ve mezbûr Hasan'dan karyesi ahâlîsi şâribü'l-hamr ve dâimâ şekāvetden hâlî olmayup ehl ü evlâdımız şerrinden emîn değildir deyü teşekkî ve Edirne kādîsı huzûrunda murâfa'a-i şer' olup mezbûrun üzerine bir töhmet sâbit olmayup ıslâh-ı nefs içün Bozcaada kal'asında kal'a-bend ve fermân-ı şerîf ile mahbûs olduğun Edirne'de yeniçeri zâbiti olan haseki Ahmed -zîde mecdühû- i'lâm etmeğin mezbûr ıslâh-ı nefs etmekle ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

[47]

238

Kapucı Deli Mehmed ma'rifetiyle tebdîl olunmuşdur.

Bor ve Niğde kādîlarına ve Konya mütesellimine hüküm ki,

Bor kazâsı ahâlîsi rikâb-ı hümâyûnuma âdem ve arzuhal gönderüp Bor kasabasında sâkin Mustafa Beşe demekle ma'rûf kimesne kendi hâlinde olmayup eşkıyâdan olup nice ehl-i ırz kimesnelerin darb-ı şedîd ile darb ve şütûm-ı galîza ile şetm edüp ve nice kimesnelerin evlâdların fi'l-i şenî' kasdıyla cebren ahz ve dağlara götürüp ve

ba‘zı ehl-i ırz kimesnelere dahi hılâf-ı vâkı‘ benim eşyâmı sirka eyledin deyü isnâd edüp ve mâl-ı mîrînin tahsîline dahî mâni‘ olup ve bir kimesne kızın ere vermek murâd eyledikde mezbûrun izni olmadıkça vermeyüp mezbûrun ol vechile zulm ve te‘addîsinden vilâyetlerinde sâkin olacak hâlleri kalmayup perakende ve perîşân olmalarına bâ‘is olup gadr olunduğun mezbûr Mustafa zâbiti ma‘rifetiyle diyâr-ı âhara nafy olunmak bâbınta emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden zâbiti ma‘rifetiyle mahallinde mezbûrun ahvâli şer‘le tefahhus olunup i‘lâm olunduğu üzere şekāveti ve te‘addîsi muktezâ-yı şer‘ üzere sâbit ve zâhir olur ise civârında vâkı‘ Niğde'ye nefy ve sûret-i sicilli ile hakîkat-i ahvâli alâ sıhhatihî rikâb-ı hümâyûnuma i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

239

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Senki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde gāyet mu‘temedün aleyh âdemler ta‘yîn ve bir nesne zâyi‘ ve telef olmamak üzere Saray-ı atîk'de muhterik olan mahallin gubârını arabaladupher ne hâsıl olur ise defter ve bir dükkânmahzerde hıfz ve gereği gibi muhâfaza etdirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127

240

Gümülcine nâibine ve bostânî ustalarından (boşluk) usta ve İnöz kal‘ası dizdârına (boşluk) -zîde kadruhûmâ- hüküm ki,

Senki dizdâr-ı merkūmsun emr-i şerîfim vusûlünde bundan akdem usta-i merkūm mübâşeretiyle İnöz kal‘asında habs ve kal‘a-bend olan Hüseyin'i Usta-i merkūma teslîm ve senki usta-i merkūmsun mezbûr Hüseyin'i mahbûsen Gümülcine'ye götürüp Gümülcine'de sâkin olduğu konağının kapusı önünde salb eyleyüp ve maslûben bir gün durdukdan sonra başını getirmeyüp ancak vech-i meşrûh üzere salb ve bir gün

maslûben durduğunu müş‘ir nâib-i mûmâ-ileyhden arz alup rikâb-ı hümâyûnum tarafına avdet eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

241

Tatarpazarı nâibine ve Eğridere palankası dizdârına hüküm ki,

Senki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp medîne-i Pazarcık sâkinlerinden Külcüoğlu el-Hâc Mehmed nâm kimesne oğlu yeniçeri tâifesinden Mustafa Paşa nâm şakî ile cizyedârın menzilini basup taşraya kolcu çıkarma deyü şütûm etmekle zâbiti tarafından da‘vet-i şer‘ olundukda şakî-i mezbûr Mustafa âlât-ı harbe yapışup itâ‘at-ı şer‘-i şerîf etmeyüp mâl-ı cizyenin ta‘tîline bâ‘is olmalarıyla vâkı‘ hâli bi’l-iltimâs sen ve akzâ kuzâti’l-müslimîn Filibe kādîsı mevlânâ Osman -zîde fezâilehû- eylediğiniz ecilden ocakları tarafından ta‘yîn olunan çavuş ma‘rifetiyle eşkıyâ-yı merkūm ve Eğridere palankasında kal‘a-bend olunmak emrim olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

242

Bozcaada kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Nevâhî-i Yanbolu kazâsına tâbi‘ Karaca Muradlı karyede sâkin Gâzî Giray Sultan içün bundan akdem kendi hâlinde olmayup ba‘zı eşkıyâyı başına cem‘ ve re‘âyânın kızlarına ta‘arruz ve cebren koyun ve kuzusun ve sâ’ir nesnelerin alup zulm ve te‘addî eder deyü iştikâ olundukda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mucibince sâdır olan emr-i şerîfim ile Bozcaada kal‘asında kal‘a-bend olunmuş idi. Hâla mezkûrun sahîfe-i cürm-i güzeştesine mâni‘ afv-ı hümâyûnum keşîde kılınmağla fî-mâ ba‘d kendi hâlinde olmak üzere ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

[48]

243

Sâbıkân Tersâne-i âmirem emîni olan Hüseyin'in ve Sipah Ocağı mütekâ‘idlerinden Abdülkerim'in zâhir olan hiyânet ve habâsetleri sebebiyle cezâları tertîbine me’mûr olan bostânî hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû-'ya hüküm ki,

Mezbûrân Hüseyin ve Abdülkerim'in nukûd ve emvâl ve eşyâları mîrî içünahz ü kabz olunmak lâzım gelmekle senki haseki-i mûmâ-ileyhsin mezbûrların yanlarında mevcûd bulunan nukûd ve eşyâ ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur her neleri var ise ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mümzâ ve mahtûm defterleriyle rikâb-ı hümâyûnuma getirüp lâkin mezbûrların emvâl ve eşyâsından cüz’î ve küllî nesneleri ketm ve ihfâ olunmakdan veyâhud hârice kalmakdan be-gāyet ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene 1127

244

Bostânî Hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû- ve Kıbrıs cezîresinde vâkı‘ (boşluk) kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sipah ocağı mütekâ‘idlerinden olup bundan akdem kal‘a-i mezbûrda kal‘a-bend olunan Abdülkerîm'in şer‘an katli muktezî hıyânet ve habâseti zâhir olmağla sen ki haseki-i mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde varup mezbûrun şer‘an lâzım gelen cezâsı tertîb ve ser-i maktû‘unu rikâb-ı hümayûnuma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene 1127.

245

Boğazhisarları ve (boşluk) ve (boşluk) kādîlarına ve bostânî hasekilerinden Ahmed Haseki'ye ve Boğazhizarları dizdârlarına hüküm ki,

Numan Paşa vezâretinde cebecibaşı olan Boğazhisarlı İbrahim mazarru'n-nas ve lâzımü'l-izâle olmakla senki haseki-i mezkûrsun merkūm İbrahim nerede bulunur ise cezâsını tertîb ve ser-i maktû'un rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene 1127.

246

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

SâbıkānŞeyhü'l-islâm olan Mirzâ Mustafa Efendi'nin varup Trabzon'da ikāmeti fermânım olmağla senki vezîr-i müşârun-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde aslâ te'hîr ve tevakkuf etmeyüp mûmâ-ileyh Mirzâ Mustafa Efendi'yi bir sefîneye vaz' ve yanına tarafından mu'temedün aleyh âdem ta'yîn ve Trabzon'a irsal ve ânda ikāmet etdirüp ve vech-i meşrûh üzere Trabzon'a vusûlünü müş'ir kādîsından arz getirdüp rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127

247

Bostânî hasekilerinden (boşluk) haseki -zîde kadruhû-'ya ve Magosa kal'ası dizdârına hüküm ki,

Sâbıkân Tersâne-i âmirem emîni olup emr-i şerîfimle Magosa kal'asında kal'a-bend olunan Hüseyin'in dîn ve Devlet-i aliyye'me vücûh-ı şettâ ile hiyâneti zâhir ve sâbit olup şer'an izâlesi lâzım gelmekle senki haseki-i mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde varup vech-i meşrûh üzere izâlesi lâzım gelen mezkûr Hüseyin'in cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene 1127.

248

Edirne bostancıbaşısı vekîline ve bostânî hasekilerinden Mehmed Haseki'ye hüküm ki,

Sen ki haseki-i merkūmsun bundan akdem Rumeli kuzâtından Cezelî İbrahim'i kayd ü bend ile götürüp Magosa kal‘asında kal‘a-bend olunmak üzere fermân-ı celîlü’l-kadrim me’mûr ve ta‘yîn olunmuşidi. Emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr İbrahim'i yine kayd ü bend ile mahsûben getirüp bostancıbaşı vekîli mûmâ-ileyhe teslîm ve senki bostancıbaşı vekîli mûmâ-ileyhsin vusûlünde mezbûr İbrahim'i haps eylediğini haseki-i merkūm ile rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı B [Receb] sene 1127.

[49]

249

Gelibolu nâibine ve bostanî ustalarından (boşluk) Usta ve Gelibolu'da yeniçeri zâbiti olan (boşluk) ve gümrük emîni (boşluk) -zîde kadruhuma- hüküm ki,

Emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Özbekler beyisi Şehsuvâroğlu Mehmed -dâme ikbâlühû- Mora cezîresinde vâkı‘ Mizistre'de meks ve ikāmet ve hidmet-i muhâfazada olmak üzere ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle me’mûr olup kendisi İnebahtı havâlîsinde bulunmağla Mizistre muhâfazasiyçün sâdır olan me’mûriyet emr-i şerîfi kendüye vardıkda yanında olan cümle bölükbaşıları muvâcehesinde feth ve kırâat ve üzerlerinde ikişer buçuk aylık peşîn vazîfeleri olduğun mezbûrlara iş‘âr ve mezbûrlar dahî ikrâr ve i‘tirâf edüp ve bahşişlerin dahî peşîn almışlar iken kendü ile ma‘an hidmet-i muhâfazaya gitmeleriyçün tenbîh ve te’kîd eyledikde süvârî bölükbaşılarından Katırcıoğlu Mehmed ve Sarıkçı Ali ve Deli Fazlı ve Zebun Ali ve Tokmak Mustafa ve Keleş Mustafa ve Köse Ahmed ve Kel Mehmed ve Türkmen ali ve Çoğullu İbrahim ve Yalama Mustafa ve Delibaşı Hasan ve Kelekli Ağası Fetvacı Mustafa ve Bilal ve Terek Mustafa ve Kara Veli ve Deli Cafer ve Ali Derviş ve Boşnak Hasan ve Genç Osman ve Şişman Hacı Mehmed ve Kel İbrahim ve Solak Ali ve Hacı Felek nâm bölükbaşılar ve piyade levendân bölükbaşılarından Baba

Yusuf ve Tataroğlu ve Alaşehirli Hacı Ali ve Ankaravî Hasan ve Hacı Mehmed ve Çora Mustafa ve Kengırılı Hasan nâm bölükbaşılar emr-i şerîfime itâ‘at etmeyüp bayrakları altında olan levendân ile ma‘an firâr edüp ve vech-i meşrûh üzere firâr eden bölükbaşılar ve ba‘zı meşâhir levendânın bundan akdem sefer-i hümâyûnuma hîn-i azîmetde ahâlî-i vilâyete nice zulm ve te‘addî ve tecâvüzleri vukû‘ bulduğu i‘lâm olunup hâlâ bu vechile firâr eden mezbûrlar Anadolu tarafına güzâr eyledikleri sûretde kendi hallerinde durmayup tecâvüze cesâret edecekleri zâhir eşkıyâdan olmalarıyla firâr eden mezkûr bölükbaşıları ve levendânının şekāvet ile meşhûr olmaları Anadolu tarafına murûrlarından mukaddem ahz olunmaları ziyâde mühim ve muktezî olup ve zikr olunan eşkıyâyı teşhîsle gösterüp ahz olunmalarıyçün mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından dahi âdem ta‘yîn olunmağın siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan bölükbaşılar ve levendândan şekāvet ile meşhûr olanları ziyâde dikkat ve ihtimâm ile gözedüp Gelibolu ma‘iyyetine varanları mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından ta‘yîn olunan kimesne gösterdikde ittifâk ve ittihâd ile anadolu tarafına geçmezden mukaddem bi-eyyi-hâlin ahz ve muhkem habs ve isim ve resimleriyle sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz ve i‘lam eyleyesiz. Husûs-ı mezbûrda ser-mû tehâvün ve takâsîriniz zuhûr eder ise cümleniz mu‘âhaze ve mu‘âteb olacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre eşkıyâ-yı merkūmenin elbette ve elbette ahz ve muhkem haps olunmalarında ziyâde takayyüd ve ihtimam eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

250

Sofya kādîsına ve Sofya mütesellimi (boşluk) ve bostânî ustalarından (boşluk) Usta ve a‘yân-ı vilayet ve iş erleri - zîde kadruhümâ - hüküm ki,

Emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Adana Beylerbeyi'nin Şehsuvâroğlu Mehmed -dâme ikbâlühû- Mora cezîresinde vâkı‘ Mizistre'de meks ve ikāmet ve hidmet-i muhâfazada olmak üzere ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle me’mûr olup kendisi İnebahtı havâlîsinde bulunmakla Mizistre muhâfazasiyçün sâdır olan me’mûriyet emr-i şerîfi kendüye vardıkda yanında olan cümle bölükbaşıları

muvâcehesinde feth ve kırâat ve üzerlerinde ikişer buçuk aylık peşin vazîfeleri olduğun mezbûrlara iş‘âr ve mezbûrlar dahî ikrâr ve i‘tirâf edüp ve bahşîşlerin dahi peşîn almışlar iken kendi ile ma‘an hidmet-i muhâfazaya gitmeleriyçün tenbîh ve te’kîd eyledikde süvârî bölükbaşılarından Katırcıoğlu Mehmed ve Sarıkçı Ali ve Deli Fazlı ve Zebun Ali ve Tokmak Mustafa ve Keleş Mustafa ve Köse Ahmed ve Kel Mehmed ve Türkmen Ali ve Çoğullu İbrahim ve Yalak Mustafa ve Delibaşı Hasan ve Kelekli Ağası Fetvâcı Mustafa ve Bilal ve Terek Mustafa ve Kara Veli ve Deli Cafer ve Ali Derviş ve Boşnak Hasan ve Genç Osman ve Şişman Hacı Mehmed ve Kel İbrahim ve Solak Ali ve Hacı Felek nâm bölükbaşılar ve piyade levendân bölükbaşılarından Baba Yusuf ve Tataroğlu ve Alaşehirli Hacı Ali ve Ankaravî Hasan ve Hacı Mehmed ve Cora Mustafa ve Çankırılı Hasan nâm bölükbaşılar emr-i şerîfime itâ‘at etmeyüp bayrakları altında olan levendân ile firâr edüp ve vech-i meşrûh üzere firâr eden bölükbaşılar ve ba‘zı meşâhir levendânın bundan akdem sefer-i hümâyûnuma hîn-i azîmetde ahâlî-i vilâyete nice zulm ve te‘addî ve tecâvüzleri vukû‘ bulduğu i‘lâm olunup ve eşkıyâ-yı merkūmeden mezbûrûn Katırcıoğlu Mehmed ve Delibaşı Ali ve Kelekli Ağası Mustafa Sofya tarafına gitdikleri haber alınup eşkıyâ-yı merkūmenin ahz ve ele getirilmek mühim ve muktezî olmağla siz ki mûmaileyhimsiz ol tarafa giden mezbûr şakîleri tecessüs ve tefahhus ve her ne mahalde bulunurlar ise ittifâk ve ittihâd ile bi-eyyi vechin kâne ahz ve ele getirüp münâsib olan mahalde muhkem habs ve rikâb-ı hümâyûnuma arz ve i‘lâm eyleyesiz. Husûs-ı mezbûrda tehâvün ve takâsîriniz mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise mu’âhaze ve mu‘âteb olacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre mezbûr şakîlerin elbette ve elbette ahz ve muhkem habs olunmalarında ziyâde dikkat ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ’il-i L [Şevvâl] sene 1127.

251

Bir sûreti dahî Kal‘acik ve (boşluk) kādîlarına ve Kengırı mütesellimine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine, Kal‘acık tarafına giden Keleş Mustafa ve Ali Bölükbaşı ve Türkmen Ali ve Çoğullu İbrahim ve Emir Fazlı ve Tokmak Mustafa ve Bilal nâm şakîleriyçün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

[50]

252

Enderûn-ı Hümâyûn Hazînedarbaşısı Hasan -zîde uluvvuhû-'ya ve Edirne Bostancıbaşısı Vekîli Ahmed -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Mahrûsa-i Edirne'de vâkı‘ Saray-ı âmire'mde hazîneli Erzurumî Hasan bundan akdem Hazîne-i Hümâyûn'umun demir penceresini törpü ile kat‘ eder iken ahz olunmağla bilâ-emân katli içün sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mucibince fermân-ı şerîfim tahrîr olunmak üzere iken mezbûr bu def‘a dahî *el-hâyinü hâyif*(?) muktezâsınca mürtekeb olduğu fi‘il-i kabîh ve hıyâneti içün katl olunacağını yakînen bilmekle bu sene-i mübâreke Receb'inin yirmi yedinci Pazar gecesi ahşam namazı vaktinde demir kapıdan taşra çıkup firâr sadedinde iken kapı bekçilerinin ma‘lûmu olup geri döndürmek üzere önüne vardıklarında mezbûr Hasan'ın yedinde hançer olmağla döndürmeğe onât olmayup mezbûr bekçilerin birisi odalara bu keyfiyeti haber vermeğe gidüp ve ikisi mezbûr ile elleşerek Daltaban cesedinin(?) öte cânibinde olan namazgah kurbuna değin ardından ayrılmayup ol hînde yukarı oda bölükbaşısı Hüseyin Bölükbaşı dahî erişüp mezbûru ahz etmek içün üzerine vardıkda mezbûr elinde olan hançer ile mezkûr Hüseyin'in başının sol trafına darb ve katl ve iki neferi dahî mecrûh eyledikden sonra mezbûr Hasan ahz olunup hüccet-i şer‘iyye olunduğu senki bostancıbaşı vekîli mûmâ-ileyhsin tarafından mektûbunla i‘lâm ve ol hüccet-i şer‘iyye dahî irsal olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz inşâallâhü te‘âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünde husûs-ı mezbûr içün rikâb-ı kâmyâb-ı hüsrevânem tarafından mübâşir ta‘yîn olunan bostancı hasekilerinden Mustafa Haseki -zîde kadruhû- ma‘rifetiyle hâyin-i mezbûr Hasan'ı Enderûn-ı hümâyûnum ağaları odalarından Hazine odası kapusı önünde nehâren cümle muvâcehesinde bilâ-emân katl ve meyti mahall-i mezbûrda bir gün tamâmen battıkdan sonra bâb-ı hümâyûnum pîşgâhına çıkarıp ânda dahî iki gün yatdıkdan sonra kaldırılup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir vaz‘ ve hareketden ihtirâz olunmak

bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ'il-i Ş [Şa'bân] sene 1127.

253

Tırnovi nâibine ve Niğbolu kal'ası dizdârına hüküm ki,

Senki nâib-i mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp medîne-i Tırnovi kazâsına tâbi' Benlioğlu nam karye sâkinlerinden iken katîlen fevt olan Abdülkadîr ve zevcesi Fâtıma nâm hâtunun veresesi meclis-i şer'a varup Mustafa bin Ali nâm şakmezbûr Abdülkadir'i ve merkūm fâtıma'yı katl eden şakîler ile ma'an olduğu ikrârıyla sâbit ve hüccet olunmakla mezbûr Mustafa ıslâh-ı nefs edince Niğbolu kal'asında kal'a-bend olunmak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsıyla vâkı' hâli ilhâhlarıyla arz eylediğin ecilden senki dizdâr-ı merkūmsun ashâb-ı şekā refâkatiyle ma'an olduğunu mukır olup şer'an sâbit olmuş ise Niğbolu kal'asında vaz' ve kal'a-bend olunup emr-i şerîfim vârid olmadıkça ıtlâk olunmamak emrim olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ıL [Şevvâl] sene 1127.

254

Trabzon nâibine ve Niğbolu kal'ası dizdârına hüküm ki,

Sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Benlioğlu nâm karye cemâ'atinden es-Seyyid Receb ve Mustafa Hoca es-Seyyid Hüseyin ve Mehmed ve Abdurrahmân Hoca ve Bayramlıoğlu Hüseyin ve sâ'irleri meclis-i şer'a varup karye-i mezbûr zâbiti Mahmûd Hoca nâm kimesne içün eşkıyâ ile ihtilât edüp mebde-i fesâd ve hırsız yatağı olmakla bundan akdem hakkında emr-i şerîf ve bostânî ustası ta'yîn olunup mezbûr firâr etmekle icrâ olunmadığından bu def'a dahî karyelerinde katîlen fevt olan es-Seyyid Abdülkādir ve zevcesi Fâtıma'nın kâtillerinin muharriki mezbûr Mahmûd Hoca'dır. Mezbûrun zimem defterleri ba'zı eşyâsı mezbûr Mahmûd Hoca yedindedir deyü i'lâm ve

keyfiyet su’âl ve nefy olunmasiyçün emr-i şerîfim verilmek recâsına arz olunmak içün ilhâh etmeleriyle civârında vâkı‘ kurâ ahâlîsinden sual olundukda mezbûr Mahmûd Hoca'nın sâ‘î bi‘l-fesâd olduğun bî-garaz müslimîn haber vermeleriyle vâkı‘ hâli arz eylediğin ecilden mezbûr Niğbolu kal‘asına nefy ve kal‘a-bend olunup keyfiyet-i ahvâli tekrâr bî-garaz müslimînden su’âl ve i‘lâm olunduğu üzere şekāveti zâhir olur ise sûret-i sicillâtı ile rikâb-ı hümâyûnuma arz ve emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[51]

255

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline hüküm ki,

Müteveffâ Fındık Mehmed Paşa'nın abd-i memlûkü iken mezbûr Mehmed Paşa merhûm mağfiret-nişân babam Sultan Mehmed Han -aleyhi’r-rahmeti ve’l-gufrâna- hibe ve teslîm ve merkūm-ı müşârun-ileyhin mu‘takı olup mahrûsa-i İstanbul'da Tahta Minâre mahallesinde sâkin olan Hüseyin ibn-i Abdullah fevt olup verâseti usûbet-i nesebiyye cihetinden cenâb-ı hılâfet-meâbıma ve zevce-i metrûkesi Hadice bint-i Abdullah nâm hâtûna ve li-ebeveyn kız karındaşı olmak üzere iddi‘â eden Fâtıma Hatun'a münhasıra olmak üzere zevce-i mezbûre Hadice ve müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'in vasîsi İsmail muvâcehelerinde iftihârü’l-havâs ve’l-mukarrabîn hâlâ Saray-ı Atik Ağası olan Süleyman Ağa -zîde uluvvuhû- ma‘rifetiyle Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı Müfettişi vekîli Mevlâna Ahmed -zîde ilmühû- huzûrunda muhallefât-ı merkūme tahrîr ve defter ve hüccet olunup hüccet ve defteri rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve mezbûre Fâtıma henüz müdde‘âsını isbât etmediği i‘lâm olunup ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin husûs-ı mezbûrda adem-i takayyüdün zâhir ve sen ki defterdâr vekîlisin bu makūle fevt olan utekâtın usûbet-i nesebiyye cihetinden bi-hasebi’ş-şer‘i'ş-şerîf hâssaten cenâb-ı hılâfet-meâbıma âid ve râci‘ olan muhallefâtı taraf-ı hümâyûnum içünahz ü kabz olunmak senin uhdene takayyüdü lâzım olan umûrdan iken adem-i takayyüdün gaflet ve zuhûlüne haml olunmağla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve muhallefât-ı merkūme defterinin mumzî sûretiyle irsâl

olunmuşdur. İnşâallâhü te‘âlâ vusûlünde husûs-ı mezbûrda ziyâde takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus ve tecessüs edüp müteveffâ-yı mezbûrun defterde dâhil olmayup bir tarîkile ketm ve ihfâ olunmuş nukûd ve eşyâsı ve zimem-i nâsda dahî her nesi var ise zuhûra getirüp onları dahî ma‘rifet-i şer‘le defter ve muhallefât-ı merkūmeyi değer bahâlarıyla ma‘rifet-i şer‘le fürûht ve semenlerinden muktezâ-yı şer‘-i şerîf üzere cenâb-ı hılâfet-meâbıma isâbet eden her ne ise ahz ü kabz ve mezbûre Fâtıma dahî müdde‘âsı şuhûd-ı udûl ile vech-i şer‘î üzere isbât eder ise ânın dahî şer‘an isâbet eden hissesini kendüye teslîm ve vâkı‘ hâli mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eyleyesin. Lâkin eşyâ-yı merkūme değer bahâlarından noksâna fürûht olunmamak üzere ve müteveffâ-yı mezbûrun ketm ve ihfâ olunan nukûd ve eşyâ ve zimemde dahi her nesi kalmış ise zuhûra getirilmede ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyüp tehâvün ve takâsîrden be-gāyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

256

Edirne Bostancıbaşısı (boşluk) -dâme mecdühûya- ve Cisr-i Ergene ve Keşan ve Malkara ve Hayrabolu ve İpsala kazâları nâibleri -zîde ilmuhû- ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri -zîde kadruhûm- hüküm ki,

Sen ki Cisr-i Ergene nâibi Mevlânâ-yı mezkûrsun rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Cisr-i Ergene kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve e’imme vehutebâve a‘yân ve zu‘afâ meclis-i şer‘a varup kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsından olup Ahmed ve oğlu yekdest Ebubekir ve Gedik Hamza ve Sidikli Ali ve refîkleri ve kıbtiyân tâifesinden Mısır ve kalburcu ve çilingir ve dağşıcı nâmıyla gezen şakîler kasaba ve kurâda kiminin bârgîr ve kiminin öküzlerin sirka edüp ve ba‘zısının dahî menzilinden hafiyyeten ve alenen eşyâsın sirka eylediklerinden mâ‘adâ ebnâ-yı sebîlin yoluna inüp katl-i nüfûs ve neb ü gāret-i emvâl ile bölük bölük gezüp dâimâ ibâdullâha îsâl-i mazarrat üzere oldukların ilhâhlarıyla arz eylediğin ecilden senki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere eşkıyâ-yı mezbûreyi bulundukları mahalde bi-

eyyi-hâlin ahz ve sûret-i sicilleriyle rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

257

Rikâb-ı kâmyâbımdan ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vekîllerine ve havâss ve evkāf zâbitlerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim (boşluk) -dâme mecdühû- hazîne ile ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmakla her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise mahfûz ve münâsib mahallere kondurup ve yanına bekçiler ta‘yîn ve gecelerde geregi gibi muhâfazasında ihtimam eyleyüp ve gider oldukda müstevfâ ve tâmmü’s-silah âdemler ile bi’n-nefs kendiniz ma‘an gidüp yollarda muhâfaza ederek âmine ve sâlimen birbirinize îsâl ve vech-i meşrûh üzere sâlimen îsâlinizi müş‘ir kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin yedinden temessük alup bu vechile kemâl-i emn ü selâmet ile mahall-i me’mûra îsâlde her biriniz basîret ve intibâh üzere ziyâde takayyüd ve ihtimam eyleyüp tehâvün ve takâsîrden ve me’mûr olduğunuz üzere bi’n-nefs kendiniz yanınca gitmekde ihmâl ve tekâsülden gāyetü’l-gāye ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[52]

258

Âsitâne-i sa‘âdetüm kāim-i makāmı vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya ve hassa bostancıbaşıya ve defterdâr vekîline hüküm ki,

Sâbıkân Tersâne-i âmirem emîni Hüseyin'in emâneti vaktinde inşâsı fermânım olan donanma-yı hümâyûnum sefâyininin kereste ve levâzımı husûslarında zâhib olduğu hiyel ve mekrinden nâşî donanma-yı hümâyûnumun te’hîrine bâ‘is olup ve bu def‘a dahî defterleri görüldükde gadr ve hıyâneti ile zimmetinde dört yüz kîse mâl-ı mîrî

zuhûr eylediğinden mâ‘adâ Azak kal‘ası muhâfazasında olan kapum kulları ve yerli neferâtı içün zahîre iştirâ ve icâleten irsâl eylemek üzere ta‘ahhüdüne binâ’en Âsitâne-i sa‘âdet-medârımda hazîne-i âmiremden mezbûrun yedine an nakdin kırk bin guruş verilmişiken ekl ü bel‘ ve kal‘a-i merkūmeye bir dirhem zahîre ve bir habbe göndermeyüp serhad-i mansûrem muhâfazasında olan kapum kulları ve sâ’ir neferâtın kût ve nafakalarının zarûret ve muzâyakalarına dahî bâdî ve bu sene-i fâyizetü’l-meymenede kendi yediyle yapdırdığı komnita ve ispercine ve sâyir âlât ve mühimmât dahî bi’l-cümle kalîl ve çürük çıkup aslâ bir işe yaramayup tekrâr müceddeden tedârike muhtâc olup mezbûrun min külli’l-vücûh beytü’l-mâl-ı müslimîne gadr ve hıyâneti ve dîn ü devlet-i aliyyeme ihâneti zâhir ve nümâyân olmağla vech-i meşrûh üzere gadr ve hıyânetiyle zimmetinde zâhir ve sâbit olan mâl-ı mîrînin tahsîli içün emvâl ve eşyâsı cânib-i mîrîden zabt olunmak lâzım gelmekle senki vezîr-i müşârun-ileyhsin ve siz ki mûmâ-ileyhimâsız işbu emr-i şerîfim vusûlünde hâyin-i mezbûr Hüseyin'in hânelerin mühürleyüp ve oğlunu ve kethüdâsını ve hazînedâr vesâ’ir hidmetinde yakını mahremü’l-esrârı ve ortak ve sâ’ir işine karışup su’âl ve cevâb iktizâ edenleri ahz ve muhkem haps ve nukûd ve eşyâ ve emlâk ve sefâyin ve akar ve yalılarını ve çiftliklerini ve devâbb ü mevâşî ve kul ve câriye ve sâyir eşyâsını ve bi’l-cümle nâtık ve sâmit ve cüz’î ve küllî ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise bir nesnesi zâyi‘ ve telef ve ketm ve ihfâ olunmamak ve hâric kalmamak üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm üzere ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve yalılarına bostânî vaz‘ ve mümzâ ve mahtûm defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve vâkı‘ hâli sıhhati ve hakîkati üzere arz ve i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ı B [Receb] sene 1127

259

İnöz kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Emine nâm hâtûn gelüp bunun zevci Abdülkādir yeniçerilerinin ocağının mumcularından olup kendi hâlinde iken yeniçeri odabaşılarından ve (boşluk) nâm

kimesne bana te‘addî etdi deyü bundan akdem iştikâ ve ıslâh-ı nefs içün İnöz kal‘asında kal‘a-bend olunup ahvâli mükedder olduğun merhameten kal‘a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mezbûr ıslâh-ı nefs etmekle ıtlâk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

260

Güzelhisar kādîsı ve Aydın muhassılı vekîli ve (boşluk) kal‘ası dizâdına hüküm ki,

Tavas kazâsına tâbi‘ (boşluk) nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüp yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Göncüoğlu Yusuf ve oğlu Hüseyin ve Mustafa nâm kimesneler bunun menzilin basup ve oğlunun zevcesini hılâf-ı şer‘ ahz ve oğlu mezbûr dahî zevcesini tahlîs içün vardıkda cebr ve kerh edüp iki yüz kuruşların alup gadr eylediğin şer‘le görülüp bî-gayr-ı hakkın aldıkları akçe alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra müvellâ olup ve mezbûrlar her ne mahalde bulunurlar ise bi-eyyi-halin ahz ve meclis-i şer‘a ihzâr olunup ahvâlleri şer‘le görülüp i‘lâm olunduğu üzere üzerlerine mâdde sâbit olur ise icrâ-yı hak ve mezbûrlar kal‘a-bend ve ahvâlleri alâ vukû‘ihî i‘lam olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[53]

261

Nevâhî-iAlâ’iye nâibine ve mütesellimine hüküm ki,

Senki nâib-i mezkûrsun rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp nevâhî-i Alâ’iye kazâsına tâbi‘ Başilvat (?) nâm karyede sâkin İsa nâm kimesne meclis-i şer‘a varup yine karye-i mezbûr sükkânından Kel Halîl nâm kimesne kendi halinde olmayup bundan akdem babası Musa nâm kimesneyi mecrûhan katl eyleyüp ve sancak

mutasarrıflar ile ve mütesellimler ile yekdil ve yekcihet olup karye-i mezbûra fukarâsının ba‘zıların ehl-i örfe gammaz ve tecrîm etdirüp ve bundan akdem sancağı mutasarrıfı olan el-Hâc Mustafa Paşa'ya bunu gammaz ve kırk beş guruş aldırup ve tekrâren iki def‘a yine mezbûra gammaz ve elli guruşun aldırmağa bâ‘is olup karye-i mezbûre ahâlîsi perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olmağla bunun emsâli zulm ve te‘addîsinin nihâyeti olmadığın el-hâsıl arz eylediğin ecilden senki nâib ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız mezbûr min ba‘d kādî ve nâib ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesi yanlarına varmayup ve ahâlî-i karyeden bir kimesnenin umûruna karışmayup bir vechile müdâhale etmeyüp kendi hâlinde olmak üzere muhkem tenbîh bu def‘a dahî mütenebbih olmaz ise ahz ve habs ve hakîkat-i hâl sıhhati üzere tekrar arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

262

Edirne Bostancıbaşısı (boşluk) -dâme mecdühû- ve Sultanyeri kazâsında nâibü’ş-şer‘ olan (boşluk) -zîde ilmühû-'ya hüküm ki,

Senki nâib-i mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp Çirmen kazâsına tâbi‘ Alemdar nâm karye sâkinlerinden Ali ve karındaşı Mehmed ve İsmail nam kimesneler meclis-i şer‘a varup Sultanyeri kazâsına tâbi‘ Ada nâm karye sâkinlerinden Karaçorlu Seyyid Ali ve oğlu Seyyid İsmail ve Tülü Ivazoğlu Ali ve Deveci Ahmed ve Halîl nâhiyesine tâbi‘ Kubluca nâm karye sâkinlerinden Aynacıoğlu İvaz ve İvaz oğlu Kara Ali nâm şakîler künbet ta‘bîr olunur fâhşa ile mezbûrların üzerlerine hücûm ve âlet-i harb ile darb ve mecrûh etmeleriyle şakî-i mezbûrûn refîkleriyle ele getirüp rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim bostânî ustalarından Osman Usta -zîde kadruhû- ma‘rifetiyle yediyle vusûl bulup ahâlî muvâcehesinde feth ve kırâat olundukda ve sicill-i mahfûza kayd olunup ber-mûceb-i emr-i şerif mezbûr Karaçorlu Ali ma‘rifet-i şer‘le ahz ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve bâkî eşkıyâ-yı mezbûre firâr ve gaybet edüp ele girmek mümkün olmadığın ve mezbûr Ali ve karındaşı Mehmed ve İsmail cerhleri ba‘de’n-nazar keşf ve mütehakkık olduğun ilhâhlarıyla arz eylediğin ecilden senki

bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle eşkıyâ-yı mezbûre mukaddemâ zuhûra gelen fesâd ve şekāvetlerinden nâşî sâdır olan emr-i şerîfim mucibince ahzları karâr olundukda firâr ve gaybet edüp itâ‘at-ı emr-i şerîfim eylemediklerinden gayrı bu def‘a dahî nice fesâd ve şekāvete cesâret eyledikleri içün a‘yân-ı vilâyet i‘ânetleriyle eşkıyâ-yı mezbûreyi buldurup bi-eyyi-hâlin ahz ve kayd ü bend ile ihzâr ve mahallinde üzerlerine şer‘le sâbit olan mevâddın sûret-i sicil ve hüccetleriyle keyfiyet-i ahvâllerin arz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

263

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına hüküm ki,

Sefer-i hümâyûnumdan avdet eden tavâyif-i askeriyenin ol tarafa vardıklarında Anadolu tarafına murûr ve ubûrlarına mümâna‘at olunduğu istimâ‘ olunup hâlâ düstûr-ı ekrem müşîr-i efhamım nizâmü’l-âlem nâzımü menâzımü’l-ümem vezîr-i a‘zam ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa -edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘af iktidâruhu- Sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnumdan ric‘at etmekle senki vezîr-i müşârunileyhsin, ol makūle tavâyif-i askeriyenin Anadolu tarafına murûr ve ubûrlarına kat‘â mümâna‘at olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

264

Bir sûreti dahi

Gelibolu nâibine ve Gelibolu yeniçeri zâbitine ve gümrük emînine yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[54]

265

Bozcaada Kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Edirne sâkinelerinden Gülsüm nâm hâtûn rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâl sunup bu kendi hâlinde olup menzilinde sâkine iken mahallesi sâkinlerinden Emir Ali nâm kimesne menzili kapusın kırup içeri girüp üzerine bıçak tutup elbette bana râm olup ve illâ seni katl ederim deyü te‘addî eylediğin bildürüp ol bâbda istid‘a-yı inâyet ve mezbûrun ahvâli mahallesi ahâlîsinden su’âl olundukda bi-ecma‘ihim mezbûr Emir Ali mezbûre hâtûnun menziline varup ta‘cîz ve rencîde eylediği vâkı‘dir mahalle-i merkūmede dahî vâfir kimesnelerin merziline girüp ehl ü iyâline ta‘arruz edüp eşkıyâdan olup leyl ü nehâr fısk u fücûr edüp sâkin olduğumuz hânelerimizde mezbûrun şerrinden cümlemiz emîn ve sâlim değilleriz deyü sû-i hâlini ihbâr eyledikleri akzâ kuzâti’l-müslimîn Edirne kādîsı Mevlanâ Zeynelabidin -zîdet fezâilehû- i‘lam etmekle i‘lâmı mucibince mezbûr Emir Ali Bozcaada kal‘asında kal‘a-bend olunup ıslâh-ı nefs eylediği zâhir ve tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

266

Edirne bostancıbaşısına, Keşan ve İnecik ve Kerecik ve Gelibolu kazâları nâibleri -zîde ilmuhûma- hüküm ki,

Senki Keşan nâibi Mevlanâ-yı mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp kasaba-i Keşan'da sâkin a‘yân ve yol üzerinde vâkı‘ kurâ ahâlîsi meclis-i şer‘a varup Keşan kazâsı civârında vâkı‘ Koğru Dağı demekle ma‘rûf dağda ve Karakölük ve İpsala cânibinde el-Hâc Şaban köprüsü demekle ma‘rûf kuttâ‘-ı tarîk ve haydud eşkıyâsı zuhûr edüp murûr eden guzât-ı müslimînin ve sâ’irebnâ-yı sebîlin kendilerini katl ve eşyâların nehb ü gāret eylediklerin bildirüpvâkı‘ hâli ilhahlarıyla arz eylediğin ecilden senki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin tarafından usta ta‘yîn ve eşkıyâ-yı mezbûre Keşan'da ve civârında vâkı‘ İnecik ve Ferecik ve Gelibolu kazâlarında tecessüs ve ol kazaların darb u harbe kādir il erleri ve a‘yân-ı vilâyet a‘yânını ve usta-i merkūm mübâşeretiyle bi-eyyi-hâlin ele getirilüp ahz ve kayd ü bend ile ihzârlarında ihtimam edüp ve eğer mukābeleye tesaddî ederler ise mezbûrlar dahî mukātele ve bi-eyyi-hâlin def‘-i mazarrat-ı ibâdullah etdirüp ammâ bu bahâne

ile kendi hâlinde olanlara ta‘arruzdan ihtiraz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

267

Ferecik kādîsına hüküm ki,

Hâlâ Ferecik menzilcisi olup yeniçerilik iddi‘âsında olan (boşluk) nâm kimesne Ordu-yı hümâyûnum tarafından umûr-ı mühimme-i müsta‘cele ile rikab-ı kâm-yâbım cânibine gelen ulaklara menzil bârgîri vermeyüp ta‘annüd ile emr-i şerîfime itâ‘at etmediğinden mâ‘adâ hidemat-ı aliyyem ile gelen âdemlerin hetk-i ırzına müte‘allik mâlâ-ya‘nî sözler ile edebden hâriç hareketi istimâ‘ olunup te’dîbi lâzım gelmekle ocakları tarafından ta‘yîn olunan (boşluk) mübâşeretiyle menzilci-i merkūm rikâb-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

268

Rikâb-ı hümâyûnumdan Belgrad'a varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki,

Nemçe çâsârînın Der-i devlet-medârımda kapu kethüdâsı olan kıdvetü’l-a‘yani’l-milleti’l-mesîhiyye (boşluk) -hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr- rikâb-ı hümâyûnuma mühürlü arzuhâl gönderüp bir seneden mukaddem vilâyetlerinden kendü ile görüşmek üzere gelen karındaşı (boşluk) nâm müste’men bir müddet hasta olup hâlâ vilayete gitmek murâd etmekle yanında olan iki nefer müste’men ve iki nefer müste’men hizmetkârıyla mahall-i merkūma varınca murûruna mümâna‘at ve esvâb ve etvârlarına ta‘arruz ve cizyedârlar taraflarından cizye talebiyle rencîde olunmayup ahidnâme-i hümâyûn mucibince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında istid‘â-yı inâyet etmeğin yanlarında nisvân makūlesi bulunmamak şartıyla yalnız beş nefer nemçelilerin murûrlarına mümâna‘at olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[55]

269

İsakçı kādîsına ve mütevellîsine ve İsakçı kal‘ası dizdârına ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Gedikli dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından sâbıkân rikâbdâr olan Ahmed Orduyı hümâyûnum tarafında ba‘zı umûr-ı mühimme içün me’mûr ve ta‘yîn olundukda itâ‘at-ı fermân etmeyüp firâr ve ol tarafa gitdiği i‘lâm olunmakla siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezbûr Ahmed'i husûs-ı mezkûr içün mübâşir ta‘yîn olunan (boşluk) -zîde kadruhû- ma‘rifetiyle alâ-eyyi hâlin ahz ve İsakçı kal‘asında kal‘a-bend eyleyüp vâkı‘ hâli i‘lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı L [Şevvâl] sene 1127.

270

Bir sûreti dahi Tulcu kādîsına ve dizdâr ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine yazılmışdır.

Fi’t-târîhi’l-mezbûr.

271

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali -dâme mecdühû-'ya ve Magosa kal‘ası dizdârına hüküm ki,

Sâbıkân Dârü’s-sa‘âdetim ağası olup hâlâ Magosa kal‘asında kal‘a-bend olan Süleyman Bey cezâsı tertîbi fermânım olmağın senki kapıcıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle mezbûr Süleyman'ın cezâsı tertîb ve ser-i maktû‘un rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ’il-i Ş [Şa‘bân] sene 1127.

272

Lefkoşe kādîsına ve dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali -dâme mecdühû-'ya hüküm ki,

Sâbıkân Dârü’s-sa‘âdetim ağası olup Magosa kal‘asında kal‘a-bend iken cezâsı tertîbi fermânım olan Süleyman'ın yanında mevcûd olan âzadlı kul ve câriyesinden mâ‘adâ bi’l-cümle nukûd ve emvâl ve eşyâsı ve kul ve câriye ve ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise mîrî içünahz ü kabz olunmak fermânım olmağın sen ki kapucıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin mezbûrun yanında olan kul ve câriyesinden şer‘an ıtkı sâbit olandan mâ‘adâ nukûd ve emvâl ve ıtkı sâbit olmayan kul ve câriye ve sâ’ir eşyâ ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise bir nesnesi zâyi‘ ve telef ve ketb ve ihfâ olunmamak ve defterden hâriç kalmamak üzere ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve ıtkı sâbit olan mu‘tak ve mu‘takasını ânda bırakup ıtkı sâbit olmayan kul ve câriye ve sâ’ir cümle sakîl olan kabâeşyâ ve atları ve sâ’ir mevâşîsi ol tarafda değer bahâlarıyla fürûht edüp hâsıl olan semenleri ile nukûd ve cevâhire müte‘allik ve cümle hafîf olan zî-kıymet eşyâsı mümzâ ve mahtûm defteriyle ma‘an rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ı Ş [Şa‘bân] sene 1127.

273

Âsitâne-i sa‘âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline hüküm ki,

Vezîr-i a‘zam-ı sâbık maktûl Yusuf Paşa'nın hazînedârı olan Süleyman küçük yaşından berü paşa-yı mezkûrun hizmetinde olup mahrem-i esrârı ve her umûruna vâkıf iken mezbûr Yusuf Paşa'nın nukûd ve emvâli ne mahalde olduğu mezbûr Süleyman'dan su’âl ve tefahhus olundukda ma‘lûmu iken söylemeyüp inkâr ve inkârında ısrâr ve temerrüd etdiğiyçün mezbûr Süleyman'ın cezâsı tertîb ve emvâl ve eşyâsı ahz ü kabz olunmak fermânım olmağın senki vezîr-i müşârun-ileyh ve defterdâr vekîlisin işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Süleyman'ın İstanbul'da olan hâne ve emlâk ve akār ve nukûd ve emvâl ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur cüz’î ve küllî her nesi var ise bir nesnesi ketm ve ihfâ ve zâyi‘ ve telef olmamak üzere ziyâde basîret ve takayyüd ile tecessüs ve tefahhus ve bi-eyyi-hâlin zuhûra getirüp ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve maktûl-i mezbûr Yusuf Paşa'nın dahî işine karışup umûruna vâkıf olanlardan ol tarafda her kimler var ise

onları dahî tefahhus ve tecessüs ile buldurup ahz ve mezkûr Yusuf Paşa'nın nukûd ve emvâli ne mahalde olduğu alâ eyyi-hâlin söyledüp ânın dahî defter ve defteriyle hakîkati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ıL [Şevvâl] sene 1127.

[56]

274

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-'ya ve İstanköy kādîsına ve İstanköy kal‘ası dizdâr ve yerli kulu zâbitlerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

İstanköy'de ikāmeti fermânım olan Abdurrahmân Paşa'nın bundan akdem birkaç def‘a dîn ve Devlet-i aliyye'me hıyâneti zâhir olup afv ve ikāmetine fermân-ı hümâyûnum olmuşiken mezkûr hâlâ mütenebbih olmayup Devlet-i aliyye'me muzır olur hâline tesaddî ve muzırru’n-nâs olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle paşa-yı mezbûrun cezâsını tertîb ve ser-i maktû‘unu rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ’il-iL [Şevvâl] sene 1127.

275

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-'ya hüküm ki,

İstanköy'de ikāmet üzere iken cezâsı tertîbi fermânım olan Abdurrahmân Paşa'nın yanında mevcûd olan nukûd ve cevâhir ve sâ’ir emvâl ve eşyâ ve bi’l-cümle nâtık ve sâmit cüz’î ve küllî ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve bu tarafa nakli asîr olan kabâ eşyâsın ol tarafda değer bahâsıyla fürûht ve semenleriyle nukûd ve cevâhir ve sâ’ir emvâl ve eşyâsın mumzî ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

276

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-'ya ve Rodos kādîsına ve Rodos kal'ası dizdârına ve yerlü neferâtı zâbitlerine ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Rodos'da ikāmeti fermânım olan Ahmed Paşa'nın bundan akdem dîn ü Devlet-i aliyye'me hıyâneti zâhir olup avf ve ikāmetine fermân-ı hümâyûnum olmuşiken mezkûr mütenebbih olmayup Devlet-i aliyye'me muzırr olur hâline tesaddî ve muzırru'n-nâs olduğu muhakkak olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz kapıcıbaşı-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle paşa-yı mezbûrun cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

277

Dergâh-ı muallâm kapucıbaşılarından (boşluk) -dâme mecdühû-'ya hüküm ki,

Rodos'da ikāmet üzere iken cezâsı tertîbi fermânım olan Ahmed Paşa'nın yanında mevcûd olan nukûd ve emvâl ve bi'l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur nâtık ve sâmit cüz'î ve küllî her nesi var ise ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve bu tarafa getirmesi müte'assir olan kabâ eşyâsını ol tarafda değer bahalarıyla fürûht ve semenleriyle nukûd ve cevâhir ve sâ'ir eşyâsını mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma getirmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ'il-i L [Şevvâl] sene 1127.

[57]

278

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Hekimbaşızâde Ali -dame mecdühû-'ya hüküm ki,

Sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mucibince sâbıkân Dârü’s-sa‘âdetim ağası olan Süleyman'ın me’mûr olduğun üzere cezâsı tertîb ve emvâl ve eşyâsın tahrîr ve defter ve mezbûrun ser-i maktû‘u ile eşyâsı defterin rikâb-ı hümâyûnuma irsâl eylemişsin. Lâkin zikr olunan defterde mezbûr Süleyman'ın cevârî ve tavâşî hüddâmının olmak üzere eşyâ-yı kesîre tahrîr olunmakla işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Süleyman'ın irsâl olunan defterde mastûrü’l-ism olan cevârî ve tavâşîsinin üzerlerinde olan giyim libâslarından mâ‘adâ altun ve cevâhire müte‘allik bir nesne verilmeyüp ancak ikişer kat giyim libâsları dahî görülüp min-haysü’l-mecmû‘ üçer kat giyim libaslarından mâ‘adâsını bi’l-cümle ahz ü kabz ve makbûzun olan eşyâdan bu tarafa nakli müte‘assir olan yün ve yapâğıya müte‘allik kabâ eşyâsını ol tarafda ma‘rifet-i şer‘le değer bahâlarıyla fürûht edüp semenleriyle sâ’ir nukûd ve cevâhir ve bi’l-cümle eşyâsını mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma getirüp ancak zikr olunan cevârî ve tavâşîye cevâhir ve altuna müte‘allik bir nesne ve üçer kat libâsıdan ziyâde verilmeyüp ve bir nesnesi ketm ve ihfâ ve zâiy‘ ve telef olunmakdan ziyâde hazer eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhır-ıL [Şevvâl] sene 1127.

279

Edirne Mollasına ve Limni kādîsına hüküm ki,

Edirne kazâsına tâbi‘ Ahur nâm karye ahâlîsinden otuz nefer mikdârı müslimîn karye-i merkūme ahâlîsinden olup bundan akdem sârik olduğu şer‘an sâbit olmakla sağ eli mafsalından kat‘ olunan Mustafa bin Mustafa muvâcehesinde merkūm el-ân kendi hâlinde olmayup ahâlî-i karyeden ba‘zısın ta‘cîz ve rencîde edüp ve kimesne emîn olmadığından mâ‘adâ gecelerde ba‘zı menziller sirka olunmağla hâlâ mazınna

ve sirka töhmetiyle müttehemdir deyü alâ-tarîki'ş-şehâde haber vermeleriyle şer'an mezbûr Mustafa'ya ta'zîr ve ıslâh-ı nefs edince habs lâzım gelmekle mezbûr Mustafa ta'zîren ba'de'l-yevm karyesine gelmemek üzere bir cezîreye nefy olunmak üzere bi'l-fi'il Rumeli kādî'askeri olan Mevlâna İsmail -edâmallâhu te'âlâ fezâilehû- i'lam etmeğin mezbûr kendi hâlinde olmayup dâimâ fukarâyı ta'cîz ve rencîde eylemekden fârig olmamağla i'lâmı mucibince Limni cezîresine nefy ve cezîrebend olunup emr-i şerîfim sâdır olmadıkça ıtlâk olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî evâ'il-i Zâ [Zi'lka'de] sene 1127.

280

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına ve Hâssa bostancıbaşıya ve defterdâr vekîline hüküm ki,

Sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin hâlâ hapsinde olan Bıyıklı Ali ve Osman'dan matlûb olan yüzer kîse akçeden yirmişer kîsesin verüp seksener kîse akçe bâkî kalmağla mezbûrların her birinden seksener kîse akçe dahi taleb olunup verirler ise mîrî içünahz ü kabz ve i'lâm olunup ve eğer vermekde te'allük ve te'annüd ederler ise senki vezîr-i müşârun-ileyhsin mezbûrları bilâ-tevkīf Âsitâne-i sa'âdetim tarafından emr-i şerîfimle mahbûsen kavî mübâşirler ile Kilidü'l-bahr kal'asına irsâl ve muhkem habs ve kal'a-bend etdirüp vâkı' hâli sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâ'il-i Zâ [Zi'lka'de] sene 1127.

[58]

281

Âsitâne-i sa'âdet kāim-i makāmına ve defterdâr vekîline hükümki,

Vezîr-i a'zam-ı sâbık Maktûl Yusuf Paşa hayâtında hâlâ İstanbul'da sâkine zevcesine emâneten elli kîse akçe verüp ba'dehû zikr olunan akçenin otuz kîsesi tuğ akçesi olmak üzere cânib-i mîrîye verilüp yirmi kîsesi mezbûrede kalup ve yine maktûl-i

mezbûr bir kırmızı kîse içünde mevzû‘ gāyetde zî-kıymet beş aded cevâhir kuşak dahi zevcesi mezbûreye vedî‘a olmak üzere verüp ve bu husûslara ev kethüdâsı ve miftâh ağası Mehmed vâkıf ve Avram Yahudî'nin dahi ma‘lûmu olduğunu mezbûr Yusuf Paşa'nın hazînedârı olup hâlâ Seddü’l-bahr kal‘asında mahbûs olan Süleyman haber vermekle senki vezîr-i müşârun-ileyhsin inşâallâhü te‘âlâ işbu emr-i şerîfim vusûlünde miftâh ağası mezbûr Mehmed ile mesfûr Yahudi'yi ahz ve habs ve zikr olunan yermi kîse akçe ile beş aded kuşakları zevcesi mezbûreden bi-eyyi-halin zuhûra getirüp tahsîl ve kuşakları miftâh ağası mezbûr Mehmed ile Avram Yahudi'ye gösterüp tebdîl ve tağyîr olunmuş olmayup mezkûr kuşaklar olduğu yakînen zahir ve mütebeyyin oldukdan sonra bir zarf içüne vaz‘ ve mühürleyüp memhûren zikr olunan yirmi kîse ile ma‘an bir mu‘temedün aleyh kendi âdemin ile rikâb-ı hümâyunuma irsâl eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sârdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ıL [Şevvâl] sene 1127.

282

Rodos kādîsına ve Hâssa silahşorlardan Ömer -zîde mecduhû-'ya ve Rodos kal‘ası dizdârına ve Rodos mütesellimine ve yerlü kulu zâbitlerine ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Sâbıkân vezîr-i a‘zam olup hâla Rodos'da ikāmet üzere olan Süleyman Paşa'nın izâlesi lâzım gelmeğle siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Süleyman Paşa'nın bilâ-emân cezâsı tertîb ve senki mûmâ-ileyh Ömer'sin mezkûrun ser-i maktû‘un rikâb-ı hümâyûnuma göndermen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

283

Mezkûr Ömer -zîde mecdühû-'ya hüküm ki,

Rodos'da ikāmet üzere iken cezâsı tertîbi fermânım olan vezîr-i a‘zam-ı sâbık Süleyman Paşa'nın yanında mevcûd olan nukûd ve cevâhir ve sâ’ir emvâl ve eşyâ ve bi’l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur devâbb vr mevâşî ve kul ve câriye sâmit ve nâtık cüz’î ve küllî her nesi var ise bir nesnesi zâyi‘ ve telef olmamak ve hâric kalmamak üzere ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve bu tarafa nakli müte‘assir olan kabâ eşyâsın ol tarafda değer bahâlarıyla ma‘rifet-i şer‘le fürûht ve semenleriyle nukûd ve cevâhir ve sâ’ir eşyâsın mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma göndermen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

[59]

284

Bostânî hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû-'ya ve Kilidü'l-bahr kal‘ası dizdârına hüküm ki

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olan müteveffâ Yusuf Paşa'nın hazînedârı olup hâlâ Kilidü’l-bahr kal‘asında mahbûs ve kal‘a-bend olan Süleyman'ın izâlesi lâzım gelmekle işbu emr-i şerîfim vusûlünde bilâ-emân mezbûrun cezâsın tertîb ve sen ki haseki-i mezkûrsun mezbûr Süleyman'ın ser-i maktû‘unu rikâb-ı hümâyûnuma getirmen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

285

Bostânî hasekilerinden (boşluk) Haseki -zîde kadruhû-'ya hüküm ki,

Vezîr-i a‘zam-ı sâbık Maktûl Yusuf Paşa'nın hazînedârı olup Kilidü’l-bahr kal‘asında mahbûs ve kal‘a-bend olan Süleyman küçük yaşından beri mezbûr Yusuf Paşa'nın hıdmetinde olmağla cemî‘ umûruna vâkıf ve mahrem-i esrârı olup mezbûrdan hafî bir nesnesi yoğiken mezkûr Yusuf Paşa'nın nukûd ve emvâli ne mahalde olduğun

söylemeyüp ketm ve ihfâ eylemekle senki haseki-i mezkûrsun mezbûr Süleyman'dan paşa-yı mezbûrun nukûd ve emvâli ne mahalde olduğun tefahhus ve su'âl eyleyesin. Eğer bu def'a dahi söylemeyüp inkârında ısrâr ve temerrüd ederse bilâ-emân katl edüp ser-i maktû'un rikâb-ı hümâyûnuma getiresin ve eğer inâd ve temerrüd etmeyüp söyler ise katlinde te'hîr eyleyüp vukû'u üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz ve i'lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

286

Bostânî hasekilerinden (boşluk) -zîde kadruhû-'ya hüküm ki,

Sâbıkân vezîr-i a'zam olan Yusuf Paşa'nın hazînedârı olup Kilidü'l-bahr kal'asında kal'a-bend iken cezâsı tertîbi fermânım olan Süleyman'ın yanında mevcûd olan nukûd ve eşyâ cüz'î ve küllî her ne ise bir nesnesi ketb ve ihfâ ve zâyi' ve telef olmamak ve hâric kalmamak üzere ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mîrî içünahz ü kabz ve mümzâ ve mahtûm defteriyle rikâb-ı hümâyûnuma götürmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâsıt-ı L [Şevvâl] sene 1127.

287

Bostânî hasekilerinden (boşluk) hasekiye hüküm ki,

Maktûl Yusuf Paşa'nın hazînedârı Süleyman bir mikdâr şey haber verdiğini müş'ir mektûbun ile mashûben gönderdiğin pusula gelüp vâsıl olup mefhûmu mehâtt-ı ilm-i âlem-şümûl-ı hüsrevânem olmuşdur. Mezbûr Süleyman kendiden su'âl olunan husûsu bu âna değin haber vermekde te'hîr ve kem ve ihfâsı sebebiyle nıüstecvib-i kahr ve gazab-ı mülûkânem olmuşdur. İmdi senki haseki-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde maktûl-ı mezbûr Yusuf Paşa'nın sâ'ir nukûd ve emvâli nerede ve ne mahalde olduğun mezbûr Süleyman'dan tekrâr su'âl edesin. Kendüye necât lâzım ise ketm etmeyüp sıhhati üzere haber versin eğer fîmâ-ba'd ketm etmeyüp sıhhati

üzere haber verir ise kendüye aslâ bir gûne zarar ve gezend isâbet etmez. Ana göre mezbûra i‘lam ve bundan sonra dahî ne vechile haber ve cevâb verir ise sıhhati üzere rikâb-ı hümâyûnuma arz u i‘lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur,buyurdum ki.

Fî evâhır-ıL [Şevvâl] sene 1127.

SONUÇ

Tez çalışmasına konu olan 123 numaralı Mühimme Defteri, Osmanlı tarihinde, XVIII. yüzyılın başı sayılabilecek, yedi aylık bir zaman diliminde (Nisan 1715-Ekim1715) Osmanlı devleti coğrafyası içerisinde vukua gelen askeri, sosyal, ekonomik ve diğer alanlarda ne gibi gelişmelerin yaşandığıyla ilgili önemli bilgiler sunmaktadır.

287 hüküm suretinden meydana gelen defterde ilk önce göze çarpan hükümler arasında, 1714 yılının son aylarında başlayan ve 1715 yılında devam eden Mora seferi için hazırlıklar ve askeri birliklerin toplanmasına dair hükümler bulunmaktadır.

Eşkıyalık eylemleri ve bireysel olarak ahaliye zarar veren şahıslar ile ilgili hayli hükümler bulunmaktadır. Kimi bölgelerde gruplar halinde eşkıyalık faaliyetleri görülürken, bunlara karşı hayli sert tedbirler alındığı ve ihmal gösteren idareciler münasip bir dille ikaz edilmişlerdir. Bireysel eşkıyalık diğer bir ifadeyle ahalinin huzurunu bozan şahıslar ile ilgili hükümlerde, şahısların şikayet edilmesi vasıtasıyla ilgili tedbirler alınmış ve cezalar tertip edilmiştir. Diğer bir düzeni bozan faliyet ise; sefere giderken ahaliye kimi askerler tarafından zarar verildiği veya seferden firar ederek eşkıyalık yapan başı boş askerler ile ilgili hükümlerin bulunmasıdır.

Bu noktada suçluların cezalandırılmasına dair bir başlık açmakta fayda vardır; cezalar arasında kalebendlik başı çekmektedir. Daha sonra kürek çekmeye mahkum edilenler, sürgün edilenler ve başı kesilerek cezalandırılan suçlularla ilgili hükümler mevcuttur.

Bunların dışında muhtelif konular ile ilgili hükümler vardır; Harameyn-i şerifeyn, Mekke-Medine ahalisinin erzak tedariki ile ilgili hükümler ve ordunun seferde olması hasabiyle, her yıl gönderilen surre alayının sağ salimen yerine varması için gerekli tedbirlerin ve güvenliğin sağlanmasına dair hükümler mevcuttur.

Fiziki olarak defterin 23. numaralı hükmü dışında bir kaç küçük yer haricinde deformasyona rastlanmamaktadır.

Sonuç olarak, 123 numaralı Mühimme Defteri, Osmanlı Tarihinin XVIII. yüzyılının bir bölümüne dair, araştırmacılar için farklı alanlarla ilgili bilgiler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

I- ARAŞTIRMA VE İNCELEMELER

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2000.

BUZPINAR, Şit Tufan: "Surre", **DİA,**cilt: 37, sayfa: 567-569.

DAĞLI, Yücel, ÜÇER, Cumhure: **Tarih Çevirme Kılavuzu**, Türk Tarih Kurumu
EMECEN, Feridun M.:**Osmanlı Klasik Çağında Hanedan Devlet ve Toplum**, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.

———,Feridun M.: "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: *Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet,*" **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, c. 3, sayı: 5, İstanbul 2005, s. 107-137.

ERTAŞ, Mehmet Yaşar: **Sultanın Ordusu**, Yeditepe Yayınevi, 2007.

FERİDUN, **Dukakin Zade: 1714-1718 Türk-Avusturya-Venedik Seferi**, Askeri İstanbul Matbaa 1932.

———, Mübahat S.: "Mühimme," **DİA**, c. 31, İstanbul 2006, s. 520-523.

———, Mübahat S.:**Osmanlı Belgelerinin Dili, (Diplomatik)**, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1998.

Mumcu Ahmed: **Divan-ı Hümayun**, Ankara 2007, Phoenix.

———, Ahmed: "**Divan-ı Hümayun**", **DİA**, yıl: 1994, cilt: 9, sayfa: 430-432.

ÖZCAN, Abdulkadir: "Karlofça", **DİA**, yıl: 2001, cilt: 24, sayfa: 504-507.

SARICAOĞLU, Fikret: "Dîvân-ı Hümâyûn'un Kronolojik Toplanma ve Merasim Günleri (1153-1210/1740-1795), **Osmanlı Araştırmaları**, c. XXX (2007), s. 88-89.
SERTOĞLU, Mithat: **Mufassal Osmanlı Tarihi**, c. V, TTK., Ankara 2011.

TOMAR, Cengiz: "Müsâdere", **DİA**, cilt: 32, sayfa: 65-67.

UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı: **Osmanlı Tarihi**, c. IV, kıs.II, Ankara 1995.

ŞAHIS VE YER ADLARI DİZİNİ

ABDULLAH , bölükbaşı, şakī: 6

ABDULLAH, Mevlana, Halep kadısı: 29

ABDULLATİF, el-hâc, bostancı ustalarından: 34

ABDURRAHMAN PAŞA: 274, 275

ABDURRAHMAN, Mevlana, Edirne kadısı: 23

ABDÜLCELİL, sipahi: 64

ABDÜLKERİM, Sipah Ocağı mütekâ'idlerinden: 243, 244

ABDÜRRAHİM, Mevlana, şeyhülislam: 221, 222, 223

Adana: 12, 35, 45, 56, 250

AHMED AĞA, Yeni il hassı voyvodası: 32

AHMED PAŞA, Adana beylerbeyi: 45, 56

AHMED PAŞA, Edirne beylerbeyi: 12

AHMED PAŞA, Seyyid, Rakka beylerbeyi: 29, 95, 97, 104, 162

AHMED PAŞA: 276, 277

AHMED, Arnavud, Yeniçeri: 28

AHMED, bostânî hasekilerinden: 245

AHMED, Edirne bostncıbaşı: 89

AHMED, Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı Müfettişi vekîli: 255

AHMED, Haseki zâbiti: 35

AHMED, Kandiye muhafızı süleyman paşa'nın kethüdeası: 60

AHMED, kıbtıyân taifesinden: 100

AHMED, Muhzıroğlu, şakī: 226

AHMED, Prevâdi ayanından: 87

AHMED, sâbıkân rikâbdâr: 269

AHMED, Salihoğlu: 120

AHMED, veled-i Halil, şakī: 184

Ahur, karye, tâbi-i edirne: 279

Aişe: 101

Aksaray: 17, 30, 50, 146, 201

Akşehir: 15, 30, 48

Alâiyye: 16, 49, 261

Alaşehir: 249

Alçılı, tâbi-i Edirne: 237

Alemdar, tâbi-i Çirmen: 262

Alıçlı, tâbi-i Edirne: 125

ALİ AĞA, Harem-i hümâyûnum ağalarından: 163

ALİ EFENDİ, Numan Paşa babalığı Kitapçı: 220, 232

ALİ PAŞA, Akşehir sancakları mutasarrıfı: 15, 48

ALİ PAŞA, Halep valisi: 22, 54, 88, 120

ALİ PAŞA, Karaman valisi: 13, 46, 67

ALİ PAŞA, Serdâr-ı ekrem: 1, 8, 21, 22, 24, 87, 142, 153, 171, 174, 190, 191, 216, 263

ALİ PAŞA, Sivas beylerbeyi: 9, 42

ALİ, Çolak, Saray-ı atîk bevvâblarından: 163

ALİ, dergâh-ı âlî topçularından: 192

ALİ, Gelibolu hâssı voyvodası: 219, 225

ALİ, Hekimbaşızâde, Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından: 270, 272, 278

ALİZEZ, Yahudi, Hahambaşı yazıcısı, şakī: 173, 228

Âmid: 187, 214, 224, 227

Anadolu: 1, 5, 21, 32, 53, 55, 97, 104, 195, 199, 236, 249, 263

Anapolu kalesi: 153, 169, 174

Ankara: 20, 32, 52

Arhos kalesi: 190

Arkadya kalesi: 190

Arnavud karyesi : 92, 175

Âsitâne-i sa'âdet: 24, 27, 36, 74, 75, 80, 81, 82, 93, 95, 97, 99, 100, 104, 108 , 109, 110, 111, 112,113, 114, 115, 117, 119, 127, 130, 132, 135, 143, 150, 152, 155, 158, 163, 164, 165, 169, 171, 174, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 233, 239, 246, 255, 258, 263, 273, 280, 281

Avarin kalesi: 190

Ayayorgi: 225

Aydın: 21,53, 64, 260

Aydos:78

Azak Kal'ası: 37, 221, 258

Bafra: 230

Bagrâs: 120

BAĞDAS, zimmi: 212

Batakpınar: 34

BAYILDIMOĞLU HALİL, şakī: 181

Beğşehri: 30, 51

BEKİR PAŞA, Sâbıkān Yeniçeri ağası: 74, 80

Belgrad: 55, 268

Bender: 58

Bender-i Süveys: 73

Bender-i Yenbu': 105

Benefşe kalesi: 190

Benlioğlu, tâbi-i Tırnovi: 253, 254

Berceste, tâbi-i Drama: 161

Beşiktaş: 3, 4, 8, 25

BEŞİR AĞA, Şeyhü'l-haram-ı Nebevî: 141, 172

Beypınarı: 34

Beyrut: 143

BIYIKLI ALİ, Galata voyvodası: 136, 280

Birecik: 102

Bolu: 32

Bolvadin: 29

Bor: 236, 238

Bosna: 116, 175

Bozcaada: 60, 61, 69, 70, 125, 131, 136, 150, 152, 161, 166, 237, 242, 265

Bozkuş: 230

Bursa: 76, 215

Canik: 71

Cevizderesi: 71

Cidde: 105

Cidde-i ma‘mûre: 36, 82, 85, 86, 107, 111, 114

Cisr-i Ergene: 256

CUMA, yençeri: 120

Çemişkezek: 178, 185

Çerkeş: 230

Çırpan kazâsı: 229

Çikebağları: 230

Çir nâhiyesi: 161

Çirmen: 262

Çorlu: 77

Çorum: 44, 124

Çöreği kazâsı: 71

DAVUT PAŞA, Ankara sancağı mutasarrıfı: 20, 52

DELİ BEKİR, şakī: 185

Demirli, karye: 147

Despot : 26, 69, 70, 145, 148

DİMİTRİ : 201

DİNİTRİ, zimmi: 212

Diyârbakır: 8, 25, 41, 178, 184, 185, 214, 216, 224, 226

Drama: 151, 161

EBÂ EYYÜP ENSÂR: 3, 4, 199

EBUBEKİR, Noveberde nâibi: 175

EBUBEKİR: 23

Edirne: 1, 6, 8, 11, 21, 22, 23, 34, 62, 63, 69, 70, 72, 76, 78, 89, 122, 125, 126, 128, 133, 137, 144, 149, 153, 154, 156, 157, 160, 166, 168, 170, 172, 173, 212, 228, 229, 232, 237, 248, 252, 256, 262, 265, 266, 279

Eflak: 66

Eğridere palankası: 241

EMİNE HATUN: 259

Erdel: 6

EYYÜB: Kefe beylerbeyi: 118

FATIMA HATUN: 255

FATIMA, zevci, Abdülkadîr:253

FATIMA: 198

Ferecik: 96, 266, 267

Filibe: 129

Galata: 155, 197

GAZİ GİRAY SULTAN, şakī: 61, 242

Gelibolu: 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 35, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 67, 68, 88, 123, 154, 219, 225, 235, 249, 264, 266

GENÇ ALİ, şakī: 184

Gerdos kalesi: 153, 190

Giresun: 66

GÜLSÜM HATUN: 265

Gümülcine: 240

Güzelhisar: 260

HACI MUSTFA, şakī: 56

Hacıoğlupazarı: 87

HADİCE, bint-i Abdullah: 255

HADİCE, bint-i Ahmed: 207

HADİCE, bint-i Mustfa: 210

Halep: 22, 29, 54, 88, 120

HALİL PAŞA , Kal'a-i Cedîd muhafızı: 81, 82

HALİL PAŞA, Cidde-i ma'mûre mutasarrıfı: 36, 83, 85, 86, 107, 111, 114

HALİL PAŞA, daha önce Yenikale muhâfızı: 117

HALİL PAŞA, Kal'â-i cedîd muhafızı: 38

HALİL, veled-i muhammed, şakī: 23

Hamid: 21, 53

Hanya: 206

Harameyn-i şerîfeyn: 27, 103, 104, 105, 35, 221, 255

Harput: 226

HASAN PAŞA, Bosnavî, sâbıkâ Şehr-i zor Beylerbeyi: 214, 215, 216, 217, 218

HASAN PAŞA, Kırşehir sancağı mutasarrıfı: 19

HASAN, bostani ustalarından : 176

HASAN, Çorum beyi: 11

HASAN, dergâh-ı âlî topçularından: 192

HASAN, Hazînedarbaşı: 252

HASAN, kapıcıbaşılarından: 36

HASAN, Karahisâr-ı Şarkī mutasarrıfı: 10

HASEKİ SULTAN: 105

Hasköy kazâsı: 99

Hatuniye Vakfı: 124

Hayrabolu: 256

Hoca Sinan, Edirne mahallâtından: 23

Hoşnamlar, karye: 147

Hotin: 57

Hüdâvendigâr: 21, 53, 56

HÜSEYİN, sâbıka sipah ağası: 213, 231

HÜSEYİN, Çorum sancağı Beyi: 44

HÜSEYİN, İbrail nâzırı: 121

HÜSEYİN, İskemleci, dergâh-ı mu'allâm kapıcılarından: 137

HÜSEYİN, Karahisâr-ı şarkī mutasarrıfı: 43

HÜSEYİN, Sâbıkān Bazaristân kethüdâsı: 75, 144

HÜSEYİN, Sâbıkân Tersâne-i âmire emîni: 247, 258

HÜSEYİN, sâbıkān Tersâne-i âmire emîni: 93, 243

HÜSEYİN, surre emini: 113

İBRAHİM , bölükbaşı, veled-i Davud, şakī: 184

İBRAHİM , Cezeli, Rumeli kuzâtından: 248

İBRAHİM BEY, ümera-i Mısır'dan: 105

İBRAHİM ÇELEBİ, Musa Ağazâde: 107

İBRAHİM PAŞA, Diyarbakı valisi: 8, 25, 41

İBRAHİM PAŞA, şehr-i zor paşası: 216

İBRAHİM, Bosnavî, Hasan Paşa'nınkethüdası: 214, 217, 218

İBRAHİM, Cezeli, Rumeli kuzâtından: 222

İBRAHİM, Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından: 195

İBRAHİM, Kalize, kadı: 137

İBRAHİM, Nasuh paşa'nın hazine katibi: 109

İBRAHİM, şakī: 181

İBRAHİM, veled-i Bekir, şakī: 184

İbrâ’il kazâsı: 79, 121

İçil: 55

İnabolu kalesi: 190

İnecik: 266

İnöz: 23, 28, 66, 122, 123, 149, 213, 231,240, 259

İpsala: 256

İpsala: 266

İran: 90

İSA: Bagrâs kâdîsı: 120

İsakçı: 72, 269

İSHAK ÇELEBİ: 6

İshaklı: 29

İSMAİL, Harameyn-i şerîfeyn Evkāfı müfettişi: 135, 221, 223

İSMAİL, Mevlana, Rumeli kadısı: 197, 199, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 225, 279

İSMAİL, subaşı: 176

İSMAİL, veled-i Halil, şakī: 184

İsmihân hatun: 237

İSPİRİL, zimmi: 199

İstanbul: 8, 24, 25, 27, 74, 80, 81, 108, 109, 111, 112, 114, 117, 122, 127, 132, 135, 142, 150, 158, 255, 281

İstanköy: 274, 275

İVAZ MEHMED, Sâbıkān Hazîne kethüdâsı ve Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından: 90

İzdin kazâsı: 153

İzmir: 6

İzoli Aşîreti: 91

Kadı, tâbi-i Uraş: 123

Kahire: 73, 93, 143

Kal‘a: 26

Kal‘acik: 251

Kal‘â-i cedîd: 38, 118

Kal‘a-i Cedîd: 81, 82

Kamran, tâbi-i Priştine : 175

KARA MAHMUD, şakī: 6

KARA MEHMED, şakī: 64, 67

KARA ÖMER, şakī: 56

Karaca Muradlı, tâbi-i Nevâhî-i Yanbolu: 61

Karacan: 5

Karacaviran: 230

Karaferye: 180, 182, 183

KARAFERYELİ LATİNZADE MEHMED: Tırhala kuzâtından: 127, 137, 159, 170, 179, 180, 182, 183, 221, 223

Karagözlü, tâb-i İzmir: 6

Karahisâr: 21,53

Karahisâr-ı sâhibi: 15, 32, 48

Karahisâr-ı Şarkī: 10, 43

Karakölük: 266

Karaman: 13, 30, 31, 46, 67

Karaoğlan, tâbi-i Manisa: 6

Karasi: 21, 53

Karasular, tâbî-i Mekri: 64

Karinâbâd: 142

Karinâbâd: 78

Karlova: 138

Kasımpaşa: 3, 4

Kastamonu: 21, 53, 134

Kavala dizdârı: 186

Kavala İskelesi: 161

Kavala kādîsı: 177

Kavala Kal'ası: 167, 177, 188, 192

Kayseri: 30

Kayseriyye: 58, 236

Kefe: 118

Kengiri: 147, 230, 249, 251

Kerecik: 266

Kererka, tâbi-i Priştine: 175

Kerkük: 216, 217

Keşan: 96, 256, 266

Kıbrıs: 158, 236, 244

Kırkağaç: 35, 68

Kırkkilise: 34, 78, 89

Kırşehir: 18, 30

Kızanlık: 138

Kilidü'l-bahr: 35, 172, 280, 284, 285, 286

Kirkos, keşiş: 158

Konya : 30, 97, 146, 238

Koron kalesi: 190

Kostantıniyye: 164

KOZMA, Rum patriği: 158

Köprülü: 230

KÖR MERYEM OĞLU: 181

Kubluca: 262

Kuruçây: 29

KUŞAĞI BÜYÜK,şakī: 29, 30

Küçük Nakkaş,karye, tâbi-i İstanbul: 142

Külahlı, karye, tâbi-i Kızılca Tuzla: 131

Kütahya: 21, 32, 53, 230

Lefkoşa: 272

Limni: 279

Magosa Kal‘ası: 158, 222, 257, 248, 271

MAHMUD, kadī: 65

Malatya: 91

Malkara: 256

Manisa: 6

Maraş: 14, 47, 59, 62, 63, 116

Mazgird : 178, 227

Medîne-i münevvere: 73, 95, 98, 105, 139, 140

MEHMED EFENDİ,el-hâc: 23

MEHMED HASEKİ , bostanî hasekilerinden: 138

MEHMED PAŞA, Beşgrad muhafazasına memur: 55

MEHMED PAŞA, Hanya Muhâfızı: 206

MEHMED PAŞA, Hotin kalesi muhafazasına memur: 57

MEHMED PAŞA, Kurd, Mutasarrıf: 17, 50

MEHMED PAŞA, Vezir, Kaim-i makâm:1, 2, 3, 4, 24, 27, 74, 81, 110, 143, 258

MEHMED PAŞA,kara, Özi kalesi muhazasına memur: 39

MEHMED, Mısır mîr-i hâc: 105

MEHMED, Aksaray kadısı: 146

MEHMED, Anadolu beylerbeyi: 21

MEHMED, arap sârık: 119, 194

MEHMED, Bozcaada muhâfazasından olan: 131

MEHMED, Dergâh-ı mu‘allâm kapıcıbaşılarından: 107

MEHMED, Karapınarlı, şakī: 124

MEHMED, miftâh ağası: 281

MEHMED, Niğdeli Aşçı: 110, 119, 194

MEHMED, Rişvanoğlu: 91

MEHMED, Seyyid, el-hac, tekkenişin: 146

MEHMED, Şehsuvâroğlu, Özbekler beyisi: 249, 250

MEHMED, yedekçi: 130, 193

MEHMED, zenberekçibaşı: 96

MEHMED,bahri: 35, 67, 68

MEHNED PAŞA, fındık, mütevffa: 255

Mekke-i mükerreme: 73, 83, 84, 95, 105, 107

Mekri: 64

Menteşe: 21, 53

Mısır: 73, 85, 86, 94, 97, 104, 105, 139, 140, 141, 172

Milan: 147, 230

Miran, tâbi-i Priştine: 175

Mizistre: 249, 250

Mora: 1, 8, 21, 22, 153, 169, 174, 190, 249

Moskov Çarı: 37, 57

Mudanya: 215

MUSTAFA AĞA: veled-i Abdulkerim, şakī: 35

MUSTAFA PAŞA, Bosna beylerbeyi: 116

MUSTAFA PAŞA, Ye içeri, şakī: 241

MUSTAFA, Berber el-hâc, Mısır tüccârından: 109

MUSTAFA, Bor kazası nakîbü'l-eşrâfı: 236

MUSTAFA, Çerkez, Bender muhafızı: 58

MUSTAFA, Drama müftüsü: 151

MUSTAFA, el-hâc, Dimetokalı: 111

MUSTAFA, el-hâc, sancak muhassılı: 6

MUSTAFA, Halife, hutebâdan: 64

MUSTAFA, halife, teberdâr: 93, 94

MUSTAFA, La'lî, Selanik Cizyedârı: 179

MUSTAFA, mâl-ı mîrî cem' u tahsiline me'mûr: 178

MUSTAFA, Mirza, Sâbıkān Şeyhü'l-islâm: 246

MUSTAFA, Seyyid, değirmenci tâifesinden: 122, 149

MUSTAFA, veled-i Abdulkerim: 68

MUSTAFA, veled-i hasan, şakī: 177

MUSTAFA, yedekçi: 130, 193

MUSTFA, Baba, el-hâc, Dergâh-ı mu'allâm kapıcıbaşılarından: 108, 113

Musul: 216, 217

Mutun kalesi: 190

NASUH PAŞA, maktul: 36, 64, 84, 109

Nemçe: 6, 268

Nevâhî-i Yanbolu : 61

Nevrekop: 145, 161, 166, 167, 186

Niğbolu: 57, 72, 92, 253, 254

Niğde: 30, 50, 238

Nikomca, tâbi-i Priştine: 175

Nizip: 102

Noveberde: 175

Nuh, Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından: 216, 218

NUMAN PAŞA, İçil sancağı mutasarrıfı: 55

OSMAN AĞA, Bâbu's-sa'âdet ağası: 105

OSMAN PAŞA, Bozcaada muhafızı: 69, 70

OSMAN PAŞA, Filibe kādîsı: 241

OSMAN PAŞA, Vâlide Sultana hizmete ta'yîn olunan: 121, 126, 128, 133, 137, 144, 156, 232

OSMAN, bostânî ustalarından: 262

OSMAN, Karaçorlu, şakī: 178

OSMAN, köle: 195

OSMAN, rikâb-ı hümâyûnum defterdârı: 139, 141

OSMAN, Tatar ağasından: 87

OSMAN, Teberdâr: 136, 150, 152

ÖMER, dergâh-ı âlî topçularından: 192

ÖMER, Hâssa silahşorlarından: 174, 282, 283

Özi: 39, 57

Pazarcık: 241

Pertek: 178, 184, 187, 224, 227

Petriç: 176

Pınarhisâr:34, 77, 89

POSTLU, şakī: 29, 30

Prevâdi: 87

Priştine: 175

Rahoviçe: 92

Rakka: 29, 95, 97, 102, 104, 162

Revan: 90

Rodos: 276, 277, 282, 283

Sağman: 178

SALİH, avcıbaşı: 77

SALİHA, bint-i Mehmed: 198

Samako: 181

Samsun: 71, 134

Saray-ı atîk: 239, 255

Sarây-ı Cedîd-i Âmire: 2

Sarıalan: 230

Saruhan: 21, 53

Seddü'l-bahîr: 68, 69, 213, 220, 222, 231

Selanik: 153, 159, 179, 189, 190

SELİM , Hasankeyf sancakbeyi: 112

Silistre: 72

SİMON, Yahudi: 110, 119, 194

SİNAN PAŞA, seyyid, Beğşehri sancak mutasarrıfı: 51

Siroz: 148, 153, 154, 157, 160, 190, 234

Sivas: 9, 33, 42, 124

Sofya: 250

SULTAN MEHMED HAN: 255

Sultan Selim medresesi, Edirne: 76

SULTAN SELİM, Şehzade: 2, 3,

Sultanhisarı: 206

Sultânönü: 21, 32, 53

Sultanyeri: 262

SÜLEYMAN AĞA, Saray-ı Atik Ağası: 255

SÜLEYMAN BEY, Sâbıkân Dârü's-sa'âdet ağası: 271, 272, 278

SÜLEYMAN PAŞA, Alâiyye sancağı mutasarrıfı: 16, 49

SÜLEYMAN PAŞA, kandiye muhafızı: 60

SÜLEYMAN PAŞA, Sâbıkân vezîr-i a'zam: 282, 283

SÜLEYMAN YAZICI,subaşı: 176

SÜLEYMAN, dergâh-ı âlî topçularından: 192

SÜLEYMAN, haseki: 142

SÜLEYMAN, Vezir-i azam maktul Yusuf paşa'nın hazinedârı: 273

Süleymaniye Küçük pazarı: 137

ŞABAN PAŞA, Seyyid, Kırşehir sancağı mutasarrıfı: 18

ŞAH HÜSEYİNOĞLU RASÜL, izoli aşiretinden: 91

Şam: 84, 90, 97, 103, 140

Şehr-i Zor: 216, 217

TAHİRE, bint-i Hüseyin: 208

Tamoş, karye: 131

TANTANOĞLU AHMED, şakī: 181

Taşköprü: 230

Taşpınar, karye: 147

Tatar: 37, 57

Tatarpazarı: 129, 241

Tavas: 260

Teke: 17, 21, 53

Tekfurdağı: 235

Tersâne-i Âmire: 2, 3, 4, 110, 155, 165, 171, 191, 193, 194, 200, 202, 203, 243, 258

Tırhala: 182, 183

Tırnovi: 92, 253

TİMUR HALİL PAŞA, Maraş beylerbeyi: 14, 47, 62, 63, 116

Tokat: 124

Tophane: 2, 3, 4, 122

Trabzon: 246, 254

Tulcu: 270

Tuna Nehri: 72

Uruş kazâsı: 123

Uzuncaâbâd-ı Hasköy: 101

ÜMMÜHÂNİ, bint-i Ali: 211

ÜMMÜHÂNİ, bint-i Mehmed: 207

Ünye: 71

Üsküb: 151

Üsküdar: 1, 3, 4, 5, 8, 25, 199

Valide Sultan: 121, 156

Venedik: 1, 5, 8, 21, 22, 165, 169, 171, 190

Vidin: 72

Vize: 34, 89

Vulçitrin: 175

YAHYAZADE, Mekke-i mükerreme kâdîsı: 114

Yanbolu: 173, 228, 242

Yapıldak, tâbî-i Keşan: 96

Yedikule: 169, 174

Yenbu: 140

Yenişar, tâbi-i Çırpan: 229

Yenişehir: 153

YUSUF AĞA, Müteveffâ silahdâr-ı sâbık: 196, 205

YUSUF PAŞA, Azak kalesi muhafızı: 37, 223

YUSUF PAŞA, mîri hâcı: 84

YUSUF PAŞA, Özi valisi: 66

YUSUF PAŞA, Vezir-i azam, maktul: 273, 281, 284, 285, 286, 287

YUSUF, kapıcıbaşılarından: 5

Zayel, ta-âbi-i Priştine: 175

ZEYNELABİDİN, Mevlana, Edirne kadısı: 265